

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI

2023 YILI İDARE FAALİYET RAPORU

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI
ŞUBAT 2024

BAKAN SUNUŞU

Mehmet ÖZHASEKİ
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı

2023 yılı; Cumhuriyet tarihinde en çok can kaybına, yıkıma, acıya yol açan ve “asrın felaketi” olarak nitelendirilen depremlerin peş peşe yaşandığı bir yıl oldu. Depremlerin yanında, Ülkemizde daha önceki yıllarda da küresel iklim değişikliğine bağlı olarak görülmemiş büyüklükte sellerin, heyelanların ve yangınların yaşandığına hep birlikte tanık olduk.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak gerek depremden etkilenen vatandaşlarımızın yaralarının bir an önce sarılması gerekse iklim dirençli kentler inşa etmek için tüm imkânlarımızı seferber etmiş bulunmaktayız.

Bu çerçevede, Türkiye Yüzyılında 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda yeşil dönüşümü kimseyi geride bırakmadan gerçekleştirmek, afetlere dayanıklı ve iklim dirençli kentler inşa etmek vizyonu ile çalışmalarımıza kararlı bir şekilde devam etmekteyiz.

Yeşil dönüşüm kapsamında hayat alanlarımız olan binalarımızın da iklim dostu olması için çok önemli yatırımlar hayata geçirilmiştir. Son 20 yılda, sosyal konut ve kentsel dönüşüm çalışmalarıyla üretilen konutlarımız iklim dostu, çevreye saygılı ve sıfır atık uyumlu olacak şekilde inşa edilmiştir.

Diğer taraftan, 2023 yılı iklim değişikliğinin çevresel, sosyal ve ekonomik alandaki çok yönlü etkileri dikkate alınarak kalkınma öncelikleri çerçevesinde ekonominin her alanında ve tüm sektörlerde yeşil dönüşüme yönelik adımların gerçekleştirildiği bir yıl olmuştur.

Ülkemizin orta ve uzun vadeli politikaları doğrultusunda; dış ticarette rekabet gücümüzü artıracak bir ulusal karbon fiyatlandırma mekanizmasının kurulması, böylelikle sanayi sektörü başta olmak üzere tüm sektörlerde yeşil dönüşüm için kaynak sağlayacak olan Emisyon Ticaret Sisteminin hayata geçirilmesi, iklim finansman kapasitesinin arttırılması ve emisyon artış trendinin sınırlandırılmasına yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Öte yandan; sürdürülebilir, düşük karbonlu ve iklim dirençli kalkınmaya katkıda bulunmak ve yerel düzeyde uygulama kapasitesini artırmak amacıyla ulusal ve yerel ölçekte iklim değişikliğine uyum kapasitesinin arttırılmasına yönelik 2030 erimli strateji ve eylemler belirlenmiştir.

İklim değişikliği ile mücadelenin önemli bir unsuru olan sera gazı emisyonu azaltımı alanında ise açıkladığımız Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanımız ile emisyon azaltım hedefimiz artıştan %41 oranında azaltım olarak belirlenmiştir. Bu hedefe ulaşmak adına enerji, sanayi, ulaştırma, atık, binalar, tarım ve ormancılık sektörlerini içeren 2024-2030 İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (İDASEP) tüm ilgili kurumlarımızın katkılarıyla hazırlanmış ve açıklanmıştır. Diğer taraftan ülkemizin etkilenebilirlik ve risk analizlerinin yapıldığı, tarım ve gıda güvenliği, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetleri, su kaynakları yönetimi, turizm ve kültürel miras, sanayi, kent, sosyal kalkınma, halk sağlığı, ulaşım ve iletişim, enerji, afet risk azaltımı ile yatay kesen konulara ilişkin 2030 faaliyetlerimizi içeren İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planını 2024-2030 (İDUSEP) da yayınlamış bulunmaktayız.

Ayrıca, 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefimizin yol haritası olan Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejimizi de yıl sonuna kadar tamamlamayı hedefliyoruz.

Türkiye Yüzyılında, iklim değişikliği ile ilgili hedeflerimize ulaşabilmek için ülkemizi, ekonomimizi, şehirlerimizi güçlendirerek faaliyetlerimizi aynı titizlik ve gayretle sürdüreceğiz.

Bu vesile ile İklim Değişikliği Başkanlığı 2023 yılı İdare Faaliyet Raporunu kamuoyunun bilgisine sunar, bu süreçte emeği geçen tüm birimlerimize ve personelimize teşekkür ederim.

BAŞKAN SUNUŞU

Prof. Dr. Halil HASAR
İklim Değişikliği Başkanı

İklim değişikliği ekonomik ve sosyal açıdan ülkelerin alışkanlık ve önceliklerini değiştiren küresel bir kriz olarak tüm dünyada artarak etkisini göstermeye devam etmektedir. Ülkemiz coğrafi konumu ve gelişmekte olan bir ülke olması sebebiyle iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. Bu sebeple düşük karbon ekonomisine geçiş, sera gazı emisyonlarına sebep olan tüm sektörlerde yeşil dönüşümün sağlanması ile iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması önem arz etmektedir.

Bu çerçevede, 2021 yılında taraf olduğumuz Paris Anlaşması gereğince küresel bazda emisyonların en kısa sürede tepe noktasına ulaşarak yüzyıl ortasında net sıfır olması hedeflenmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın 27 Eylül 2021 tarihinde 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ve yeşil dönüşüm vizyonunu ortaya koyması Ülkemizin iklim değişikliği ile mücadelesinde önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Ülkemiz, iklim değişikliği ile mücadele kapsamında kararlı hedefler ortaya koyarak konu özelindeki hassasiyetini küresel ölçekte de ifade etmektedir. Bu doğrultuda, Güncellenmiş

Birinci Ulusal Katkı Beyanı; ilgili kurum ve kuruluşların katkısı ile tarafımızca hazırlanarak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekretaryasına sunulmuş ve %21 olarak açıklanan artıştan azaltım oranı 2030 yılı için %41'e yükseltilmiştir.

Buna göre, Ulusal Katkı Beyanının açıklanmasından sonra ülkemizin 2030 hedefine ulaşmak için yol haritası çalışmalarına başlanmıştır. Çalışmalar kapsamında, "İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 " ve "İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 " olmak üzere iklim değişikliği ile mücadelede kilit ve öncelikli hedefler içeren birbirini tamamlayıcı nitelikte 2 ayrı plan tamamlanmıştır.

Öte yandan, Ülkemizin hukuki altyapısının geliştirilmesine yönelik iklim değişikliği ile mücadelede yeşil dönüşüm ve Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda azaltım ve uyum hedeflerinin, planlama ve uygulama araçları ile ilgili yasal dayanaklarının oluşturulmasını amaçlayan İklim Kanunu Taslağı tüm tarafların katılımı ile hazırlanmış olup teknik çalışması tamamlanmıştır.

Ayrıca, Türkiye Yüzyılında Net Sıfır Emisyon Hedefimize giden yolda ülkemizin potansiyelini en doğru şekilde planlamak adına Emisyon Ticaret Sistemi gibi yenilikçi bir yapıyı ülkemize kazandırmak, 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisini, Ulusal Yeşil Taksonomi ve İklim Finansmanı Stratejisini tamamlamak üzere çalışmalarımız devam etmektedir.

Bu vesile ile Başkanlığımız çalışmalarına katkı sunan tüm kurum ve kuruluşlar ile faaliyetlerin gerçekleşmesinde yoğun gayret gösteren mesai arkadaşlarıma teşekkür eder, yaptığımız çalışmaların Ülkemize hayırlı olmasını dilerim.

İÇİNDEKİLER

TABLolar VE GRAFİKLER	12
KISALTMALAR	13
YÖNETİCİ ÖZETİ	17
GENEL BİLGİLER	19
I- GENEL BİLGİLER	20
A- Misyon ve Vizyon	20
B- Yetki, Görev ve Sorumluluklar	20
C- İdareye İlişkin Bilgiler	22
2- Teknoloji ve Bilişim Altyapısı	23
3- İnsan Kaynakları	25
4- Sunulan Hizmetler	28
AMAÇLAR VE HEDEFLER.....	39
II- AMAÇLAR ve HEDEFLER	40
Temel Politika ve Öncelikler	40
1- On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)	40
2- On İkinci Kalkınma Planı (2024-2026)	40
3- Orta Vadeli Program (2023-2025)	42
4- 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı	44
FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	47
III- FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	48
A-Mali Bilgiler	48
1.Bütçe Uygulama Sonuçları ve Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar	48
2-Mali Denetim Sonuçları.....	55
B- Performans Bilgileri	55
1-Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri	55
2. Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	56
3- Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi	58

KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	61
IV- KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	62
A. Üstünlükler	62
B. Zayıflıklar.....	62
C. Değerlendirme	62
ÖNERİ VE TEDBİRLER	65
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER	75
1. İklim Müzakereleri ve Uluslararası Politikalar Dairesi Başkanlığı	
2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler	76
2. İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Politikalar Dairesi Başkanlığı	
2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler.....	88
3. İklim Finansmanı ve Teşvikler Dairesi Başkanlığı	
2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler.....	110
4. Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığı	
2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler.....	120
5. Sera Gazı Azaltım Politikaları Dairesi Başkanlığı	
2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler.....	140
6. Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Dairesi Başkanlığı	
2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler.....	162
7. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler.....	180
8. Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler	196
9. Hukuk Müşavirliği 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler	204
10. Basın ve Halkla ilişkiler Müşavirliği 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler	210

TABLolar VE GRAFİKLER

Tablolar

Tablo 1. Mevcut Araç Sayısı.....	22
Tablo 2. Donanım Bileşeni	24
Tablo 3. Başkanlık Dolu ve Boş Kadrolarının Dağılımı	25
Tablo 4. Başkanlık Personelinin Cinsiyet ve Yaş Durumuna Göre Dağılımı.....	25
Tablo 5. Başkanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı.....	26
Tablo 6. Başkanlık Personelinin Hizmet Yılına Göre Dağılımı.....	27
Tablo 7. Başkanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	28
Tablo 8. 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Başkanlık Politika/Tedbir Faaliyetleri.....	45
Tablo 9. 2023 Yılı Bütçe Gerçekleşmeleri.....	48
Tablo 10. 2023 Yılı Mal ve Hizmet Alımlarının Dağılımı (TL).....	49
Tablo 11. Yeşil Mutabakat Eylem Planı İhtisas Çalışma Grupları.....	128
Tablo 12. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu Yeni Dönem Eylemler	135
Tablo 13. 2023 Yılı Programı Tedbirleri.....	182
Tablo 14. 2024 Yılı Programı Tedbirleri.....	183
Tablo 15. İcraat Programı Başkanlık Eylemleri.....	184
Tablo 16. İşlem Yapılan Belgelere İlişkin Bilgiler.....	189
Tablo 17. Başkanlığa Gönderilen Belgelerin Ön Mali Kontrolü.....	191

Grafikler

Grafik 1. Başkanlık Dolu ve Boş Kadrolarının Dağılımı.....	25
Grafik 2. Başkanlık Personelinin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı.....	26
Grafik 3. Başkanlık Personelinin Yaş Durumuna Göre Dağılımı.....	26
Grafik 4. Başkanlık Memur Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı.....	27
Grafik 5. Başkanlık Personelinin Hizmet Yılına Göre Dağılımı.....	27
Grafik 6. Başkanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı.....	28
Grafik 7. 2023 Yılı Ödenek ve Harcamalar (TL).....	49
Grafik 8. Ozon Tabakasını İncelten Madde (OTİM) Tüketimi.....	70

KISALTMALAR

AB Avrupa Birliği
 AFAD Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
 AFD Fransız Kalkınma Ajansı
 AKAKDO Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık
 ATD Arazi Tahribatının Dengelenmesi
 AYM Avrupa Yeşil Mutabakatı
 BAE Birleşik Arap Emirlikleri
 BASİAD Balıkesir İşadamları ve Sanayiciler Derneği
 BDDK Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı
 BİST Borsa İstanbul Anonim Şirketi
 BMİDÇS Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
 BMWK Alman Federal Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı
 BUSKI Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
 CBAM Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması
 CCXG İklim Değişikliği Uzmanlar Grubu
 CHAMP İklim Eylemi İçin Yüksek Hedefli Çok Düzeyli Ortaklıklar Koalisyonu
 CİMER Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
 COP28 28. Taraflar Konferansı
 CORSIA Uluslararası Havacılığa Yönelik Karbon Denkleştirme ve Azaltma Şeması
 CPPİDS Cumhurbaşkanlığı Plan Program İzleme ve Değerlendirme Sistemi
 CSRD Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi
 ÇED Çevresel Etki Değerlendirmesi
 ÇSY Çevresel, Sosyal ve Yönetişimsel
 ÇŞİDB Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Başkanlığı
 DEHSt Alman Emisyon Ticaret Sistemi Otoritesi
 DEİK Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
 DETSİS Devlet Teşkilatı Merkezi Kayıt Sistemi
 DKA Deniz Koruma Alanları
 DMO Devlet Malzeme Ofisi
 DOĞAKA Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
 DSI Devlet Su İşleri
 EBRD Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
 EÇBS Entegre Çevre Bilgi Sistemi
 EKAP Elektronik Kamu Alımları Platformuna
 EKOMVET Ekipman Operatörleri Merkezi Veri Tabanı
 EPDK Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
 EPIAŞ Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi

EQF Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
ETF Gelişmiş Şeffaflık Çerçevesi
ETS Emisyon Ticaret Sistemi
EÜD Elektrik Üreticileri Derneği
FARAVET Faaliyet Raporları Veri Tabanı
GEF Küresel Çevre Fonu
GES Güneş Enerji Santrali
GGA Küresel Uyum Hedefleri
GIZ Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu
GST Küresel Durum Değerlendirmesi
GÜİD Gübre Üreticileri İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği
HCFC Hidrokloroflorokarbonlar
HİTAP Hizmet Takip Programı
IBRD Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası
ICAP Uluslararası Karbon Eylem Ortaklığı
IFC Uluslararası Finans Kurumu
IFCMA Kapsayıcı Karbon Azaltım Yaklaşımları Forumu
İKİ Uluslararası İklim İnisiyatifi
İPA Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İPCC Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli
İÇG İhtisas Çalışma Grupları
İDASEP İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı
İDB İklim Değişikliği Başkanlığı
İDUKK İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu
İDUSEP İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı
İKV İktisadi Kalkınma Vakfı
İRD Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması
KADİZ Kamu Diplomasisi İzleme Sistemi
KaYa Kamu Yatırımları Proje Bilgi Sistemi
KAYSİS Elektronik Kamu Bilgi Yönetim Sistem
KAYSO Kayseri Sanayi Odası
KBS Kamu Bilişim Sistemi
KfW Alman Kalkınma Bankası
KOSGEB Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KPHYS Kamu Personeli Harcamaları Yönetim Sistemi
KPSS Kamu Personel Seçme Sınavı
LTS Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi
MEDAS Merkezi Elektronik Doğrulamalı Kuruluş Atama Sistemi

MEF Büyük Ekonomiler Forumu
 MKK Merkezi Kayıt Kuruluşu
 MLF Çok Taraflı Fon
 MOP Montreal Protokolü Taraflar Toplantısı
 MoU Mutabakat Zaptı
 MRV İzleme, Raporlama ve Doğrulama
 MÜSİAD Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
 MYS Muhasebe Yönetim Sistemi
 NBS Doğa Temelli Çözümler
 NCAP Ulusal Soğutma Eylem Planı
 NCQG Yeni Sayısallaştırılmış Hedef
 NDC Ulusal Katkı Beyanı
 NFRD Finansal Olmayan Raporlama Direktifi
 NOU Montreal Protokolü Görevlileri
 OÇG Odak Çalışma Grubu
 OECD Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
 OGM Orman Genel Müdürlüğü
 OTİM Ozon Tabakasını İncelten Maddeler
 OVP Orta Vadeli Program
 ÖTV Özel Tüketim Vergisi
 PMI Piyasa Uygulama Ortaklığı
 PMR Karbon Piyasası Hazırlık Ortaklığı
 SAF Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı
 SBB Strateji ve Bütçe Başkanlığı
 SBI Uygulama Yardımcı Organı
 SBSTA Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı
 SFDR Sürdürülebilir Finans Bildirim Düzenlemesi
 SKD İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği
 SKDM Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması
 SPK Sermaye Piyasası Kurulu
 SSP Ortak Sosyoekonomik Rotalar
 STK Sivil Toplum Kuruluşları
 STORMLOG Yerel Yönetim Hizmetlerinde Sürdürülebilir Ulaşım ve Su Yönetimi
 TALSAD Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği
 TBMM Türkiye Büyük Millet Meclisi
 TCAF Dünya Bankası Dönüştürücü Karbon Varlık Programı
 TÇÜD Türkiye Çelik Üreticileri Derneği
 TEPAV Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

TİKA Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TİM Türkiye İhracatçılar Meclisi
TKYB Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası
TKYS Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi
TMB Türkiye Mühendisler Birliği
TOBB Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TSE Türk Standartları Enstitüsü
TSKB Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
TTGV Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
TÜBİTAK Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRKAK Türk Akreditasyon Kurumu
TÜRKÇİMENTO Türkiye Çimento Sanayicileri Birliği
TÜRKONFED Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu
TÜSİAD Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
UNDP Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNDRR Birleşmiş Milletler Afet Risk Azaltma Ofisi
UNEP Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNFCCC Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
UNICEF Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu
UNIDO Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı
UNOPS Birleşmiş Milletler Proje Hizmetleri Ofisi
UNSG Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri
WB Dünya Bankası
WMO Dünya Meteoroloji Örgütü
YASED Uluslararası Yatırımcılar Derneği
YDİD Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu
YEK Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti Belgesi
YİDEP Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı
YMÇG Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu
YMEP Yeşil Mutabakat Eylem Planı
YOİKK Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu
YUSEP Yerel Uyum Stratejisi ve Eylem Planı
5 BR Beşinci İki Yıllık Rapor
8 NC Sekizinci Ulusal Bildirimi

YÖNETİCİ ÖZETİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun Faaliyet Raporları başlıklı 41 inci maddesinde “Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, her yıl faaliyet raporu hazırlanır. Üst yönetici, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar.” denilmektedir.

Mezkûr kanun maddesi ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yayımlanan “Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde kamu idarelerinin faaliyet raporlarını hazırlamaları gerekmektedir.

Bu doğrultuda, Başkanlığımız 2023 Yılı Faaliyet Raporu Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde birim faaliyet raporları esas alınarak hazırlanmıştır.

Faaliyet Raporunun;

Birinci bölümünde; Başkanlığımızın misyon ve vizyonu, teşkilat yapısı, insan kaynakları, fiziki kaynakları, sunulan hizmetler ile görev yetki ve sorumlulukları gibi idareye ilişkin genel bilgilere,

İkinci bölümde; Başkanlığımızın üst politika belgelerindeki temel politika ve öncelikleri ile kurumsal amaç ve hedeflere,

Üçüncü bölümde; Başkanlığımızın bütçe uygulama sonuçları, mali tabloları gibi mali bilgileri ile performans bilgilerine ve bunlara ilişkin değerlendirmelere,

Dördüncü bölümde; Başkanlığımızın güçlü ve zayıf yönleri ile kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesine,

Beşinci bölümde; Başkanlığımızın öneri ve tedbirlerine,

Altıncı bölümde ise; Başkanlığımız hizmet birimleri tarafından 2023 yılı içinde yürütülen projeler, mevzuat çalışmaları ve temel faaliyetlere ilişkin bilgiler ile üst yönetici ve mali hizmetler birim yöneticisi iç kontrol güvence beyanlarına,

yer verilmiştir.

Başkanlığımız kamu yararının sağlanması amacıyla kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ilkelerini gözeterek faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Her gerçekleştirilen faaliyetin gelecekte ülkemize ve dünyamıza fayda sağlayacağı inancıyla çalışmalarımız 2023 yılında olduğu gibi sonraki yıllarda da devam edecektir.

GENEL BİLGİLER

I- GENEL BİLGİLER

A- Misyon ve Vizyon

Misyon

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında tüm paydaşların katılımıyla bilimsel yöntemlere dayalı, çevresel, sosyolojik, ekonomik, teknolojik ve finansal unsurları içeren plan, politika ve stratejileri belirlemek, iklim değişikliğine uyum hedefleri ve sera gazı emisyon azaltım hedefleri çerçevesinde piyasa mekanizmalarının kurulması başta olmak üzere ulusal ve uluslararası çalışmaları yürütmek.

Vizyon

Türkiye Yüzyılında, 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda yeşil dönüşümün kimseyi geride bırakmadan gerçekleştirilmesine ve iklim dirençliğinin inşa edilmesine öncülük etmek.

Temel Değerler

B- Yetki, Görev ve Sorumluluklar

4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde, İklim Değişikliği Başkanlığı'nın görev ve yetkileri şunlardır:

- Küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak.
- İklim değişikliğine neden olan sera gazı emisyonlarını ulusal ölçekte izlemek, kontrol etmek ve raporlamak, sera gazı emisyonlarının azaltımı konusunda sektörel politika belirleme çalışmalarını gerçekleştirmek ve gerekli mevzuat düzenlemelerini yapmak.
- İklim değişikliği ile ilgili uluslararası müzakere süreçlerini takip etmek.
- Uluslararası kuruluşlar ve sözleşmeler kapsamında ülkemizin yerine getirmekle yükümlü olduğu raporları hazırlamak veya hazırlatmak.
- Net Sıfır Emisyon Hedefi ve döngüsel ekonomi ilkesi doğrultusunda iklim değişikliği ile mücadele ve yeşil kalkınma politikalarının belirlenmesi, strateji ve eylem planlarının hazırlanması için gerekli çalışmaları yaparak Koordinasyon Kuruluna sunmak.
- Ulusal, yerel ve sektörel iklim değişikliğine uyum ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmak, bu alanda eylem planlarını izlemek, değerlendirmek ve raporlamak.
- İklim değişikliği etkilerinin belirlenmesine yönelik modelleme ve risk değerlendirmesi çalışmaları yapmak, risk haritaları hazırlamak veya hazırlatmak.
- Tesis, faaliyet veya sektör seviyesinde sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, gerekli denetim ve yaptırımları uygulamak.
- Emisyon Ticaret Sistemi başta olmak üzere piyasa temelli mekanizmalar ve ekonomik araçlara yönelik çalışmalar yapmak, usul ve esasları belirlemek, gerekli denetim ve yaptırımları uygulamak.
- Emisyon Ticaret Sistemi ile sera gazı izleme raporlama ve doğrulama sistemi ve diğer karbon fiyatlandırma araçlarından elde edilecek gelirlerin yönetimini sağlamak.
- İklim değişikliğiyle mücadele ve yeşil kalkınma için gerekli ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarını araştırmak, ilgili paydaşların yararlanması ve kapasite geliştirilmesi doğrultusunda çalışmalar yapmak, teşvik mekanizmaları ve hibe programları geliştirmek, uygulamak ve izlemek.
- İklim değişikliği konusunda teknolojileri ve yenilikçi çözümleri araştırmak ve bu kapsamda çalışmalar yürüten ulusal ve uluslararası kuruluşlarla koordinasyon sağlamak, kavramsal çalışmaları yürütmek, kılavuzlar ve rehber dokümanlar hazırlamak.
- İklim platformu ve ilişkili çevrimiçi izleme ve değerlendirme sistemleri kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların ulusal koordinasyonunu, izleme ve raporlamasını

gerçekleştirmek.

- Görev alanına giren Avrupa Birliği müktesebatının uyumuna yönelik çalışmaları yapmak, bu çerçevedeki projeleri yürütmek, koordine etmek ve izlemek.
- İklim değişikliği ile mücadele kapsamında ulusal ve uluslararası projeleri hazırlamak ve uygulamak.
- İklim değişikliği alanında kamuoyunun bilinçlendirmesine yönelik eğitim, kapasite ve farkındalık geliştirme faaliyetleri gerçekleştirmek.

Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

C- İdareye İlişkin Bilgiler

1- Fiziksel Yapı

İklim Değişikliği Başkanlığı, Çamlıca Mahallesi Anadolu Bulvarı No:64/2 (Eski No:24E) 06630 Yenimahalle/ANKARA adresinde bulunan Bakanlık hizmet binasında görevlerini yerine getirmektedir.

Tablo 1. Mevcut Araç Sayısı

	Araç Türü	Araç Sayısı	Mülkiyeti Başkanlığa Ait	Kiralanan
Mevcut Araç	Binek Oto	6	1	5
	Minibüs			
	Otobüs			
	Kamyonet	1		1
	Diğer			
	Toplam	7	1	6

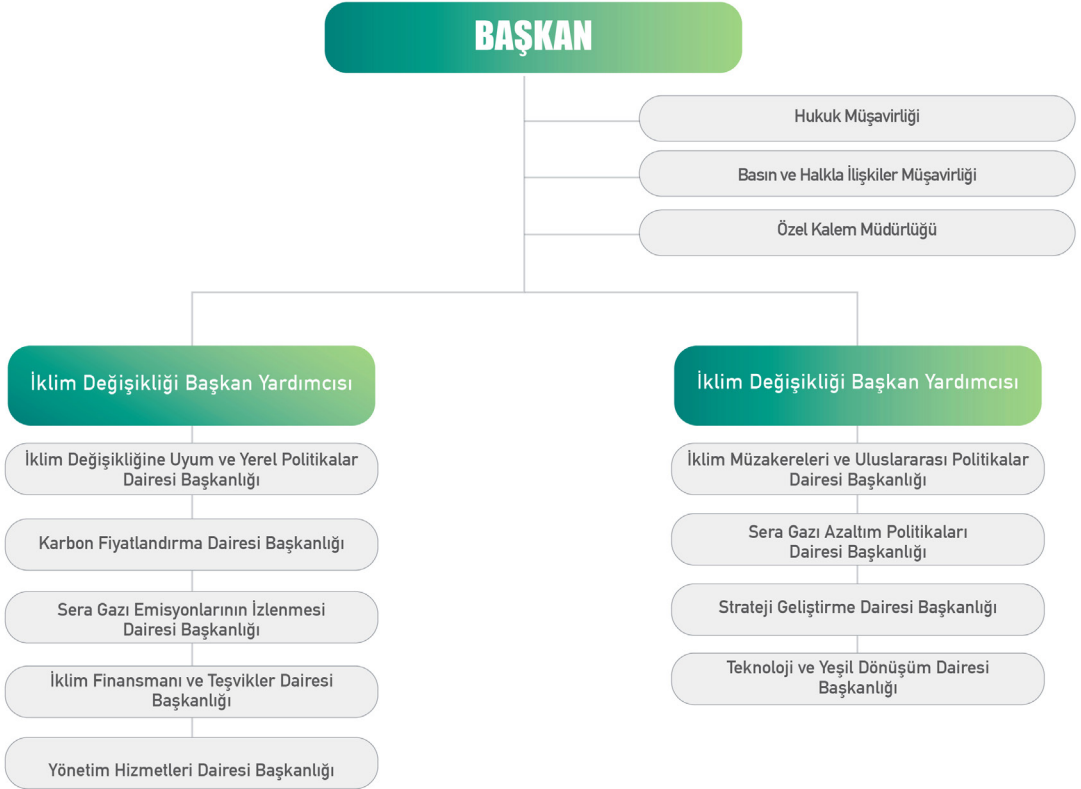
2- Teşkilat Yapısı

Başkanlık, Başkan ve Başkan Yardımcıları ile aşağıdaki hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

- İklim Müzakereleri ve Uluslararası Politikalar Dairesi Başkanlığı
- İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Politikalar Dairesi Başkanlığı
- İklim Finansmanı ve Teşvikler Dairesi Başkanlığı
- Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığı
- Sera Gazı Azaltım Politikaları Dairesi Başkanlığı
- Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Dairesi Başkanlığı
- Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

- Teknoloji ve Yeşil Dönüşüm Başkanlığı
- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı
- Hukuk Müşavirliği
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Teşkilat Şeması

2- Teknoloji ve Bilişim Altyapısı

Mevcut Bilişim Sistemi

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın kritik bilgi işlem altyapısı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü altyapı ve üstyapı bileşenleri ile yeni nesil veri merkezinde barındırılmaktadır. Tüm ulusal stratejilere ve eylem planlarına uyum çerçevesinde Bilgi Güvenliği Şube Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulan Siber Güvenlik Operasyon Merkezinde Bakanlığımız Siber Güvenlik faaliyetleri kapsamında bilişim sistemleri ve bilgi varlıklarını gelebilecek iç ve dış tehditlere karşı korumak için hizmet vermektedir. Kurum bünyesinde

farklı projeler kapsamında satın alınmış farklı marka ve modellerde bilişim donanım ve yazılım envanteri bulunmaktadır. Bakanlığımız hizmet binasında bulunan veri merkezinin yapımı tamamlanarak hizmete girmiştir. Böylece Bakanlığımız, bilişim kaynaklarını ortak bir havuzdan yönetebilir ve gerektiğinde iş birimleri ve projelere ayrılan bu kaynakları dinamik olarak azaltıp, arttırabilir duruma gelmiştir. Kurumda sanal mimari anlamında farklı teknolojiler kullanılmakta olup modern yönetim yazılımları ile genişleyebilir bir yapıda, bu farklı teknolojilerin merkezi yönetimi ve performans takibi etkin şekilde yapılabilmektedir.

Başkanlığımız bilişim altyapısı olarak Bakanlığımız veri merkezini kullanmakta olup kurumsal bilişim altyapısının geliştirilmesi hizmetini Bakanlığımızdan temin edilmektedir. Mevcut kurum donanım envanterini gösterir tablo aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 2. Donanım Bileşeni

Donanım Bileşeni	Adet
Masa Üstü Bilgisayar (PC)	163
Dizüstü Bilgisayar (PC)	22
Yazıcı (Printer, Tarayıcı, Fotokopi, Fax Özellikli)	20
Televizyon	17
Ethernet Switch (48 Portlu)	10
Analog Telefon	125

Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Başkanlığımıza ait yazılımlar, birimlerimizin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan veya yeniden geliştirilen uygulamalardır. Bu gelişim sürecinde özellikleri ile birlikte sayıları da değişiklik göstermektedir. Bu kapsamda, Başkanlığımızın bilgi sistemleri uygulamalarını gösterir liste aşağıda sunulmuştur.

- Entegre Çevre Bilgi Sistemi (EÇBS) Uygulamaları:
 - İklim Portal
 - F-gaz Ekipman Operatörleri Merkezi Veri Tabanı (EKOMVET)
 - F-gaz Faaliyet Raporları Veri Tabanı (FARAVET)
 - Ozon Tabakasını İncelten Maddeler (OTİM)
 - Sera Gazları İzleme, Raporlama ve Doğrulama
- <https://iklim.gov.tr>
- <https://iklimelcileri.org>
- <https://iklimiduy.org>
- <https://iklimeuyum.org>

6. <https://belgenet.csb.gov.tr>
7. <https://iklimsurasi.gov.tr>
8. <https://iklimin.org>
9. <https://carbon-turkey.org>
10. <https://pmrturkiye.csb.gov.tr>
11. <https://ozonturkiye.csb.gov.tr>
12. <https://ik.iklim.gov.tr>
13. <https://ikbs.iklim.gov.tr>
14. <https://eposta.iklim.gov.tr>

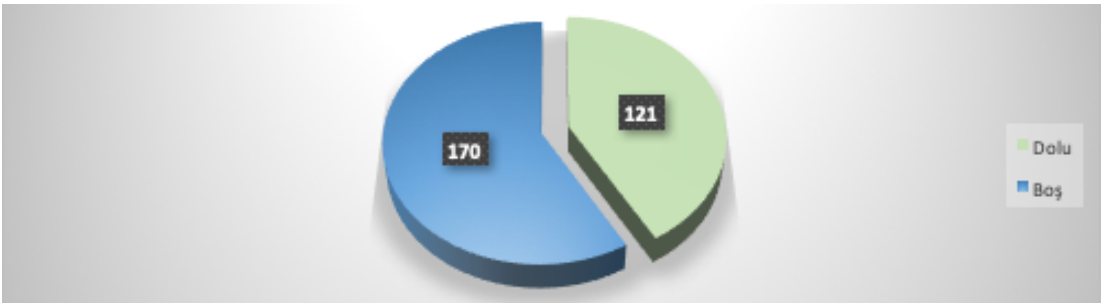
3- İnsan Kaynakları

31.12.2023 tarihi itibarıyla İklim Değişikliği Başkanlığı'nda toplam 121 personel istihdam edilmektedir.

Tablo 3. Başkanlık Dolu ve Boş Kadrolarının Dağılımı

İstihdam Şekli	Personel Sayısı			Oran (%)
	Dolu	Boş	Toplam	
Memur	87	166	253	34,38
4/B Sözleşmeli Personel	34	4	38	89,47
Toplam	121	170	291	41,58

Grafik 1. Başkanlık Dolu ve Boş Kadrolarının Dağılımı

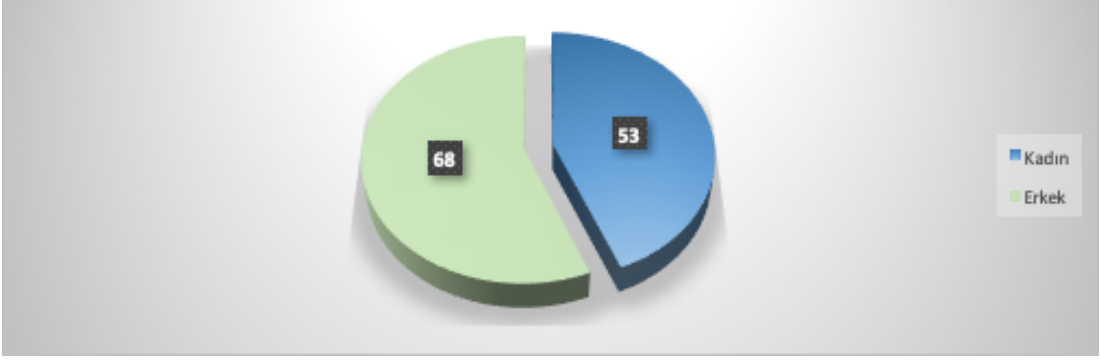

Tablo 4. Başkanlık Personelinin Cinsiyet ve Yaş Durumuna Göre Dağılımı

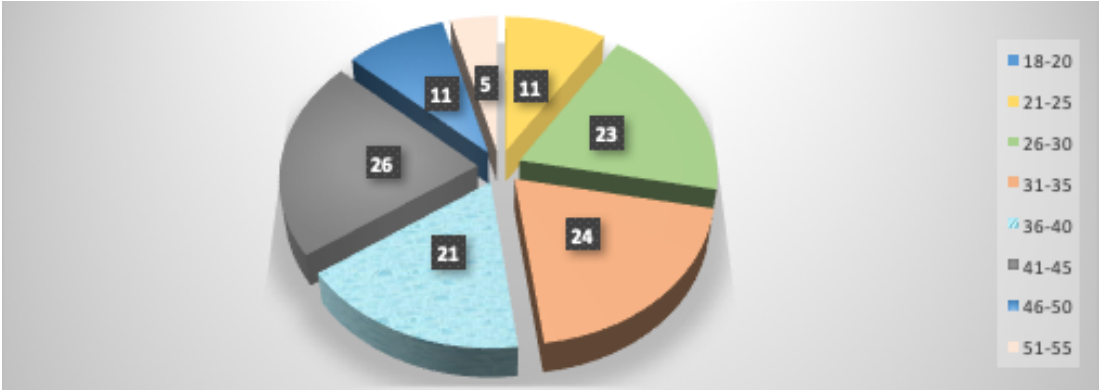
Cinsiyet	Personel Sayısı	Oran (%)
Kadın	53	43,8
Erkek	68	56,2
Toplam	121	100

Yaş Grubu	18-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	Toplam
Merkez	-	11	23	24	21	26	11	5	121

Grafik 2. Başkanlık Personelinin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

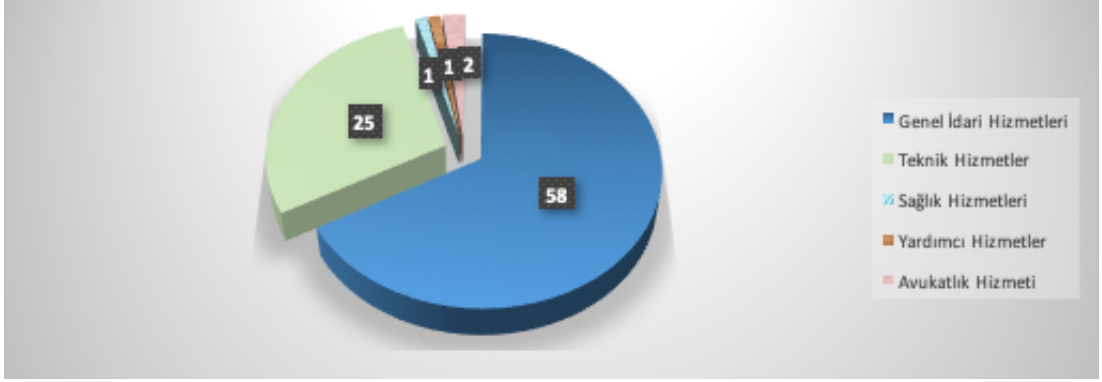
Grafik 3. Başkanlık Personelinin Yaş Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 5. Başkanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı

İstihdam Şekli	Personel Sayısı	Oran (%)
Avukatlık Hizmetleri	2	2,29
Genel İdare Hizmetleri	58	66,6
Teknik Hizmetleri Sınıfı	25	28,73
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	1	1,14
Yardımcı Hiz. Sınıfı	1	1,14
Memur Toplamı	87	100
4/B Sözleşmeli Toplamı	34	28,09
Toplam	121	

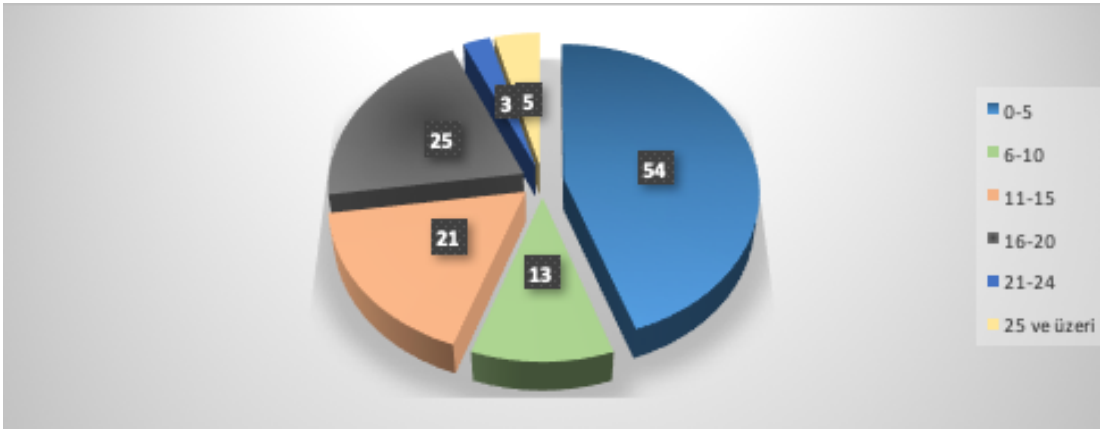
Grafik 4. Başkanlık Memur Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı

Tablo 6. Başkanlık Personelinin Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Yıl Aralığı	Personel Sayısı	Oran (%)
0-5	54	44,62
6-10	13	10,74
11-15	21	17,35
16-20	25	20,66
21-24	3	2,4
25 yıl ve üzeri	5	4,13
Toplam	121	100

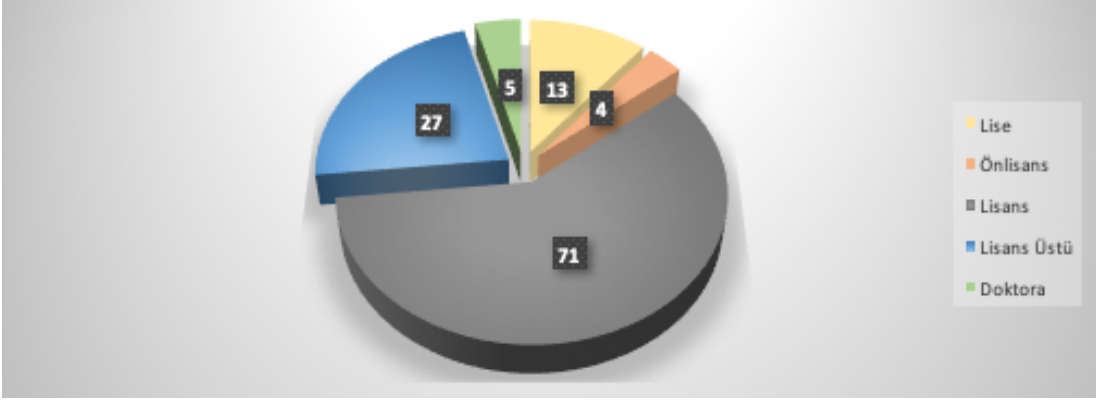
Grafik 5. Başkanlık Personelinin Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Tablo 7. Başkanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Personel Sayısı	Oran (%)
Lise	13	10,74
Ön Lisans	4	3,3
Lisans	71	58,67
Lisans Üstü	27	22,31
Doktora	6	4,95
Toplam	121	100

Grafik 6. Başkanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılım

4- Sunulan Hizmetler

4.1. İklim Müzakereleri ve Uluslararası Politikalar Dairesi Başkanlığı

- Başkanlığın görev ve yetki alanı kapsamında uluslararası müzakere süreçlerini takip ve koordine etmek.
- Uluslararası kuruluşlar nezdinde ve uluslararası sözleşmeler kapsamında Başkanlığın görev ve yetki alanına giren konularda Ülkemizin yerine getirmekle yükümlü olduğu raporları hazırlamak veya hazırlatmak.
- Koordinasyon Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek.
- Avrupa Birliği politika ve mevzuat süreçlerine yönelik koordinasyonu sağlamak.
- Başkanlığın görev ve yetki alanı kapsamında uluslararası ikili ilişkilerin, uluslararası kuruluşların çalışmalarının takibini yapmak ve gerektiğinde koordinasyonunu sağlamak.

4.2. İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Politikalar Dairesi Başkanlığı

- Ulusal, yerel ve sektörel uyum ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak.
- İklim değişikliğine uyum politikalarının belirlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik mevzuat ve kılavuzlar hazırlamak veya hazırlatmak.
- İklim değişikliğine uyum konusunda uluslararası kuruluşlar nezdinde ve uluslararası sözleşmeler kapsamında müzakere süreçlerini takip etmek, bu alanda politikaların geliştirilmesine katkı sağlamak ve ulusal odak noktalığı görevlerini yerine getirmek.
- Bölgesel ve yerel iklim değişikliği eylem planlarının hazırlanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması çalışmalarını koordine etmek.
- İklim değişikliği konusunda etki, etkilenebilirlik ve risk değerlendirmesi çalışmalarını yapmak, yaptırmak ve bu çalışmaların ulusal koordinasyonunu sağlamak.
- İklim değişikliğine uyum konusunda bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak.
- İklim platformu ve ilişkili çevrimiçi izleme ve değerlendirme sistemleri kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların ulusal koordinasyonunu, izlemesini ve raporlamasını yapmak.
- Koordinasyon Kurulunun iklim değişikliğine uyum ile ilgili alt çalışma grubunun koordinasyonunu sağlamak.
- İklim değişikliğine uyum konusunda ulusal ve uluslararası projeler yapmak veya yaptırmak.

4.3. İklim Finansmanı ve Teşvikler Dairesi Başkanlığı

- İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında yürütülecek işler için gereken ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarını ve finansman araçlarını araştırmak.
- İklim finansmanı kaynaklarından ilgili paydaşların yararlanması, kapasite geliştirilmesi ve iklim finansmanının teşvik edilmesi doğrultusunda çalışmalar yapmak, program ve projeler hazırlamak ve uygulamak.
- İklim finansmanı kaynaklarının sağlanması ve koordinasyonu için Başkanlığın görev ve yetki alanı kapsamında çalışmalar yapmak.
- İklim finansmanının harekete geçirilmesi ve artırılmasına yönelik yerel ve ulusal girişimleri takip etmek.
- İklim finansmanının takip edilmesi ve raporlamasına dair çalışmalar yapmak.
- İklim finansmanı konusunda uluslararası kuruluşlar, mutabakatlar, iş birlikleri ve sözleşmeler kapsamında bunların müzakereleri de dâhil olmak üzere ilgili süreçlerini takip etmek ve gerektiğinde koordinasyon sağlayarak katkı vermek.

- Paris Anlaşmasının ilgili hükümleri uyarınca iklim finansmanı mekanizmalarına yönelik ulusal düzenlemelerin yapılmasına ve bu kapsamda yapılacak raporlamalara katkı sağlamak.
- İklim değişikliği ile mücadele kapsamında finansman mekanizmaları ve hibe programları geliştirmek.
- İlgili mevzuat hükümleri kapsamında Emisyon Ticaret Sistemi ve Sera Gazı İzleme, Raporlama ve Doğrulama Sistemi ve diğer karbon fiyatlandırma araçlarından elde edilecek gelirlerin kullanımına ilişkin gerekli çalışmaları yapmak.

4.4. Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığı

- Emisyon ticaret sistemi başta olmak üzere piyasa temelli mekanizmalar ve ekonomik araçlara yönelik çalışmalar yapmak, usul ve esasları belirlemek, bu mekanizmalar ve araçları uygulamak, tüm iş ve işlemlerle birlikte gerekli denetim ve yaptırımları uygulamak veya uygulatmak.
- Karbon denkleştirme ve gönüllü piyasalara yönelik çalışmalar yapmak, usul ve esasları belirlemek, bu mekanizmalar ve araçları uygulamak, tüm iş ve işlemlerle birlikte gerekli denetim ve yaptırımları uygulamak veya uygulatmak.
- Piyasa temelli mekanizmalar ve ekonomik araçlara yönelik uluslararası kuruluşlar, sözleşmeler ve iş birlikleri kapsamında Başkanlığın görev ve yetki alanına giren müzakere süreçlerini takip etmek ve ulusal odak noktaları görevlerini yerine getirmek.
- Piyasa temelli mekanizmalar ve ekonomik araçlara yönelik ilgili sektörleri bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapmak.
- Her türlü uluslararası karbon piyasasına yönelik ulusal düzenlemeleri yapmak veya yapılmasını sağlamak, bu kapsamda yapılacak raporlamaları koordine etmek veya ettirmek.
- Piyasa temelli mekanizmalar ve ekonomik araçlara yönelik ulusal ve uluslararası projeleri yürütmek, koordine etmek ve izlemek.
- Karbon fiyatlandırma araçlarından elde edilecek gelirlerin yönetimine ilişkin politikanın belirlenmesine katkı sağlamak.

4.5. Sera Gazı Azaltım Politikaları Dairesi Başkanlığı

- Net-sıfır emisyon hedefi ve döngüsel ekonomi ilkesi doğrultusunda Koordinasyon Kurulunda temsil edilen kurum ve kuruluşların katkıları ile ulusal ve BMİDÇS Sekretaryasına sunulan yıllık Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanterlerindeki sektörlere ilişkin azaltım politikalarını belirlemek.
- Gerekli hallerde güncellemek suretiyle Uzun Dönemli İklim Stratejisi ile periyodik Ulusal Katkı Beyanlarını hazırlamak veya hazırlatmak, Koordinasyon Kurulunun onayına sunmak.

- Ulusal Katkı Beyanının uygulanmasını ulusal düzeyde izlemek, değerlendirmek ve sonuçları Koordinasyon Kuruluna raporlamak.
- Koordinasyon Kurulu altında kurulacak azaltım ve ilgili çalışma grubu faaliyetlerini koordine etmek.
- Azaltıma ilişkin mevzuat ve kılavuzlar hazırlamak veya hazırlatmak.
- Azaltım konusunda BMİDÇS ve Paris Anlaşması kapsamında müzakere süreçlerini takip etmek, bu alanda politikaların geliştirilmesine katkı sağlamak ve ulusal odak noktalığı görevlerini yerine getirmek.
- Azaltıma ilişkin olarak uluslararası kuruluşlarca yapılan çalışmaları takip etmek, bu çalışmalara yönelik ulusal düzeyde koordinasyonu gerçekleştirmek, görüş vermek, katılmak, katkı sunmak.
- Azaltıma ilişkin olarak Koordinasyon Kurulunda temsil edilen veya diğer ilgili kurum ve kuruluşlarca ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde yapılan çalışmalara katılmak, görüş vermek, katkı sunmak.
- Azaltım faaliyetlerini desteklemeye yönelik ulusal ve uluslararası projeler yapmak veya yaptırmak.
- Azaltıma yönelik olarak eğitim, bilinçlendirme ve kamuoyu farkındalığının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak.

4.6. Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Dairesi Başkanlığı

- İklim değişikliğine neden olan sera gazı emisyonlarını ilgili mevzuat gereği izlemek, kontrol etmek ve raporlamak.
- Tesis, faaliyet veya sektör seviyesinde sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek ve uygulamak.
- Görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında denetim ve yaptırım uygulamak.
- Sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması konusunda sektörlerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.
- Ozon tabakasının korunması ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak.
- Ozon tabakasını incelten maddelerin sonlandırılması ve florlu sera gazlarının azaltılmasına yönelik çalışmalar ile bunların izlenmesi için ulusal düzeyde koordinasyonu sağlamak.
- Florlu sera gazlarının raporlanması ve takibi konusunda sektörlerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.
- Ozon tabakasını incelten maddelerin ve florlu sera gazlarının ithalat ve ihracat süreçlerini takip ve kontrol etmek, bu süreçte ilgili mevzuat kapsamında ithalat, ihracat izinlerini vermek.

- Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolüne ve ilgili değişikliklerine ait uluslararası gelişmeleri takip etmek, ulusal odak noktalığı görevini yerine getirmek ve bu çerçevede ulusal koordinasyonu yürütmek.

4.7. Teknoloji ve Yeşil Dönüşüm Dairesi Başkanlığı

- Net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedefi kapsamında uygulamaya konulması gereken teknolojileri ve yenilikçi çözümleri araştırmak, bu kapsamda faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası kuruluşlarla çalışmalar yapmak ve koordinasyonu sağlamak.
- Yeni teknolojiler ve yenilikçi çözümler konusunda kavramsal çalışmaları yürütmek, mevzuat, kılavuz ve rehber dokümanlar hazırlamak.
- Net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedefi kapsamında enerji, ulaştırma, tarım, atık, sağlık, sanayi ve ilgili diğer sektörlerde temiz teknolojilerin geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak, süreci takip etmek ve gerekli çalışmaları yapmak.
- Teknoloji ve yeşil dönüşüm ile ilgili uluslararası kuruluşlar ve sözleşmeler kapsamında Başkanlığın görev ve yetki alanına giren müzakere süreçlerini takip etmek, katkı sağlamak ve ulusal odak noktalığı görevlerini yerine getirmek.
- Net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedefi kapsamında yeni teknolojiler ve yenilikçi çözümler konusunda eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetlerini yürütmek, bu amaçla ulusal ve uluslararası projeler hazırlamak ve uygulamak.
- Görev alanına giren Avrupa Birliği müktesebatının teknoloji ve yeşil dönüşümüne yönelik çalışmalarını takip etmek, uyumlaştırma çalışmalarına katkı sağlamak ve çalışmaların takibini yapmak.

4.8. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

4.8.1. Bütçe ve Raporlama Kapsamında Sunulan Hizmetler

- Başkanlık bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak ilgili birimlerle işbirliği halinde hazırlamak ve bütçe uygulamalarının bütçeye uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.
- Yatırım programı hazırlıklarının koordinasyonunu sağlamak, uygulama sonuçlarını izlemek ve gerekli revizyon işlemlerinin yapılmasını sağlamak.
- Performans programının maliyetlendirmesini bütçe ile uyumlu bir şekilde yapmak.
- Mevzuatı uyarınca belirlenecek bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programının hazırlamasına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.
- Bütçe kayıtlarını tutmak, bütçe işlemlerini gerçekleştirmek, bütçe uygulama sonuçlarını raporlamak.
- Yatırım programında yer alan projelerin detay programlarını hazırlanması,

onaylanması, yayımlanması ve revize edilmesi işlemlerine ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.

- Yatırım programında yer alan projelerin uygulama sonuçlarına ilişkin aylık, 3 aylık ve yıllık raporları süresi içerisinde hazırlanması, ilgili kurumlara iletilmesi ve kamuoyuna duyurulmasına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.
- Başkanlık bütçesi kesin hesabı ve mali istatistiklerinin süresi içerisinde hazırlanması, ilgili kurumlara iletilmesi ve kamuoyuna duyurulmasına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.
- Başkanlık bütçesinin ilk altı aylık uygulama sonuçlarını ve ikinci altı aya ilişkin beklenti ve hedeflerini içeren Mali Durum Beklentiler Raporunun süresi içerisinde hazırlanması ilgili kurumlara iletilmesi ve kamuoyuna duyurulmasına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.
- Bütçe uygulamaları konusunda Başkan ve Hizmet Birimlerine gerekli bilgileri sağlamak.
- Başkanlığın, diğer idareler nezdinde takibi gereken bütçe ile ilgili iş ve işlemlerini yürütmek.
- Başkanlık mülkiyetinde ve kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazların mal yönetim dönemine ilişkin yıllık icmal cetvellerini düzenlemek, taşınır kesin hesabı hazırlamak.
- Başkanlığın, bütçe ve mali durumuna ilişkin raporların hazırlanması ve üst makamlara sunmak.
- İlgili mevzuat çerçevesinde alacakların takip işlemlerini, birimlerden gelecek talepler doğrultusunda yürütmek.
- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı tarafından verilecek diğer mali görevleri yapmak.

4.8.2. Stratejik Yönetim ve Planlama Kapsamında Sunulan Hizmetler

- Kalkınma planı, orta vadeli program, Cumhurbaşkanlığı yıllık programı çerçevesinde idarenin orta ve uzun vadeli strateji ve politikalarını belirlemek, amaçlarını oluşturmak üzere gerekli çalışmaları yapmak ve koordine etmek.
- Yıllık programda yer alacak Başkanlığımızla ilgili tedbirlerin oluşturulması, izlenmesi ve raporlanmasına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.
- Stratejik planın hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve raporlanmasına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.
- Yılı performans programının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve raporlanmasına ilişkin iş ve işlemleri koordine etmek.
- Ulusal veya sektörel plan, strateji belgeleri ve eylem planlarında Başkanlığımız sorumluluğunda bulunan eylemleri koordine etmek, uygulamaları izlemek.

- Yıllık idare faaliyet raporu ve birim faaliyet raporu hazırlıklarını koordine etmek ve hazırlamak.
- İdare faaliyetleri ile ilgili bilgi ve verileri toplamak, tasnif etmek, analiz etmek.
- İdarenin üstünlük ve zayıflıklarını tespit etmek.
- Kurum içi kapasite araştırması yapmak, hizmetlerin etkililiğini ve yararlanıcı memnuniyetini analiz etmek ve genel araştırmalar yapmak.
- Yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçlarına ilişkin yıllık yatırım değerlendirme raporu hazırlamak.
- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı tarafından verilecek diğer mali görevleri yapmak.

4.8.3. İç Kontrol Kapsamında Sunulan Hizmetler

- İç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak ve üst makamlara raporlamak.
- İç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlarda iç kontrol sistemine yönelik değerlendirmeleri dikkate alarak iç kontrol sisteminin işleyişini izlemek.
- Sayıştay denetim raporlarındaki bulgulara ilişkin koordinasyon işlemlerini yürütmek.
- Ön mali kontrol faaliyetlerini yürütmek.
- Mali mevzuata ilişkin görüş taleplerini cevaplandırmak, üst yönetici ve harcama birimlerine mali konularda danışmanlık desteği vermek.
- İdarenin görev alanına ilişkin konularda standartlar hazırlamak.
- İş akış şemaları ve mali mevzuata ilişkin yönergeler hazırlamak.
- Mali mevzuatta meydana gelen değişiklik ve düzenlemelerin takibinin yapılarak Birimlerinin bilgilendirilmesini sağlamak.
- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı tarafından verilecek diğer mali görevleri yapmak.

4.9. Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

4.9.1. İnsan Kaynakları Kapsamında Sunulan Hizmetler

- Başkanlık birimlerinden gelen personel taleplerini, kadro imkânları ölçüsünde karşılamak.
- Geçici görevlendirme, vekâleten atama ve naklen atamaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca yapılan atama iş ve işlemlerini yürütmek.
- Başkanlığımız kadrosunda görev yapmakta olan personelin aylık ve diğer özlük haklarına ilişkin tahakkuk işlemlerinin yürütülmesi.

- Başkanlık personeline yapılacak harcırah ödemelerine ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesi.
- Başkanlık personeline yapılacak banka promosyonundan yararlanmalarını sağlamak.
- Başkanlık personellerinden sendika üyeliği bulunanların üyelik aidatı ödemelerin ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- KPSS ve E-KPSS yerleştirme sonuçları ile mevzuat hükümlerine göre yapılacak personel alımına ilişkin sınav sonuçlarına göre Başkanlık kadrolarına atanmaya hak kazanan kişilerin atama iş ve işlemlerini yürütmek.
- Naklen atanan personelin özlük dosyasının devir alma veya teslim etme iş ve işlemlerini yürütmek.
- Başkanlık personelinin mal bildirim beyannamelerinin tasnifi, modüle girilmesi ve karşılaştırması ile Başkanlık Mal Bildirim Komisyonunun sekreteryaya iş ve işlemlerini yürütmek.
- Başkanlık personelinin tüm özlük bilgilerinin güncelliğinin sağlanması ile bilgi değişikliklerinin personel yönetim sistemine girişine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- Başkanlık personelinin, Hizmet Takip Programı (HİTAP) kapsamındaki iş ve işlemleri yürütmek.
- Başkanlık Makamından alınan disiplin cezası onaylarının ilgililere tebliğ edilmesine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- Başkanlık personelinin disiplin, ödül ve ceza hukuku ile ilgili iş ve işlemlerini takip etmek, gizlilik ilkesine uygun olarak gerekli kayıtların tutulmasını sağlamak.
- Daire başkanlığı bünyesinde yapılan iş ve işlemlere ilişkin olarak Kamu Personel Bilgi sistemine veri girişi yapmak.
- Başkanlığa tahsisli bulunan kadro ve pozisyonların personel yönetim sistemi üzerinden takip edilmesine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavında ilan edilecek kadroların tespitine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- Vekâlet ve görevlendirme işlemlerini koordine ve takip etmek.
- Personel devam kontrolü ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek ve takibini yapmak.

4.9.2. Bilgi İşlem Kapsamında Sunulan Hizmetler

- Başkanlığımızın iş ve işlemleri ile ilgili bilgi sistemleri kurmak, işletmek, bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak.
- Bilişim teknolojisindeki gelişmelere uygun olarak elektronik bilgi, belge ve iş akışı düzenini kurmak, buna yönelik yazılımları geliştirmek veya sağlamak.
- Başkanlık görev alanına giren konularda ulusal ve uluslararası kapsamda, sistemler arası çevrim içi ve çevrim dışı veri akışı entegrasyonu ve koordinasyonunu sağlamak.

- Donanım, destek ve servis hizmetleriyle ilgili kayıt ve kontrol işlemlerini yapmak ve takip etmek.
- Başkanlığın ihtiyaç duyduğu kablolu ve kablosuz internet için gerekli cihazların konfigürasyonlarını ve montajlarını yapmak veya yaptırmak.
- Başkanlığın ihtiyaç duyduğu yazılımların temin, yönetim ve denetim işlemlerini yapmak.
- Güncel gelişmeleri takip ederek ağ ve sistem alanındaki yeni hizmet fırsatlarını yasal prosedürler doğrultusunda belirlemek, etkililik ve verimliliği önleyen tehditlere karşı tedbirler almak.

4.9.3. Satın Alma Kapsamında Sunulan Hizmetler

- Başkanlığımız birimlerinin doğrudan temin usulü kapsamındaki satın alma iş ve işlemlerini yürütmek.
- Başkanlığımız birimlerinde kullanılan makine ve teçhizatın periyodik bakımları ile bina küçük onarımlarını yaptırmak.
- Başkanlığımızın mal ve hizmet alımı ihalelerine ve ödemesine ilişkin tüm iş ve işlemleri yürütmek.
- Başkanlığımız birimlerinin tüm taşınır ihtiyaç taleplerini alarak karşılanması için gerekli iş ve işlemleri yapmak.
- Yapılan alımların kayıtlarını Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) girmek.
- Teminat işlemlerinin takip edilmesini sağlamak ve iadesini gerçekleştirmek.
- Tüm satın almalarla ilgili ödeme işlemlerini ilgili mevzuatlar çerçevesinde gerçekleştirmek üzere; ödeme emirleri ve eki belgeleri tanzim etmek, ödemenin gerçekleşmesi için ödeme emri belgelerini Çevre Şehircilik Bakanlığı/Merkez Saymanlık Müdürlüğüne intikal ettirmek.
- Başkanlığın yurtdışı kurum ve kuruluşlardan alacağı her türlü fon ya da hibelerin usul ve esaslar çerçevesinde harcanması, raporlanması, ödeme emrine bağlanması ile arşivlenmesi gibi iş ve işlemleri yürütmek.

4.9.4. Eğitim Kapsamında Sunulan Hizmetler

- Başkanlık görev kapsamında araştırma ve eğitim ihtiyacı duyulan konuları tespit etmek ve eğitim projeleri geliştirmek.
- Personelin hizmet içi eğitim ihtiyacını belirleyerek, Bakanlık Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı ile işbirliği içinde eğitimlerin yapılmasını sağlamak.
- Başkanlığın görev alanına ilişkin konularda kamuoyuna yönelik eğitici, aydınlatıcı ve bilinçlendirici faaliyetler yürütmek, bu konuda ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve özel sektörle işbirliği yapmak.

- Başkanlığın faaliyetlerini, projelerini, sunduğu hizmetleri kamuoyuna duyurmak.
- Başkanlığın görev alanına giren konularda toplumsal dayanışmayı güçlendirici kitlesel kampanyalar ve etkinlikler düzenlemek, teşvik etmek ve katkı sağlamak.
- Tanıtım faaliyetleri kapsamında iletişim strateji planlarını hazırlamak.
- Yerel, ulusal ve uluslararası basın ve medya kuruluşları ile sosyal medya takibi yapmak.
- Başkanlık adına açıklama veya tezip hazırlamak.
- Günlük basın bültenleri ve sosyal medya raporları hazırlamak ve arşivlemek.
- Başkanlığımıza ait internet sitesi ve sosyal medya hesaplarını yönetmek, içerik hazırlamak ve editoryal süreçleri yürütmek.
- Yazılı, işitsel ve görsel dokümanların içerik hazırlama, tasarım, basım ve yayımını gerçekleştirmek.
- Üniversiteler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör, iklim elçileri ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yaparak farkındalık artıracak tanıtım çalışmaları yapmak.
- Ulusal ve uluslararası kuruluşların; program, proje ve faaliyetlerinin farkındalık ve tanıtım çalışmalarını takip etmek ve ikili ilişkilerin koordinasyonunu sağlamak.
- 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvuruları ile CİMER üzerinden kurumumuza yöneltilen konuları etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak.

4.9.5. Destek Hizmetleri Kapsamında Sunulan Hizmetler

- Başkanlığın gelen ve giden evrak işlemlerini yürütmek.
- Başkanlık birimlerinden çıkan yazı ve belgelerin özelliğine göre e-posta, posta ya da kurye ile dağıtımını sağlamak.
- Kontrollü ve gizli evrakların teslim alınması ve yerlerine ulaştırılmasını usulüne uygun olarak sağlamak,
- Koruma ve güvenlik hizmetlerini yürütmek,
- Başkanlığın yemek (tabldot hizmetleri), giyim (temizlik ve güvenlik personeli), temizlik ve personel servis hizmetleri işlemlerini yürütmek,
- Başkanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.
- Başkanlık tarafından yapılacak toplantıların yapılacağı yerlerin düzenlenmesi işlerini yürütmek,
- Başkanlığın sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

4.10. Hukuk Müşavirliği

- 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.

4.11. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

- Başkanlığın kurumsal kimlik çalışmalarını yürütmek.
- Başkanlığın basın, halkla ilişkiler ve tanıtım faaliyetleri kapsamında iletişim strateji planlarını hazırlamak ve bu planlar doğrultusunda gerekli tüm çalışmaları yürütmek.
- Başkanlığı ilgilendiren ve görev alanına giren konularda yerel, ulusal ve uluslararası basın ve medya kuruluşları ile sosyal medya takibi yapmak, Başkanlık adına açıklama ve tezkip hazırlamak, günlük basın bültenleri, sosyal medya raporları hazırlamak ve arşivlemek.
- Başkanlığa ait internet siteleri ve sosyal medya hesaplarına yönelik içerik hazırlamak ve editoryal yönetimini yürütmek.
- Başkanlığın görev alanına giren konularda yazılı, işitsel ve görsel dokümanların içerik hazırlama, tasarım, basım ve yayımını gerçekleştirmek.
- Başkanlığın görev alanına giren konularda üniversiteler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör, iklim elçileri ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yaparak farkındalık artıracak tanıtım çalışmaları yapmak.
- Başkanlığın görev alanına giren konularda uluslararası kuruluşların program, proje ve faaliyetlerinin farkındalık ve tanıtım çalışmalarını takip etmek, Başkanlığın tanıtımı ve farkındalığa yönelik ulusal ve uluslararası proje çalışmaları yürütmek, Başkanlığın ikili ilişkilerinin koordinasyonunu sağlamak.
- 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

AMAÇLAR VE HEDEFLER

II- AMAÇLAR ve HEDEFLER

Başkanlık üst politika belgeleri tedbir ve öncelikler ile kurumsal amaç ve hedefleri aşağıda yer almaktadır.

Temel Politika ve Öncelikler

1- On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)

Başkanlık sorumluluğundaki politika tedbirleri aşağıda yer almaktadır. Bunlar:

489.2. Enerji verimliliği kazanımları ve orman varlığının artırılması gibi ilave tedbirlerle karbon salımının azaltılmasına dair önlemler geliştirilecektir.

713.3. Toplumun çevre bilincini artırmaya yönelik çevre ve doğa koruma ile sürdürülebilir üretim ve tüketim konularında eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

713.5. İklim değişikliği ile mücadelede yeşil kalkınma ve Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda azaltım ve uyum hedeflerinin planlama ve uygulama araçlarının yasal dayanağının oluşturulması amacıyla İklim Değişikliği Kanun taslağı hazırlanacaktır.

714.1. Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir.

714.2. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel uyum stratejilerini içeren planlama, uygulama ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.

714.3. İklim değişikliğine uyumun sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ihtiyaçlar tespit edilerek çözüm önerileri belirlenecek, başta Karadeniz Bölgesi olmak üzere 7 Bölgemiz için İklim Değişikliği Eylem Planları hazırlanacaktır.

715.1. Yerel düzeyde hava kalitesi eylem planları oluşturulacak, kirlilik ve emisyon kontrolüne yönelik mevzuat güncellenecektir.

720.1. Toplama, izleme ve değerlendirme süreçleri ile kalitesi açısından çevresel veri geliştirilecek ve kullanımına yönelik kapasite artırılabilecektir.

2- On İkinci Kalkınma Planı (2024-2026)

Başkanlık görev alanı kapsamında katkı sağlayacağı politika ve tedbirler aşağıda yer almaktadır. Bunlar:

357.1: Başta AB olmak üzere ihracat pazarlarında rekabetçiliğin artırılması ve tedarik zincirlerinde Türkiye'nin konumunun yükseltilmesi amacıyla AB Yeşil Mutabakatına uyum kapsamında üretim ve ticarete yönelik sektörel dönüşüm adımları hayata geçirilecektir.

357.2: Dış ticarette rekabetçiliğin korunarak daha ileriye taşınması için ulusal karbon fiyatlandırma mekanizmaları oluşturulacak, öncelikli olarak AB ile uyumlu bir Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) uygulamaya konulacaktır.

357.3: AB'nin sınırda karbon düzenlemesi mekanizmasından etkilenecek sektörler için en düşük maliyetle emisyon azaltımına yönelik çalışmalar desteklenecektir.

357.4: Firmalarımızın ihracat odaklı yeşil dönüşümlerini sağlamak üzere ihtiyaç duyabilecekleri konularda kapsamlı bir danışmanlık modeli oluşturulacaktır.

357.5: Sınırda karbon düzenlemesi mekanizmasıyla ilgili sektörlerin emisyonlarının izlenmesi ve raporlanması konularında rehberlik faaliyetleri yürütülecektir.

358.1: Devlet yardımları yeşil dönüşümün finansmanını kolaylaştıracak şekilde bütüncül bir yaklaşımla gözden geçirilecektir.

358.2: Yeşil dönüşümün uluslararası finansman imkânları konusunda güncel rehber dokümanlar hazırlanacaktır.

380.1: Sürdürülebilirlik ve emisyon verilerinin sunumunda standardizasyon sağlanacak, bu veriler paylaşımına açılacaktır.

380.2: Sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin tanımlanmasına ilişkin ulusal taksonomi ve ilgili mevzuat hazırlanacaktır.

865.1: İklim değişikliği ile ilgili uygulamaların bütüncül bir biçimde ele alındığı temel mevzuat hazırlığı tamamlanacaktır.

865.2: 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda ara dönemler ve ilgili hedefler belirlenerek "Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi" hazırlanacak ve sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedefleri ile taahhütleri içeren "İkinci Ulusal Katkı Beyanı" güncellenecektir.

865.3: "Paris Anlaşması" hedeflerine ulaşmak amacıyla sera gazı emisyonlarını azaltmak, iklim değişikliğine uyum ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında atılacak adımları ortaya koymak üzere strateji ve eylem planları hazırlanacak ve uygulamaya geçirilecektir.

865.4: "Yeşil Mutabakat Eylem Planı" kapsamında sektörel yol haritaları güncellenecek, izleme ve değerlendirme sistemleri geliştirilecek ve mevzuat çalışmaları yürütülecektir.

868.1: Tüm paydaşlara yönelik eğitim, bilinçlendirme ve kapasite geliştirme faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır.

869.1: Ulusal emisyon ticaret sisteminin kurulmasına yönelik mevzuat ve diğer altyapı hazırlıkları tamamlanarak sistem uygulamaya geçirilecektir.

869.2: Ulusal Emisyon Ticaret Sisteminde oluşacak karbon fiyatına tamamlayıcı nitelikte olabilecek karbon fiyatlandırma araçları değerlendirilecek, kalkınma ve yatırım ortamı üzerinde yol açacağı ekonomik ve sosyal etkiler analiz edilecektir.

869.3: Karbon piyasaları kapsamında ulusal denkleştirme sistemine yönelik çalışmalar yürütülecek ve uluslararası karbon piyasalarına katılım koşullarına ilişkin politika belirlenmesine yönelik analiz çalışmaları yapılacaktır.

870.1: Ülkemizin özgün ihtiyaçlarını gözeten ve uluslararası standartlarla uyumlu çevresel olarak sürdürülebilir bir iktisadi faaliyetin taşıması gereken nitelikleri belirleyen bir ulusal sınıflandırma sistemi oluşturulacaktır.

870.2: Düşük karbonlu ekonomiye geçiş için finansman kaynakları çeşitlendirilecektir.

870.3: Çevresel, sosyal ve yönetişimsel kriterler çerçevesinde uluslararası finans piyasalarına katılım hızlandırılacak, yeşil dönüşüme yönelik yenilikçi ve sürdürülebilir finansman araçları geliştirilecektir.

872.6: İklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve arazi tahribatı üzerindeki etkilerinin belirlenebilmesi için araştırma, izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürütülecektir.

3- Orta Vadeli Program (2023-2025)

Yeşil Dönüşüm

İklim değişikliği nedeniyle, düşük karbon ekonomisine geçiş küresel ölçekte önem kazanmaktadır. İhracatımızda en büyük paya sahip olan AB, küresel düzeyde yaşanan enerji krizine bağlı olarak öncelikleri değişmiş görünmekle birlikte sıfır emisyonlu, kaynak verimli ve rekabetçi bir ekonomiye ulaşmak amacıyla yeşil dönüşüm politikalarında ilerleme kaydetmektedir. 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadelede benimsenen yeni yapısal dönüşüm perspektifi sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Program döneminde iklim değişikliğinin çevresel, sosyal ve ekonomik alandaki çok yönlü etkileri dikkate alınarak kalkınma öncelikleri çerçevesinde ekonominin her alanında ve tüm sektörlerde yeşil dönüşüme yönelik adımlar atılmaya devam edilecektir.

Politika ve Tedbirler

1. Net Sıfır Emisyon Hedefine giden yolda orta vadeli düşük karbonlu büyüme stratejisi ortaya konulacak, sektörlerin yeşil dönüşüm için ihtiyaç duyacağı ilave yatırım miktarı tespit edilecek ve rekabet güçlerinin korunması amacıyla çeşitli destek mekanizmaları

planlanacaktır.

2. Sektörlerin mevcut en iyi teknikler ve en iyi çevresel uygulamalar çerçevesinde düşük karbonlu üretime geçişi için yol haritaları hazırlanacak ve uygulamalar teşvik edilecektir.

3. 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda sürdürülen Ulusal Katkı Beyanı ve Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlık çalışmaları, kalkınma planı başta olmak üzere üst politika belgeleriyle uyumlu olacak şekilde tamamlanacaktır.

4. Yeşil dönüşüm altyapısının oluşturulması için başta tarım, sanayi, ulaştırma ve enerji sektörlerinde olmak üzere yeşil teknoloji Ar-Ge projeleri desteklenmeye devam edilecek, yeşil hidrojen ve enerji depolama gibi emisyon azaltılmasına katkı sağlayan teknolojilerin yatırım ekosistemi geliştirilecektir.

5. Yeşil dönüşüme işgücü piyasasının adil geçişinin sağlanması için gerekli önlemler alınacaktır.

6. İklim finansmanına erişim imkânları özel sektörün ihtiyaçları dikkate alınarak genişletilecek, verimlilik artıran, dönüştürücü nitelikli, katma değeri yüksek, sera gazı emisyon artışını sınırlayan ve yeşil becerileri artıran yatırımlara öncelik verilecektir.

7. Başta ihracat yapan KOBİ'ler olmak üzere firmaların yeşil dönüşüme uyumlarını kolaylaştırmak üzere destek mekanizmaları geliştirilecek ve üretilen ürün ve hizmetlerin değer zincirindeki çevresel ve sosyal risklerin ölçülmesi, analizi ve yönetimi konusundaki kapasite geliştirilecektir.

8. AB'nin Sınırdan Karbon Düzenlemesi Mekanizmasına (SKDM) geçiş dönemi iyi değerlendirilerek SKDM'den hızlı etkilenecek sektörler için en düşük maliyetle emisyon azaltımına yönelik politikalar hayata geçirilecektir.

9. SKDM'ye uyum kapsamında etkin işleyen Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi geliştirilecek, mevcut vergilerin karbon vergisine dönüştürülmesi konusunda Türk Vergi Sistemi gözden geçirilecek ve karbon fiyatlandırma araçlarının kalkınma ve yatırım ortamı üzerinde yol açacağı ekonomik ve sosyal etkiler analiz edilecektir.

10. İklim değişikliğinin oluşturacağı olumsuz etkilerden, ülkemiz tarımını ve çiftçilerimizi korumak için tarım sigortasının koruma altına aldığı ürünler ve riskler bazında kapsamı genişletilecektir.

11. Çevresel olarak sürdürülebilir bir iktisadi faaliyetin taşıması gereken nitelikleri belirleyen ve yeşil boyamaya karşı koruma sağlayacak, uluslararası ortak bir sınıflama sistemi ile uyumlu ve ülkemizin özgün ihtiyaçlarını gözetan bilimsel temelli Ulusal Yeşil Taksonomi

mevzuatı hazırlanacaktır.

12. Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda korunan alan büyüklüğü artırılarak doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve biyolojik çeşitliliğin korunması sağlanacaktır.

13. Karbon emisyonunun azaltılmasına yönelik orman varlığının artırılmasına, yeni yutak alanların oluşturulmasına devam edilecek, fidan ve tohum üretim ve ihracat kapasitesinin artırılmasına yönelik yatırımlar sürdürülecektir.

4- 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı

Yıllık programda yer alan başkanlığımıza ilişkin hususlar aşağıdaki gibidir.

Çevrenin Korunması

Mevcut Durum

Hızla artan nüfus, şehirleşme, ekonomik faaliyetler ve çeşitlenen tüketim alışkanlıkları çevre üzerindeki baskıyı artırmakta ve iklim değişikliği, çölleşme, biyolojik çeşitlilik kaybı ve kuraklık gibi çevre problemleri her geçen gün insan yaşamını ve kalkınma sürecini daha belirgin bir şekilde etkilemektedir. Bu kapsamda çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi gittikçe önem kazanmaktadır.

Türkiye, iklim değişikliği ile mücadele kapsamında kararlı hedefler ortaya koyarak konu özelindeki hassasiyetini küresel ölçekte ifade etmektedir. Bu bağlamda, 07/10/2021 tarihli ve 31621 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7335 sayılı Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla ülkemiz Paris Anlaşmasına taraf olmuştur. Bununla birlikte, 07/10/2021 tarihli ve 31621 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Paris Anlaşmasının İlişik Beyanla Birlikte Onaylanması Hakkında 4618 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla Paris Anlaşmasının ve mekanizmalarının geliştirmekte olan bir ülke olarak ve ekonomik ve sosyal kalkınma hakkına hâle getirilmeden uygulanacağı beyan edilmiştir. Paris Anlaşmasının onaylanmasının ardından 2053 yılı Net Sıfır Emisyon Hedefi beyan edilmiştir. Bu hedef çerçevesinde, İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu tarafından alınan karar doğrultusunda ülkemizin ilk İklim Şurası 21-25 Şubat 2022 tarihleri arasında yapılmış, 7 farklı alanda alınan 217 tavsiye kararı kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Ülkemiz coğrafi konumu itibarıyla iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer aldığından, iklim değişikliğine uyum kapasitesinin geliştirilmesi ile ekonominin ve toplumun iklim risklerine dayanıklılığının artırılmasına yönelik sürdürülen çalışmalar önem arz etmektedir.

Türkiye, geliştirmekte olan bir ülke olarak enerji, sanayi ve ulaştırma sektörleri başta olmak üzere ilgili alanlarda iklim değişikliğiyle mücadele stratejileri belirlemekte, yeşil büyümenin

sağlanması ve emisyon artış trendinin sınırlandırılması yönünde bir politika izlemektedir. 2023-2025 dönemini kapsayan Orta Vadeli Programda yer alan Yeşil Dönüşüm başlığı altında daha fazla sayıda politika ve tedbire yer verilerek kalkınma öncelikleri çerçevesinde ekonominin her alanında ve tüm sektörlerde yeşil dönüşüme yönelik adımlar belirlenmiştir.

Amaç

Çevre ve doğal kaynakların korunması, kalitesinin iyileştirilmesi, etkin, entegre ve sürdürülebilir şekilde yönetiminin sağlanması, her alanda çevre ve iklim dostu uygulamaların gerçekleştirilmesi, toplumun her kesiminin çevre bilinci ile duyarlılığının artırılması temel amaçtır.

Tablo 8. 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Başkanlık Politika/Tedbir Faaliyetleri

Politika/Tedbir	Sorumlu/İşbirliği Kuruluşlar	Yapılacak Yürütülecek Faaliyetler
Kalkınma Planı (Politika 714) : Uluslararası iklim değişikliği müzakereleri ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler ilkeleri ile Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde sürdürülecek, ulusal koşullar ölçüsünde sera gazı emisyonuna neden olan sektörlerde iklim değişikliğiyle mücadele edilecek ve iklim değişikliğine uyuma yönelik kapasite artırımı sağlanarak ekonominin ve toplumun iklim risklerine dayanıklılığı artırılacaktır.		
714.1. Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Niyet Edilmiş Ulusal Katkı Çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (S), İklim Değişikliği Başkanlığı, İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kuruluna Üye Bakanlıklar	1. Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ile Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (2023-2030) hazırlanacaktır.
714.2. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel uyum stratejilerini içeren planlama, uygulama ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (S), İklim Değişikliği Başkanlığı, İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	1. Ulusal iklim değişikliği hafızası oluşturmayı hedefleyen İklim Portalı hizmete açılacaktır.

FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

III- FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A-Mali Bilgiler

1. Bütçe Uygulama Sonuçları ve Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar

Başkanlığımıza, 7427 sayılı 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 154.182.000 TL'lik ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içerisinde yapılan kurum içi aktarmalar neticesinde toplam ödenek 194.382.000 TL olmuştur. 2023 yılında Başkanlığımıza tahsis edilen bu ödenekten 141.296.842 TL harcanarak, %72,6 oranında bütçe gerçekleşmesi sağlanmıştır.

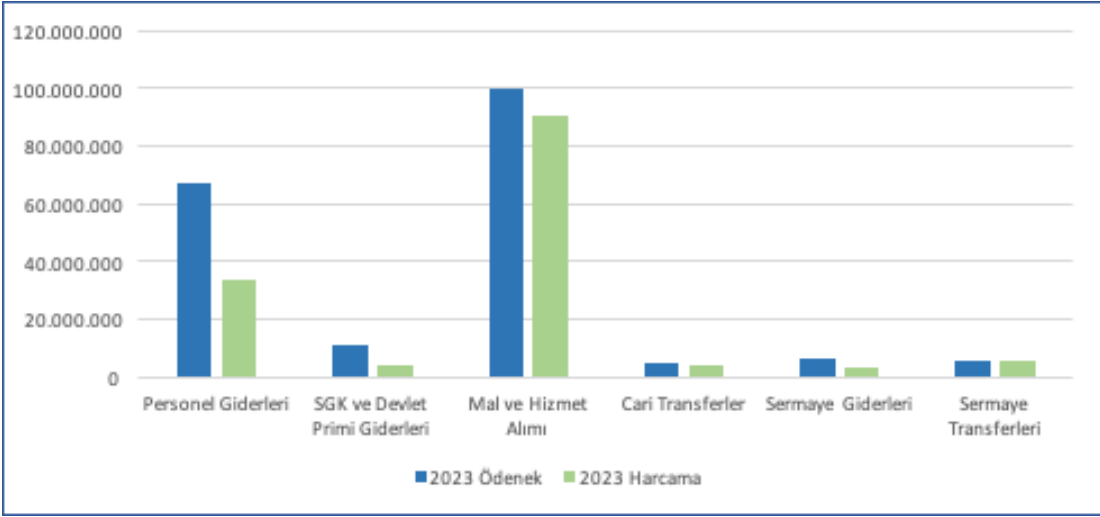
Başkanlığımızın 2023 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleştirmeleri "Ekonomik Sınıflandırma" açısından şöyledir:

- "01-Personel Giderleri" için 67.450.000 TL ödenek tahsis edilmiş ve toplam ödenekten 33.844.520 TL 'si harcanarak % 50,1 oranında gider gerçekleştirilmiştir.
- "02-SGK ve Devlet Primi Giderleri" için 10.713.000 TL ödenek tahsis edilmiş ve toplam ödenekten 4.277.003 TL'si harcanarak % 39,9 oranında gider gerçekleştirilmiştir.
- "03-Mal ve Hizmet Alımı Giderleri" için 50.959.000 TL tahsis edilmiş ve yıl içinde yapılan aktarmalar sonucu 99.659.000 TL olan toplam ödenekten 90.408.680 TL'si harcanarak % 90,7 oranında gider gerçekleştirilmiştir.
- "05-Cari Transferler" için 13.687.000 TL tahsis edilen ödenek tahsis edilmiş ve yıl içinde yapılan aktarmalar sonucu 5.187.000 TL olan toplam ödenekten 3.964.213 TL'si harcanarak % 76,4 oranında gider gerçekleştirilmiştir.
- "06-Sermaye Giderleri" için 6.000.000 TL ödenek tahsis edilmiş ve toplam ödenekten 3.964.213 TL'si harcanarak % 56,7 oranında gider gerçekleştirilmiştir.
- "07- Sermaye Transferleri" için 5.373.000 TL ödenek tahsis edilmiş ve toplam ödenekten 5.372.985 TL harcama yapılarak % 99,9 oranında gider gerçekleştirilmiştir.

Tablo 9. 2023 Yılı Bütçe Gerçekleşmeleri

Ekonomik Sınıflandırma	KBÖ	Yıl Sonu Ödeneği	Harcama	Gerçekleşme (%)
01-Personel Giderleri	67.450.000	67.450.000	33.844.520	50,1
02-SGK ve Devlet Primi Giderleri	10.713.000	10.713.000	4.277.003	39,9
03-Mal ve Hizmet Alımı	50.959.000	99.659.000	90.408.680	90,7
05-Cari Transferler	13.687.000	5.187.000	3.964.213	76,4
06-Sermaye Giderleri	6.000.000	6.000.000	3.402.439	56,7
07-Sermaye Transferleri	5.373.000	5.373.000	5.372.985	99,9
TOPLAM	154.182.000	194.382.000	141.296.842	72,6

Grafik 7. 2023 Yılı Ödenek ve Harcamalar (TL)

Tablo 10. 2023 Yılı Mal ve Hizmet Alımlarının Dağılımı (TL)

Açıklama	Toplam Ödenek	Harcama	Harcama Oranı (%)
Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	6.065.000	3.411.030	56,2
Yolluklar	12.197.000	8.848.361	72,5
Görev Giderleri	500.000	5.672	1,1
Hizmet Alımları	75.021.000	74.775.273	99,6
Temsil ve Tanıtma Giderleri	500.000	240.322	48,1
Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri	4.300.000	3.128.021	72,7
Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	1.076.000	0	0
TOPLAM (TL)	99.659.000	90.408.680	90,7

BİLANÇO .

Kamu İdaresi Kodu 106		Yıl:2023			
Kamu İdaresi Adı İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI					
AKTİF HESAPLAR		2021 YILI	2022 YILI	2023 YILI	PASİF HESAPLAR
1 DÖNER VARLIKLAR	3154.376,57	0,00	1.229.354,72	0,00	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
10 HAZIR DEĞERLER	498.046,30	0,00	0,00	0,00	31 FAALİYET BORÇLARI
102 BANKA HESABI	498.046,30	0,00	0,00	0,00	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI
14 DİĞER ALAKALAR	0,00	0,00	214.016,74	0,00	325 NAKİT TALEP VE TAHSİSLERİ HESABI
140 KİŞİLERDEN ALAKALAR HESABI	0,00	0,00	214.016,74	0,00	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR HESABI
15 STOKLAR	0,00	0,00	290.990,47	0,00	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEBİHHATLAR HESABI
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	0,00	0,00	290.990,47	0,00	333 EMANETLER HESABI
16 ON DÖNERLER	2.187.733,80	0,00	734.657,51	0,00	36 GÖRÜNCEK DİĞER YAKUMLULUKLAR
162 BÜTÇE DİŞİ AVANS VE İKREDİLER HESABI	2.187.733,80	0,00	734.657,51	0,00	381 GÖRÜNCEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI
2 DÖNER VARLIKLAR	3.338.209,69	0,00	1.732.858,84	0,00	5 OL KAYNAKLAR
25 MADDE DURAN VARLIKLAR	3.338.209,69	0,00	1.732.858,84	0,00	50 NET DEĞER
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	797.406,47	0,00	86.908,14	0,00	500 NET DEĞER HESABI
254 TAŞITLAR HESABI	0,00	0,00	0,00	0,00	51 DEĞER HAREKETLERİ
255 DEĞERBAZILAR HESABI	7.643.613,99	0,00	2.898.383,24	0,00	515 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	-7.248.877,77	0,00	-1.262.432,54	0,00	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI
26 MADDE OLUMSUZ DURAN VARLIKLAR	0,00	0,00	0,00	0,00	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI
260 HAKLAR HESABI	141.600,00	0,00	141.600,00	0,00	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR VE DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HESABI (.)	-141.600,00	0,00	-141.600,00	0,00	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI
					59 DÖNER FAALİYET SONUÇLARI
					591 DÖNER OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (.)
AKTİF TOPLAMI		0,00	2.952.023,56	6.482.586,26	PASİF TOPLAMI
					0,00
					2.952.023,56
					6.482.586,26

Bilanço Dipnotları :			
	2021 YILI	2022 YILI	2023 YILI
910 ALINAN TEBİHHAT MEKTUPLARI HESABI	0,00	43.800,00	335.400,00
911 ALINAN TEBİHHAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	0,00	43.800,00	335.400,00
920 DİĞER TAHHÜTLERİ HESABI	0,00	117.383,70	1.418.526,26
921 DİĞER TAHHÜTLERİ TAHSİSLERİ HESABI	0,00	117.383,70	1.418.526,26

21/02/2024 10:15:12

** Rapor 21/02/2024 - 04:44:03 tarihli bilgileri içermektedir

Sayfa 1 / 1

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Mali Yıl:2023

Kamu İdaresi Kodu 106

Kamu İdaresi Adı İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI

Yardımcı Hesap		GİDERİN TÜRÜ	2021 YILI	2022 YILI	2023 YILI
Hesap Kodu	Kod2				
630	14	10 Ziraat Maddeleri	0,00	0,00	124.666,00
630	14	12 Bakım Onarım ve Üretim Mühürlemeleri	0,00	42.438,08	363.660,40
630	14	13 Yüksek Parçalar	0,00	4.141,80	27.495,20
630	14	14 Nakliyat ve Taahhütleri	0,00	0,00	44.996,60
630	14	99 Diğer Tüketim Aracıları	0,00	8.496,00	61.354,00
630	25	00 Kamu İdarelerine Bütçeleş Olarak	0,00	0,16	0,00
630	25	01 Derneklere Mali Olmayan	0,00	0,16	0,00
630	25	01 Derneklere Mali Olmayan	0,00	0,16	0,00
630	30	00 Proje Kapsamında Yapılan Cari	0,00	0,00	3.481,50
630	30	06 Proje Kapsamında Yapılan Cari	0,00	0,00	3.481,50
630	99	00 Diğer Giderler	0,00	0,00	1.587.349,93
630	99	99 Yoklama Tamamlanmayan Diğer	0,00	0,00	1.587.349,93
GİDERLER TOPLAMI (A)			0,00	21.980.697,34	144.986.832,78

	2021 YILI	2022 YILI	2023 YILI	2021 YILI	2022 YILI	2023 YILI
GİDERLER TOPLAMI (A)	0,00	21.980.697,34	144.986.832,78	NET GELİR (D= (B-C))		
GELİRLER TOPLAMI (B)	0,00	1.856.599,86	48.309.616,72	ENFLASYON DÜZELTİMESİ (E)		
İNDİRİM İADE İSKONTO TOPLAMI (C)	0,00	0,00	0,00	FAALİYET SONUCU ((D+E)- A)(+/=)		
				0,00	1.856.599,86	48.309.616,72
				0,00	0,00	0,00
				0,00	-20.124.097,48	-96.877.216,06

21/02/2024 10:15:22

** Rapor 21/02/2024 05:06:17 tarihinde bilgileri içermektedir

Sayfa 2 / 2

31.12.2023 TARİHİNDE SONA EREN DÖNEME AİT ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU						Vil: 2023
106 Kamu İdaresi Kodu Kamu İdaresi Adı		İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI				
		2022		2023		
	ÖNCEKİ DÖNEM BAŞI BAKİYESİ	ÖNCEKİ DÖNEM İÇİ HAREKETLER	ÖNCEKİ DÖNEM SONU BAKİYESİ	DÖNEM BAŞI BAKİYESİ	DÖNEM İÇİ HAREKETLER	DÖNEM SONU BAKİYESİ
NET DEĞER	0,00	-2.406,36	-2.406,36	-2.406,36	0,00	-2.406,36
A- Denge Kayıtları	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B- Varlık Envanterleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C- Yükümlülük Envanterleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ç- Değer Hareketleri Sonuç Hesabından Aktarımlar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D- Enflasyon Düzeltme Farkları						
E- Diğer	0,00	-2.406,36	-2.406,36	-2.406,36	0,00	-2.406,36
DEĞER HAREKETLERİ	0,00	22.713.061,47	22.713.061,47	22.713.061,47	97.041.984,65	119.755.046,12
YEDEKLER						
GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	0,00	0,00	0,00	0,00	1.177.802,82	1.177.802,82
GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	0,00	0,00	0,00	-20.124.097,48	0,00	-20.124.097,48
DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	0,00	-20.124.097,48	-20.124.097,48	0,00	-96.677.216,06	-96.677.216,06
Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler						

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kamu İdaresi Kodu 106
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI
Kamu İdaresi Adı

Mali Yıl:2023

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap		GİDERİN TÜRÜ	2021 YILI	2022 YILI	2023 YILI	GELİRİN TÜRÜ	2021 YILI	2022 YILI	2023 YILI
	Kod1	Kod2								
630	00	00	GİDERLER HESABI	0,00	21.580.697,34	144.586.832,78	GELİRLER HESABI	0,00	1.855.599,86	48.309.616,72
630	01	00	Personel Giderleri	0,00	10.661.013,50	33.844.520,40	Vergi Gelirleri	0,00	0,00	3.111.216,60
630	01	01	Memurlar	0,00	10.661.013,50	26.590.036,24	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	0,00	632.400,20	993.871,26
630	01	02	Sözleşmeli Personel	0,00	0,00	7.225.530,07	Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İşletmelerinden Alınan Vergiler	0,00	370.916,69	1.127.359,28
630	01	04	Geçici Sıvıl Çarşıcular	0,00	0,00	27.954,09	Dünya Vergisi	0,00	145.799,39	989.986,06
630	02	00	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	1.456.388,48	4.277.003,39	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00	648.720,00	43.035.000,00
630	02	01	Memurlar	0,00	1.456.388,48	3.268.156,75	Yardımlardan Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	648.720,00	2.839.000,00
630	02	02	Sözleşmeli Personel	0,00	0,00	1.008.846,64	Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar	0,00	0,00	40.200.000,00
630	03	00	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	7.978.604,19	87.682.014,68	Diğer Gelirler	0,00	58.763,42	1.785.093,91
630	03	02	Ticari Amaçla Yineleme, Mal ve Malzeme Alınımı	0,00	146.514,60	1.342.193,45	Faiz Gelirleri	0,00	55,94	173,01
630	03	03	Yatırımlar	0,00	3.674.196,58	9.475.833,54	Para Cezaları	0,00	0,00	32.357,62
630	03	04	Görev Giderleri	0,00	0,00	5.672,32	Diğer Cezalı Gelirler	0,00	58.707,48	1.732.829,28
630	03	05	Hizmet Alınımı	0,00	3.511.423,66	76.275.993,32	Kamusal Hizmetlerden, Bölgesel Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler	0,00	0,00	394.340,21
630	03	06	Temini ve Tazminat Giderleri	0,00	118.784,17	240.322,05	Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İşletmelerinden Alınan Vergiler	0,00	0,00	394.340,21
630	03	07	Menkul Mal, Gayrimenkul Hak Alımı, Bakım ve Onarım	0,00	64.900,00	342.600,00	Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İşletmelerinden Alınan Vergiler	0,00	0,00	0,00
630	03	08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım	0,00	462.784,20	0,00				
630	05	00	Carli Transferler	0,00	177.000,00	3.964.213,17				
630	05	03	Kar Amacı Göstermeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	0,00	177.000,00	430.000,00				
630	05	06	Yardıma Yapılan Transferler	0,00	0,00	3.544.213,17				
630	07	00	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	5.372.965,92				
630	07	01	Kurum, İşletme ve Hareketlerine Yapılan Sermaye Transferleri	0,00	0,00	5.372.965,92				
630	13	00	Amortisman Giderleri	0,00	1.404.033,54	5.957.890,65				
630	13	01	Maddi Duran Varlıkları Amortisman Giderleri	0,00	1.362.432,54	5.957.890,65				
630	13	02	Maddi Olmayan Duran Varlıkları Amortisman Giderleri	0,00	141.600,00	0,00				
630	14	00	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	0,00	303.652,47	2.297.373,14				
630	14	01	Kiraya ve Malzeme Giderleri	0,00	0,00	835.481,03				
630	14	02	Beslenme/Gıda Amacı ve Muafakat Kullanılan Tüketim Malzemeleri	0,00	47.296,03	210.049,82				
630	14	03	İçerik ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	0,00	1.062,00	14.496,00				
630	14	05	Temizleme Ekipmanları	0,00	95.814,16	390.767,51				
630	14	06	Giyerek, Nakliyat ve Tıbbiye Malzemeleri	0,00	104.414,40	324.405,68				

21/02/2024 10:15:22

** Rapor 21/02/2024 05:06:17 tarihli bilgileri içermektedir

BÜTÇELENEBEN VE GERÇEKLEŞEN TUTARLARIN KARŞILAŞTIRMA TABLOSU				
Kamu İdaresi Kodu 106		Yıl: 2023		
Kamu İdaresi Adı İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI				
	Bütçelenen Tutarlar		Nihai Ödenek	Gerçekleşen Tutar
	Bütçe Ödeneği / Gelir Tahmini			
TAHSİLATLAR				
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	3.111.216,60
Sosyal Güvenlik Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	0,00	0,00	0,00	40.200.000,00
Diğer Gelirler	0,00	0,00	0,00	177.709,98
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00
Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00
Red ve İadeler (-)	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam Tahsilatlar	0,00	0,00	0,00	43.488.926,58
ODEMELER				
Personel Giderleri	67.450.000,00	67.450.000,00		33.844.520,40
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10.713.000,00	10.713.000,00		4.277.003,39
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	99.659.000,00	99.659.000,00		90.408.680,84
Faiz Giderleri	0,00	0,00		0,00
Carı Transferler	13.687.000,00	5.187.000,00		3.964.213,17
Sermaye Giderleri	6.000.000,00	6.000.000,00		3.402.439,24
Sermaye Transferleri	5.373.000,00	5.373.000,00		5.372.985,92
Borç Verme	0,00	0,00		0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00		0,00
Toplam Ödemeler	154.182.000,00	194.382.000,00		141.269.842,96
NET TAHSİLATLAR/ODEMELER				0,31

2-Mali Denetim Sonuçları

Başkanlığımız, Sayıştay Başkanlığı tarafından dış denetime tabidir. 2022 yılı hesap dönemine ilişkin faaliyet ve işlemlerin denetimi sonucu düzenlenen “2022 Yılı Sayıştay Denetim Raporu”nda; Başkanlığımızın mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

Sayıştay Başkanlığının düzenlemiş olduğu denetim raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” kısmında herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir. Mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan diğer bulgular kısmında ise bir adet bulgu tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim sonucu tespit edilen bulguya ilişkin olarak Başkanlık birimlerinde gerekli çalışmalar yapılmış olup izlemesi Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

2023 yılına ait Sayıştay denetim sonuçları ise henüz bildirilmemiştir.

B- Performans Bilgileri

Başkanlığımız 2023 yılını kapsayan stratejik planı olmadığından dolayı mevzuat gereği bütçeyi hazırlarken e-bütçede tanımlı program ve alt program ilişkisinden faydalanılmıştır. 2023 yılında takip edilmesi gereken 3 adet e-bütçede tanımlı performans göstergesi bulunmaktadır.

1-Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri

Program Adı : SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Alt Program Adı : İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM

Gerekçe ve Açıklamalar

2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda yeşil dönüşümün gerektirdiği adımlar atılması kapsamında, 2024-2030 dönemini kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı izleme mekanizması oluşturulacak ve eylemler izlenecektir. Azaltım ve uyumun sektörlerini kapsayan 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi hazırlanacaktır.

Gerek iklim değişikliği ile küresel mücadeleye katkı sağlamak gerekse ekonomimizde yeşil dönüşümü hızlandırmak, dış ticaretimizde rekabet gücünü korumak ve artırmak amacıyla ülkemizde karbon fiyatlandırma sisteminin hayata geçirilmesine dair çalışmalara hız verilecek, orta vadeli programda açıklandığı üzere Emisyon Ticaret Sistemi kurulacak, gönüllü karbon piyasasına yönelik ulusal karbon kredilendirme sistemi geliştirilecektir.

İklim finansmanı kapasitesinin artırılması ve finansal kaynakların yeşil yatırımlar ile

buluşmasını sağlama çalışmaları kapsamında; sera gazı emisyonlarını azaltacak, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlayacak yatırımlar için finansal kaynaklar araştırılacak, iklim değişikliği ile mücadele kapsamında finansman mekanizmaları ve hibe programları geliştirilecek, Ulusal İklim Finansmanı Stratejisi hazırlanacaktır. Ayrıca Ulusal Yeşil Taksonomi hazırlanarak buna ilişkin mevzuat geliştirilecektir. Sektörlerin yeşil dönüşümünü gerçekleştirmek için inovasyon ve teknoloji dönüşümü çalışmalarını desteklemek üzere teşvik mekanizması kurulacaktır.

Ulusal ve yerel ölçekte iklim değişikliğine uyum kapasitesi artırılması kapsamında, 2024-2030 dönemini kapsayan İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı izleme mekanizması oluşturulacak ve eylemler izlenecektir. İklim değişikliği ile yerel ölçekte mücadele kapsamında 81 ilde İl İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu oluşturulacak, 81 ilimizde azaltım ve uyum eylemlerini içeren Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanması sağlanacak, izleme mekanizması oluşturulacak ve izlenecektir. Türkiye'nin iklim modeli çalışılacak, model sonuçları ile ülke etkilenebilirlik ve risk analizleri yapılacaktır.

İklim değişikliğine uyum ve mücadele kapsamında ülkemizin hukuki altyapısının geliştirilmesine yönelik; iklim değişikliği ile mücadelede yeşil kalkınma ve Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda azaltım ve uyum hedeflerinin, planlama ve uygulama araçlarının yasal dayanağının oluşturulmasını amaçlayan İklim Kanununun yasalaşmasına müteakip ikincil mevzuat çalışmalarına başlanılacak ve mevcut hukuki alt yapı ile uluslararası iyi örneklerin incelenmesi sonucunda ihtiyaç duyulacak yeni düzenlemeler ve boşluklar saptanacak, mevzuat önerileri oluşturulacaktır.

Alt Program Hedefi

İklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması kapsamında tedbirlerin alınması, politika ve stratejilerin belirlenmesi ile uygulanmasına yönelik ulusal ve uluslararası çalışmaların yürütülmesi.

2. Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi

2.1. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler

Form 2: Performans Göstergesi Gerçekleşmeleri İzleme Formu

Yıl: 2023

Programın Adı: SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Alt Programın Adı: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM

Alt Program Hedefi: İklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması kapsamında tedbirlerin alınması, politika ve stratejilerin belirlenmesi ile uygulanmasına yönelik ulusal ve uluslararası çalışmaların yürütülmesi.

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Ozan tabakasını incelten gazlar için verilen maksimum ithalat miktarı	Ton	50	50	42,4800	85	Ulaşıldı
2	Sera gazı azaltım miktarı	Yüzde	2,2	29,00	29	100	Ulaşıldı
3	Yerel iklim değişikliği eylem planı tamamlanan Büyükşehir Belediyesi sayısı	Adet	20	20,00	20	100	Ulaşıldı

DEĞERLENDİRME

Başkanlığımız tarafından göstergelerin gerçekleşme oranı yüzde 0-49 arası hedefe ulaşamadı, yüzde 50-84 arası hedefe kısmen ulaşıldı, yüzde 85-100 arası hedefe ulaşıldı ve yüzde 100'ün üzeri ise hedef aşıldı olarak değerlendirilmektedir.

2023 Yılı Performans Programında 3 gösterge bulunmakta olup göstergelere ilişkin hedeflenen değerlere ulaşılmıştır.

"Yerel İklim Değişikliği Tamamlanan Büyükşehir Belediye Sayısı" göstergesi ise bundan sonraki dönemde tüm illerimizi kapsayacak biçimde değiştirilmiştir. Bu kapsamda İklim Kanunu'nun meclisimizde kabulüne müteakip "Yerel İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planları" yönetmeliği çıkarılarak her il için aynı standartta eylem planlarının hazırlanması sağlanacaktır.

"Ozan Tabakasını İncelten Gazlar İçin Verilen Maksimumu İthalat Miktarı" göstergesine ilişkin hedefin altında gerçekleşme sağlanmıştır. Bu göstergede hedeflenen değer altında gerçekleşme sağlanması hedefe ulaşıldığı anlamına gelmektedir. Yani hedefin ne kadar altında gerçekleşme sağlanırsa o kadar başarılı olduğu anlamına gelmektedir. OTİM'lerin kademe azaltılması sonucu ithalat miktarında ciddi düşüş yaşanmıştır. Ayrıca bu maddelerin ithalatı 2025 itibarıyla yasaklanacaktır.

"Sera Gazı Azaltım Miktarı" göstergesi ise ulusal katkı beyanımıza istinaden referans senaryoya göre sera gazı emisyonlarındaki azaltım yüzdesini göstermektedir. Hedeflenen değer ile gerçekleşen değer arasında farkın çok fazla olması Birinci Ulusal Katkı Beyanımızın güncellenerek %21' den %41' e çıkartılmasından kaynaklanmaktadır. Daha güçlü bir katkı beyanı sunulmasından ötürü azaltım yüzdesi de artış göstermiştir.

Program	Alt Program	Alt Program Hedefi	Performans Göstergesi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Değeri	Gerçekleşme Durumu
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	İklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması kapsamında tedbirlerin alınması, politika ve stratejilerin belirlenmesi ile uygulanmasına yönelik ulusal ve uluslararası çalışmaların yürütülmesi.	Ozan tabakasını incelten gazlar için verilen maksimum ithalat miktarı	50	42,48	Ulaşıldı
			Sera gazı azaltım miktarı	2,2	29	Ulaşıldı
			Yerel iklim değişikliği eylem planı tamamlanan Büyükşehir Belediyesi sayısı	20	20	Ulaşıldı

3- Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi

Performans Bilgi Sistemi, idarenin belirlemiş olduğu amaçlar ile amaca uygun hedefler ve ölçülebilir göstergelerden oluşan bilgilerin maliyet bilgisini de içerecek şekilde gösterildiği izleme ve değerlendirme yapma imkânı veren sistemdir. Stratejik yönetim anlayışı içerisinde performans programı hazırlama, izleme, değerlendirme ve raporlama süreçleri Program Bütçe Yönetim Enformasyon Sistemindeki (e-bütçe) "Program Bütçe Hazırlık - Performans Bilgileri" alt modülleri aracılığıyla yürütülmektedir.

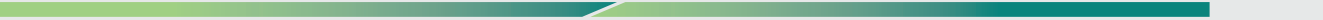
Program Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminde (e-bütçe) yer alan "Performans Bilgileri" modülü aracılığı ile performans göstergeleri üçer aylık dönemlerde izlenmekte ve

değerlendirilmektedir. Sisteme göstergelerin gerçekleşme verileri girilerek gösterge hedefinin yılsonunda gerçekleşmeme olasılığına karşı önceden tedbir alınması sağlanmaktadır.

Başkanlığımız performans programı 2024-2026 dönemi bütçe hazırlıkları kapsamında modül kullanılarak program, alt program, faaliyet ve performans bilgilerini içerecek şekilde hazırlanmıştır.

Performans programının çıktısı ise her yıl idareler tarafından hazırlanan faaliyet raporlarıdır. Faaliyet raporları idarelerin yıl içinde yürüttüğü faaliyet ve projeler ile performans programında yer alan göstergelere ilişkin bilgilerin yer aldığı raporlar olup hedeflenen göstergelerde sapma olması durumunda gerekçesine ilgili raporda yer verilmektedir.

KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

IV- KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Üstünlükler

- Taraf olunan uluslararası sözleşmeler ve anlaşmaların varlığı
- Uluslararası kuruluşlarla işbirlikleri
- Kurumlar arası koordinasyon ve işbirliği
- Siyasi irade desteği
- İklim değişikliğinin tüm sektörleri ve toplumun her kesimini etkileyen çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları nedeniyle önceliklendirilmesi

B. Zayıflıklar

- Yeni bir kurum olması
- Mevzuat altyapısının henüz tamamlanmamış olması
- Çok branşlı (multidisipliner) faaliyet alanlarının olması
- Kurumsal kapasite yetersizliği
- Teknolojik altyapı yetersizliği

C. Değerlendirme

Başkanlığımız, 29.10.2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 85 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olarak kurulmuş olup, küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaları yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak gibi birçok yurt içi ve yurt dışı bağlantılı görevi bulunmaktadır.

Başkanlığımız yeni kurulmuş bir kurum olduğundan dolayı teşkilatlanma çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı olarak mevzuatın vermiş olduğu görev, yetki ve sorumluluklar dâhilinde 2023 yılı çalışmalarımız tamamlanmıştır.

Başkanlık Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu hazırlanmış ve 2023 yılı ilk 6 aylık gerçekleştirmeler ile son 6 aya ilişkin beklenti ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Hazırlanan rapor internet sayfamızda yayınlanarak kamuoyuna sunulmuştur.

Başkanlık Bütçesi Başkanlığımızın yürüttüğü proje ve faaliyetler açısından bizim için son derece önemlidir. Bu kapsamda yatırım ve cari bütçe hazırlıkları üst yöneticimizin çağrısı ile Mayıs ayı sonunda başlamıştır. Aynı zamanda performans esaslı bütçeleme sisteminin bir unsuru olarak Performans Programı hazırlıklarımız da başlamıştır.

Bütçe hazırlık sürecinde kaynakların etkin, ekonomik ve verimli kullanılması ilkelerine riayet edilmiştir. İhtiyaçlar belirlenirken gerçekçi bir yöntem benimsenmiştir. Önceki dönem harcamalar, hizmet birimleri faaliyetleri, yürütülen ve yürütülecek projeler, üst politika belgeleri ve kurumsal amaç ve hedefler, personel sayısı, birim ihtiyaçları ve benzeri çeşitli

değişkenler kullanılarak ödenek ihtiyaçları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Yatırım programı hazırlık çalışmaları kapsamında birimlerin öncelikleri belirlenmiş ve Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nın koordinasyonunda proje teklifleri hazırlanmış ve Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na sunulmuştur.

Performans programı hazırlık çalışmaları kapsamında program, alt program ve faaliyetlerden faydalanılmıştır. 2023 yılını kapsayan mevcut bir stratejik planımız olmadığından dolayı stratejik planda yer alan amaç ve hedefler ile ilişkilendirme yapılamamış ancak 2024 yılı Stratejik Plan çalışmaları göz önüne alınarak ve program, alt program ve faaliyetler ile alt faaliyet ilişkisi kurularak ilişkilendirme yapılmıştır. Performans programı çalışmaları kapsamında birimler ile koordineli çalışılmış ve faaliyetlerimize uygun 21 adet gösterge belirlenmiştir. Göstergelere ilişkin faaliyetler ile faaliyet maliyetlendirmesi yapılarak taslak çalışması tamamlanmıştır.

Stratejik Planlama Ekibi ve ilgili birimlerimiz ile yürüttüğümüz çalışmalar sonucunda Başkanlığımızın ilk Stratejik Planı hazırlanmıştır. Üst politika belgeleri ile kurumun önceliklerine uyumlu 5 yıllık amaç ve hedefler ile göstergelerin belirlendiği Stratejik Plan internet sayfası ve kurum sosyal medya sayfalarında yayınlanarak kamuoyuna duyurulmuştur.

Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak Resmi Gazete 'de yayınlanmıştır. 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı tedbirleri gereğince Başkanlığımızın sorumlu kuruluş olarak 2023 yılı içerisinde izleyeceği 2 adet tedbir ve 3 adet faaliyet belirlenmiş olup tedbir ve faaliyetler ilgili birimlere gönderilmiştir.

Bu tedbir ve faaliyetlerin takibi ve izlemesi cppids.sbb.gov.tr internet sitesi üzerinden üçer aylık dönemler halinde yapılmaktadır. 2024 yılı için ise Başkanlığımız sorumluluğunda 6 adet tedbir ve 9 adet faaliyet bulunmaktadır.

Başkanlığımızda iç kontrol sisteminin kurulması, geliştirilmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi çalışmaları ise 2024 yılında tamamlanacaktır.

Ayrıca, Başkanlığın çok branşlı faaliyet alanlarının olması etkili bir insan kaynakları politikasıyla personelin hem nitelik hem de nicelik yönünden kapasitesinin arttırılmasını zaruri hale getirmektedir.

Sonuç olarak, kurumsal kabiliyet ve kapasitenin geliştirilmesi çalışmalarına hız verilerek Başkanlığımızın zayıf yönlerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi sağlanacaktır.

ÖNERİ VE TEDBİRLER

V- ÖNERİ VE TEDBİRLER

Başkanlığımız iklim değişikliği ile mücadele kapsamında hedeflediği 2023 yılı faaliyetlerini planlar çerçevesinde tamamlamıştır. Başkanlığımız, Dünyamızın her geçen yıl daha fazla maruz kaldığı iklim değişikliği tehdidine karşı ulusal politika ve tedbirler belirlemektedir. Bu çerçevede, 2024-2028 yıllarını kapsayan İklim Değişikliği Başkanlığı Stratejik Planı hazırlanmıştır.

Plan çalışmalarında üst politika belgeleri ile kurumsal amaç ve hedefler dikkate alınmıştır. Süreç; gerçekçi amaçlar, ulaşılabilir hedefler ve ölçülebilir göstergeler ile desteklenmiştir.

Plan kapsamında; “2053 Net Sıfır Hedefi doğrultusunda yeşil dönüşümün gerektirdiği adımların atılması.”, “Ulusal ve yerel ölçekte iklim değişikliğine uyum kapasitesinin artırılması.” ile “Kurumsal kapasite ve kabiliyetin artırılması.” amaçlarına ulaşmak üzere 13 hedef ve performans ölçümüne olanak sağlayacak 29 gösterge belirlenmiştir.

Stratejik Plana göre 2028 yıl sonuna kadar;

Amaç 1: 2053 Net Sıfır Hedefi doğrultusunda yeşil dönüşümün gerektirdiği adımların atılması kapsamında;

- İklim Değişikliği Stratejileri hazırlanarak izleme mekanizması oluşturulacak ve eylemler izlenecektir.
 - Türkiye’nin İkinci Ulusal Katkı Beyanı hazırlanacak,
 - 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi tamamlanacak,
 - İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) izleme mekanizması kurulacaktır.
- Ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Paris Anlaşması kapsamında ulusal raporlama ve bildirim yükümlülüklerimiz süresi içinde yerine getirilecektir.
 - Türkiye’nin Dokuzuncu Ulusal Bildirimi tamamlanacak,
 - Türkiye’nin Birinci-İkinci İki Yıllık Şeffaflık Raporları hazırlanacaktır.
- Sanayi tesislerinden kaynaklı sera gazı emisyonları izlenecek, ozon tabakasını incelten maddelerin ithalatı ve kullanımı kademeli olarak sonlandırılacaktır.
 - Sera gazı emisyonlarının izlenmesine devam edilecek,
 - Kademeli olarak azaltılan Ozon Tabakasını İncelten Gazlar İçin verilen ithalat izni 2025 yılı itibarıyla sonlandırılacaktır.
- Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) kurulacak, gönüllü karbon piyasası ve ulusal denkleştirme konusunda altyapı oluşturulacaktır.

- Sistemin kurulması için gerekli yasal düzenleme ile ikincil mevzuat çalışmaları tamamlanacak,
- Sistemin kurulması ve işleyişine ilişkin çalıştay, toplantı, etkinlik ve seminer düzenlenecektir.
- İklim değişikliği ile mücadele kapsamında iklim finansmanı kapasitesi arttırılacaktır.
- Ulusal Yeşil Taksonomi Mevzuatı ve İklim Finansmanı Stratejisi hazırlanacaktır.

Amaç 2: Ulusal ve yerel ölçekte iklim değişikliğine uyum kapasitesinin arttırılması kapsamında;

- Türkiye'nin iklim modeli çalışılacak ve etkilenebilirlik ile risk analizleri yapılacaktır,
- İklim değişikliği ile yerel ölçekte mücadele kapsamında tüm iller için Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının (YİDEP) hazırlanması ve İl İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu oluşturulması sağlanacak,
- İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) eylemlerini izlemek üzere çevrimiçi bir izleme mekanizması oluşturulacak ve eylemler izlenecek,
- Yerel düzeyde iklim değişikliği ile mücadelede alınacak önlemleri belirlemek üzere interaktif karar destek araçları geliştirilecek,
- İklim değişikliği ile mücadele kapsamında hibe programları uygulanacak,
- İklim değişikliğine uyum konusunda farkındalık ve eğitim faaliyetlerinin yapılması sağlanacaktır.

Amaç 3: Kurumsal kapasite ve kabiliyetin arttırılması kapsamında;

Başkanlık faaliyet alanının çok branşlı olması sebebiyle iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum kapsamında farklı alanlarda uzmanlık ve yeterliliğe sahip personelin sayıca arttırılması büyük önem arz etmektedir. Personel politikamız, nitelik (belirli dönemlerde eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi) ve nicelik (uzman yardımcısı alımı) arttırılmasına yönelik şekillenecektir.

Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılabilmesi ve hizmet kalitesinin arttırılabilmesi için 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile mali yönetim anlayışını değiştiren stratejik yönetim anlayışının Başkanlığın tüm birimlerinde yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Strateji Geliştirme Biriminin en önemli görevlerinden biri olan koordinasyon ve konsolidasyon fonksiyonunun etkili bir şekilde yürütülmesi için stratejik yönetim anlayışının idarenin tüm birimleri tarafından benimsenmesi ve gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

Stratejik yönetim ve kurumsal kabiliyetin önemli unsurlarından biri olan İç Kontrol

Sisteminin mevzuatta belirtilen tüm standartları ile oluşturulması kapsamında çalışmalara en kısa sürede başlanılacaktır. Bu çerçevede, İç Kontrol Eylem Planı'nın hazırlanması ve tüm birimlerin süreç içerisinde yer almasına yönelik çalışmalar 2024 yılı içinde tamamlanacaktır.

Ayrıca; kamuoyu farkındalığının oluşturulması, bilgi kirliliğinin önlenmesi ve kurum faaliyetlerine ilişkin bilgilendirme çalışması yapılacaktır.

Sonuç olarak; Başkanlığımız, 2023 yılında olduğu gibi izleyen yıllarda da "Türkiye Yüzyılında, 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda yeşil dönüşümün kimseyi geride bırakmadan gerçekleştirilmesine ve iklim dirençliğinin inşa edilmesine öncülük etmek." vizyonu ile mevzuatın ve üst politika belgelerinin vermiş olduğu görev, yetki ve sorumlulukları kararlılıkla yerine getirmeye devam edecektir.

Faaliyet ve Proje Bilgileri

Başkanlığımızın 2023 yılı içerisinde yapmış olduğu faaliyetlerin genel özeti ve başkanlık hizmet birimlerinin yürütmüş olduğu faaliyet ve proje bilgileri aşağıda yer almaktadır.

Özet

İklim değişikliği küresel bir kriz olarak tüm dünyada ve ülkemizde artarak etkisini göstermeye devam etmektedir. Bu kriz, ülkelerin alışkanlık ve önceliklerini ekonomik ve sosyal açıdan değiştirmektedir. Ülkemiz coğrafi konumu ve gelişmekte olan ülke olması sebebiyle iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. Bu sebeple, düşük karbon ekonomisine geçiş, sera gazı emisyonlarına sebep olan tüm sektörlerde yeşil dönüşümün sağlanması ile iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması önem arz etmektedir.

2021 yılında taraf olduğumuz Paris Anlaşması gereğince küresel bazda emisyonların en kısa sürede tepe noktasına ulaşarak yüzyıl ortasında net sıfır olması hedeflenmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın 27 Eylül 2021 tarihinde 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ve yeşil dönüşüm vizyonunu ortaya koyması önemli bir dönüm noktası olmuştur.

İklim değişikliğine uyum ve mücadele kapsamında ülkemizin hukuki altyapısının geliştirilmesine yönelik iklim değişikliği ile mücadelede yeşil dönüşüm ve Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda azaltım ve uyum hedeflerinin, planlama ve uygulama araçlarının yasal dayanağının oluşturulmasını amaçlayan İklim Kanunu Taslağı tüm tarafların katılımı ile hazırlanmış olup, teknik çalışması tamamlanmıştır. Ayrıca, mevcut hukuki alt yapı ve uluslararası iyi örneklerin incelenmesi sonucunda ihtiyaç duyulacak yeni düzenlemeler ve boşluklar saptanacak, mevzuat önerileri oluşturulacaktır.

Başkanlığımızca gerek iklim değişikliği ile küresel mücadeleye katkı sağlamak gerekse

ekonomide yeşil dönüşümü hızlandırmak, dış ticarete rekabet gücünü korumak ve artırmak amacıyla karbon fiyatlandırma sisteminin hayata geçirilmesine dair çalışmalar yapılmaktadır.

Türkiye Yüzyılı'nda 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefimize giden yolda ülkemizin potansiyelini en doğru şekilde kullanarak, Emisyon Ticaret Sistemi gibi yenilikçi bir yapıyı ülkemize kazandıracağız. Emisyon Ticaret Sistemi; sera gazı emisyonlarını maliyet etkin bir şekilde azaltacak, AB'nin Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına karşı ülkemizin ekonomik çıkarlarını ve yeşil dönüşüm stratejimizi destekleyecektir.

2030 yılı için Ulusal Katkı Beyanı (NDC) güncelleme çalışmaları 2022 yılında tamamlanmış olup 2023 yılı Nisan ayında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekretaryasına sunulmuştur. Güncellenen NDC'ye göre 2015 yılında %21 olarak açıklanan artıştan azaltım oranı 2030 yılı için %41'e yükseltilmiştir.

2024-2030 yıllarını kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı ülkemizin iklim değişikliğine yönelik hedeflerine ulaşmak adına enerji, sanayi, binalar, ulaştırma, tarım, atık, arazi kullanım ve ormancılık olmak üzere 7 sektörde sera gazı emisyonunun azaltımına ilişkin yol haritasını ortaya koymaktadır. Türkiye'nin bu alandaki ilk eylem planı 2011-2023 dönemine yönelik hazırlanmıştır. Ulusal Katkı Beyanımızın güncellenmesi akabinde İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Planda, eylemlerinin gerçekleşme oranları ve çıktıların izlenmesi amacıyla göstergeler belirlenmiş, planın izlenmesi amacıyla da elektronik bir izleme aracının geliştirilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Ayrıca, 2024-2030 yıllarını kapsamak üzere İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı 11 farklı sektör (Kent ve Altyapı, Su Kaynakları, Tarım, Balıkçılık ve Hayvancılık, Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri, Halk Sağlığı, Enerji, Sanayi, Ulaşım ve İletişim, Turizm ve Kültürel Miras, Sosyal Kalkınma ve Afet ve Risk Yönetimi) için hazırlanmıştır. Bu sektörlere ilişkin kapsamlı iklim değişikliği etkilenebilirlik ve risk analizleri yapılmış olup bunlar için uygulama kılavuzları geliştirilmiştir. Planda yer alan eylemlerin ilerleme süreçleri elektronik bir izleme sistemi vasıtasıyla takip edilecektir.

Yerel yönetimlerin iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarını desteklemek üzere hibe destekleri ve kapasite geliştirme çalışmaları devam etmektedir. Türkiye'nin iklim projeksiyonlarının güncellenmesi ve çözünürlüklerinin iyileştirilmesi çalışmalarımız kapsamında, iklim modelinin Türkiye'de ilk kez 3 kilometre çözünürlüğe kadar düşürülmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, pilot iller için uyum ve azaltım bileşenlerini içeren yerel iklim değişikliği eylem planları hazırlanmaktadır.

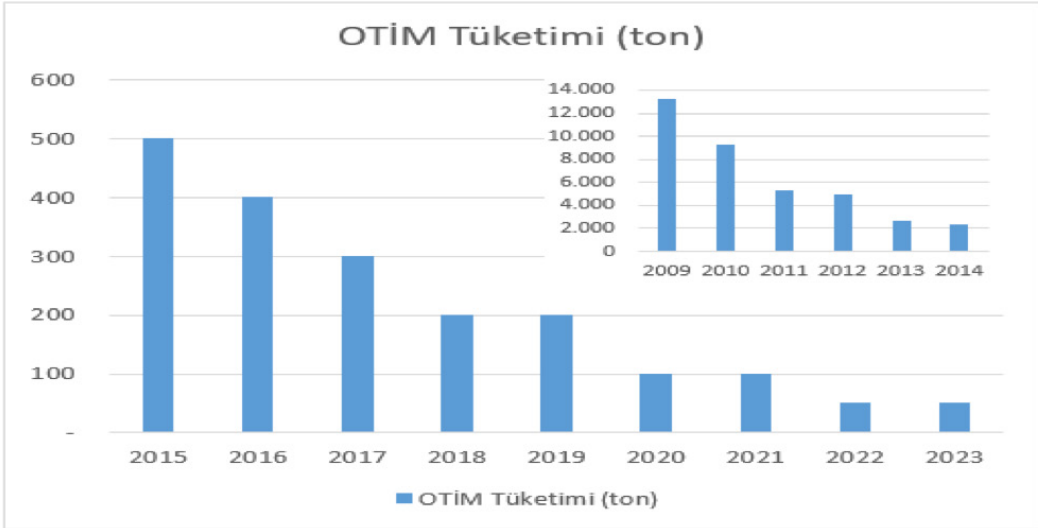
Diğer taraftan, Sera Gazı İzleme, Raporlama ve Doğrulama Sistemi kurulmuştur. Sisteme

kayıtlı yaklaşık 750 tesis bulunmaktadır. 2015 yılından itibaren; elektrik üretimi, çimento, demir-çelik, alüminyum, rafineri, seramik, kireç, kâğıt, gübre, tuğla, kimya ve cam sektörlerinde faaliyet gösteren tesislerden kaynaklanan sera gazı emisyonları tesis seviyesinde izlenmektedir. Bu tesislere ait doğrulanmış sera gazı emisyonları, ülkemizin toplam sera gazı emisyon verisinin yaklaşık %50'sini oluşturmaktadır. Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi'nin girdileri hâlihazırda sistem üzerinden izlenmektedir.

Ülkemizin 1991 yılında taraf olduğu Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesi ve Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü ile ilgili ulusal ve uluslararası çalışmalar Başkanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirilmektedir.

Ülkemiz, Montreal Protokolü'ne taraf olarak ozon tabakasına olan olumsuz etkisinin yüksek olması sebebiyle Ozon Tabakasını İncelten Madde (OTİM) lere ilişkin aşamalı azaltım takvimini başarılı bir şekilde uygulamaktadır. 2009 yılından itibaren kotalı olarak ithaline izin verilen OTİM'lerin miktarı 13.200 ton iken bu miktar 2023 yılında 50 tona düşürülmüştür. 2025 yılı itibarıyla ise ithaline izin verilmeyecektir. OTİM azaltım grafiği aşağıda paylaşılmaktadır.

Grafik 8. Ozon Tabakasını İncelten Madde (OTİM) Tüketimi

Diğer taraftan, 2021 yılında Türkiye Kigali Değişikliğini kabul ederek küresel ısınma potansiyeli yüksek 18 adet Hidroflorokarbon (HFC) sınıfı gazın üretim ve tüketiminin aşamalı olarak azaltılmasını ve bu gazların 2029 yılına kadar %10 azaltımını taahhüt etmiştir. Bu kapsamda, 2023 yılında Faaliyet Raporları Veri Tabanı (FARAVET) uygulaması hayata geçirilerek bu gazların ithalatı Başkanlık iznine tabii tutmuştur. Böylece düşük küresel ısınma potansiyeli olan gazların kullanımı teşvik edilmektedir.

İklim değişikliği ile ilgili paydaşların ürettiği içerik ve verileri tek bir kaynaktan toplayan

ve Türkiye'deki tüm paydaşların erişimine açılarak ulusal bir iklim değişikliği hafızası oluşturmayı hedefleyen İklim Portalı hayata geçirilmiştir.

Öte yandan, Bakanlığımız ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı himayelerinde, TÜBİTAK bünyesinde "Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Enstitüsü" Konya'da kurulmuştur. Enstitü; iklim değişikliği politikalarının geliştirilmesine destek olmak adına ilgili çalışmaları gerçekleştirecek, temiz teknolojilerin geliştirilmesi, transfer edilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası politikaların belirlenmesine ilişkin çalışmalar yapacak ve iklim değişikliği ile mücadelede sosyal konulara (iklim göçü, adil geçiş, iklim okuryazarlığı gibi) yönelik araştırmaları destekleyecektir.

Ülkemizin finansman kapasitesinin arttırılmasına yönelik uluslararası ortak bir sınıflama sistemi ile uyumlu ve ülkemizin özgün ihtiyaçlarını gözeten bilimsel temelli hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel olarak sürdürülebilir olduğunu tanımlayan Ulusal Yeşil Taksonomi mevzuatı hazırlıklarına da devam edilmektedir.

Hazırlanan taksonomi ile

- Yatırımcıların yeşil boyama konusunda korunması,
- Sürdürülebilir faaliyetlerin teşvik edilmesi,
- Yatırımların ihtiyaç duyulan yerlere kayması,
- Sera gazının azaltılması,
- İklim değişikliğine uyumun sağlanması,

hedeflenmektedir.

2023 Yılı Faaliyetleri

1. İklim Kanunu taslağı çalışmaları tamamlanmıştır. 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ve Yeşil Kalkınma Vizyonu doğrultusunda sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum için gerekli çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca, sürdürülebilir bir gelecek için döngüsel ekonomi anlayışı çerçevesinde biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması, yutak alanların, denizel ve karasal korunan alanların artırılması hususlarına da İklim Kanunu Taslağı içerisinde yer verilmiştir.
2. Sanayide yeşil dönüşümün desteklenmesi için stratejik öncelikli sektörlerde faaliyet gösteren tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarının yeşil dönüşüm, iklim değişikliği ile mücadele ve adil geçiş desteklerini kullanması veya kullanımının teşvik edilmesine yönelik düzenlemeler de Taslak Kanunda yer almaktadır.
3. Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejimizi 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda hazırlama çalışmalarına başlanmış olup söz konusu belgenin 2024 yılı sonunda tamamlanması planlanmaktadır.

4. 2024-2030 dönemini kapsayan 7 sektörde 49 strateji ve 260 eylemden oluşan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır.
5. Sera gazlarının azaltımı ve yeşil dönüşüm konusunda Bakanlığımız ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda TÜBİTAK işbirliğiyle Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Merkezi kurulmuştur.
6. Ulusal yeşil taksonomi kapsamındaki yaklaşımımızı ve zaman çizelgemizi özetleyen Taksonomi Çerçeve Dokümanını Eylül ayı içerisinde yayımlanmıştır.
7. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında ülkemizin 8. Ulusal Bildirim ve 5. İki Yıllık raporu sözleşme sekreteryasına sunulmuştur.
8. Türkiye'deki tüm paydaşların erişimine açık ulusal bir iklim değişikliği hafızası oluşturmayı hedefleyen çevrim içi İklim Portalı'nın e-devlet entegrasyonu tamamlanmıştır.
9. Kotalı olarak ithaline izin verilen Ozon Tabakasını İncelten Madde (OTİM) miktarını, Montreal Protokolü kapsamında uygulanan aşamalı azaltım programı dâhilinde 2009'da 13.200 ton iken 2023 yılında ise 50 tona düşürülmüştür.
10. Sera Gazı İzleme, Raporlama ve Doğrulama Sistemine kayıtlı yaklaşık 750 tesis bulunmakta olup toplan sera gazı emisyon verilerinin yaklaşık %50'si izlenmektedir.
11. Sera gazı emisyon raporlarının doğrulamalarını gerçekleştiren, doğrulayıcı kuruluşların bağımsızlığını güçlendirmek ve doğrulama raporlarının daha güvenilir olmasını sağlamak için Merkezi Elektronik Doğrulayıcı Kuruluş Atama Sistemi (MEDAS) oluşturulmuştur.
12. Tarafı olduğumuz BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında 2023 yılında düzenlenen 28. Taraflar Konferansları ilgili Bakanlıklarımızla birlikte geniş bir heyetle katılım sağlamış, ülkemiz şartları ve öncelikleri doğrultusunda müzakereleri gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda, ülkemiz adına kurulan yan etkinlik alanında kamu, STK, özel sektör ve akademi temsilcileri tarafından ülkemizde iklim değişikliği ile mücadele kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar uluslararası alanda paylaşılmıştır. Diğer taraftan, 2026 yılında düzenlenecek olan 31. Taraflar Konferansına adaylığımızı açıkladık.
13. 30 Kasım -13 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde düzenlenen 28. Taraflar Konferansı'na Sayın Cumhurbaşkanımız ve eşi Sayın Hanımefendi Emine Erdoğan da katılımlarıyla iklim değişikliği çalışmalarımıza en üst düzeyde destek vermişlerdir.
14. Konferans süresince ülkemiz pavilyonunda 45 yan etkinlik gerçekleştirilmiş olup yan etkinliklerde; sıfır atık, finans, azaltım, uyum, doğa koruma, bilim konularında alanında

tanınmış kişiler yer almıştır.

15. Diğer taraftan müzakere heyetimiz Konferans boyunca finans, azaltım, küresel durum değerlendirmesi, uyum konuları başta olma üzere yaklaşık 213 oturuma katılarak ülke pozisyonumuz doğrultusunda müdahaleler gerçekleştirmiştir.
16. Ülkemizin COP28'de katıldığı girişimler aşağıda verilmiştir:
 - İklim Kulübü
 - Dayanıklı Gıda Sistemleri, Sürdürülebilir Tarım ve İklim Eylemine ilişkin Emirlik Deklarasyonu
 - Buzul Dostları Grubu
 - Çimentoda Atılım
 - İklim İçin Mangrov İttifakı
 - COP28'de Eğitim ve İklim Değişikliği Ortak Gündemi Bildirgesi
 - İklim ve Sağlık Deklarasyonu
 - İklim Eylemi İçin Yüksek Hedefli Çok Düzeyli Ortaklıklar Koalisyonu (CHAMP)
17. Ülkemizin 16-19 Ocak 2024 tarihlerinde ev sahipliğini yapacağı Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) 60. Oturumu hazırlıkları yapılmıştır.

2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi Doğrultusunda Kısa ve Orta Vadede Yürütülecek Çalışmalar

1. 2025 yılında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşme taraf ülkelerinin Sekreteryasına sunmaları gereken İkinci Ulusal Katkı Beyanı (NDC) çalışmaları yürütülecektir.
2. Temiz teknolojiler ve yeşil dönüşüm çalışmaları kapsamında; Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Merkezi'nde temiz, erişilebilir ve güvenli enerji arzı, temiz ve döngüsel ekonomi, iklim değişikliği, çevre ve biyoçeşitlilik, yeşil ve sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir akıllı ulaşım konusunda yapılan çalışmalarına destek verilecek ve ortaklaşa çalışmalar yürütülecektir.
3. 2024-2030 yıllarını kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında; planda yer alan eylemlerin izlenmesi için iklim portalına entegre bir izleme sistemi kurulacaktır.
4. 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi hazırlanacaktır.
5. Başta enerji sektörü olmak üzere diğer sektörlerle yönelik (sanayi, tarım, binalar, ulaştırma, atık ile arazi kullanımı, arazi kullanımı değişikliği ve ormancılık) azaltım

çalışmalarını ilgili kurumlarla yakın işbirliği ile çalışarak hem 2030 yılı hedeflerimize hem de 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefine ulaşmak için ihtiyaç duyulan tüm faaliyetlerin hayata geçmesi adına koordinasyona devam edilecektir.

6. İklim değişikliği ile yerel ölçekte mücadele kapsamında 81 ilde İl İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu oluşturulacaktır.
7. 81 ilimizde azaltım ve uyum eylemlerini içeren Yerel İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanması ve uygulanmasına yönelik altyapı çalışmaları yapılacaktır. Bu kapsamda, proje desteklerinin yanı sıra yasal düzenleme ve teknik kılavuz çalışmaları sürdürülecektir.
8. Yeşil dönüşümü hızlandırmak ve ülkemizin dış ticarete rekabet gücünü korumak ve artırmak amacıyla ülkemiz koşullarına uygun bir karbon fiyatlandırma sisteminin hayata geçirilmesine dair çalışmalara hız verilecektir.
9. Karbon Fiyatlandırma Sisteminin bir parçası olan gönüllü karbon piyasası uygulamaları kuvvetlendirilecektir.
10. Taslak İklim Kanunu kapsamında ülkemizde kurulacak Emisyon Ticaret Sisteminin genel çerçevesinin belirlenmesi çalışmaları devam etmektedir. Ülkemizde, AB ile uyumlu bir Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) kurulması yolu ile hem 2053 net sıfır hedefine ulaşması için emisyon azaltılmasında ciddi başarı sağlanması hem de AB ülkeleri ile ticaret yapan ihracatçılarımızın yaşayacağı rekabet gücü kaybının engellenmesi ve ilave yüklerden kaçınılması sağlanacaktır. Dolayısıyla, ETS uygulaması ile karbon fiyatı Türkiye’de oluşacak ve SKDM hesaplamasında düşülecek olan karbon fiyatları Ülkemizde kalacaktır.
11. Sera gazı emisyonlarını azaltacak, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlayacak yatırımlar için finansal kaynakları araştırarak, iklim değişikliği ile mücadele kapsamında finansman mekanizmaları ve hibe programları geliştirilecektir.
12. Uluslararası ortak bir sınıflama sistemi ile uyumlu ve ülkemizin özgün ihtiyaçlarını gözeten bilimsel temelli hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel olarak sürdürülebilir olduğunu tanımlayan Ulusal Yeşil Taksonomi mevzuatı hazırlıklarını tamamlanacaktır.
13. Mevcut hukuki alt yapı ve uluslararası iyi örneklerin incelenmesi sonucunda ihtiyaç duyulacak yeni düzenlemeler ve boşlukları saptayacak, mevzuat önerileri oluşturulacaktır.
14. Birinci İki Yıllık Şeffaflık Raporu 2024 Aralık ayına, Dokuzuncu Ulusal Bildirim ve İkinci İki Yıllık Şeffaflık Raporu ise 2026 Aralık ayı sonuna kadar hazırlanarak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekretaryasına sunulacaktır.

**İKLİM MÜZAKERELERİ VE ULUSLARARASI
POLİTİKALAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER**

1. İklim Müzakereleri ve Uluslararası Politikalar Dairesi Başkanlığı

2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

1.1. Proje Çalışmaları

1.1.1. Dokuzuncu Ulusal Bildirim ve Birinci İki Yıllık Şeffaflık Raporunun Hazırlanması

2020 yılında Kyoto Protokolünün yerini Paris Anlaşmasının almasıyla birlikte Anlaşmanın 13.maddesi Gelişmiş Şeffaflık Çerçevesi (ETF)'ni oluşturarak tüm taraflara İki Yıllık Şeffaflık Raporu'nun hazırlanması yükümlülüğü getirilmiştir. Ülkemiz ayrıca sözleşme altında gelişmiş bir ülke olarak kabul edilip ulusal bildirim hazırlama yükümlülüğüne devam etmektedir.

Şeffaflık konusu Geliştirilmiş Şeffaflık Çerçevesi (ETF) sürecine evrilerek yeni bir aşama kaydetmiştir. 2023 yılında sekreteryaya sunulan 5. İki Yıllık Rapor, gelişmekte olan ülkelerin de raporlama yapması ve uyum ihtiyaçlarını belirlemesi amacıyla İki Yıllık Şeffaflık Raporlarına dönüşmüştür.

Dokuzuncu Ulusal Bildirim ve Birinci-İkinci İki Yıllık Şeffaflık Raporları "Raporlama Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi Projesi" kapsamında Küresel Çevre Fonu (GEF) finansman desteği ile hazırlanacaktır. Buna göre İki Yıllık Rapor yerine İki Yıllık Şeffaflık raporu hazırlanarak en geç 2024 yılının Aralık ayına kadar 1. İki Yıllık Şeffaflık Raporu sunulmuş olacaktır. İki Yıllık Şeffaflık Raporu içerisinde birtakım önemli bölümlere yer verilecektir. Bunlar NDC izlemesi, finans raporlaması, madde 6 ve uyum ihtiyaçlarının belirlenmesidir.

Ayrıca 9. Ulusal Bildirim Raporu ve 2. İki Yıllık Şeffaflık Raporu 2026 aralık ayı sonuna kadar hazırlanarak sekreteryaya sunulacaktır. Yapılacak aktivitelerle de uyum, azaltım, ulusal katkı beyanı gibi konularda önemli ulusal çalışmalar yürütülecektir.

Raporlama Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi Projesi 2024-2028 yılları arasında yürütülecek olup 1.233.000 Dolar Hibe, 750.000 Dolar ayni katkı olmak üzere toplam 1.983.000 Dolar maliyeti bulunmaktadır.

Söz konusu proje dokümanı Aralık 2023 tarihinde GEF sekreteryası tarafından onaylanarak uygulanmaya başlanmıştır.

2025-2026 yılları arasında muhtemel teknik gözden geçirme uzman ekibi incelemesi planlanmakta olup verilecek görüşler sonucunda hazırlanan 1. İki Yıllık Şeffaflık Raporu yeniden düzenlenerek Haziran 2026'da sekreteryaya sunulmuş olacaktır.

Proje kapsamında kamu kurumlarıyla çalıştaylar ve istişare toplantıları düzenlenerek raporların hazırlanmasına veri katkısı sağlanacaktır. Bununla birlikte raporların hazırlanması aşamasında verilerin anlamlı bir bütün haline getirilmesi amacıyla teknik destek alınacaktır.

NDC izlemesi içerisinde uyum eylemleri de dâhil olup iklim değişikliğinden etkilerine karşı kırılgan olan ülkelerin bu alanda ihtiyaçlarını duyurması için önemli bir konudur. Bunun yanında çeşitli kurum ve kuruluşlarca hazırlanan iklim eylem planlarının finans ihtiyaçlarının belirlenmesi de bir diğer önemli husustur.

Söz konusu projeye iklim değişikliği altında yer alan Ulusal Katkı Beyanı İzlemesi, Madde 6, Sera gazı Envanter Sistemine katkı sağlanması gibi konularda hem ulusal kapasitemizi geliştirilecek hem de ülkemizce gelecekte sekretaryaya sunulacak raporların hazırlanma sürecine ciddi katkı sağlanmış olacaktır.

1.1.2. İklim Değişikliği Konusunda Küresel Çabaların Desteklenmesi İçin Ulusal Durum Değerlendirmesi Sisteminin Geliştirilmesi Projesi (Developing National Stocktake System for Global Efforts on Climate Change Project)

İklim Değişikliği Konusunda Küresel Çabaların Desteklenmesi İçin Ulusal Durum Değerlendirmesi Sisteminin Geliştirilmesi Projesi: 2.375.000,00 Avro bütçeli (tamamı hibe) olması hedeflenen projenin uygulama süresi 24 ay olarak planlanmıştır. Hâlihazırda olgunluk değerlendirmesi tamamlanmış ve öncelikli projeler arasına alınmış olup teknik şartnamenin tamamlanmasının ardından AB Komisyonu tarafından nihai onayın iletilmesi beklenmektedir.

Genel olarak, Küresel Durum Değerlendirmesi, ülkelerin iklim değişikliği eylemlerinin etkisine ilişkin beş yıllık bir incelemeyi ifade etmektedir. Paris Anlaşması gereğince ilk Küresel Durum Değerlendirmesi 2023 yılında gerçekleştirilmiştir. Küresel Durum Değerlendirmesi çabaların izlenmesini amaçlayan ve cezalandırıcı olmayan bir sistem olarak planlanmıştır.

Bu doğrultuda, Küresel Durum Değerlendirmesine yönelik oluşturulacak yol haritası; iklim değişikliğiyle küresel mücadele içerisinde Türkiye'nin katkısını net olarak ortaya koyacaktır. Bununla birlikte bu proje; iklim değişikliği ile mücadele hedeflerimize ulaşma yolunda kaydetmiş olduğumuz ilerlemeyi değerlendirme fırsatını sunacaktır.

Projenin 5 temel çıktısının olması planlanmaktadır. Bunlar:

a. Kapasite Geliştirme: Ulusal Durum Değerlendirmesine hazırlık amaçlı mevzuat boşluk analizinin yapılması, verilerin toplanmasına ilişkin eğitimler, tematik çalıştaylar ve sektör toplantıları gibi aktiviteleri içermektedir.

b. Veri Toplama ve Hazırlama: Veri kaynaklarının belirlenmesi, veriyi sağlayacak kurumlar arasında koordinasyonun sağlanması, veri hazırlama kılavuzlarının hazırlanması ve raporlamalara ilişkin faaliyetleri içermektedir.

- c. Toplanan Verilerin Analizi ve Yorumlanması: İklim değişikliği ile mücadelede ulaştığımız hedeflerin belirlenmesi, hedeflere ulaşmadaki ihtiyaçlarımız, ulusal ve uluslararası düzeyde çabaları artırmaya yönelik yaklaşımların belirlenmesi faaliyetlerini içermektedir.
- d. Diğer Ülkelerin Deneyimlerinden Yararlanmak: Uluslararası toplantılara katılım, uluslararası uzmanlar ve kurumlarla iş birliği gibi faaliyetleri içermektedir.
- e. Sistemin Tasarlanması: Ülkemizce Ulusal Durum değerlendirmesi için sunulabilecek tüm verilerin ilgili Kurum ve Kuruluşlarca toplandığı bir sistemin mimarisini içermektedir.

1.2. Temel Faaliyetler

1.2.1. Sekizinci Ulusal Bildirim ve Beşinci İki Yıllık Raporun Hazırlanması

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 12. Maddesi gereğince taraflar sözleşme kapsamında yapmış oldukları uygulamaların iletişimini sağlamakla yükümlüdürler. Buna göre taraflar diğer taraf ülkeler ve sekreteryaya ile Ulusal Envanter Raporu, Ulusal Bildirim Raporu ve İki Yıllık Rapor hazırlayarak iletişim sağlamış olurlar. Ulusal envanter raporu her yıl nisan ayında TÜİK sorumluluğunda hazırlanarak sunulmaktadır. Ulusal bildirim 4 yılda bir, iki yıllık rapor ise 2 yılda bir Başkanlığımız tarafından sekreteryaya sunulmaktadır.

8NC ve 5 BR raporlarının hazırlıkları Başkanlığımız tarafından yürütülmüş olup bu kapsamda Tarım ve Gıda Örgütü uzman desteği sağlamıştır.

Raporlama sürecinde gerçekleştirilen faaliyetler:

- a. Ülkemizin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryasına sunacağı 8. Ulusal Bildirim ve 5. İki Yıllık Raporun hazırlanmasına ilişkin uzman istişare toplantısı düzenlenmiştir. (Ocak, 2023)
- b. Ülkemizin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryasına sunacağı 8. Ulusal Bildirim hazırlanmasına ilişkin ilgili bakanlıklar, resmi kurum ve kuruluşlarla toplantı düzenlenmiştir. (Şubat, 2023)
- c. Ülkemizin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryasına sunacağı 5. İki Yıllık Raporun hazırlanmasına ilişkin Başkanlığımız tarafından koordinasyon toplantısı düzenlenmiştir. (Şubat, 2023)

8NC Ulusal Bildirim;

- Sera Gazı Envanteri ve Ulusal Şartlar,
- Politika ve Önlemler,
- Ulusal Katkı Beyanı Projeksiyonları,

- Kırılganlık Analizi, İklim Değişikliği Etkileri ve Uyum Önlemleri,
- Finans, Teknoloji ve Kapasite Geliştirme Desteği,
- Araştırma ve Sistemik Gözlem,
- Eğitim ve Halkın Bilinçlendirilmesi,

5BR İki Yıllık Rapor ise;

- Sera Gazı Envanter Bilgisi,
- Ulusal Katkı Beyanı İzlemesi ve Projeksiyonlar,
- Finans, Teknoloji ve Kapasite Geliştirme Desteği,
- İklim değişikliği etkileri ve uyum,

bölümlerinden oluşmaktadır.

Bu kapsamda, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) gereğince hazırlanan “8.Ulusal Bildirim” ve “5. İki Yıllık Rapor” 2023 yılı içinde tamamlamış ve sözleşme sekreteryasına sunulmuştur.

1.2.2. İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu Çalışmaları

Eylül 2023 tarihinde İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu altında bulunan İklim Müzakereleri ve Uluslararası Raporlama Çalışma Grubu’nun ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, Birleşik Arap Emirlikleri’nin Dubai kentinde, 30 Kasım-12 Aralık 2023 tarihleri arasında düzenlenecek olan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 28. Taraflar Konferansı (COP28) hazırlıkları bağlamında ülkemiz yol haritasının

oluşturulabilmesini teminen çevrimiçi bir çalışma grubu toplantısı düzenlenmiştir.

Çalışma Grubu ikinci toplantısını ise Ekim 2023 tarihinde gerçekleştirmiştir. Toplantıda, 28. Taraflar Konferansı (COP28) ile Küresel Durum Değerlendirmesi (Global Stocktake) müzakereleri sürecinde gündeme gelmesi beklenen uluslararası girişim ve koalisyonlar konusunda istişarelerin yapılabilmesini teminen çevrimiçi bir çalışma grubu toplantısı düzenlenmiştir.

İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu'nun 2023/1 sayılı üst düzey toplantısı Bakanımız Sayın Mehmet ÖZHASEKİ başkanlığında Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıda öncelikle İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından, güncel gelişmeler göz önüne alınarak bir sunum gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 28. Taraflar Konferansı (COP28) kapsamında davet edildiğimiz girişimlere ilişkin nihai katılım kararlarının Dışişleri Bakanlığınca Nota ile bildirilmesi kararlaştırılmıştır.

Bununla birlikte, iklim değişikliğine ilişkin olarak hem ulusal hem de uluslararası alanda yaşanan güncel gelişmeler ve ihtiyaçlar göz önüne alınarak, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının Koordinasyon Kuruluna yeni üye olarak katılımlarının, iklim değişikliği ile mücadelede önemli katkılar sağlayacağı ve bu nedenle adı geçen Bakanlıkların kurul üyeliğine ilave edilmesi hususunda gerekli mevzuat değişikliği hazırlıklarının yapılmasına karar verilmiştir.

İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu'nun 2023/2 sayılı üst düzey toplantısı Bakanımız Sayın Mehmet ÖZHASEKİ başkanlığında Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, Ülkemizin 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ve yeşil kalkınma politikası doğrultusunda tüm paydaşların katılımıyla, sektörel stratejik hedeflerin belirlenmesi, farklı sektörlerle yönelik temel politikaların belirlenmesi ve yol haritasının oluşturulması amacıyla, etkin bir şekilde uygulanmak ve izlenmek üzere, hazırlanan Ulusal İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı ile İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nın kabulüne karar verilmiştir. Bununla birlikte, Taksonomi Yönetmeliğinin hazırlanmasına yönelik olarak Koordinasyon Kurulu üyesi kurumların/kuruluşların iş birliği yapması konusunda mutabakata varılmıştır.

1.1.3. Uluslararası Çalışmalar

G20:

2023 yılı Hindistan dönem başkanlığında süresince iklimin artan gündemiyle beraber iklim ve çevre toplantıları ikiye ayrılmıştır. Bu süreçte 3'ü fiziksel ve 13'ü çevrim içi olmak üzere 16 toplantı gerçekleşmiş ve Başkanlığımız toplantılara katılarak ülkemiz politikaları doğrultusunda müdahalelerde bulunmuş, G20 metinlerine katkı sunulmuştur.

Bu toplantılar neticesinde çevre ve iklim konularında 63 maddelik bir Sonuç ve 5 maddelik

bir Başkanlık Özeti çıkmıştır. Sonuçta yer alan maddelerin 9 tanesi giriş ve sonuç, 11 tanesi iklim değişikliği ve geri kalanları çevre konularından oluşmuştur. Yerinde anlaşılamayan 5 maddelik Başkanlık Özetinin 3'ü ise iklim değişikliği konularından oluşmuş fakat genel olarak Türkiye'nin politikaları açısından verimli bir süreç olmuştur.

Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD):

Bilindiği gibi OECD İklim Değişikliği Uzmanlar Grubu (CCXG) uluslararası iklim değişikliği müzakere konularında çalışmalar yürütmektedir. CCXG, ilkbaharda ve sonbaharda olmak üzere iki tane toplantı düzenlemektedir. Genellikle OECD ülkelerinin müzakere konularında karşılaştığı zorluklara çözüm önerisi geliştirebilmek amacıyla Uluslararası Enerji Ajansı gibi kuruluşlarla birlikte çalışmaktadır. Seçilen konuya göre Başkanlığımız teknik dairelerince konuların takibi yapılmakta, metinlere girdi sağlanmaktadır.

Mart 2023 tarihlerinde Paris'te gerçekleştirilen Çevre ve İklim Değişikliği Küresel Forumu ile İklim Değişikliği Uzmanlar Grubu (CCXG) Toplantısı'nda Azaltım Çalışma Programı (Mitigation work programme-MWP) ve Kayıp Zarar (loss & damage -L&D) konularına odaklanılmış olup ülke delegeleri ile konular özelinde üretilen politika belgeleri ve analizler üzerinden değerlendirmeler/müzakereler yapılmıştır.

Eylül ayında gerçekleşen CCXG Toplantı ve Forumunda ise, Yeni Toplu Nicel Hedefin (NCQG) iklim finansmanı için olası finansman kaynakları ve Madde 2.1c ile bağlantıları ve Azaltım Çalışma Programı (MWP) altında mevcut girişimler aracılığıyla hareketi hızlandırma konuları tarafımızca diğer ülke delegeleriyle müzakere edilmiştir.

İklim Politikası Üzerine Uluslararası Eylem Programı (IPAC) sera gazı emisyonlarını izlemek, iklim etkilerini ve risklerini değerlendirmek, uygulamaları ve fırsatları incelemek ve ülkelerin en iyi uygulamaları paylaşımlarını ve politika tavsiyeleri almalarını sağlamak amacıyla çalışma yürütülen bir OECD Programıdır. IPAC Teknik Uzman Grubu toplantılarında iklim değişikliğine yönelik gösterge geliştirmek için çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkelerin iklim politikası başarısını ölçen bir ölçeğin, BMİDÇS süreçlerinin dışında ve Paris Anlaşmasının ruhuna ters bir şekilde yürütülmesi endişesi ile bu konu yakından takip edilmektedir. Bu bağlamda, Temmuz 2023 tarihinde OECD IPAC TEG toplantısına çevrim içi olarak takip edilmiştir.

Büyük Ekonomiler Forumu (MEF):

Mart 2023 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri hükümeti tarafından düzenlenen Büyük Ekonomiler Forumu (Major Economies Forum – MEF) Bakanlar Toplantısı öncesi ABD Başkanı'nın İklim Değişikliği Özel Temsilcisi'nin ofisi ile çevrimiçi istişare toplantısına katılım sağlanmıştır.

Mart 2023 tarihinde Bakan Yardımcımız Sayın Mehmet Emin BİRPINAR'ın katılımıyla, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'nın İklim Özel Temsilcisi John Kerry tarafından düzenlenen çevrimiçi Büyük Ekonomiler Forumu (Major Economies Forum – MEF) Bakanlar toplantısına katılım sağlanmıştır.

Mart 2023 tarihinde ABD Başkanı İklim Değişikliği Özel Temsilcisi'nin Ofisi ile Nisan 2023 tarihinde gerçekleştirilecek olan MEF Liderler Zirvesi gündemi hususunda çevrimiçi istişare toplantısına katılım sağlanmıştır.

Nisan 2023 tarihinde İklim ve Enerji Konulu Büyük Ekonomiler Forumu Liderler Zirvesi'ne Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan katılarak konuşma gerçekleştirmiştir. (konuşma notu desteği sağlanmıştır)

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİÇDS):

2023 yılı BMİÇDS müzakereleri kapsamında ilk olarak Mayıs 2023 tarihinde COP28 Başkanlığı BAE Başmüzakarecisi Hana El-Haşimi ile güncel müzakere başlıklarına ilişkin istişare toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Yine aynı dönemde Almanya'nın Bonn kentinde Küresel Durum Değerlendirmesi (GST) toplantısına katılım sağlanmış ve GST'ye ilişkin ülke pozisyonumuz paylaşılmıştır.

Haziran 2023 tarihlerinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİÇDS) kapsamında Almanya'nın Bonn kentinde düzenlenen Uygulama Yardımcı Organı (SBI 58) ve Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı Organı (SBSTA 58) oturumlarına katılım sağlanmıştır.

Küresel Durum Değerlendirmesi (GST), Paris Anlaşmasının 13. Maddesi olan Şeffaflık ve Raporlama, Paris Anlaşması Madde 6, Azaltım çalışma programı, Kayıp ve Zarar Fonu, Yeni Sayısallaştırılmış Hedef (NCQG), Daimi Finans Komitesi, Karşı Önemler, Teknoloji ve finansman mekanizmaları, Küresel Uyum Hedefi (GGA) ve Uyum Komitesi konularında toplantılara katılım sağlanmış olup ülke pozisyonu paylaşılmış ve COP28 'e gidecek metinlere katkı verilmiştir. Ayrıca COP 28 öncesi Küresel Durum Değerlendirmesi (GST) ve Küresel Uyum Hedefi (GGA) konularında pozisyonumuzu içeren ülke bildirimleri yapılmıştır.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİÇDS) 28.

Taraflar Konferansı:

Ekim 2023 tarihlerinde Birleşik Arap Emirlikleri'nin Abu Dabi kentindeki COP28 Ön Hazırlık Toplantısı'na (Pre-COP28) Bakan Yardımcımız Sayın Fatma VARANK başkanlığındaki bir heyet ile katılım sağlanmıştır.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİÇDS) 28. Taraflar Konferansı (COP 28) 30 Kasım – 12 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde

gerçekleştirilmiştir. Dubai’de başta uyum, finans ve küresel durum değerlendirmesi olmak 3 ana başlık altında tartışmalar yoğun bir şekilde sürdürülmüştür. Bunun yanında madde 6, adil geçiş, şeffaflık ve raporlama, azaltım gibi gündem maddelerinde de teknik detaylar hakkında görüşmeler devam etmiştir. Bununla birlikte COP Başkanlığı’nın ana gündemi ise enerji dönüşümü olmuştur. Taraflar Konferansı’na Sayın Cumhurbaşkanımız başkanlığında pek çok bakan ve üst düzey katılımcının olduğu bir heyet ile katılım sağlanmıştır. Ülkemiz iki hafta boyunca toplam 27 başlıkta ve 213 oturumda süren müzakereleri 51 Kişilik bir heyetle takip edilmiştir. Konferans sonunda mevcut NDC’lerin tamamen uygulanması halinde sıcaklık artışının 2.1–2.8 °C arasında olacağı vurgulanmış ve IPCC raporları tarafından yapılan projeksiyonlar ile uygulanan politikalar arasında farklılıklar olduğu vurgulanarak acilen eyleme geçilmesi kararı alınmıştır. Sıcaklık artışının 1.5 °C ile sınırlandırılması için gereken karbon bütçesinin giderek daraldığı ve kullanılan bütçenin 4/5’ni tarihsel emisyonların oluşturduğu hususunda kaygılar dile getirilmiştir. IPCC’nin, küresel sıcaklık artışının Paris Anlaşması ile uyumlu olması için küresel emisyonların 2025 yılında tepe noktasına çıkması gerektiği değerlendirilmesi uygun görülmüştür. Ayrıca, 1.5 °C hedefinin başarılabilmesi için küresel sera gazı emisyonlarının 2019 yılına göre 2030 yılında %43; 2035 yılında %60 azaltılması gerektiği tanınmıştır. Sera gazı emisyonlarının hızlı bir şekilde azaltılması için taraflara küresel çabalara destek olmaları için aşağıdaki hususlarda çağrı yapılmıştır. Bunlar:

- 2030 yılına kadar küresel olarak yenilenebilir enerji kapasitesinin üç katına çıkarılması ve küresel ortalama yıllık enerji verimliliği iyileştirme oranının iki katına çıkarılması;
- Kömürlü termik santralin azaltılmasına yönelik çabaların hızlandırılması;
- Sıfır ve düşük karbonlu yakıtların kullanılması ile bu yüzyıl ortasında veya öncesinde net sıfır emisyonlu enerji sistemlerine geçişe yönelik küresel çabaların hızlandırılması;
- Bilime uygun olarak 2050 yılına kadar net sıfıra ulaşmak için bu kritik on yılda enerji sistemlerinde fosil yakıtlardan adil ve hakkaniyetli bir şekilde geçişin hızlandırılması;
- Yenilenebilir enerji, nükleer enerji, özellikle ser gazı azaltımın zor olduğu sektörlerde karbon yakalama, kullanma ve depolama gibi sera gazı azaltım ve çıkarım teknolojileri ve düşük karbonlu hidrojen üretimi de dahil olmak üzere sıfır ve düşük emisyon teknolojilerinin artırılması;
- 2030 yılına kadar, başta metan emisyonları olmak üzere, karbon dioksit dışı emisyonların azaltımının hızlandırılması;
- Karayolu taşımacılığından kaynaklanan emisyonların, altyapının geliştirilmesi ve sıfır ve düşük emisyonlu araçların yaygınlaştırılması da dâhil olmak üzere çeşitli yollarla azaltılmasının hızlandırılması;
- Enerji yoksulluğuna veya adil geçişe çözüm getirmeyen verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarının mümkün olan en kısa sürede aşamalı olarak kaldırılması şeklindedir.

COP 28'de Küresel Durum Değerlendirmesi sonuçları:

Küresel Durum Değerlendirmesi COP 28 sürecinde tamamlanmış olup karar metni yayınlanmıştır. Yayınlanan karar metni tüm ülkelerce kabul edilmiş olup Birleşik Arap Emirlikleri Konsensüsü adı verilen bir kararlar bütünü içinde yayınlanmıştır. Küresel Durum Değerlendirmesi kararları aynı zamanda COP28 kapak kararları yerine de geçmektedir.

Kararlar, çoklu kesişen konular, azaltım, uyum, uygulama araçları ve finans, kayıp ve zarar, karşı önlemler, uluslararası işbirliği, teknoloji transferi ve küresel durum değerlendirme sonrası atılacak adımlar bölümlerini içermektedir. Her bölüm altında önemli müzakereler yapılmış olup ülkemiz bu müzakerelere hem politik hem de teknik olarak aktif katılım sağlamıştır.

Müzakereler boyunca Bakan Yardımcımız Sayın Fatma VARANK'ın katıldığı ikili görüşmeler, yuvarlak masa oturumları ve farklı bakanlıklardan teknik müzakerecilerimizin birlikte katılım sağladığı gayriresmi toplantılar ile süreç takip edilmiş ve yönetilmiştir. Tüm süreç boyunca ilgili bölümler ilgili bakanlıklarla sürekli olarak istişare edilmiş ve hem ülkemizin hem de dünyamızın içinde bulunduğu iklim gerçekleri göz önüne alınarak kararların dengeli, uygulanabilir ve azimli olması için çaba sarf edilmiştir.

Hem bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin gelişme haklarına zarar vermeyecek ve onları ek yükler getirmeyecek, ulusal katkı beyanları ile ilerleyen bir sürecin ve dönüşümün sağlanması hem de dünyamızda tehdit eden iklim krizine karşı Paris Anlaşması'nın uzun dönem hedeflerini, yani 1,5 derece hedefini ulaşılabilir kılan kararların alınması için yoğun bir mücadele verilmiştir. Sonuç olarak bu isteklerimize cevap vermeye yakın, pek çok taraf ülkeyi memnun eden bir kararlar bütünü ortaya çıkmıştır.

Son olarak, ülkemizin COP28’de katıldığı girişimlere aşağıda yer verilmiştir:

- İklim Kulübü
- Dayanıklı Gıda Sistemleri, Sürdürülebilir Tarım ve İklim Eylemine ilişkin Emirlik Deklarasyonu
- Buzul Dostları Grubu
- Çimentoda Atılım
- İklim İçin Mangrov İttifakı
- COP28’de Eğitim ve İklim Değişikliği Ortak Gündemi Bildirgesi
- İklim ve Sağlık Deklarasyonu
- İklim Eylemi İçin Yüksek Hedefli Çok Düzeyli Ortaklıklar Koalisyonu (CHAMP)

Diğer Faaliyetler:

1. Kenya’nın Nairobi kentinde 12 Ocak 2023 tarihinde düzenlenen Birleşmiş Milletler Sıfır Atık Kararı akabinde sıfır atık konusunun gündemde tutulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine teminen Nairobi Büyükelçiliğimizin konuya ilişkin yönlendirmeleri de alınarak Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (BM Habitat) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) nezdinde toplantılar yapılmıştır.

2. 20-21 Haziran 2023 tarihlerinde UNDP Türkiye işbirliğinde Ankara’da “Türkiye İklim Adaleti Projesi - Bakanlıklar için Kapasite Geliştirme ve Koordinasyon Programı” düzenlenmiştir.

3. 20 Eylül 2023 tarihinde BM 78. Genel Kurul marjında Sayın Cumhurbaşkanımızın heyeti ile İklim Azmi Zirvesi’ne katılım sağlanmış ve tüm süreç koordine edilmiştir.

**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM VE YEREL POLİTİKALAR
DAİRESİ BAŞKANLIĞI 2023 YILI YÜRÜTÜLEN
FAALİYET VE PROJELER**

2. İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Politikalar Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

2.1. Mevzuat Çalışmaları

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının (YİDEP) hazırlanmasını ve bu planların bilimsel temele dayanan, karşılaştırılabilir ve izlenebilir olmasını sağlamak amacıyla Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının idari ve teknik usul ve esaslarını düzenleyen bir yönetmelik taslağı hazırlanmıştır. Ayrıca, YİDEP'lerin hazırlanmasına ve izlenmesine ilişkin prensip, yöntem ve ulusal standartları içeren bir teknik kılavuz çalışmaları da devam etmektedir.

Yönetmelik doğrultusunda 81 ilimizde; ilin sera gazı emisyon envanterini içeren, iklim değişikliğine uyum ve sera gazı azaltım eylemleri belirleyen bütüncül birer Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının hazırlanması amaçlanmaktadır.

31 Ekim 2023 tarihinde gerçekleştirilen “İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu (İDUKK) Yerel Yönetimler Çalışma Grubu” Toplantısında Taslak Yönetmelik ilgili İDUKK üyelerine sunulurken görüşleri alınmıştır.

2.2. Proje Çalışmaları

2.2.1. Türkiye’de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi

Proje 2019 yılında başlamış olup 2025 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Projenin genel amacı Türkiye’de iklim değişikliğinin etkileri konusunda bilgi seviyesinin artırılması, adaptasyon faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve iklim değişikliğinden etkilenebilirliğin azaltılmasıdır. Proje ile bilimsel verilere dayanarak İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı’nın hazırlanması, iklim değişikliğinin etkileri ve uyum ihtiyaçları konusunda ulusal, bölgesel ve yerel otoritelerin uygulama kapasitesi ile toplum bilincinin artırılması hedeflenmektedir.

Proje UNDP Türkiye ile Başkanlığımız tarafından yürütülmektedir. Proje bütçesi; 11 Milyon Avro’ dur. Proje kapsamında yerel paydaşlara iklim değişikliğine uyum çalışmaları için 6,8 milyon Avro hibe desteği sağlanmaktadır.

Diğer taraftan; Türkiye’de İklim Değişikliğine Uyum Eylemlerinin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında seçilen Konya, Muğla, Sakarya ve Samsun illeri için “Yerel İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri ve Eylem Planları” tamamlanmak üzeredir.

Bakanlığımız ve TÜBİTAK-MAM tarafından yürütülen Çanakkale, Tekirdağ, Yalova illeri için Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları Hazırlanması projesi kapsamında, söz konusu üç il için yerel iklim değişikliği eylem planları tamamlanmıştır.

2.2.2. Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları Hazırlanması Projesi

Bakanlığımız ve TÜBİTAK-MAM tarafından yürütülen Çanakkale, Tekirdağ, Yalova illeri için

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları Hazırlanması projesi kapsamında, söz konusu üç il için yerel iklim değişikliği eylem planları tamamlanmıştır.

2.2.3. Hibe Çalışmaları

IPA-2 (Türkiye’de İklim Değişikliğine Uyum Eylemlerinin Güçlendirilmesi Projesi) kapsamında verilecek yaklaşık 6.8 milyon Avro bütçeli 29 adet hibe projesinin sözleşmeleri imzalanmıştır. Hibe destekleri ile yerel paydaşımız olan kamu kurumları, belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelere iklim değişikliği alanında harekete geçmeleri desteklenmektedir. Anılan 29 hibe projesine ilişkin proje kartları aşağıda yer almaktadır.

Proje Ref. No	CCAGP/095
Başvuran Kurum	Eskişehir Sanayi Odası
Proje Adı	İklim Değişikliğine Uyum İçin Daha Temiz Üretim
Proje Konumu	Eskişehir/Türkiye - Barselona/İspanya
Projenin Amacı	İklim değişikliğine uyum açısından yerel sanayinin ihtiyaç ve gereksinimlerini belirlemek, iklim değişikliğine uyum konusunda odaların ve üreticilerin teknik kapasitesini artırmak, iklim değişikliğine neden olan yanlış ve verimsiz endüstriyel uygulamaları azaltmak, oda personelinin ve üye şirketlerin iklim değişikliğine uyum konusunda bilinçlendirilmesi ve proje ortakları ve hedef gruplar arasındaki sosyal diyalogu ve paylaşımı arttırmak projenin amaçlarındandır.

Proje Ref. No	CCAGP/073
Başvuran Kurum	Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Proje Adı	Eskişehir’de İklim Değişikliğine Dayanıklı Tarımsal Üretim Modelinin Uygulanması ve Yaygınlaştırılması
Proje Konumu	Eskişehir/Türkiye
Projenin Amacı	Özellikle, toprak koruma, yağmur hasadı ve doğrudan yetiştirme yöntemleri, sınırlı kaynaklarla suyun etkin kullanımı, biyolojik çeşitliliğin ve kontrolün artırılması gibi muhafazakâr tarım teknikleri kullanılarak iklim değişikliğine dayanıklı bir tarımsal üretim yönteminin köy bazında uygulanması ve yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Proje Ref. No	CCAGP/135
Başvuran Kurum	TEMA-Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
Proje Adı	Kuraklığın Efendileri
Proje Konumu	Konya/Yeşilyurt, Ereğli ve Beyşehir
Projenin Amacı	İklim değişikliği ile uyumlu yerli tarım tekniklerinin belirlenmesi, halihazırda zorlu iklim koşullarına adapte edilmiş yerli/geleneksel tarım yöntemlerini (hayvancılık dahil) modern teknoloji ve bilgi birikimini değiştirerek geliştirmek ve iklim dostu tarımsal üretim yapmak zorunda olan eski nesil ile yeni nesil arasında bir bağ oluşturmak için veri tabanı oluşturmak projenin hedefleridir.

Proje Ref. No	CCAGP/206
Başvuran Kurum	TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi
Proje Adı	İklim Değişikliğinin Gıda Güvenliği Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi ve Kırsal Toplulukların Dayanıklılığının Artırılması
Proje Konumu	Türkiye/Küçük Menderes Nehri Havzası, Eğirdir-Karacören Gölü Havza Sistemleri ve Beyşehir Gölü Havzası
Projenin Amacı	Farklı sera gazı konsantrasyon senaryoları altında iklim ve su kaynaklarının gelecekteki durumlarını tahmin etmek, iklim değişikliğinin seçilmiş bölgelerdeki tarım ve hayvancılık üzerindeki etkilerini, sosyo-ekonomik sonuçları da dahil olmak üzere belirlemek, Kırsal Dayanıklılık Topluluk Planları aracılığıyla yerel kırsal toplumu güçlendirmek, uyum seçeneklerini değerlendirmek, iklim değişikliği ile ilgili risklerin değerlendirilmesi ve sektöre yönelik önlemlerin uygulanması konusunda bilgi ve kapasiteyi geliştirmek projenin amaçlarındandır.

Proje Ref. No	CCAGP/041
Başvuran Kurum	Sinop Üniversitesi
Proje Adı	Karadeniz'deki Deniz Koruma Alanları için Deniz Çayırlarının Haritalanması Yoluyla İklim Değişikliği Uyumunun Güçlendirilmesi
Projenin Amacı	Karadeniz'de (Sinop civarında), iklim değişikliğine bağlı riskleri önlemek, maruziyeti azaltmak ve balıkçılık, biyoçeşitlilik ve çevre sektörlerinin dayanıklılığını artırmak için deniz çayırlarıyla kaplı hassas habitatların haritalanarak deniz koruma alanlarının belirlenmesi ve böylece ana balıkçılık endüstrisi için yerel iklim stratejileri geliştirmek. Türkiye'deki iklim değişikliği adaptasyonları ile ilgili bilinçlendirme faaliyetleri yoluyla toplumdaki bilgi tabanını genişletmek ve deniz çayırlarını kapsayan DKA'ların (Deniz Koruma Alanları) uygulanması için Türkiye ve AB içindeki kuruluşlar arasında adaptasyon bilgisi ve deneyim alışverişini arttırmak.

Proje Ref. No	CCAGP/055
Başvuran Kurum	Konak Belediyesi
Proje Adı	CLocalization – İklim Değişikliğine Uyum için Yerelleştirme
Projenin Amacı	Konak ilçesi için katılıma dayalı iklim değişikliğine uyum stratejisinin geliştirilmesi, Konak ilçesinde faaliyet gösteren sektörlerin iklim değişikliğine karşı direncini artırmak, Bu süreci yerel stratejilere yön verecek yenilikçi dijital kanallarla ulusal ve uluslararası düzeyde bilgi ve deneyim paylaşım ağına dönüştürmek, Olarak sıralanmaktadır.

Proje Ref. No	CCAGP/067
Başvuran Kurum	Malatya Büyükşehir Belediyesi
Proje Adı	Malatya Büyükşehir Belediyesi İklim Değişikliği Uyum Eylem Planı Hazırlanması ile Toplumsal Bilinç ve Farkındalık Yaratma Projesi
Projenin Amacı	Malatya ilinin iklim değişikliğine uyumunu ve dayanıklılığını geliştirmeye yönelik eylemlerin planlanması ve geliştirilmesi. İklim değişikliği ile ilgili risklere maruz kalma ve olumsuz etkileri azaltarak kuruluşun iş yapma kapasitesini artırmak, Malatya ilinde iklim değişikliğine karşı farkındalık ve bilinç oluşturarak toplumda bilgi tabanının genişletilmesi, hedeflenmektedir.

Proje Ref. No	CCAGP/081
Başvuran Kurum	Polatlı Belediyesi
Proje Adı	Polatlı İklim Değişikliği Uyum Eylem Planının Geliştirilmesi
Projenin Amacı	Proje, iklim değişikliği kapsamında Polatlı Belediyesi'nin iklim değişikliğine uyum eylemlerinin arttırılmasını sağlamak için çeşitli önlemlerin uygulanmasında ilerlemeyi kolaylaştıracak bir araç olmayı hedefliyor.

Proje Ref. No	CCAGP/085
Başvuran Kurum	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Proje Adı	Kırsal Bölgede Yaşayan Kadınlara Yönelik Ekonomik Fırsatlar Yaratmak için İklim Değişikliği Uyum Stratejisinin Uygulanması
Projenin Amacı	Niğde'nin seçilmiş kırsal alanlarında uygulanan kompost üretimi, pratik tarımsal uygulama, yağmur suyu hasadı ve kadın ve çocuklar için eğitim faaliyetleri ile halkın dayanıklılık kapasitesinin arttırılması ve değişen iklim koşulları altında verimli tarım için toprağın korunması amaçlanmaktadır.

Proje Ref. No	CCAGP/088
Başvuran Kurum	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Proje Adı	TR21 Trakya Bölgesinde İklim Değişikliğine Uyum için Arazi Tahribatının Önlenmesi
Projenin Amacı	Arazi Tahribatını önlemek ve tersine çevirmek, çölleşmeyle mücadele etmek ve UNDP Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (Madde 15) doğrultusunda Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) hedefleri belirlemek projenin amaçlarındandır.

Proje Ref. No	CCAGP/090
Başvuran Kurum	Bornova Belediyesi
Proje Adı	STORMLOG (Yerel Yönetim Hizmetlerinde Sürdürülebilir Ulaşım ve Su Yönetimi) Projesi
Projenin Amacı	Yeni teknolojileri iklim krizine karşı uyarlamak için toplulukların ve şehirlerin direncini artırmak ve Türkiye'deki kurum ve kuruluşlar arasında uyum bilgisi ve deneyim alışverişinin artırılması ve yenilikçi iklim değişikliğine uyum teknolojileri ve sistemlerinin uygulanması projenin amaçlarındandır.

Proje Ref. No	CCAGP/094
Başvuran Kurum	Balıkesir İşadamları ve Sanayiciler Derneği (BASİAD)
Proje Adı	Kırsal Alanların, Genç ve Kadın Çiftçilerin Rekabet Edebilirliğini ve İklim Değişikliğine Uyumlu Sürdürülebilirliğini Geliştirmek
Projenin Amacı	Genç ve Kadın Çiftçiler için iklim değişikliğine uyarlanmış bir üretim portalı oluşturmak; tarım sektörü için mesleki eğitimde EQF (Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi) tavsiyelerini uygulamak için gerekli belgeleri hazırlamak; Balıkesir çiftçileri için iletişim ağı kurmak; iklim değişikliği ve bunun tarımsal üretime etkilerini sürdürülebilir kılacak bir yapının kurulması projenin amaçlarındandır.

Proje Ref. No	CCAGP/097
Başvuran Kurum	Çerkezköy Belediyesi
Proje Adı	Hepsi Yeşil Bir İklim Yaratmak – Sanayi Kentinde Dayanıklılı Mahalle
Projenin Amacı	Proje, tüm paydaşların işbirliği ve vatandaşların katılımıyla Çerkezköy’ün kendi iklim değişikliği uyum planını oluşturmayı hedefliyor. Ayrıca ilçede faaliyet gösteren sektörler ve vatandaşlar üzerindeki etkileri önlemek veya azaltmak için yeşil uygulamalarını birkaç farklı faaliyetle güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Kadınlar, gençler, çocuklar ve sanayiciler gibi kırılganlık ve tersine etkileme kabiliyeti açısından kilit gruplar, istihdam, yeni projelerin geliştirilmesi ve işbirlikleri ile sonuçlanacak iklim değişikliği ve uyum konusunda bilgi ve farkındalık artırılacaktır. Projenin en önemli amacı, tüm paydaşların katılımıyla ilçenin geleceğini çizmek ve iklim değişikliklerine uyum şeklinde iyi örnekleri paydaşlarla birlikte uygulamaktır.

Proje Ref. No	CCAGP/121
Başvuran Kurum	Ege Üniversitesi
Proje Adı	İzmir İli Kentsel Kıyı İlçelerinde İklim Değişikliği Etkilenebilirlik Değerlendirmesi
Projenin Amacı	Proje ile İzmir’deki kentsel kıyı ilçelerinde iklim değişikliği etkilerini ve iklim risklerini tanımlamak, sektörlerin (kentsel altyapılar, ekosistemler, tarım, sağlık) iklim riskleri nedeniyle kırılganlıklarının belirlenmesi, hassas sektörler için hedeflenen doğaya dayalı uyum seçenekleri geliştirmek ve iklim değişikliği ve doğa temelli çözümlerin (NBS) etkilerine ilişkin farkındalığı artırmak hedeflenmektedir.

Proje Ref. No	CCAGP/133
Başvuran Kurum	İstanbul Sanayi Odası
Proje Adı	Risk Değerlendirmesi Yoluyla İklim Değişikliğine Duyarlı İmalat Sektörlerinin Uyum Kapasitesinin Artırılması (ClimaTech 4 Industry)
Projenin Amacı	İklim değişikliğine uyum konusunda bilgi alışverişinde bulunmak için akademi ve sanayi arasındaki işbirliğini artırmak, iklim değişikliğinin etkilerinin beklediği sektörel kırılganlıkları ve sosyo-ekonomik riskleri değerlendirerek, uyum seçeneklerini belirleyerek ve dayanıklılığı güçlendirerek imalat sektörlerinin uyum kapasitesini geliştirmek, İstanbul merkezli imalat sanayinin iklime duyarlı sektörlerinin (Tekstil Ürünleri Sanayi / Orman, Kağıt ve Mobilya Ürünleri Sanayi / Gıda Ürünleri Sanayi) tanımlanması proje amaçlarındandır.
Proje Faaliyetleri	Ana Kapanış Aşaması, İmalat Sanayinde İklim Duyarlı Seçilmiş Sektörlerin Uyumunu Kolaylaştıracak Politika Yapıcılar İçin Raporun (Siyasi Belge) Sonuçlandırılması. İç Değerlendirme ve Raporlama, Uluslararası Konferans (100 katılımcılı), Kapanış Toplantısı

Proje Ref. No	CCAGP/141
Başvuran Kurum	Akdeniz Üniversitesi
Proje Adı	İklim Değişikliği ile Mücadelede Kentsel Su Dağıtım Sistemlerinde Verimliliği ve Güvenilirliği Artırma
Projenin Amacı	Proje kentsel su tedarik sistemlerinin verimliliğini ve güvenilirliğini artırmak ve su tasarrufu konusunda halkı bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır.
Proje Faaliyetleri	Ana Yerinde eğitim için Malta'ya teknik bir ziyaretin gerçekleştirilmesi ve kaçak yönetimi için iyi AB uygulamaları konusunda deneyim kazanılması Kapasite geliştirme konusunda Malta'dan deneyimli uzmanların işbirliği ile Türkiye'den büyükşehir, il ve ilçe belediyelerinden temsilciler için 3 farklı çalıştay ve yerinde eğitim etkinliği düzenlenmesi (cinsiyet eşitliği dikkate alınarak farklı belediyelerden yaklaşık 30 katılımcı) Su tasarrufu, iklim değişikliğinin etkileri ve su kıtlığı sorunu hakkında farkındalık yaratmak için yerel okullar ve üniversiteler de dahil olmak üzere halka açık yerlerde farkındalık kampanyaları düzenlemek (cinsiyet eşitliği dikkate alınacaktır)

Proje Ref. No	CCAGP/158
Başvuran Kurum	Mersin Büyükşehir Belediyesi
Proje Adı	İklim Değişikliğine Uyum İçin Hareket Edin
Projenin Amacı	Proje ile Mersin’de iklim değişikliği ile mücadele ve uyum konusunda karar vericilerin ve yerel aktörlerin kapasitelerinin artırılması ve Mersin’de iklim değişikliğinin azaltılması ve uyum konularında kamuoyunun bilinçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje Ref. No	CCAGP/231
Başvuran Kurum	Hacettepe Üniversitesi
Proje Adı	Yerel ve Bölgesel Alanlarda Doğal Tehlikelere ve İklim Değişikliğine Karşı Toplumun Dayanıklılığının Oluşturulması (Dayanıklılık Eylem Akademisi)
Projenin Amacı	Yerel ve bölgesel iklim eylem planları ve stratejileri için bir çerçeve geliştirmek için iklim değişikliği etkilerinin ve ilgili doğal afetlerin altında yatan faktörlerin ele alınması, AB’den know-how transferleri ve kapasite geliştirme faaliyetleri yoluyla toplum içinde iklim değişikliğine uyum bilgi tabanının yaygınlaştırılması ve farkındalığın artırılması, Esneklik altyapısını artırarak ve risk azaltma stratejileri geliştirerek toplulukların sağlıklı, beslenmiş, eğitilmiş, güçlü, güvenli ve emniyetli kalmasına yardımcı olmak amaçlanmaktadır.
Proje Ana Faaliyetleri	İklim değişikliğine uyum için bağımsız bir danışmanlık pazarı geliştirmek.

Proje Ref. No	CCAGP/251
Başvuran Kurum	İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü
Proje Adı	İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü Toplumsal Uyum İçin Orman Ekosistemi Hizmetleri
Projenin Amacı	Proje ile orman ekosistem hizmetlerinin etkin kullanımı yoluyla orman ekosistemlerinin dayanıklılığının ve toplumsal dayanıklılığın artırılması ve iklim değişikliğine uyumda ekosistem hizmetlerinin ve doğa temelli çözümlerin etkin kullanımı için ilgili kurumların kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir.

Proje Ref. No	CCAGP/311
Başvuran Kurum	Ankara Üniversitesi Su Yönetimi Enstitüsü
Proje Adı	Türkiye Şehirlerinde İklim Değişikliği Uyumunun Geliştirilmesine Yönelik Bir Kentsel Suya Dayanıklılık Yaklaşımı
Projenin Amacı	Proje ile hedef şehirlerdeki su ve atık su yönetimi sektörlerinin mevcut durumunu değerlendirmek ve iklim hassasiyetlerini ortaya çıkarmak, hedef şehirlerin iklime uyum kapasitelerini ve suya dayanıklılıklarını güçlendirmek için özel ihtiyaçlarını belirlemek ve hedef şehirlerin iklim değişikliği uyum stratejilerini hazırlamalarına veya mevcut stratejilerini iyileştirmelerine destek olmak amaçlanmaktadır.

Proje Ref. No	CCAGP/342
Başvuran Kurum	İstanbul Maden ve Metal İhracatçı Birlikleri
Proje Adı	Su Kaybını Önleyerek İklim Değişikliğine Karşı Dayanıklılığı ve Uyumu Teşvik Etmek
Projenin Amacı	Proje ile kimyasallar ve kimyasal ürünlerin imalatında, diğer metalik olmayan mineral ürün sektörlerinin imalatında su tüketimi ve iklim değişikliğinin olası etkileri hakkında şirketler ve yararlanıcılar arasında farkındalık yaratarak iklim değişikliği dirençlerini güçlendirmek ve kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektörlerinde, diğer metalik olmayan mineral ürünler sektörlerinin imalatında ve diğer ilgili aktörlerde farkındalığı artırarak iklim değişikliğine uyum kapasitesini ve direncini güçlendirmek için mevcut en iyi teknikler aracılığıyla ilgili imalat sektöründe su yönetimi ve su verimliliği ve know how transferi ve deneyim paylaşımı ile tecrübenin arttırılması hedeflenmektedir.

Proje Ref. No	CCAGP/418
Başvuran Kurum	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA), Hatay
Proje Adı	Orman Yangınları Özelinde Hatay'ın İklim Değişikliği Uyumunun Artırılması
Projenin Amacı	Genel Amaç: Kapasite Geliştirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri ile Hatay'ın İklim Değişikliğine Uyumunun İyileştirilmesi Özel Amaçlar: 1. Hatay'ın orman yangını ile mücadele kapasitesini geliştirmek 2. Hatay'ın İklim Değişikliğine karşı direncini artırmak 3. İklim Değişikliği konusunda Hatay'da kamuoyu bilincini artırmak

Proje Ref. No	CCAGP/420
Başvuran Kurum	Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, İzmir
Proje Adı	İklim Akıllı Çiftlikleri: Tarımın İklim Değişikliğine Uyum Modeli
Projenin Amacı	Genel Amaç: Türkiye'de tarım ve hayvancılık sektörünün iklim değişikliğine uyumunun artırılmasına katkıda bulunmak Özel Amaçlar: 1. Tarımsal/kırsal toplulukların direncini artırmak ve doğal kaynakların ve ekosistemlerin korunması için İzmir'de başka yerlere uygulanabilir, bütünsel bir model oluşturmak 2. İzmir'de tarım ve hayvancılık sektörünün uyum kapasitesinin artırılması

Proje Ref. No	CCAGP/469
Başvuran Kurum	Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Van
Proje Adı	Tarım ve Balıkçılık Sektörlerinin İklim Değişikliğine Uyum
Projenin Amacı	Genel Amaç: Van ilinde iklim değişikliğinin tarım ve balıkçılık sektörleri üzerindeki etkisini azaltmaktır. Özel Amaçlar: 1. Yenilikçi Akuaponik Tarım Sistemleri ile sürdürülebilir ve katma değeri yüksek tarım uygulamalarının iklim uyumuna uygulanmasını teşvik etmek 2. Tarım ve balıkçılık sektörlerinde çiftçilerin dayanıklılığını ve uyum kapasitesini oluşturmak 3. Van ilinde kadın çiftçilerin güçlendirilmesi

Proje Ref. No	CCAGP/558
Başvuran Kurum	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası
Proje Adı	Bitkilerin Sesini Duyun, İklim Değişikliğine Uyum Sağlayın
Projenin Amacı	Mersin’de tarım sektörü için tarımsal dayanıklılığı artırmak ve küresel iklim değişikliğine uyum sağlamak için alternatif tarım kültürü bitki türlerinin belirlenmesi: - Bu projede, mevcut ürünler de dahil olmak üzere, küresel iklim değişikliğine uyum sağlayan bölge içinde ekonomik değeri yüksek ve hesaplanabilirliğe uygun alternatif tarımsal bitki tür ve çeşitlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. - Belirtilen alternatif tarımsal bitki türleri için uygulanabilir yenilikçi yetiştirme yöntemlerinin belirlenmesi ve kullanımlarının yaygınlaştırılması. - Küresel iklim değişikliğine uyarlanan proje ile alternatif tarımsal bitki türlerinin yetiştirilmesi ve yaygınlaştırılması konusunda farkındalığın artırılması. - Küresel iklim değişikliğine uyum sağlayan ekonomik tarımsal bitki türlerinin yaygınlaştırılması yoluyla tarım ve tarıma dayalı sanayinin sürdürülebilirliğinin desteklenmesi. - Bölgedeki kurum ve kuruluşların iklim değişikliğine uyum kapasitesinin artırılması, kurumlararası işbirliği ve koordinasyonun artırılmasına yönelik İklim Değişikliği ve Tarımsal Üretim Uyum Merkezinin kurulması. ve alternatif ürün yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılmasıdır.

Proje Ref. No	CCAGP/560
Başvuran Kurum	Kırklareli Ticaret ve Sanayi Odası
Proje Adı	Arı Planı: Istanca Arıcılığının İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Arttırılması
Projenin Amacı	Istanca arıcılığının iklim değişikliğine uyum kapasitesinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje Ref. No	CCAGP/611
Başvuran Kurum	Marmara Ormancılık Araştırma Enstitüsü
Proje Adı	Farklı İklim Projeksiyonları Kullanarak Geleceğin Temel Orman Ağacı Türlerinin Dağılımının Tahmin Edilmesi ve Türkiye'ye Uyum Stratejilerinin Geliştirilmesi
Projenin Amacı	Ülke genelinde bölgesel iklim modelleri kullanılarak gelecekteki ağaç türlerinin dağılımının tahmin edilmesi, iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek orman alanlarının haritalanması ve iklim değişikliğine uyum sağlayabilecek ağaç türlerinin araştırılması ve orman yönetimine dayalı iklim değişikliği uyum stratejilerinin geliştirilmesi ve silvikültür ve ormancılar ve toplum içinde bilgi tabanını genişletmek hedeflenmektedir.

Proje Ref. No	CCAGP/746
Başvuran Kurum	Bartın Üniversitesi
Proje Adı	İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri: Bartın'da Sel ve Su Kıtlığı Risklerinin Azaltılması
Projenin Amacı	Bartın İli'nin sel ve su kıtlığı konularında iklim değişikliğine uyumunun güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje Ref. No	CCAGP/867
Başvuran Kurum	Hayat Boyu Öğrenme, Mesleki Eğitim ve Geliştirme Derneği
Proje Adı	Geleceğimizi İklim Değişikliğine Uyarlamak
Projenin Amacı	Doğa ve ekosistem temelli eğitim merkezi ve programı aracılığıyla toplumun uyum kapasitesini güçlendirerek Türkiye'de iklim değişikliğine uyumun artırılması hedeflenmektedir.

2.2.4. Türkiye’de Yerel İklim Eylemi İçin Avrupa Birliği Ortaklığı Projesi (IPA III)

Proje kapsamında; Türkiye’nin iklim projeksiyonlarının IPCC AR6 dönemi kapsamında SSP (Shared Socioeconomic Pathways/Ortak Sosyoekonomik Rotalar) senaryoları doğrultusunda güncellenmesi ve çözümlülüklerinin iyileştirilmesi, modelin Türkiye’de ilk kez 3 kilometre çözümlülüğe kadar düşürülüp güncel SSP senaryoları doğrultusunda hazırlanması, 6 pilot il özelinde uyum ve azaltım bileşenlerini içeren iklim değişikliği eylem planlarının yapılması, iklim portal özelinde yerelde iklim eylemini destekleyecek internet tabanlı karar destek araçlarının geliştirilmesi, kapasite geliştirme ve eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi, Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları için düzenleyici bir çerçevenin oluşturulması, 14.706.000 bütçeli bir hibe programının yürütülmesi faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Anılan projeye 1 Mayıs 2023 tarihinde başlanmıştır. Proje, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Ofisi tarafından yürütülmekte olup, yararlanıcısı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı/İklim Değişikliği Başkanlığı’dır. Proje süresi 60 aydır ve proje bütçesi toplamda 22.206.000 Avro’dur. Bu bütçenin 7.500.000 Avro’luk kısmı Teknik Yardım için 14.706.000 Avro’luk kısmı ise Hibe için ayrılmıştır.

Projenin genel amacı, nihai olarak sürdürülebilir, düşük karbonlu ve iklim dirençli kalkınmaya katkıda bulunacak olan yerel düzeyde uygulama kapasitesinin artırılması yoluyla, Türkiye’nin iklim değişikliğiyle mücadele çabalarına destek olmaktır. Nihai amacı, Türkiye’nin yerelde iklim değişikliği azaltım ve uyum kapasitesini geliştirmektir. Proje’nin çıktıları ve çıktılar altındaki aktiviteler aşağıda listelenmiştir:

-Yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde iklim risk değerlendirme kapasitesinin geliştirilmesi,

- İklim Değişikliği Projeksiyonları
- Bölgesel Etkilenebilirlik ve Risk Analizi
- Şehirler için Etkilenebilirlik ve Risk Analizi Kılavuzu

-Yerel iklim eylem planlama kapasitesinin geliştirilmesi,

- Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının Hazırlanması, Uygulanması ve İzlenmesi için Yasal Çerçevenin Geliştirilmesi
- Seçilen Şehirler için YİDEP’lerin Hazırlanması
- Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanmasına Yönelik e-YİDEP Portalının Güncellenmesi

-İklim eylemi için yerelde karar alma ve uygulama kapasitesinin artırılması

- İnteraktif Karar Verme Araçlarının Geliştirilmesi (İklim Etkileri Haritalama Aracı, İklim Etki Değerlendirme Aracı, Belediyeler için Sera Gazı Emisyonları Senaryo Modelleme Aracı, Doğa Temelli Çözümler (NbS) Aracı ve Şehirler için Uygun Maliyetli İklim Eylemleri Aracı)

- İnteraktif Karar Verme Araçlarının Seçilen Pilot Şehirlerde Test Edilmesi

-İklim eylemlerini uygulamak için kamu bilinci ile yerel paydaş yetenekleri ve iş birliklerinin geliştirilmesi

- Paydaşların Kapasite ve İhtiyaçlarının Analizi
- Kapasite Geliştirme ve Yaygınlaştırma

-İklim Değişikliği Hibe Programı yürütülmesi

Projenin resmi olarak başlatılmasına yönelik Başlangıç Toplantısı 25 Mayıs 2023'te gerçekleştirilmiştir. Projenin hedeflerini, faaliyetlerini ve beklenen sonuçlarını gözden geçirmek ve paydaşların katılımını artırmak için 19 Eylül 2023'te çevrimiçi olarak Ön Başlangıç Çalıştayı yapılmıştır. Projenin görünürlüğünü artırmak amacıyla 27 Eylül 2023 tarihinde yüksek profilli bir lansman etkinliği düzenlenmiştir.

Proje kapsamında seçilen 6 pilot şehir (Ordu, Kahramanmaraş, Elazığ, Isparta, Kastamonu ve Antalya) için detaylı etkilenebilirlik ve risk analizleri yapılacaktır. Şehirler için sera gazı envanterinin hazırlanacaktır. Sonrasında azaltım ve uyum eylemlerini içeren özel YİDEP hazırlanacaktır. Şehirlerde proje kapsamında geliştirilen eğitim modülü ile kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülecektir. Ayrıca her bir pilot şehrin YİDEP'lerinin kapsamı ve eylemleri hakkında istişare toplantıları düzenlenecek ve tanıtımı faaliyetleri gerçekleştirilecektir. 27 Eylül 2023 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen proje açılış etkinliğinde; seçilen 6 pilot ilin Belediye Başkanı ile İşbirliği Protokolü imzalanmıştır.

2.3. Temel Faaliyetler

2.3.1. İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı Çalışmaları

Şubat 2022 tarihinde düzenlenen Türkiye'nin ilk İklim Şurası kararları arasında yer alan "İklim değişikliği etki, etkilenebilirlik ve risk analizleri yapılarak ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte sektörlerin uyum eylemleri belirlenmeli, uygulanmalı ve izlenmelidir." kararı kapsamında 2030 yılı erimli İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı'nın hazırlık çalışmalarına başlanmıştır.

Bu kapsamda 2024-2030 yıllarını kapsamak üzere İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı hazırlık çalışmaları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) aracılığı ile yürütülmekte olan ve Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen "Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi" (IPA-II) kapsamında "Türkiye'de yaşayanların, kamu ve özel sektör kurumlarının iklim değişikliğinin etkilerine karşı hazırlıklı olmasını ve uyumunu sağlamak için ekonomik, sosyal ve ekolojik açıdan daha dirençli, daha sürdürülebilir, daha yeşil bir Türkiye." vizyonu ile 2030 yılına yönelik stratejilerin ve eylemlerin belirlendiği İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030 hazırlanmıştır. Eylem Planı'nın (2024-2030) nihai hali İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu (İDUKK) üyelerinin onayı ile kabul edilmiştir. Ayrıca, COP28'de gerçekleştirilen yan etkinlikler kapsamında da Eylem Planı tanıtılmıştır.

Strateji ve Eylem Planı hazırlıkları çerçevesinde mevcut durumun ortaya konduğu genel çerçevenin geliştirilmesinde; Türkiye'de kamu, özel sektör, üniversite ve sivil toplum kuruluşları tarafından hâlihazırda yürütülen iklim değişikliği uyum çalışmaları derlenmiş, ulusal ve uluslararası mevzuat, yürürlükte olan plan, program ve belgeler ile ulusal uygulamalar değerlendirilmiştir.

İkinci aşamada, farklı kurumlar tarafından üretilen bölgesel iklim projeksiyon çalışmalarının sonuçları kullanılarak mevcut dönem ve gelecek dönemde öngörülen iklim tehlikeleri analiz edilmiş ve sonuçlar doğrultusunda ulusal ölçekte Etkilenebilirlik ve Risk Analizleri her bir sektör özelinde gerçekleştirilmiştir. Sektörel etkilenebilirlik ve risk analizlerinden yararlanılarak geliştirilen eylem seçenekleri; farklı 180 kamu, özel sektör, üniversite ve sivil toplum kuruluşundan katılımın sağlandığı paydaş istişare toplantılarında ele alınmıştır. Toplantılara ek olarak resmi yazılar, e-posta ve ikili görüşmeler yoluyla da paydaş görüşleri eylem planına yansıtılmıştır.

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, Kent, Su Kaynakları Yönetimi, Tarım ve Gıda Güvencesi, Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri, Halk Sağlığı, Enerji, Sanayi, Turizm ve Kültürel Miras, Ulaşım ve İletişim, Sosyal Kalkınma ve Afet Risk Azaltma olarak sıralanan 11 ana sektör ve yatay kesen konulara yönelik hazırlanan 40 stratejik hedef ve 129 eylemden oluşmaktadır.

Konunun kapsamının genişliği ve eylemlerin hayata geçebilmesi adına çok sayıda alt eylemin uygulanması gerekliliğinden hareketle; Eylem Planında yer alan eylemlerin sorumlu kurumlarca uygulanmasında yol gösterici olması amacıyla detaylı "Sektörel Uygulama Planları" da hazırlanmıştır.

Ayrıca, iklim değişikliğine uyum konusunun yatay kesen bir konu olması ve birçok sektörü derinden etkilemesi sebebiyle bu alanlarda alınacak önlemler; ekonomimizin, şehirlerimizin ve altyapımızın dirençli hale getirilmesi bağlamında büyük önem arz etmektedir. Ayrıca hazırlanan Eylem Planı Paris Anlaşması kapsamında belirlenen küresel uyum hedeflerine ulaşmada da önemli bir katkı sağlayacaktır.

Diğer taraftan, izleme ve değerlendirme; iklim değişikliğine uyum eylem planlarının uzun vadeli başarısını sağlamada kritik öneme sahip bir adımdır. İzleme süreci iki önemli rol oynamaktadır. Bunlar:

- Planda yer alan eylemlerin performansının izlenmesi,
- Planlanan çıktılara ve uyum eylemlerinden elde edilen sonuçlara ulaşıp ulaşılmadığının belirlenmesidir.

Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı'na yönelik çevrim içi izleme ve değerlendirme sisteminin oluşturulmasına (e-IDUSEP) ilişkin çalışmalar yürütülmektedir.

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında her bir eylemden sorumlu kurumlar geçmiş yıla ait gelişmeleri her yıl 1 Ocak-31 Mart tarihleri arasında veri girişine aktif hale getirilecek çevrim içi izleme sistemine girecektir. Sisteme girilen bilgiler doğrultusunda yıllık izleme ve değerlendirme raporları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından sektörlerden temel sorumlu kurumların katkıları ile her yıl hazırlanarak İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu'na (İDUKK) sunulacaktır.

İklim değişikliği ile ilgili paydaşların ürettiği içerik ve verileri tek bir kaynaktan toplayan ve Türkiye'deki tüm paydaşların erişimine açarak ulusal bir iklim değişikliği hafızası oluşturmayı hedefleyen İklim Portalının e-devlet ile entegrasyonu sağlanmış olup kullanıma açılmıştır. İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planında yer alacak eylemlerin izlenmesine yönelik tasarlanan e-IDUSEP aracı, İklim Portal altında konumlandırılacak olup ilgili paydaşların erişimine açılacaktır. Yine İklim Portal içerisinde bir araç olarak tasarlanmış olan E-YİDEP, yerel yönetimlerin iklim değişikliği eylem planlarında yer verdiği eylemlere yönelik bir izleme-değerlendirme mekanizması olarak tasarlanmış olup yerel yönetimlerin sera gazı envanterlerini yıllık bazda girebilmelerine de olanak sağlamaktadır.

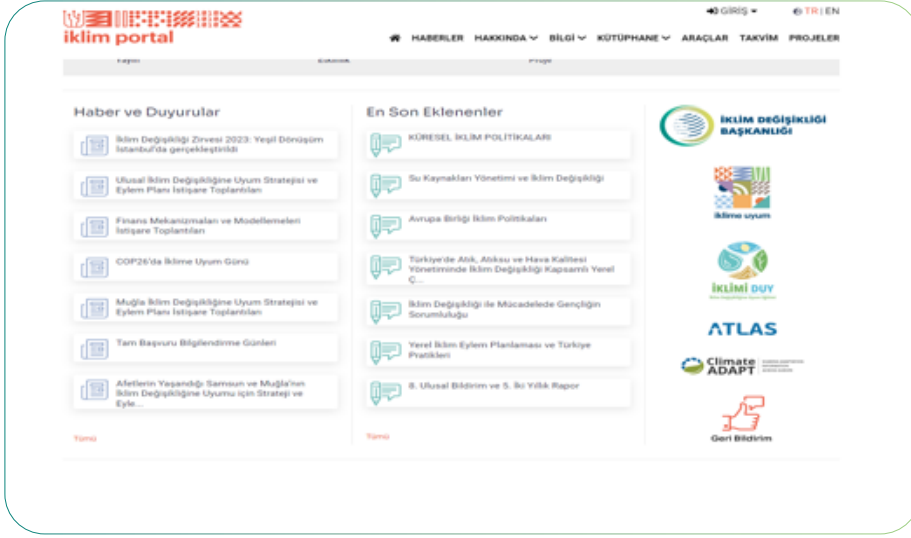
2.3.2. İklim Portalı

İklim Portal, iklim değişikliği ile ilgili paydaşların ürettiği içerik ve verileri tek bir kaynaktan toplayan ve Türkiye'deki tüm paydaşların erişimine açarak ulusal bir iklim değişikliği hafızası oluşturmayı hedefleyen bir çevrim içi platform olarak tasarlanmıştır.

İklim Portal, paydaşlar arasında iletişim ve iş birliğini kolaylaştırarak en iyi uygulamalar ve başarılı/uygulanabilir iklim değişikliği ile mücadele stratejileri hakkında bilgi paylaşımı için bir platform olma görevini üstlenmektedir. Ayrıca, iklim değişikliğine yönelik eylemler planlarını (Azaltım Eylem Planı, Uyum Eylem Planı, Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları) izlemek, sonuçlarını raporlamak ve paylaşmak için bir arayüz içermekte olup farklı paydaşların ve kuruluşların ilerlemelerinin Bakanlığımızca takibini sağlamaktadır.

İklim Portal kullanıcıları; kendi ihtiyaçlarına göre içerikleri filtreleyebilme, uyum ve azaltım seçeneklerine ulaşabilme, güncel mevzuat ve yönetmelikler hakkında bilgi sahibi olabilme, ülke genelinde yapılan iklim değişikliği ile ilgili her türlü çalışma (proje, çalıştay, eğitim vb.) erişebilme ve ülke genelinde iklim değişikliğine yönelik gerçekleştirilecek tüm etkinlikleri interaktif harita ve takvim üzerinden takip edebilme imkânı sağlamaktadır.

İklim Portal'a paydaşların kayıtları E-Devlet üzerinden gerçekleştirilmekte olup kurumlarca yetkilendirilen kişiler görevlendirme belgeleri ile kaydolarak içerik girişi yapabilmektedir. Bu doğrultuda, merkezi kamu kurum ve kuruluşları ile taşra teşkilatlarının, belediyelerin ve üniversitelerin yetkilendirdiği temsilciler tarafından İklim Portal'a içerik girişleri devam etmektedir.

www.iklimportal.gov.tr

2.3.3. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Çalışmaları

Türkiye, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasına yönelik küresel çabalara kendi özel şartları ve imkânları çerçevesinde katkıda bulunmak amacıyla Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyan'ını sunmuş ve 2030 iklim hedeflerini açıklamıştır. Türkiye iklim değişikliğine uyum ile ilgili çalışmalara atfettiği öneme binaen Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyan'ında uyuma ayrı bir başlık olarak yer vermiştir.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ile Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) işbirliği ile 1988 yılında iklim değişikliğini değerlendirmek üzere kurulan "Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), 5-7 yılda bir dünyanın iklim sisteminin geldiği durum ile ilgili değerlendirme raporları döngüler bazında hazırlamaktadır.

2023 yılı Mart ayında IPCC Sentez Raporu'nun yayınlanması ile 6. Değerlendirme Dönüsü tamamlanmış olup, Temmuz ayında yeni IPCC Büro Seçimleri yapılarak IPCC 7. Değerlendirme Döngüsü başlatılmıştır.

Ev sahipliğini yapacak olduğumuz 16-19 Ocak 2024 tarihlerinde İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayında gerçekleştirilmiş olan 60. Oturum IPCC 7. Değerlendirme Döngüsü'nün ilk toplantısı olmuştur. Bu toplantının ana gündem maddesi 7. Değerlendirme Döngüsü Çalışma Programına, çalışılacak konulara ve döngünün süresine karar verilmesidir.

İklim değişikliği ile ilgili bilimsel çıktıların giderek daha kritik sonuçlar ortaya koyması sebebiyle IPCC'nin yeni döngüsü ve buna bağlı olarak önümüzdeki 5-7 yılın çalışma programı büyük önem arz etmektedir.

2.3.4. COP 28 Süreci (Uyum Çalışmaları)

30 Kasım-12 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) Dubai kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 28. Taraflar Konferansı (COP 28) sırasında iklim değişikliğine uyum ile kayıp ve zarar başlıkları önemli yer tutmuştur. COP 28 sırasındaki müzakerelerde ülkemiz, iklim değişikliğine uyum kapsamındaki kapasite ve bilgisini Küresel Uyum Hedefi Çerçevesinin (Global Goal on Adaptation GGA Framework) belirlenmesine yönelik uluslararası çabalara katkı sağlamak amacıyla ortaya koymuştur.

Küresel Uyum Hedefleri (GGA) konusunda farklı tematik alanlardaki kilit konuları daha iyi anlamak için siyasi istişareler yürütmek üzere görevlendirilen Şili Çevre Bakanı Sayın Maisa Rojas Corradi ve Avusturalya Senatörü Sayın Jennifer McAllister, Bakan Yardımcımız ve İklim Değişikliği Başmüzakerecimiz Sayın Fatma Varank, Başkanımız Sayın Prof. Dr. Halil Hasar ve beraberindeki Türkiye Müzakere Heyeti ile bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Görüşme sırasında Başmüzakerecimiz, Küresel Uyum Hedefleri (GGA) konusunda ülkelerin ihtiyaç ve önceliklerinin ele alındığı ve ortak hedeflerin ortaya konulduğu, ülkelere ek yük getirmeyen güçlü bir çıktı ortaya konulması gerektiğini belirtmiştir.

Yapılan görüşmede ayrıca "Küresel Uyum Hedefleri Çerçevesi"nin insanları koruyan, ekosistem temelli ve geçim kaynaklarını önceleyecek şekilde kapsayıcı olması gerektiğini vurgulanmıştır.

Türkiye'nin "Küresel Uyum Hedefleri'nin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini beslemesini ve bunlarla uyumlu olmasını kritik bir husus olarak gördüğümüzü belirten Başmüzakerecimiz; gıda, sağlık, tarım, su, şehirler ve temel altyapı, biyolojik çeşitlilik ve ekosistemler gibi temaların da kapsayıcı olduğunu ifade etmiştir.

Bu doğrultuda ülkemiz, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) Sekreteryasına konu ile ilgili yazılı bildirimde (Submission) bulunarak bu süreçte tüm ülkelerin üzerinde anlaşabileceği bir doküman oluşturulmasına rehberlik etmeyi hedeflemiştir.

Bu kapsamda ülkemizin sunduğu yazılı bildirim, Küresel Uyum Hedefi Çerçevesinin (Global Goal on Adaptation GGA Framework) kararında önemli ve kritik noktalarda kabul görmüş, COP 28 sırasında üst düzey ikili görüşmeler ve teknik toplantılarda da ülkemiz süreçte yön verici bir rol oynamıştır.

COP 28'in önemli gündem başlıklarından biri de Santiago Ağı'nın ev sahibi organizasyonun seçimi olmuştur.

Bu kapsamda belirli kriterlere uygun olması bakımından Birleşmiş Milletler Afet Risk Azaltma Ofisi (UNDRR) ve Birleşmiş Milletler Proje Hizmetleri Ofisi (UNOPS) konsorsiyumunun söz konusu ev sahipliğini 5 yıllığına gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

İçişleri Bakanlığı AFAD'ın da UNDRR'a üye olması ve yakın iş birliği ortamının varlığı nedeniyle ülkemiz açısından da UNDRR'ın ev sahipliği olumlu karşılanmıştır.

2.3.5. Avrupa Birliği- Türkiye Yüksek Düzeyli Diyalog (Uyum Çalışma Grubu)

Avrupa Birliği Yüksek Düzeyli Diyalog (European Union High Level Dialogue – EU HLD) kapsamında Başkanlığımız uzmanları, AB Çevre Komisyonu ve Avrupa Çevre Ajansı uzmanları katılımı ile 6 Temmuz 2023 tarihinde çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir.

Başkanlığımız tarafından; hazırlıkları devam eden İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030), geliştirdiğimiz İklim Portal ile iklim değişikliğine uyum konusunda güncel politikalarımız, YİDEP Yönetmelik ve Teknik Kılavuzlarımızı özetleyen kentsel ve bölgesel uyum eylemlerimiz ve Doğa Temelli Çözümler Kataloğu hakkında bilgiler veren sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda, Türkiye’de iklim değişikliğine uyum faaliyetlerinin güçlendirilmesi adına AB ile geleceğe yönelik iş birliği olanakları değerlendirilmiştir. Bunlara ek olarak Başkanlığımız tarafından çalışmaları gerçekleştirilen İklim Portal ile Doğa Temelli Çözümler Kataloğu ve AB Çevre Komisyonu tarafından yeni devreye alınan “Mission Adaptasyon” çalışması önemli iş birliği alanları olarak öne çıkmıştır.

REPUBLIC OF TÜRKİYE
MINISTRY OF ENVIRONMENT,
URBANIZATION AND CLIMATE CHANGE

REPUBLIC OF TÜRKİYE MINISTRY OF ENVIRONMENT,
URBANIZATION AND CLIMATE CHANGE
**DIRECTORATE of
CLIMATE CHANGE**

ENHANCING REQUIRED JOINT EFFORTS ON CLIMATE ACTION PROJECT (IPA-II) (2017-2020)

- Training and awareness raising studies were conducted. Within the scope of the Grant Scheme 37 local projects in 27 provinces were supported.

ENHANCING ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE IN TÜRKİYE (IPA-II) (2020-2025)

- Vulnerability and risk analyzes were prepared on a national scale by risk ranking of the provinces concerning drought, heavy precipitation and heat waves for 11 themes (Urban and infrastructure; water resources; agriculture, fisheries and livestock; biological diversity and ecosystem services; public health; energy; industry; transportation and communication; tourism and cultural heritage; social development; disaster and risk management).
- Preparation of Local Climate Change Adaptation Strategies and Action Plans for pilot provinces (Konya, Muğla, Sakarya, Samsun) is about to be completed.
- Trainings will be held for municipalities.
- Evaluation process for project proposals is about to completed within the scope of the Grant Scheme to support the local stakeholders for climate change adaptation.

EU PARTNERSHIP FOR LOCAL CLIMATE ACTION IN TÜRKİYE (IPA-III) (2023-2027)

- Update Climate Change Impact, Vulnerability and Risk Analysis on a smaller scale, Local Climate Change Action Plans (YİDEPs) for Pilot Cities, City Level Decision Support Tools, Grant Scheme

in /tc_iklim

www.iklim.gov.tr

İKLİM FİNANSMANI VE TEŞVİKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER

3. İklim Finansmanı ve Teşvikler Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

3.1. Proje Çalışmaları

3.1.1. “Yeşil Sınıflandırma Bağlamında Türkiye’nin Politika ve Hukuk Öncelikleri” (TÜBİTAK 3005 Projesi)

Proje, Hacettepe Üniversitesi ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilmiştir. Genel olarak Türkiye’nin “Yeşil Mutabakat”a uyum sürecinin hukuk ve politika boyutlarına dair çıktılar üretilmesine ve yeşil sınıflandırma üzerinden Türkiye’nin sürdürülebilir ekonomik gelişimine katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Proje, öğretiyeye katkı sunmanın yanı sıra, yeşil sınıflandırma alanına yönelik farklı paydaşların gereksinimlerinin derlenmesi ve mevzuatın çalışılmasına katkı sunacaktır.

Proje 2022 yılı son çeyreğinde başlamış olup, 2023 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

3.1.2. Türkiye’de Sürdürülebilir Faaliyetler Taksonomisinin Raporlanması ve Kullanıcılarının ve Faydalanıcılarının Belirlenmesine İlişkin Kılavuzların Hazırlanması (Preparation of Guidelines for Reporting and Identification of Users and Beneficiaries of the Taxonomy of Sustainable Activities in Türkiye)

Hazırlıkları 2022 yılında başlayan projeye, Türkiye’nin iklim hedefleri doğrultusunda kullanılacak Ulusal Taksonomi konusunda teknik kapasitenin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje faaliyetleri diğer ülkelerdeki başarılı taksonomi örneklerinin analizini yapmak, finansal sistemdeki taksonomi potansiyel kullanıcılarının yanı sıra ilgili her piyasada beklenen faydalarının analizini ve tanımlanmasını sağlamak, yeşil taksonomi kapsamında raporlama kılavuzları oluşturmak için bir öneri geliştirmek ve teknik uzman grubunun kurumsal yapılanmasına yönelik öneri geliştirmek olarak sıralanabilir. Proje, Fransız Kalkınma Ajansı’nın 250.000 Avro hibe desteğiyle finanse edilmektedir.

Proje ’de taksonomiye ilişkin küresel uygulamalar ve örneklerin analiz edilmesi; yeşil taksonominin potansiyel kullanıcılarının analizi ve tanımlanması; taksonomiye ilişkin raporlama ve açıklama standartlarının analizi ve çalıştayların düzenlenmesine ilişkin çeşitli bileşenler yer almaktadır.

Proje kapsamında yayımlanmakta olan raporlara Başkanlığımız web sitesinden erişim sağlanabilmektedir. (<https://iklim.gov.tr/taksonomi-proje>).

Ayrıca Mayıs 2023’te Taksonomi Paydaş Çalıştayı düzenlenmiştir. Çalıştayla, Türk finans sisteminde yeşil taksonomiden faydalananacak finansal aktörler, taksonominin potansiyel kullanım alanları ve taksonominin etkin ve yaygın kullanımını teşvik edecek tamamlayıcı diğer düzenleyici politika girişimlerine dair paydaşlar ile istişarelerde bulunulmuştur.

Paydaşlara göre, AB yeşil taksonomisi ile birlikte çalışabilirliğin kapsamının belirlenmesi, Türkiye'nin yeşil taksonomisi için kritik öneme sahip olacaktır. Ayrıca, küçük ve orta büyüklükte işletmelerin sürdürülebilirlik raporlama kapasitelerinin geliştirilmesi ve bu sayede yeşil finansa erişimlerinin kolaylaştırılması konusu da gündeme gelmiştir. Katılımcılar, Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşmak için uluslararası uzun vadeli sürdürülebilir finansmanı çekme ihtiyacını vurgulayarak, özellikle Avrupa sürdürülebilir finans piyasalarından gelen yatırım akışlarının önemine dikkat çekmişlerdir. Ayrıca yeşil taksonominin diğer gelecekte sürdürülebilirlik alanındaki diğer mevzuat hazırlıklarına rehberlik edebileceği ifade edilmiştir. Bu projenin yanı sıra, başkanlık, diğer uluslararası finans kuruluşları ile taksonomi sürecine ilişkin çeşitli işbirliği hazırlıkları içerisinde yer almaktadır. Bu kapsamda, Fransız Kalkınma Ajansı ile çalışmalar başlamış olup, taksonomi bağlamında bir proje başlatılması planlanmış ve proje bütçesi 350.000 € olarak belirlenmiştir. Söz konusu çalışmalar kapsamında proje kavram notu hazırlanmış olup, projenin 2024 yılı ikini yarısında başlatılması planlanmaktadır.

3.1.3. İklim Finansmanının Ulusal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi (EU IPA3)

Ulusal Katkı Beyanımız (NDC) ve bu doğrultuda ülkemizin ulusal öncelikleri ve koşulları altında gerçekleştireceğimiz azaltım taahhütümüzün gerçekleşmesi ve sera gazı emisyon azaltım eylemleri ve hedeflerine ulaşmak için, iklim finansmanının artan hızda ve ölçekte seferber edilmesi gerekmektedir.

Kısa, orta ve uzun vadede kamu ve özel kaynakları harekete geçirmek için iklim finansmanını en etkin şekilde kullanan finansman seçeneklerini ve yollarını belirleyen Ulusal Finans Stratejisi ülkeler için bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Proje çerçevesinde Başkanlığımızın hazırlamış olduğu İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı ile İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planından yararlanarak Türkiye'nin kamu (ulusal ve yerel) ve özel sektörlerinde ihtiyaç duyulan finansman için, finansman akışını kolaylaştırma ve artırma, öncelikli alanları, önlemleri, zaman çizelgelerini (kısa vadeli, uzun vadeli) ve sorumlulukların dağılımı belirlenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, ülkemizdeki iklim dostu yatırımları harekete geçirmek için paydaşların mevcut, yeni ve alternatif finansal kaynaklara erişim konusunda hazırlık ve istekliliklerinin geliştirilmesine yardımcı olacaktır.

Proje 24 ay olarak planlanmakta olup projenin maliyeti yaklaşık 2.400.000 Avro'dur (%100 AB Katkısı).

Projenin genel amacı Türkiye'yi iklim değişikliği ile mücadelede daha donanımlı ve dayanıklı hale getirmektir. Spesifik amacı ise iklim finansmanı konusunda ülkemizin ulusal kapasitesini artırmak ve politik çerçevesini geliştirmektir.

Projenin uygulanması noktasında çeşitli analizler, en iyi örneklerin incelenmesi, taslak ulusal finansmanı stratejisi ve taksonomiye yönelik hazırlık çalışmaları, taslak metinlerin

hazırlanmasının desteklenmesi ve ulusal kurumların iklim finansmanı konusundaki kapasitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Proje çıktıları aşağıda belirtilmiştir. Bunlar:

- Türkiye’de Ulusal İklim Finansmanını İzleme Metodolojisinin Geliştirilmesi
- Ulusal Taslak İklim Finansman Stratejisinin Hazırlanması
- Sürdürülebilir Finans için Literatür Taraması ve AB Mevzuat Taramasının Yapılması,
- Ulusal Yeşil Taksonominin Taslağının Hazırlanması,
- Yeşil Finans Araçlarına İlişkin Küresel Standartların Gözden Geçirilmesi,
- İklim Değişikliği - Sigorta Sektörü Analizi,
- İklim Değişikliği Başkanlığı Hedef Grupları ve Diğer Paydaşlar için Eğitim İhtiyaç Analizi ve Eğitimlerin Düzenlenmesi,
- İklim Finansmanı Staj Programının Düzenlenmesidir.

Proje aşağıda özeti verilen üç bileşenden oluşmaktadır. Bunlar:

Bileşen 1: Ulusal İklim Finans Stratejisinin Hazırlanması

Bu bileşen paydaş haritalaması ve analizi yapılmasını, ulusal ve uluslararası iklim finansmanı kaynaklarının manzarası ve Türkiye’deki iklim finansmanı akışlarına genel bir bakış sağlanmasını, azaltım ve uyum için mali akışları izlemek için metodolojiler geliştirilmesini ve bir ulusal iklim finansmanı stratejisi taslağı hazırlanmasını içermektedir.

Bileşen 2: Sürdürülebilir Finans Ekosistemi ve Taksonomi

Bu bileşende en iyi örnekler incelenecek, AB’nin sürdürülebilir finans izleme kriterleri gözden geçirilecek ve Ulusal Yeşil Taksonomi taslağı hazırlanacak, sürdürülebilir finans için Türkiye’nin sermaye piyasalarından yararlanmaya ilişkin Rapor ve Sürdürülebilir Finans Yol Haritası hazırlanacak ve iklim değişikliği-sigorta sektörü arasındaki ilişkiye yönelik bir analiz yapılacaktır.

Bileşen 3: Kurumsal Kapasite Geliştirme

Bu bileşende paydaşlara ilgili konularda çeşitli eğitimler verilecek, staj yapma imkânları sağlanacak, uluslararası konferansların takibi yapılacaktır.

3.1.4. Mutabakat Zaptı Projeleri

Mutabakat Zaptı (MoU) 22 Ekim 2021 tarihinde Dünya Bankası (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası-IBRD) ve Uluslararası Finans Kurumu-IFC), Almanya, Fransa, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ve Birleşmiş Milletler ile imzalanmıştır.

MoU’nun temel hedefi, ülkemizin düşük emisyonlu ve ıklime dayanıklı kalkınması başta olmak üzere sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin ve emisyon azaltımı ve iklim değişikliğine uyum konusundaki artan çabalarının desteklenmesidir.

MoU kapsamında, 3 yıllık bir dönem için hâlihazırda programlanmış kaynaklara ilave olarak ülkemize 3,157 milyar dolar tutarında kredi ve 66,5 milyon dolara kadar hibe sağlanması

öngörülmektedir.

MoU çerçevesinde sağlanacak krediler, her bir kuruluşun düzenli olarak uyguladığı finansman koşullarına tabi olacak ve kuruluşların yetkili kurullarının onayına sunulacaktır. Projelerin onaylanmasında kuruluşların prosedürleri ve politikaları takip edilecektir. Söz konusu kaynaklar halihazırda ikili ve çok taraflı finansal ve kalkınma kuruluşlarından ülkemize sağladığımız dış finansman imkanları ile aynı prosedür ve kurallara tabi olacaktır.

MoU Kapsamında İklim Finansmanı

	Hibe (milyon \$)	Kredi (milyon \$)
Almanya (Alman Kalkınma Bankası-KfW)	11	222
Dünya Bankası (IBRD)	1,5-55,5	2000
Fransa (Fransız Kalkınma Ajansı-AFD)		935
Toplam	12,5-66,5	3157

MoU Kapsamındaki Projeler

Proje	Tutar (milyon \$)
Su Döngüselliliği ve Verimliliğin Artırılması Projesi (İlbank, DSI)	434,6
Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi (ÇŞİDB, İlbank)	549,2
Döngüsel Ekonomi Kredi Limiti (TSKB)	80
Belediye İçme Suyu (BUSKI)	75
Entegre Havza Yönetimi Projesi (OGM)	200
Enerji Verimliliği (Vakıfbank)	100
İklim Finansmanı Kredi Limiti (TSKB)	110
Sanayide Yeşil Dönüşüm (STB)	450
İklim Finansmanı Kredi Limiti (TKYB)	110
Diğer (10 adet proje)	964
Toplam	3.073

3.1.5. Uluslararası İklim Girişimi (İKİ)- Türkiye'nin İklim ve Biyoçeşitlilik Hedeflerinde Desteklenmesi Projesi

Projenin amacı, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi Eylem Planı, İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, Ulusal Katkı Beyanı (NDC) ve Uzun Vadeli Strateji (LTS) ve İklim Kanunu gibi ülkemizin ve uluslararası ilgili yasal ve stratejik çerçeveler doğrultusunda iklim ve biyoçeşitlilik hedeflerine etkin bir şekilde ulaşmasında yardımcı olmaktır.

Proje; iklim koordinasyonu ve kapasite geliştirme, teknik yardım ve araştırma çalışmaları,

iklim finansmanı, karbon fiyatlama, Türkiye'nin iklim değişikliği azaltım eylemlerinin izlenmesi ve raporlanması konularını kapsamaktadır.

Projenin hibeden oluşan toplam bütçesi 10.000.000 € olup, 8.500.000 € Başkanlığımızca hazırlanan bileşenler için, 1.500.000 € ise Biyoçeşitlilik hedefleri çerçevesinde Tarım ve Orman Bakanlığı için kullanılacaktır.

Proje hazırlık çalışmaları tamamlanmış olup, projenin 2024 yılı ikinci yarısında başlaması beklenmektedir.

3.2. Temel Faaliyetler

3.2.1. Taksonomi Çalışmaları

AB Taksonomisi, sürdürülebilir faaliyetler için sınıflandırma çerçevesini sağlarken, Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi (Corporate Sustainability Reporting Directive CSRD) sürdürülebilirlik raporlamasını düzenlemekte ve Sürdürülebilir Finans Raporlama Direktifi (Sustainable Finance Disclosure Regulation-SFDR) ise finansal ürünlerin satışı için açıklama gerekliliklerini tanımlamaktadır. Bu düzenlemeler, sermaye talep eden şirketlerden bu şirketlere fon sağlayan yatırımcılara ve aradaki herkese kadar tüm yatırım değer zincirlerindeki tüm büyük oyuncuları etkilemektedir.

Önceden geçerli olan Finansal Olmayan Raporlama Direktifi (NFRD) yerine, 2022'de yayımlanan Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi ilk olarak küçük şirketler hariç, AB tarafından düzenlenen piyasalarda işlem gören tüm şirketlere uygulanacaktır. CSRD, yasal statüleri ne olursa olsun sigorta kuruluşları ve kredi kuruluşlarına da uygulanacaktır.

AB Taksonomisi, CSRD kapsamındaki tüm şirketleri ve SFDR kapsamındaki tüm finansal piyasa katılımcılarını kapsamaktadır. Şirketlerin AB Taksonomisi ile uyumlu olarak cirolarının, sermaye harcamalarının ve operasyonel harcamalarının yüzdesini raporlamaları gerekecektir. Ayrıca varlık yöneticilerinin de, portföylerinin AB Taksonomisi ile uyumlu faaliyetlere yatırılan yüzdesini bildirmeleri gerekecektir. Böylece şirketler ve finansal kuruluşlar, taksonomiye ne ölçüde uyumlu olduklarını açıklayacaktır.

Daha önce, var olan kurallar yalnızca AB şirketlerine uygulanırken, CSRD AB içinde ticari faaliyetlerde bulunan tüm şirketlere uygulanacaktır. AB pazarında önemli faaliyeti olan (AB'de konsolide düzeyde net cirosu 150 milyon Euro'nun üzerinde) ve en az bir yan kuruluşu (büyük veya halka açık) veya şubesi (net cirosu 40 milyon Euro'nun üzerinde) olan Avrupalı olmayan şirketlerin de AB'de nihai üçüncü ülke taahhüdünün konsolide seviyesinde bir sürdürülebilirlik raporu hazırlamaları gerekmektedir.

İhracatımızda en büyük pazar olan AB'nin bu raporlama gerekliliklerinden Türk firmalarının etkileneceği açıktır. Yukarıdaki koşulları sağlayan Türk şirketlerinin, AB tarafından dayatılan yeni sürdürülebilirlik raporlaması standartlarını dikkate alması ve bu konuda yeni prosedürler geliştirmesi gerekecektir.

Türkiye'nin uluslararası yeşil finansman ve yeşil yatırımlardan alacağı payın artırılması ve bu doğrultuda ülkemizde yeşil finansmanın gelişimini sağlayacak ekosistemin güçlendirilmesi sürdürülebilir, kaynak-etkin ve yeşil bir ekonominin gelişiminin desteklenmesi için önem taşımaktadır. Öte yandan, yeşil dönüşümün sağlanmasında finansmanın önemi, AB tarafından açıklanan kapsamlı finansman imkânları doğrultusunda da açık bir şekilde görülmektedir. Bu süreçte, uluslararası finansmandan ülkemizin alacağı payın artırılması için ülkemizin AB finansman imkanları da dâhil uluslararası finansmana erişiminin artırılması yönünde yürütülen çalışmalar da önem teşkil etmektedir. Bu bağlamda, mevcut finansman imkânları konusunda farkındalığın artırılması, sürdürülebilir finans araçlarına dair kapasite geliştirme çalışmaları, düzenlemeler ve sürdürülebilir finans ekosisteminin geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu nedenle yatırımların ve ekonomik faaliyetlerin hangilerinin çevreyle uyumlu olduğu ve iklim değişikliği ile mücadele/uyum amaçlarına hizmet ettiği, kısaca "sürdürülebilir" olduğunu tanımlayacak ulusal bir taksonomi oluşturulması ve uluslararası standartlarla uyumlu olacak şekilde sürdürülebilirlik raporlama standartlarının belirlenmesi önemlidir.

3.2.2. Ulusal Taksonomi Hazırlık Çalışmaları

Ulusal taksonomi hazırlanmasına yönelik çalışmalar kapsamında, ülkemizde ulusal ve uluslararası alanda iklim ve diğer sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu ekonomik faaliyetlerin belirlenmesi, sürdürülebilir yatırımlara finansman akışının teşvik edilmesi ve piyasada sürdürülebilir aktivitelerle ilgili şeffaflığın sağlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda Ulusal Taksonomi Teknik Uzman Grubu ve ilgili yapıların oluşturulması ve çalışması usul ve esaslarına dair yönerge yayınlamıştır. Teknik Uzman Grubu Onay Komisyonu, Teknik Uzman Grubu ve Alt Çalışma Gruplarından oluşmaktadır. Onay Komisyonu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının 12 üst düzey temsilcisinden oluşmaktadır. Teknik Uzman Grubu ise 26 kişiden oluşmaktadır. Ulusal Taksonomi Teknik Uzman Grubu tarafından belirlenecek Alt Çalışma Grupları marifetiyle iklim değişikliği ile mücadele kapsamında, sera gazı emisyonları azaltım ve iklim değişikliğine uyum yatırım alanlarına ve/veya ekonomik ve finansal faaliyetlerine ilişkin kriterler belirlenecektir. Mayıs 2023'te ilki gerçekleştirilen Teknik Uzman Grubu toplantısında taksonominin temel unsurları ve amaçları ortaya konmuştur.

Gerçekleştirilen ilk Teknik Uzman Grubu toplantısında;

- Taksonominin amaçları arasında, iklim değişikliği finansmanının harekete geçirilmesine katkıda bulunacağı, iklim değişikliği ile mücadele kapsamındaki yatırım alanlarına ve/veya faaliyetlerine ilişkin ilkeler ve kriterler belirleneceği ve ekonomik ve finansal faaliyetlere rehberlik eden sınıflandırma sistemlerinin kurulması,
- Geliştirilecek ulusal taksonominin, ülkemizin önceliklerini gözetirken aynı zamanda

Yeşil Mutabakat sürecine uyum da dikkate alındığında AB taksonomisiyle beraber çalışabilecek bir yapıda tasarlanması,

- Taksonominin ekonomik faaliyetler üzerinden teknik tarama kriterleri belirlemesi,
- Taksonomiye uyumlu faaliyetlerin aşağıdaki prensipleri dikkate almasının önemli olduğu,
- Taksonominin öncelikle iklim değişikliğine sebep olan sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum konularına odaklanması,
- İlerleyen süreçte sektör bazlı Alt Çalışma Gruplarının kurulması ve çalışmaların yürütülmesi,
- Söz konusu alt çalışma gruplarında gerektiğinde sektör uzmanı kişilerin görüşüne başvurulması

görüşleri ifade edilmiştir.

Bu doğrultuda, Mayıs ve Eylül 2023'te Taksonomi Paydaş Çalıştayı düzenlenmiştir. Çalıştayla, Türk finans sisteminde yeşil taksonomiden faydalanacak finansal aktörler, taksonominin potansiyel kullanım alanları ve taksonominin etkin ve yaygın kullanımını teşvik edecek tamamlayıcı diğer düzenleyici politika girişimlerine dair paydaşlar ile istişarelerde bulunulmuştur. Paydaşlara göre, AB yeşil taksonomisi ile birlikte çalışabilirliğin kapsamının belirlenmesi, Türkiye'nin yeşil taksonomisi için kritik öneme sahip olacaktır.

Ayrıca, küçük ve orta büyüklükte işletmelerin sürdürülebilirlik raporlama kapasitelerinin geliştirilmesi ve bu sayede yeşil finansa erişimlerinin kolaylaştırılması konusu da gündeme gelmiştir. Katılımcılar, Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşmak için uluslararası uzun vadeli sürdürülebilir finansmanı çekme ihtiyacını vurgulayarak, özellikle Avrupa sürdürülebilir finans piyasalarından gelen yatırım akışlarının önemine dikkat çekmişlerdir. Ayrıca yeşil taksonominin diğer gelecekte sürdürülebilirlik alanındaki diğer mevzuat hazırlıklarına rehberlik edebileceği ifade edilmiştir.

Ayrıca, Taksonomi konusunda ilgili tarafların bilgi düzeyini artırmak ve Başkanlığımızca Taksonomi hazırlık çalışmaları bağlamında yürütülen iş ve işlemler konusunda bilgi vermek amacıyla hazırlanan Taksonomi Çerçeve Dokümanı Başkanlık web sitesinde yayımlanmış, Taksonomide kullanılabilecek ulusal mevzuat havuzunun oluşturulması amacıyla, kurumlara ulusal mevzuata ilişkin resmi yazı iletilmiş ve taksonomide kullanım sağlanabilecek ilgili mevzuat toplanmış ve Taksonomi yönetmeliğinin ekleri olarak çıkarılacak teknik tarama kriterlerinin ilk taslağı hazırlanmış ve ilgili tüm kuruluşlara gönderilmiştir.

Önümüzdeki dönemde Taksonomi Teknik Tarama

Kriterlerinin kurumlarımız ve diğer paydaşlarımızla tartışılmasına yönelik sektörel alt çalışma grupları toplantıları gerçekleştirilecektir.

Sektörel alt çalışma gruplarının çalışmasını müteakip ilgili kurumlardan gelen görüşler doğrultusunda düzenlenen Teknik Tarama Kriterleri Başkanlığımız web sitesinde paydaşların görüşüne açılacaktır.

3.2.3. Yeşil Mutabakat Eylem Planı Çalışmaları

Aralık 2019 tarihinde Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın açıklanması ile birlikte AB'de hayata geçirilmesi hedeflenen politika değişikliklerinin, sanayi, tarım, enerji ve ulaştırma politikaları üzerindeki etkilerinin bütünsel olarak ele alınması ve ülkemizin Gümrük Birliği ilişkisi dikkate alınarak, bu politikalarla uyumunu sağlayacak bir yol haritası oluşturulması ihtiyacı doğmuştur.

Yapılan çalışmalar ve toplantılar neticesinde, Türkiye'nin sürdürülebilir ve kaynak etkin bir ekonomiye geçişini kolaylaştırmak ve AB Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlamak amacıyla Yeşil Mutabakat Eylem Planı yayınlanmıştır.

Planda;

- Sınırdaki karbon düzenlemeleri,
- Yeşil ve döngüsel bir ekonomi,
- Yeşil finansman,
- Temiz, ekonomik ve güvenli enerji arzı,
- Sürdürülebilir tarım,
- Sürdürülebilir akıllı ulaşım,
- İklim değişikliği ile mücadele,
- Diploması,
- Avrupa Yeşil Mutabakatı bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri,

başlıkları altında belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla çeşitli eylemlere yer verilmiştir. Bu çerçevede, Eylem Planı 9 ana başlık altında toplam 32 hedef ve 81 eylemi içermektedir. Eylem planında yeşil finansman başlığı altında, AB'nin ve uluslararası kuruluşların taksonomi mevzuatı dikkate alınarak ülkemizde de yatırımların sürdürülebilirliğini belirlemeyi hedefleyen mevzuat hazırlığı sürecinin koordinatör kurumu olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı belirlenmiştir.

3.2.4. İklim Finansmanı Stratejisi Hazırlık Çalışmaları

İklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik ülkemizin ulusal öncelikleri ve hedefleri doğrultusunda finansman kaynaklarını belirlemek, geliştirmek, finansman erişimini artırmak ile finansman kullanımını izlemek ve değerlendirmek amacıyla İklim Finansmanı Stratejisi hazırlanmasına karar verilmiştir.

Bu kapsamda İklim Finansmanı Stratejisi, Başkanlığımızın hazırlamakta olduğu Uyum ve Azaltım Eylem planlarından yararlanarak kamu (ulusal ve yerel) ve özel sektörde ihtiyaç duyulan iklim değişikliği ile mücadele ve iklim değişikliğine uyum yatırımları için, finansman akışını kolaylaştırmak ve artırmak, öncelikli alanları, önlemleri, eylemleri (kısa, uzun vadeli), sorumlulukların dağılımını belirlemek ve ülkemizdeki iklim dostu yatırımları harekete geçirmek için paydaşların mevcut, yeni ve alternatif finansal kaynaklara erişim sağlanmasının kolaylaştırılması hedeflemektedir.

Strateji belgesinin amaç ve kapsamı şunlardır:

- İklim Değişikliği ile Mücadele: İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak, uyumu güçlendirmek ve sera gazı emisyonlarını azaltmak gibi iklim değişikliği ile mücadele etme hedeflerini belirler.
- Sürdürülebilir Enerji Projeleri: Strateji belgesi, sürdürülebilir enerji projelerine odaklanarak, yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişi teşvik etmeyi ve enerji verimliliğini artırmayı amaçlar.
- Finansman Kaynaklarının Belirlenmesi: İklim dostu projeleri desteklemek için gerekli finansman kaynaklarını belirler ve bu kaynakların nasıl sağlanacağına dair stratejileri içerir. Kamu kaynakları, özel sektör yatırımları, uluslararası yardımlar gibi farklı finansman araçları ele alınabilir.
- Politika ve Mevzuat Çerçevesi: İklim Finansmanı Strateji Belgesi, ilgili politika ve mevzuatın gözden geçirilmesini ve gerekirse güncellenmesini içerebilir. Bu, iklimle ilgili hedeflere ulaşmak için gerekli düzenleyici çerçevenin oluşturulmasını sağlar.
- Paydaşların Katılımı ve İşbirliği: Kamu, özel sektör, sivil toplum ve uluslararası kuruluşlar gibi tüm paydaşların işbirliğini teşvik eder. İklim finansmanı genellikle çok taraflı bir çaba gerektirir, bu nedenle strateji belgesi paydaşların aktif katılımını vurgular.
- İzleme ve Değerlendirme Mekanizmaları: Belge, belirlenen hedeflere ulaşma sürecini izlemek ve değerlendirmek için kullanılacak mekanizmaları da içerir. Bu aşama stratejinin etkinliğini değerlendirmek ve gerektiğinde düzeltici önlemler almak için önemlidir.

Bu kapsamda Başkanlığımız, 2023 yılı içerisinde İklim Finansmanı Stratejisi hazırlık çalışmalarına başlamıştır.

KARBON FİYATLANDIRMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER

4. Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

4.1. Proje Faaliyetleri

4.1.1. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının (SKDM) Türkiye Ekonomisine Potansiyel Etkilerinin Değerlendirilmesi Projesi

İklim Değişikliği Başkanlığı ile Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) işbirliğinde gerçekleştirilen Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının (SKDM) Türkiye Ekonomisine Potansiyel Etkilerinin Değerlendirilmesi Projesi, Temmuz 2020 – Haziran 2023 tarihleri arasında uygulanmış olup, SKDM sektörleri için modelleme çalışmaları yürütülmüştür. Proje final raporuna ilişkin yönetici özeti Ağustos ayında İklim Değişikliği web sayfasında yayımlanmıştır.

4.1.2. Piyasa Uygulama Ortaklığı (PMI) Projesi

Dünya Bankası Piyasa Uygulama Ortaklığı (PMI) Programı kapsamında ülkemizin başvurusu Ocak 2023 tarihinde kabul edilmiştir. Bu itibarla, İklim Değişikliği Başkanlığının ana faydalanıcısı olduğu “Türkiye PMIF Karbon Piyasası Geliştirme Projesi” hibe anlaşması Ekim 2023 tarihinde imzalanmış olup 12 Aralık 2023 tarihli ve 32397 sayılı Resmi Gazete ‘de yayımlanmıştır.

Yeşil büyüme hedefleri doğrultusunda ülkemizde sera gazı emisyonuna neden olan sektörlerde yeşil dönüşümün hızlandırılması ve desteklenmesi gerekmektedir. Küresel iklim değişikliği politikalarının ekonomik yansımaları da göz önüne alındığında uluslararası alanda ülkemizin rekabet gücünün korunması önem arz etmektedir. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 26. Taraflar Konferansı kararları neticesinde Paris Anlaşması kurallarının netleşmesi ve uygulama sürecine geçilmesi, özellikle sera gazı emisyonuna sebep olan gazların karbondioksit eşdeğeri bazında fiyatlandırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası politika belirleme süreçlerinin de hızlanmasına yol açmıştır. Bu amaçla, ülkemizde gerek İklim Şurası tavsiye kararları gerekse On İkinci Kalkınma Planı ile 2024-

2026 dönemi için hazırlanan Orta Vadeli Program doğrultusunda başta emisyon ticaret sistemi olmak üzere ülkemiz koşullarına uygun bir karbon fiyatlandırma sisteminin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

PMI projesinin genel amacı, ulusal karbon fiyatlama araçları ve uluslararası karbon piyasalarına katılım yoluyla düşük karbonlu kalkınma ve karbonsuzlaşma çabalarımızın desteklenmesi, bir karbon fiyatlandırma aracı olarak bir Emisyon Ticareti Sisteminin (ETS) geliştirilmesi, sera gazı emisyonlarını maliyet etkin bir şekilde azaltarak, modernizasyonu teşvik ederek ve yenilikçi teknolojileri tanıtarak Türkiye'nin iklim ve yeşil kalkınma stratejilerine katkıda bulunmaktır. Proje kapsamında, başta ETS olmak üzere karbon fiyatlandırma araçlarının ve Madde 6 mekanizmalarının kapasitesinin geliştirilmesi ve başlatılması konusunda çalışmalar yapılması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında ulaşılmayı planlanan hedefler, maddeler halinde aşağıdaki şekilde özetlenebilir. Bunlar:

- COP 27'de duyurusu yapılan ve %41 azaltım hedefi ile güncellenecek olan yeni NDC doğrultusunda ETS için emisyon üst sınırının, tahsisatların, tahsisat mekanizmalarının belirlenmesi, gerekli mevzuatın hazırlanması
- Potansiyel ETS etkilerinin sektörel ve ekonomi genelinde modellemesi,
- Mevcut İRD sisteminin mevzuat ve teknik açıdan ETS kapsamında kullanımı için gözden geçirilmesi,
- ETS pilot kapsamının belirlenmesi,
- Pilot ETS'nin uygulamaya alınması,
- ETS kapsamında kurumsal sorumlulukların ve rollerin belirlenmesi,
- ETS kapsamında elde edilen gelirlerinin yeniden kullanımı konusunda seçeneklerin oluşturulması ve buna ilişkin mevzuatın hazırlanması,
- Madde 6 mekanizmalarının uygulaması için kurumsal düzenlemelerin desteklenmesi,
- Denkleştirme projeleri için standartlar ve metodolojiler geliştirilmesi, rehber belgeler hazırlanmasından oluşmaktadır.

Ayrıca, yaklaşık 2024-2028 yıllarını kapsamayı planlanan ve 4.950.000 ABD Doları hibe bütçesine haiz PMI projesi kapsamında;

- Emisyon ticaret sistemi tasarım öğelerine ilişkin çerçeve: Emisyon üst sınırı, kapsam, tahsisat dağıtımı vb.
- Ekonomik etki analizi modellemesi: ETS ile oluşacak etkilerin sektörel bazda değerlendirilmesine ve buna göre politika güncellemelerinin yapılması,
- Karbon fiyatlandırma ile bağlantılı adil geçiş politikalarının değerlendirilmesi,
- Kıyas değerleri (benchmark) çalışmaları: Ürün bazında emisyon yoğunluğuna göre

taahhüslandırma altyapısı,

- Kayıt sistemi: İhtiyaç duyulacak sistem çalışmaları,
- İkincil mevzuat: Uygulama usul ve esaslarına dair ikincil mevzuat çalışmaları,
- ETS Pilot ve 1. Uygulama döneminde teknik destek,

konuları yer almaktadır.

4.1.3. AB Emisyon Ticaret Sistemi Mevzuatının Aktarımı için Teknik Yardım Projesi – Technical Assistance for Transposition of EU Emissions Trading System (EU-ETS) Legislation

Sera gazı emisyonlarının azaltımına yönelik maliyet-etkin bir araç olarak konumlandırılması planlanan Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) de bu politika çerçevesinde önemli bir rol üstlenecektir.

2005 yılından beri devam eden AB üyelik müzakere sürecinde yıllık hazırlanan ilerleme raporlarında Türkiye'nin Emisyon Ticareti Direktifini uyumlaştırmadığı vurgulanmaktadır. Bu proje kapsamında söz konusu direktifin ülkemiz koşullarına uygun olarak ve İzleme, Raporlama ve Doğrulama (MRV) mevzuatını tamamlayıcı şekilde uyumlaştırılması hedeflenmektedir.

Ayrıca ülkemizde uygulanması planlanan karbon fiyatlandırmanın (ETS vb.) AB ile uyumlu hale getirilmesine yönelik çalışmalar neticesinde Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasının (CBAM) ülkemiz ekonomisi için potansiyel etkilerinin azaltılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Proje 2024-2026 yılları arasında uygulanacak olup maliyeti tamamı IPA3 hibesi olmak üzere 2.800.000 Avro olarak belirlenmiştir.

Proje kapsamında AB ETS Direktifinin Tam Uyumu için Yol Haritası Hazırlanması, Kapasite Geliştirme ve AB-ETS hakkında Farkındalığın Arttırılması bileşenleri yer almaktadır.

- EU-ETS ile uyumlu bir Emisyon Ticaret Sistemi kurulması için taslak mevzuat ve kılavuzlar geliştirilmesi,
- AB ETS mevzuatına uyum için geliştirilmiş kurumsal kapasite,
- EU-ETS hakkında artan farkındalık,

projenin çıktılarını oluşturmaktadır.

4.2. Temel Faaliyetler

Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığı'nın 2023 yılında yürüttüğü çalışmalar aşağıda 9 başlık altında kategorize edilerek verilmektedir. Bunlar:

- Emisyon Ticaret Sistemi

- Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması
- Tamamlayıcı Karbon Fiyatı
- Yeşil Mutabakat Eylem Planı
- Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu
- Gönüllü Karbon Piyasası ve Ulusal Denkleştirme Sistemi
- Paris Anlaşması 6. Madde
- Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu

Ayrıca, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030) Karbon Fiyatlandırma Başlığı altında, karbon fiyatlandırma bileşenleri istişare ve teknik çalışmalar neticesinde tanımlanmış ve takvimlendirilmiştir.

Bu kapsamda;

- Türk Emisyon Ticaret Sistemi başlığı altında 11 eylem,
- Diğer Karbon Fiyatlandırma Araçları başlığı altında 2 eylem,
- Gönüllü Karbon Piyasası ve Ulusal Denkleştirme başlığı altında 5 eylem,
- Paris Anlaşması 6. Madde başlığı altında ise 2 eylem,

olmak üzere toplam 20 eylem belirlenmiştir.

4.2.1 Emisyon Ticaret Sistemi kapsamındaki çalışmalar

Emisyon Ticaret Sistemi geçmişte gerçekleştirilen Karbon Piyasası Hazırlık Ortaklığı (PMR) Programı'nda en maliyet etkin karbon fiyatlandırma aracı olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda, 2022 yılında genel olarak İklim Kanunu taslağı ve Karbon Piyasası Uygulama Ortaklığı (PMI) sürecine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Dünya Bankası ile ortaklaşa yürütülecek olan Piyasa Uygulama Ortaklığı (PMI) Projesine ilişkin çalışmalar 2023 yılında da devam etmiş ve ilk olarak temin edilecek hizmetlere ilişkin genel bir istişare toplantısı gerçekleştirilmiştir, devam eden süreçte gelişmeler paydaş bilgilendirme toplantıları ile şeffaf bir şekilde paylaşılmıştır. Prosedürler yerine getirilmeye devam edilmiş; Genel İhale Duyurusunun yapılması ve Proje Uygulama Birimi kapsamında; Proje Koordinatörü/Karbon Fiyatlandırma Uzmanı, Finansal Yönetim Uzmanı, Satın Alma Uzmanı ve Proje Asistanı alım süreçleri yürütülmüştür. Proje 2024 yılı itibarıyla Proje Uygulama Birimini oluşturarak, istişarelerle oluşturulan proje takvimi doğrultusunda aktivitelerine başlayacaktır.

2022 yılında düzenlenen İklim Şûrası çalışma grupları arasında yer alan "Karbon Fiyatlandırma ve Yeşil Finansman" komisyonu tarafından ETS başta olmak üzere SKDM, Karbon Vergisi, Gönüllü Karbon Piyasası, Paris Anlaşması 6. Madde konularında alınan tavsiye kararları doğrultusunda karbon Fiyatlandırma konularına ilişkin taslak mevzuat çalışmalarına devam

edilmiştir.

Diğer ülke karbon fiyatlandırma birimleri ile tecrübe aktarımı sağlanmıştır. Bu kapsamda;

- Hollanda ETS Otoritesi teknik ziyareti
- Alman Emisyon Ticaret Sistemi Otoritesi (DEHSt) teknik ziyareti gerçekleştirilmiştir.

ETS tasarımına ilişkin olarak kamu, özel ve STK paydaş temsilcilerinin katılım sağladığı 11 adet yüzyüze toplantı gerçekleştirilmiştir.

Bu süreçlere ilave olarak, Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamındaki “AB ETS Mevzuatının Ulusal Mevzuatımıza Aktarımı Projesi”nin ilerleyen dönemde uygulamaya alınabilmesi için gerekli prosedürler yerine getirilmiştir.

Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu kapsamında da emisyon ticaret sistemine yönelik paydaşlar ile ortak çalışmalarda bulunulmuştur.

Kamuoyu bilgilendirme, sektörel istişare, sistem tasarımı, mevzuat taslağı hazırlama gibi başlıklarda aşağıda gerçekleştirilen / katılım sağlanan bazı toplantılara yer verilmiştir. Bunlar:

Ocak 2023 tarihinde;

- İklim Değişikliği Azatım Stratejisi ve Eylem Planı toplantıları kapsamında sanayi sektörünün katılım sağladığı toplantıda karbon fiyatlandırma araçları konulu bir sunum gerçekleştirilmiştir.
- Çimento sektörü temsilcileri ile ETS konuları başta olmak üzere veri paylaşımı, küresel durum ve projeler bağlamında bir istişare toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- Kamu Gözetimi ve Muhasebe Standartları Kurumunda ETS bilgilendirme sunumu gerçekleştirilmiş ve görev alanları bakımından ortak hususlar üzerine istişarelerde bulunulmuştur.

Şubat 2023 tarihinde;

- Karbon Fiyatlandırma çalışmaları ve bu kapsamda yapılan modellemeler üzerine yüklenici firma, EBRD ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile bilgi alışverişi yapılış amacıyla fiziki toplantı yapılmış olup toplantıda çelik sektörü, karbon fiyatlandırma çalışmaları ve sektörel kapsamda azaltım maliyetleri konusunda görüş alış verişinde bulunulmuştur.
- Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu 3. Toplantısı çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.
- KOSGEB ile karbon fiyatlandırma konusunda İstişare toplantısı çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

17 Mart 2023 tarihinde;

- Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu çerçevesinde düzenlenen Karbon Fiyatlandırma Çalışma Grubu 3. Toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- Emisyon Ticaret Sistemi Piyasa Tasarımı ve Gözetim Süreçleri İstişare Toplantısı çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.
- TİM Bölgesel Sürdürülebilir İhracat Seferberliği İç Anadolu Eğitim Programı kapsamında Emisyon Ticaret Sistemine Yönelik Güncel Çalışmalar konusunda sunum yapılmıştır.
- KOSGEB – Dünya Bankası “Türkiye Yeşil Sanayi Projesi” Paydaş Katılım Toplantısı çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.
- TÜSİAD Çevre ve İklim Değişikliği Çalışma Grubu toplantısına çevrim içi olarak katılım sağlanmıştır. Emisyon Ticaret Sistemi ile ilgili sunum gerçekleştirilmiştir.
- Merkezi Kayıt Kuruluşu ile ETS tasarımı konusunda çevrim içi toplantı gerçekleştirilmiştir.

Nisan 2023 tarihinde;

- Ülkemiz ile Avrupa Birliği arasında gerçekleştirilen Türkiye-AB Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu kapsamında AB ETS uygulamaları ve yönetimi, karbon fiyatlandırma araçları ve net sıfır ilişkisi ile ETS-uluslararası karbon piyasası konuları özelinde çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir.
- Gelir İdaresi Başkanlığı ile ülkemizde ETS ile birlikte uygulanabilecek tamamlayıcı karbon fiyatı hakkında istişare toplantısı yapılmıştır.
- TİM Bölgesel Sürdürülebilir İhracat Seferberliği Karadeniz Eğitim Programına çevrim içi katılım sağlanmış olup emisyon ticaret sistemi ve yeşil mutabakat konularında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Mayıs 2023 tarihinde;

- Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu kapsamında AB ETS uygulama ve mevzuatına yönelik dairemizin koordinasyonunda kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerine çevrim içi eğitimler düzenlenmiştir.
- Dairemizce organize edilen dünyadaki karbon fiyatlandırma uygulamalarına yönelik çevrim içi “Karbon Fiyatlandırma Tecrübe Paylaşımı Paneli” gerçekleştirilmiştir. Panele ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile çok sayıda özel sektör temsilci katılım sağlamıştır.

Temmuz 2023 tarihinde;

- Alüminyum Sektörü İhtisas Çalışma Grubu 4. Toplantısında çevrimiçi sunum gerçekleştirilmiştir.
- Vakıf Yatırım Menkul Değerler A.Ş ile Emisyon Ticaret Sistemi’nde Yatırım Kuruluşlarının Rolü hakkında çevrimiçi istişare toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Eylül 2023 tarihinde;

- İstanbul'da gerçekleştirilen 10. Uluslararası Çimento Endüstrisi ve Teknolojileri Konferansı'nda karbon fiyatlandırma alanındaki çalışmalar katılımcılarla paylaşılmıştır.
- Çevrimiçi formatta ETS Piyasası Teknik Çalışma Grubu 1. Toplantısı, ETS Piyasasına İlişkin Tasarım Unsurları başlığında yapılmıştır.
- Ekonomi Koordinasyon Kurulu kararları kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda gerçekleştirilen toplantıda ETS hakkında istişarelerde bulunulmuştur.
- İzmir'de Garanti BBVA tarafından "İhracatta Sürdürülebilir Gelecek" konulu panelde finans sektörüne karbon fiyatlandırma çalışmaları tanıtılmıştır.
- Kayseri Sanayi Odasının (KAYSO) 18 Eylül 2023 tarihinde "Yeşil Mutabakat, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması ve Sanayiye Etkisi" başlıklı etkinliğinde bilgilendirme yapılmıştır.

4.2.2. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması Çalışmaları

Avrupa Birliği'nin 1 Ekim 2023 tarihiyle raporlama sürecinin başlamasıyla birlikte, geçiş dönemi ve 2026 mali yükümlülük sürecine hazırlık amacıyla SKDM kapsamında 2023 yılı içerisinde önemli toplantılar ve çalışmalar yapılmıştır. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ile yürütülen ve 2023 Mart ayında tamamlanan "SKDM'nin Türk Ekonomisine Potansiyel Etkileri" raporu paydaşlarla paylaşılmıştır. SKDM kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara aşağıda yer verilmiştir. Bunlar:

- Ocak 2023 tarihinde SKDM Ölçüm Metodolojileri Toplantısı ve SKDM İhtisas Çalışma Grubu Toplantısı,
- Mayıs 2023 tarihinde Enerji Topluluğu (Energy Community) SKDM Bilgilendirme Toplantısı,

- Haziran 2023 tarihinde AB SKDM Uzman Grubu Toplantısı ve SKDM İhtisas Çalışma Grubu Toplantısı,
 - Temmuz 2023 tarihinde AB SKDM İÇG Çelik Sektörü Toplantısı,
 - Aralık 2023 tarihinde Avrupa Komisyonu ile İstişare Toplantısı,
- yapılmıştır.

4.2.3. Tamamlayıcı Karbon Fiyatı Çalışmaları

21-25 Şubat 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen İklim Şurasında ülkemizdeki mevcut vergilerin karbon vergisine dönüştürülmesine yönelik bir yol haritası çalışılmasına ilişkin tavsiye kararı alınmıştır.

Bu doğrultuda ülkemizde ulusal bir emisyon ticaret sisteminin kurulmasına dönük çalışmaların yanında; Avrupa Birliği Sınırdaki Karbon Düzenlemesi kapsamında oluşacak karbon fiyatının ülkemizin rekabetçiliğine yönelik olumsuz etkisini azaltmak amacıyla tamamlayıcı bir karbon fiyatı mekanizması çalışmalarına devam edilmektedir.

Bu kapsamda yapılan çalışmalara aşağıda yer verilmiştir. Bunlar:

- Türk Vergi Sistemi içerisindeki Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) tarifelerine karbon içeriğinin eklenmesine yönelik örnek çalışma yapılmıştır.
- Dünyada ETS-Karbon Vergisi hibrit sistemini uygulayan ülke örnekleri incelenmiş, dünyada karbon vergisi uygulayan ülkeler verginin kapsamına göre analiz edilmiştir.

Söz konusu çalışmalara ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığı ile Şubat, Nisan ve Kasım aylarında istişare toplantıları yapılmıştır.

4.2.4. Yeşil Mutabakat Eylem Planı Çalışmaları

Avrupa Yeşil Mutabakatının açıklanması üzerine ülkemizde bu alanda hızlı bir şekilde koordinasyon yapılarak AYM kapsamında ülkemizin Avrupa Yeşil Mutabakatına adaptasyonunu sağlamak üzere ilgili kurumlarımızın katkıları ile Yeşil Mutabakat Eylem Planı (YMEP) hazırlanmıştır. Eylem Planı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 16 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete 'de yayımlanmıştır.

Sanayiden finansmana tüm sektörlerin yeşil dönüşümü için yol haritası olan Eylem Planı; Sınırdaki karbon Düzenlemesi, Yeşil ve döngüsel Ekonomi, Yeşil Finansman, Temiz ve Ekonomik Enerji Arzı, Sürdürülebilir Tarım, Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım, İklim Değişikliği ile Mücadele, Diplomasi ve Bilgilendirme Faaliyetleri olmak üzere, 9 ana faaliyet, 32 hedef ve 81 alt eylemden oluşmaktadır.

Mevcut Durum

2021/15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi uyarınca, Yeşil Mutabakat Çalışma Grubuna (YMÇG) yardımcı olmak ve çalışma alanına ilişkin yeşil mutabakat gerekliliklerini, mevcut durumu, gereksinimleri ve riskleri analiz ederek tematik/sektörel yol haritalarını ve/veya politika önerilerini oluşturmak ve YMÇG'ye raporlamak üzere; Eylem Planı kapsamındaki 81 eyleme yönelik olarak, enerji, finansman ve teknoloji gibi yatay alanların yanı sıra tekstil, inşaat, çimento, çelik gibi sektörel alanlarda ihtisas çalışma grupları (İÇG) oluşturulmuştur. Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında oluşturulan İhtisas Çalışma Grupları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 12. Yeşil Mutabakat Eylem Planı İhtisas Çalışma Grupları

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI İHTİSAS ÇALIŞMA GRUPLARI		
İhtisas Çalışma Grubu	İÇG Koordinatörü Kurum	Alt/Sektörel/Odak Çalışma Grupları
AB SKDM İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı	
Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu	İklim Değişikliği Başkanlığı	1. Emisyon Ticaret Sistemi 2. Denkleştirme Faaliyetleri
Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı İhtisas Çalışma Grubu	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	
Teknolojik Dönüşüm/Gelişim İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji	1. Alüminyum Sektörü Odak Çalışma Grubu (OÇG) 2. Çimento Sektörü OÇG 3. Demir-Çelik Sektörü OÇG 4. Gübre Sektörü OÇG 5. Kimyasallar Sektörü OÇG 6. Plastik Sektörü OÇG
Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planı İhtisas Çalışma Grubu	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	
Sürdürülebilir Nihai Tüketim İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı	
Sıfır Kirlilik Eylemi İhtisas Çalışma Grubu	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	
Çelik Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	
Alüminyum Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	
Çimento Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	

Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı	
İnşaat Sektörü İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı	
Yeşil Finansman İhtisas Çalışma Grubu	Hazine ve Maliye Bakanlığı	
AB Projelerinin Finansmanı İhtisas Çalışma Grubu	Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı	
Temiz Enerji İhtisas Çalışma Grubu	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	
Sürdürülebilir Akıllı Hareketlilik İhtisas Çalışma Grubu	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	
Adil Geçiş Politikaları İhtisas Çalışma Grubu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	
Eğitim-Öğretimde Yeşil Dönüşüm İhtisas Çalışma Grubu	Milli Eğitim Bakanlığı	
Sürdürülebilir Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuat Uyum İhtisas Çalışma Grubu	Ticaret Bakanlığı	1. Eko-Tasarım 2. Piller ve Atık Piller 3. Yapı Malzemeleri

Yapılan çalışmalar

Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nda Çevre Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Koordine Kurum Olarak Yer Aldığı Hedefler

Bakanlığımız Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında yön verici bir role sahiptir. Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri, Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi, Yeşil Finansman, Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım ve İklim Değişikliği İle Mücadele olmak üzere 5 ana faaliyet altında, Bakanlığımız 22 eylemden direkt olarak sorumludur. 26 eylem için de ilgili kurum ve paydaş olarak katkısını vermiştir.

AB'nin sınırdaki karbon düzenlemesinin etkilerinin sınırlandırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmesi, ulusal bir karbon fiyatlandırma mekanizmasına yönelik değerlendirme çalışmalarının sürdürülmesi, ülkemizde sanayinin yeşil dönüşümünün ve döngüsel ekonominin geliştirilmesi, sürdürülebilir tüketim ve üretim kapsamında entegre kirlilik önleme ve kontrol çalışmaları, üretimde ve tüketimde suların sürdürülebilir kullanımı ile atık suların yeniden kullanımının geliştirilmesi, AB'nin kimyasallar mevzuatına uyum, ülkemizde yeşil finansmanın gelişimini sağlayacak ekosistemin geliştirilmesi, yeşil denizcilik ve yeşil liman uygulamalarının geliştirilmesi, mikro hareketlilik araçlarının kullanımının yaygınlaştırılması, iklim değişikliği ile mücadele edilmesi konularında bakanlığımız

koordinatör kurum olarak yer almaktadır.

Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri başlığı altında yer alan “Ulusal bir karbon fiyatlandırma mekanizmasına yönelik değerlendirme çalışmalarının sürdürülmesi” hedefi kapsamında, “Ülkemizin uygun bir karbon fiyatlandırma mekanizmasına geçişine yönelik çalışmalar kapsamında, AB’nin sınırdaki karbon düzenlemesi dikkate alınarak karbon fiyatlandırma konusundaki ülkemiz pozisyonunun belirlenmesi” eylemi için belirlenen tarih 2022 IV. Çeyrek olarak belirlenmiştir.

Bu hedef kapsamında kaydedilen gelişmeler aşağıda yer almaktadır. Bunlar:

- Bahse konu eyleme yönelik İklim Şurası’nda alınan tavsiye kararları doğrultusunda hareket edilerek çalışmalar yapılmıştır.
- Piyasa Uygulama Ortaklığı programına ülkemiz adına başvuru dosyası ilgili kurum ve paydaşların görüşü alınarak Bakanlığımızca hazırlanmış, Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından Dünya Bankası’na iletilmiştir.
- Karbon fiyatlandırma konusunda pozisyon kâğıdı niteliğinde olan başvuru ile ülkemizde ETS ve ulusal denkleştirme sistemi kurulması konularında yapılacak çalışmalar takvime bağlanmıştır.
- Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında koordinasyonunu yaptığımız Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu kapsamında da bahse konu bileşenler tartışılmış, iki alt çalışma grubu kurulmuştur.
- Orta Vadeli Programda ETS’ye yer verilerek ülkemizin pozisyonu netleştirilmiştir.

“Ulusal karbon fiyatlandırma mekanizmasının uygulanmasının sektörler üzerinde yaratacağı ilave maliyetlere ve ekonomiye etkilerine yönelik çalışmalar yapılması ve bu bağlamda, AB ETS Devlet Yardımları Rehberi gibi, artan maliyetlere yönelik destek mekanizmalarının değerlendirilmesi” eylemi için tarih 2023 IV. Çeyrek olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda kaydedilen gelişmeler aşağıda yer almaktadır. Bunlar:

- Ulusal karbon fiyatlandırma mekanizması çalışmaları kapsamında, olası bir mekanizmadan sağlanacak kaynaklar ile sektörün yeşil dönüşümünün yaratacağı ilave maliyetlerin desteklenmesine yönelik çalışma gerçekleştirilmiştir.
- Taslak İklim Kanunu’nda bu eyleme karşılık gelecek eylemler tanımlanmıştır.
- Karbon fiyatlandırmanın olası etkilerine yönelik modelleme çalışmaları PMI proje bileşenleri arasına tanımlanmıştır.

Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu

Koordinasyonunun İklim Değişikliği Başkanlığı, Karbon Fiyatlandırma Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu faaliyetleri, 2021/15 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi uyarınca, YMÇG’ye yardımcı olmak amacıyla

oluşturulması ile başlamıştır.

İhtisas Çalışma Grubu çalışmaları paydaş kurum ve kuruluşların katılımı ile gerçekleştirilmektedir. Paydaş listesi; Cumhurbaşkanlığı (Strateji ve Bütçe Başkanlığı), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı(Çalışma Genel Müdürlüğü), Dışişleri Bakanlığı, Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı(TİKA), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı (BDDK), TÜBİTAK, Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED), Borsa İstanbul Anonim Şirketi (BİST), Elektrik Üreticileri Derneği(EÜD), Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketine(EPIAŞ), Gübre Üreticileri İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği (GÜİD), İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV), Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK), Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), Takasbank, Türk Eximbank, Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD), Türkiye Alüminyum Sanayicileri Derneği (TALSAD), Türkiye Çelik Üreticileri Derneği (TÇÜD), Türkiye Çimento Sanayicileri Birliği (TÜRKÇİMENTO), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED), İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye), Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) kurum ve kuruluşlarından oluşmaktadır. Paydaş listesi gerek görüldükçe güncellenmektedir.

İhtisas Çalışma Grubu 1. Toplantısı 21 Temmuz 2022 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Toplantıda güncel karbon fiyatlandırma çalışmaları, iklim şurası kararları, karbon fiyatlandırma ve sınırda karbon düzenleme mekanizması ilişkisi, ulusal karbon fiyatlandırma ihtisas çalışma grubu kapsamında yapılması, önerilen çalışmalar gibi gündem maddeleri ele alınmıştır.

13 Ekim 2022 tarihinde hibrit formatta gerçekleştirilen 2. toplantıda ulusal karbon fiyatlandırma konusunda güncel gelişmeler, emisyon ticaret sistemi ve alt süreçlerine dair bilgilendirme, çalışma grubu üyelerinin beklentileri konuları tartışılmış, paydaşlar TOBB ve TÜSİAD tarafından konu ile ilgili sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu 3. Toplantısı 28 Şubat 2023 Salı günü çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Toplantıda; Ulusal Karbon Fiyatlandırma Konusunda Güncel Gelişmeler, Planlanan Faaliyetler, ETS uygulamaları, Uluslararası Deneyimler ve Türkiye için Örnekler (Dünya Bankası) Alt Çalışma Grupları (ETS Alt Çalışma Grubu ve Denkleştirme Faaliyetleri Alt Çalışma Grubu) İçin Planlanan Faaliyetler ve Çalışma Takvimi, İkincil Mevzuatın Oluşturulmasına Yönelik Çalışmalar Konusunda Bilgilendirme, İklim

Değişikliği Eylem Planı'nda Karbon Fiyatlandırma Bileşenleri gibi gündem maddeleri yer almıştır. Ayrıca, paydaşlar BİST, Takasbank, MKK ve TÜSİAD tarafından Emisyon Ticaret Sistemi süreci, hazırlıklar, takas sistemi, kayıt sistemi ve öngörülen ikincil düzenlemeler gibi konularda sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu'nun 4. toplantısı, ETS ve Denkleştirme Faaliyetleri Alt Çalışma Grupları'nın ise 2. toplantıları 26 Temmuz 2023 Çarşamba günü gerçekleştirilmiştir.

İhtisas Çalışma Grubu ve Alt Çalışma Grubu Toplantılarından ulusal karbon fiyatlandırma konusunda güncel gelişmeler, planlanan faaliyetler, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı(2024-2030), Karbon Fiyatlandırma Taslak Eylemleri, ETS Bileşenleri, Mevzuat Hazırlıkları hususları ele alınmıştır.

Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönergenin 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "Gerek görmesi halinde spesifik ve teknik konuları çalışmak üzere alt çalışma grupları kurmak" hükmü gereğince, "Emisyon Ticaret Sistemi Alt Çalışma Grubu" ve "Denkleştirme Faaliyetleri Alt Çalışma Grubu" olmak üzere iki alt çalışma grubunun oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda, "Emisyon Ticaret Sistemi" ve "Denkleştirme Faaliyetleri" olmak üzere iki adet alt çalışma grubu oluşturulmuş olup alt çalışma gruplarının ilk toplantıları gerçekleştirilmiştir. 27 Mart 2023 tarihinde Emisyon Ticaret Sistemi Alt Çalışma Grubu 1. toplantısı online olarak gerçekleştirilmiştir. 11 Nisan 2023 tarihinde Denkleştirme Faaliyetleri Alt Çalışma Grubu 1. Toplantısı çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

ETS ve Denkleştirme Faaliyetleri Alt Çalışma Grupları'nın ise 2. toplantıları 26 Temmuz 2023 Çarşamba günü gerçekleştirilmiştir. Örnek Tahsisat Senaryoları, Birincil Piyasa ve İkincil Piyasa Süreci-Yatırım Kuruluşlarının Rolü, Emisyon Ticaret Sisteminde Takas Süreci, MKK ve İşlem Kayıt Sistemi Rolü, Denkleştirme Faaliyetleri Tasarımı ve Yapılan Çalışmalar, Ulusal Karbon Kredilendirme Sistemi, Akreditasyon Süreçleri hususları ele alınmıştır.

Yeşil Mutabakat Eylem Planı Yıllık Faaliyet Raporu

Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında başkanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirilen faaliyetler aylık olarak Yeşil Mutabakat Eylem Planı koordinasyonunu sağlayan Ticaret Bakanlığına iletilmiştir. Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas çalışma Grubu Faaliyetlerinin yanı sıra diplomasi hedefi doğrultusunda faaliyetler ve bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetlerine de yer verilmiştir. Aylık olarak Yeşil Mutabakat Eylem Planı Yıllık faaliyet Raporu, 20 Nisan 2023 tarihinde yayımlanmıştır.

Eylem planı kapsamında kaydedilen gelişmelerin yer aldığı Yıllık Faaliyet Raporunda,

Yeşil Mutabakat Eylem Planı İhtisas Çalışma Grupları, SKDM Kapsamı Ürün Gruplarında Ülkemiz İhracatı, Çelik ve Alüminyum İÇG Çalışmaları, Yeşil Büyüme Teknoloji Yol Haritası Hazırlık Çalışmaları, Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesi Sürdürülebilir Tüketim ve Üretimle ilgili Çalışmalar, Suların Sürdürülebilir Kullanımı ve Atıksuların Yeniden Kullanımının Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalar, Uluslararası Finans Kuruluşlarının Yatırım Programları, Ulusal Enerji Planı 2035 ve 2053 Öngörüler, Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti Belgesi (YEK-G Belgesi) Sistemi ve YEK-G Belgesi ile İlgili Bilinçlendirme Çalışmaları, Bisiklet ve Paylaşımlı Elektrikli Skuter Mevzuat Çalışmaları, Faaliyet Tablosu, Mesleki Eğitim Kapsamında Faaliyetler, Diplomasi Hedefi Doğrultusunda Faaliyetler, Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri başlıkları altında detaylı bilgiler sunulmaktadır.

Yeşil Mutabakat Eylem Planı Kapsamında Planlanan Çalışmalar

Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında belirlenecek yeni eylemlerin yanında, ulusal karbon fiyatlandırma mekanizmasının uygulanmasının sektörler üzerinde yaratacağı ilave maliyetlere ve ekonomiye etkilerine yönelik çalışmalar yapılması ve bu bağlamda, AB ETS Devlet Yardımları Rehberi gibi, artan maliyetlere yönelik destek mekanizmalarının değerlendirilmesi eylemi için PMI proje bileşenleri arasına tanımlanan karbon fiyatlandırmanın olası etkilerine yönelik modelleme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas çalışma grubu periyodik toplantıları ile Emisyon Ticaret Sistemi ve Denkleştirme Faaliyetleri Alt Çalışma Gruplarının toplantıları belirlenen plana uygun olarak sürdürülecektir.

Ayrıca, Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu altında oluşturulmuş olan diğer ihtisas çalışma grupları faaliyetlerine katılım sağlanacak, çalışmalar takip edilecektir.

4.2.5. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Çalışmaları

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu eylemleri kapsamında AB ETS ile uyumlu Ulusal ETS altyapısının kurulmasına yönelik mevzuat çalışmalarının hızlandırılması; bu sürecin İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu (İDUKK) üyesi kurumlar ile etkin bilgilendirme içinde yürütülmesi şeklinde bir eylem tanımlanmaktadır.

Söz konusu eylem kapsamındaki çalışmalar aşağıda yer almaktadır. Bunlar:

YOİKK 2023 Yılı Eylem Planı

2023 yılı YOİKK Eylem Planında yer alan “AB ETS ile uyumlu Ulusal ETS altyapısının kurulmasına yönelik mevzuat çalışmalarının hızlandırılması ve bu sürecin İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu (İDUKK) üyesi kurumları ile etkin bilgilendirme içinde yürütülmesi”

eylem önerisi Başkanlığımız koordinasyonunda %90 oranında tamamlanmış olup, teknik çalışmaların tamamlanması akabinde nihai sonuç için İklim Kanununun yasalaşma süreci beklenmektedir.

YOİKK 2024 Eylem Planı Hazırlıkları ve Nihai Eylem Planı

YOİKK' in yeni dönem çalışmaları, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet YILMAZ başkanlığında başlatılmış olup YOİKK Yönlendirme Komitesi başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından üstlenilmiştir.

2024 YOİKK eylem döneminde çalışılmak üzere cari açığı azaltıcı, döviz kazandırıcı, katma değeri yüksek üretimi destekleyen, mal ve hizmet ihracatını kolaylaştırıcı hususları önceliklendiren eylem önerileri üzerinde yoğun bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından iletilen 29.08.2023 tarihli ve E-97206510-050.01.04-7263423 sayılı yazıda Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulunun (YOİKK) Eylem Önerileri ile ilgili YOİKK üyesi özel sektör temsilcileri başta olmak üzere tüm paydaşların katılımıyla değerlendirme toplantılarının yapılması gerektiği, bu toplantılarda eylem önerileriyle ilgili taleplerin netleştirilmesi, takvime bağlanması, sadeleştirilerek önceliklendirilmesi ve toplantı sonrasında toplantılarla ilgili sonuç raporlarının ve üzerinde uzlaşa sağlanan eylem planı taslaklarının sekreteryaya iletilmesi talep edilmiştir.

Bu kapsamda, Eylül 2023 tarihinde YOİKK Eylem Önerilerinin Değerlendirilme Toplantısı online olarak tüm paydaş kurum ve kuruluşların katılımı ile gerçekleştirilmiş olup, Başkanlığımızın sorumluluğunda olan eylem önerileri tek tek incelenerek özetlenmiş ve sadeleştirilmiştir. Eylem Önerileri Tablosu toplantı sonunda nihai hale getirilmiş, sekreteryaya iletilmiştir. Son olarak YOİKK sekreteryası tarafından onaylanan YOİKK Yeni Dönem Eylemler tablosu tarafımıza iletilmiştir.

Buna göre Başkanlığımız sorumluluğunda bulunan eylemler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 13.Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu Yeni Dönem Eylemler

Eylem No	Dönüşüm Alanı	Eylem Adı	Açıklama	Çalışma Türü	Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Tamamlama Vadesi
7	Yeşil Dönüşümün Hızlandırılması	İklim Kanununun TBMM'ye sunulması	Taslak çalışmaları sürdürülen İklim Kanununun TBMM'ye sunulması	Yasal Düzenleme	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	İlgili kurum ve kuruluşlar	Kısa Vade (2023)
8	Yeşil Dönüşümün Hızlandırılması	AB düzenlemeleri ile uyumlu Türkiye'nin piyasa ve iş dinamiklerine uygun Emisyon Ticaret Sisteminin kurulması ve işler hale getirilmesi	İklim Kanununun yürürlüğe girmesinin ardından bağlı piyasa mekanizmalarının oluşturulması	Teknik çalışma	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, SBB, TOBB, TİM, TÜSIAD, YASED, MÜSIAD, DEİK, TİSK	Orta Vade (2024-2025)

İklim Değişikliği Başkanlığı'nın sorumluluğunda olan eylemlerin haricinde Bakanlığımız sorumluluğu dahilinde bulunan "Temiz üretim yapan sanayi tesislerinin finansal kolaylaştırıcı mekanizmalara kolay erişiminin sağlanması amacıyla Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme Sisteminin kurulması" eylemi ile ilgili çalışmalar Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Ayrıca,

- Ocak 2023 tarihinde Sanayi Bakanlığı Eylemleri Bilgilendirme Toplantısı ile Yönlendirme Komitesi Toplantısı,
- Ağustos 2023 tarihinde YOİKK Hazırlık Toplantısı ile YOİKK Kurul Toplantısı,
- Eylül 2023 tarihinde YOİKK Eylem Önerileri Değerlendirme Toplantısı (İklim Değişikliği Başkanlığı) ile YOİKK Bilgilendirme Toplantısı,

gerçekleştirilmiştir.

4.2.6. Gönüllü Karbon Piyasası ve Ulusal Denkleştirme Sistemi

2023 yılı içinde çeşitli proje geliştiricilerin de dâhil olduğu gönüllü karbon piyasası ve Ulusal Denkleştirme Sistemi konusunda çalışmalar, analizler ve toplantılar gerçekleştirilmiştir. Yurt içi paydaşlar ile toplantılar kapsamında Türkiye Gönüllü Karbon Piyasasında Proje Geliştiricileri, TSE, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele ve diğer özel kurumlarla görüşmeler

yapılmıştır. TSE ile 13 Mayıs 2023 tarihinde Ulusal Karbon Kredilendirme Programı için bir protokol imzalanmıştır.

Yukarıda değinilen çalışmalara ilişkin yapılan toplantılar aşağıda verilmiştir. Bunlar:

Mart 2023 tarihinde;

- Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile Ulusal Kredilendirme Programına yönelik toplantı gerçekleştirilmiştir.
- Gönüllü karbon piyasasındaki standart kuruluşları ile toplantı gerçekleştirilmiştir.

Mayıs 2023 tarihinde;

- Başkanlığımız ile TSE Genel Sekreteri arasında Ulusal Denkleştirme Sisteminin oluşturulmasına yönelik toplantı yapılmıştır.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı ile Türk Standartları Enstitüsü (TSE) arasında Ulusal Karbon Kredilendirme Programı oluşturulmasına dair protokol imzalanmıştır.
- Haziran 2023 tarihinde; TSE ile "Ulusal Karbon Kredilendirme Programına İlişkin Protokol" kapsamında yapılacak işlerin yol haritasını belirlemek amacıyla toplantı gerçekleştirilmiştir.
- Kasım 2023 tarihinde; Başkanlık'ta TSE ile Ulusal Karbon Kredilendirme Sistemi hakkında toplantı yapılmıştır.
- Aralık 2023 tarihinde Çölleşme Genel Müdürlüğü ile Başkanlığımızda görüşme gerçekleştirilmiştir.

4.2.7. Paris Anlaşması 6. Madde Çalışmaları

Paris Anlaşmasının uluslararası gönüllü işbirliği konusundaki mekanizmalarını içeren 6. Madde konusunda gerçekleştirilen çalışmalar, toplantılar ve müzakere katılımları aşağıda yer almaktadır. Bunlar:

- Ocak 2023 tarihinde Dünya Bankası'nın TCAF programı ile ilgili Dünya Bankası yetkilileri ile toplantı gerçekleştirilmiştir.
- Mart 2023 tarihinde COP28 Başkanlığı yapacak Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ile Paris Anlaşması Madde 6 üzerine toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda ülkemizin Madde 6'ya ilişkin öncelikleri konusunda görüş bildirilmiştir.
- Nisan 2023 tarihleri arasında Almanya'nın Bonn şehrinde UNFCCC tarafından düzenlenen Article 6 Initial Report Çalıştayına katılım sağlanmıştır.
- Mayıs 2023 tarihleri arasında Paris Anlaşması Madde 6 uygulamaları kapsamında

düzenlenen “UNFCCC Article 6 Çalıştay”ına çevrim içi katılım sağlanmıştır.

- Haziran 2023 tarihleri arasında Bonn’da düzenlenen UNFCCC İklim Değişikliği Konferansına katılım sağlanmıştır.
- Ekim 2023 tarihleri arasında Almanya’nın Bonn kentinde BMİDÇS tarafından düzenlenen “Paris Anlaşması’nın 6. Maddesi ile ilgili konularda çalıştay” başlıklı etkinliğine fiziksel katılım sağlanmıştır.
- Kasım 2023 tarihinde BMİDÇS 28. Taraflar Konferansı Hazırlık Toplantısı’na katılım sağlanmıştır.
- 30 Kasım - 12 Aralık 2023 tarihleri arasında Dubai’de düzenlenen COP 28’e katılım sağlanmıştır.

4.2.8. Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu

Bakanlığımız ile Avrupa Komisyonu arasında tesis edilen Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu kapsamında oluşturulan 2 adet teknik çalışma grubu bulunmaktadır. Bunlar Karbon Fiyatlandırma ve İklim Değişikliğine Uyum şeklindedir. Söz konusu sürece ilişkin yürütülen çalışmalar aşağıda verilmektedir.

- Şubat 2023, YDİD ETS Eğitimleri Başlangıç Toplantısı (Çevrimiçi)
- Mart 2023, Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu Karbon Fiyatlandırma Çalışma Grubu Toplantısı
- Nisan 2023, YDİD ETS Eğitimi (Çevrimiçi)
- Mayıs 2023, DG CLIMA Temsilcileri İle Teknik ve Üst Düzey Toplantı (Brüksel)
- Eylül 2023, AB ETS Eğitimi (Ankara)

Eylül 2023 tarihli Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu ETS Eğitimi kapsamında;

- İklim Politika Araçlarından Biri Olarak Ets ile Karbonsuzlaştırma Amaç ve Hedefleri,
- İklim ve enerji mevzuatı bileşenleri: AB Yeşil Mutabakatı, 55’e Uyum ve RePowerEU - ETS mevzuatı ile etkileşim,
- Sosyal Etkiler ve Adil Geçiş: AB deneyiminden çıkarılan dersler,
- AB-ETS Bileşenleri,
- AB ETS uygulaması ve yönetimine odaklanan teknik oturum,
- ETS ödeneklerinin tahsis yöntemlerine teknik odaklanma,
- Karbon kaçağı ve Kıyaslama üzerine teknik analiz,
- AB deneyiminden çıkarılan derslere ilişkin örnek olay incelemesi – I,
- AB deneyiminden çıkarılan derslere ilişkin örnek olay incelemesi – II,
- İRD düzenleyici çerçevesi ve uygulaması ile Emisyon İşlem Kayıtlarına odaklanan teknik oturum,
- Kayıt sistemi kurulumu ve uygulaması,

- Karbon fiyatlandırması üzerine teknik oturum,
- Sera gazı emisyonlarının fiyatlandırılması,
- Azaltım ve Uyum için İklim Değişikliği Eğitimine ilişkin vaka çalışmaları,
- AB ETS revizyonu ve 4. faza odaklanma konulu teknik oturum,
- AB SKDM üzerine teknik oturum,
- Paris Anlaşması Madde 6 ve uluslararası karbon piyasası,

konularında eğitim verilmiştir.

SERA GAZI AZALTIM POLİTİKALARI DAİRESİ BAŞKANLIĞI
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER

5. Sera Gazı Azaltım Politikaları Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

5.1. Proje Bilgileri

5.1.1. Türkiye'nin Sera Gazı Azaltım Hedefinin Revizyonu, Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı Bileşeni Projesi"

Projenin amacı; 2053 Net Sıfır Hedefi doğrultusunda, 2015 yılında sunulmuş olan ülkemizin Niyet Edilmiş Ulusal Katkı Beyanının revize edilmesi ve yeni hedef ile uyumlu Uzun Dönemli Düşük Karbonlu Kalkınma Stratejisinin ve İklim Değişikliği Azaltım Eylem Planının hazırlanarak ülkemizin iklim değişikliği alanındaki politikaların belirlenmesidir. Bu kapsamda aşağıdaki faaliyetler yürütülmektedir. Bunlar:

- Ulusal Katkı Beyanının Revizyonu
- İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planının Hazırlanması (İDASEP)
- Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisinin Hazırlanması (LTS)

Türkiye'nin Sera Gazı Azaltım Hedefinin Revizyonu ve Uzun Vadeli İklim Değişikliği Stratejisinin Geliştirilmesi Projesi

<i>Proje Süresi</i>	24 Ay
<i>Projenin Maliyeti (Bütçesi)</i>	450.000 USD
<i>Proje Ortağı Kurum veya Üniversite</i>	Konsorsiyum Ortakları: Birleşmiş Millet Kalkınma Programı (UNDP)
<i>Proje Yöneticisi veya Proje Lideri</i>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı
<i>Projenin Gerekçesi ve Başlıca İş Paketleri</i>	2053 Net Sıfır Hedefi doğrultusunda, 2015 yılında sunulmuş olan ülkemizin Niyet Edilmiş Ulusal Katkı Beyanı'nın revize edilmesi ve yeni hedef ile uyumlu Uzun Dönemli Düşük Karbonlu Kalkınma Stratejisinin ve İklim Değişikliği Eylem Planının hazırlanarak ülkemizin iklim değişikliği alanındaki politikaların belirlenmesidir. ✓ Ulusal Katkı Beyanının Revizyonu ✓ İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planının Hazırlanması ✓ Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisinin Hazırlanması
<i>Projenin Çıktıları</i>	✓ İhtiyaç Değerlendirmesi ve Ulusal Katkı Beyanı Politikalarının Ortaya Koyulması ✓ Model Geliştirilmesi ve Alternatif Azaltım Seçeneklerinin Test Edilmesi ✓ Her Bir Sektör İçin Azaltım Senaryolarına Yönelik Sera Gazı Azaltım Projeksiyonlarının Çalışılması ✓ Paydaş Kapasitesinin ve Farkındalığın Artırılması
<i>Projenin Mevcut Durumu</i>	Bugüne kadar aşağıdaki faaliyetler tamamlanmıştır. Bunlar: ✓ 13 Nisan 2023 tarihinde Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanımız Birleşmiş Milletler Sekreteryasına sunulmuştur. ✓ İDASEP(2024-2030) hazırlığı tamamlanmış olup, İDUKK tarafından kabul edilmiştir. ✓ Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisinin Hazırlanması (LTS) çalışmaları devam etmektedir ve 2024 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. ✓ İletişim Stratejisi hazırlanmıştır.

Proje Kapsamında Tamamlanan Faaliyetler

- Mevcut Durum Analizi
- Paydaş Analizi
- Veri Toplama, Model Geliştirme
- Sera Gazı Projeksiyonları
- İletişim Stratejisi
- NDC bildirimi
- İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030)
- 100'den fazla paydaş toplantısı
- 2000'den fazla kişinin ve 100'e yakın, kurum ve kuruluşla görüşme katılımının sağlanması

5.1.2. İklim İnisiyatifi Fonu - Interface Projesi (GIZ)

İklim İnisiyatifi Fonu (Interface) Projesi İklim Değişikliği Eylem Planlarının İklim Portalından İzlenmesi için sistem geliştirilmesi amacıyla önerilmiştir.

Teknik yardım projesi ile çalışma/saha ziyaretleri, en iyi uygulamaların paylaşılması, sistem inovasyon modellerinin birlikte oluşturulması ve öğrenme çıktılarına daha da güçlendirmek için edinilen sistem araçlarının gerçek hayattaki uygulamaları gibi bileşenleri içermektedir. Proje bütçesi, 1.800.000 Euro (hibe) olup uygulama ajansı Alman Uluslararası İşbirliği Kurumudur (GIZ).

5.1.3. Proje Önerileri

5.1.3.1 Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisinin (LTS) Geliştirilmesi Uygulaması için Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Projesi (2050 Pathways)

Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisinin (LTS) Geliştirilmesi Uygulaması için Kapasite Geliştirme Faaliyetleri Projesi ile LTS'nin uygulanmasına göre ve net sıfır hedef kapasite geliştirme eğitimlerinin öğretilmesi amaçlanmaktadır. Proje ile paydaş profili doğrultusunda her sektör altında ilgili paydaşlara ihtiyaçları çerçevesinde eğitimler verilmesi planlanmaktadır. Bu faaliyetler hem yüz yüze eğitimler hem de metaverse ve çevrimiçi olarak gerçekleştirilecektir. Metaverse, özellikle çocuklar ve diğer yaş grupları için interaktif bir platformda pratik ve yol gösterici akılda kalıcı eğitimler vermeyi amaçlamaktadır. Yüz yüze gerçekleştirilecek tüm eğitimler kayıt altına alınacak ve İklim Portalında yer alacaktır.

Projenin konsorsiyum ortakları, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve 2050 Pathways Platformudur. Teknik yardım projesi ile paydaş kapasitesinin ve farkındalığının

arttırılması, sektörler için sektöre özel teknik bilgi kapasitesinin güçlendirilmesi, medya ve iletişim eğitim, etkinlikler ve sosyal medya kampanyası gibi çıktıların elde edilmesi planlanmaktadır.

5.1.3.2 Türkiye'nin Çimento Endüstrisinin Karbonsuzlaştırılmasının Geliştirilmesi Projesi (MAF)

Sıfıra yakın emisyonlu üretime geçiş için bir teknik destek projesi oluşturarak Türkiye çimento sektöründe teknolojik dönüşümü hızlandırmak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan "Çimento Sektörü için Düşük Karbonlu Yol Haritası"nın ileriye taşınması projenin temel amacıdır. Türkiye; dünyanın 5. büyük çimento üreticisidir. Türkiye'nin toplam CO2 emisyonlarının %13,9'undan fazlası bu sektörde oluşmaktadır.

Endüstriyel dekarbonizasyonu sağlamak adına proje kapsamında teknik yol haritası çerçevesi ile finansal mekanizma geliştirecek ve farklı paydaş grupları için kapasite geliştirme sağlanacaktır. Proje; çimento sektöründe çevresel sürdürülebilirliği ve sera gazı emisyon azaltımını teşvik edecek ve Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı ve 2053 net sıfır hedefine önemli ölçüde katkıda bulunacaktır.

Proje ile düşük karbonlu ve rekabetçi bir çimento endüstrisinin teşvik edilmesi, yeşil istihdamın ve yeşil yatırımın artırılması, ilgili temiz teknolojilerin benimsenmesi ile teknoloji ve yatırım ortaklıklarının uygulanması amaçlanmaktadır. Proje sayesinde sıfıra yakın emisyonlu çimento üretiminin potansiyeli ele alınarak Türkiye'de düşük karbonlu bir endüstriye ilişkin detaylı ilk sektörel uygulama çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Söz konusu proje önerisi Yeşil Mutabakat Eylem Planı çerçevesinde; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan çimento yol haritasının uygulanması açısından önem arz etmektedir.

Proje bütçesi 25 Milyon EUR olarak öngörülmekte ve bunun 10 Milyon EUR'luk kısmı teknik destek ve 15 Milyon EUR'luk kısmı ise finansal mekanizma oluşturulması ve sektörün desteklenmesi olarak planlanmaktadır. Proje ortakları Guidehouse (lider), UNDP, ING (finansal ortak), proje ana faydalanıcıları İklim Değişikliği Başkanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkçimento destekleyen kurum ise Ticaret Bakanlığıdır.

Paris Anlaşması öncesinde "Ulusal Açından Uygun Azaltım Eylemi (Nationally Appropriate Mitigation Action-NAMA)" olarak bilinen mekanizma; 2022 yılında Mısır'da yapılan COP27'de, Azaltım Eylem Fonu (MAF, (Mitigation Action Facility)) olarak tekrar duyuruldu. MAF girişimi; donör ülkeler tarafından fon sağlanan ve öncelikli sektörlerin karbonsuzlaştırılması ve finansmanına odaklanan bir yapıdadır.

Mart 2023'te resmi olarak başlatılan MAF'ın çağrısı Berlin'deki Küresel NDC Konferansında

(31 Mayıs - 2 Haziran 2023) açıklanmıştır. Başkanlığımızca katılım sağlanan konferansta donör ülkelerle yapılan ikili görüşmelerde MAF'tan yararlanabileceğimiz anlaşılmış olup, MAF'ın açıkladığı ilk çağrıya bu proje ile başvurulmuştur.

MAF'ın karar alma organı, MAF donörlerinin temsilcilerinden oluşan MAF Kurulu'dur. Donörler; Almanya, İngiltere, Danimarka, Avrupa Birliği ve Çocuk Yatırım Fonu Vakfı'dır (CIFF). Yönetim Kurulu Üyeleri strateji ve proje seçimi ile ilgili tüm kararları almaktadır.

MAF tarafından finanse edilen projeler, ülkelerin Ulusal Katkı Beyanlarını (NDC'ler) ve Uzun Dönemli Stratejilerini (LTS'ler) uygulamalarına yardımcı olmaktadır. MAF finansmanı ülkelere teknik yardım sağlamak için kullanılmaktadır.

5.2. Temel Faaliyetler

5.2.1. Ulusal Katkı Beyanının Güncellenmesi

Türkiye Cumhuriyeti Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, 26. Taraflar Konferansı'nda Tarafların Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) ve Paris Anlaşması bağlamında güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı'nı (NDC) bildirmiştir.

Paris Anlaşması ile ülkeler tarafından yürütülen ve giderek daha iddialı hale gelen, Ulusal Katkı Beyanı (NDC) olarak adlandırılan beş yıllık bir iklim eylemi döngüsü üzerinde çalışılmaktadır. Anlaşmaya göre taraf ülkeler her beş yılda bir NDC'lerini BMİDÇS Sekreteryasına sunmakla yükümlü olup, birbirini izleyen her NDC'nin, bir önceki NDC'ye kıyasla giderek daha yüksek bir azim derecesini yansıtması amaçlanmaktadır.

Gelişmekte olan bir ülke olan Türkiye'nin küresel sera gazı emisyonlarına tarihsel katkısı %1'in altındadır. Bu bildirim ile, 2012 yılının baz yıl (referans yılı) olarak kabul edildiği Birinci Ulusal Katkı Beyanı (ve Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı'nda) belirtilen referans senaryoya kıyasla, 2030 yılına kadar sera gazı emisyonunu %41 azaltacağını (2030 yılında 695 Mt CO₂ eşdeğeri) teyit etmektedir. Türkiye'nin güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı tüm ekonomiyi kapsamaktadır ve kapsamlı azaltım ve uyum eylemlerinin yanı sıra uygulama araçlarına yönelik değerlendirmeleri de içermektedir.

Türkiye en geç 2038 yılında emisyonlarını tepe noktasına ulaştırma niyetindedir. Yeni azaltım hedefi, bilim ve eşitlik temelinde önemli ölçüde daha iddialı oluşu temsil etmektedir ve 2053'e kadar net sıfır hedefine ulaşmaya yönelik ileriye doğru atılan adımlardan biridir.

Türkiye'nin kalkınma politikaları, uluslararası gelişmeleri de dikkate alarak, ekonomik, sosyal ve çevresel konuları dengeli biçimde ele almak suretiyle sürdürülebilir kalkınmaya

yönelik ilerleme kaydedilmesini amaçlamaktadır. Türkiye coğrafi konumu nedeniyle, iklim değişikliğinden en çok etkilenen ülkeler arasındadır. Yeşil büyüme politikası izleyen Türkiye, özel koşulları ve ulusal yetkinlikleriyle, iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik küresel çabalara katkıda bulunmaktadır.

Türk hükümeti, net sıfır hedefini yerine getirmek üzere ekonomi genelinde yeni politika ve stratejilerden oluşan önemli ve sağlam bir paket uygulamaktadır. NDC ise uzun dönemli planlama ve sürdürülebilir kalkınma öncelikleri bağlamında hazırlanmıştır. İklim değişikliğiyle mücadele kapsayıcı ve sürdürülebilir kalkınma yaklaşımını gerekli kıldığından, iklim değişikliğiyle mücadele politikaları Kalkınma Planı ile uyumlu olarak belirlenmektedir. Türkiye'nin yeni 2030 hedefi, bu politika ve stratejilerin modellenen etkilerini temel almaktadır ve net sıfır hedefi ile uyumludur.

Ülkeler NDC'lerinde, Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak amacıyla sera gazı emisyonlarını azaltmak ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak üzere atacakları adımları ve ilgili hedeflerini bildirmektedirler.

Paris Anlaşmasına taraf olması ile Türkiye, Ulusal Katkı Beyanını (NDC) güncelleyerek 13 Nisan 2023 tarihinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekretaryasına sunmuştur. (<https://www.iklim.gov.tr/guncellenmis-birinci-ulusal-katki-beyani-sunuldu-haber-1139>) Bu çerçevede 2015 yılında Referans Senaryoya kıyasla %21'e kadar azaltım olarak açıklanan ulusal azaltım hedefi, güncellenerek %41'e yükseltilmiştir. Yeni azaltım hedefi, bilim ve eşitlik temelinde önemli ölçüde daha iddialı oluşu temsil etmektedir ve 2053'e kadar net sıfır hedefine ulaşmaya yönelik ileriye doğru atılan adımlardan biridir.

Güncellenmiş bu NDC aynı zamanda Türkiye'nin Paris Anlaşması'nı, hem bu Anlaşma'da hem de BMİDÇS'de yer alan "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve görece kabiliyetler" ilkesi ve Türkiye'nin BMİDÇS kapsamındaki özel durumlarını tanıyan ve "Türkiye'nin, Sözleşme'nin Ek I'inde yer alan diğer Taraflardan farklı durumda olduğunu onaylayan" 1/CP.16 kararı ile uyumlu olarak hayata geçirme niyetini kanıtlar niteliktedir.

Türkiye'nin güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı azaltım politikaları altında enerji sektörü, sanayi sektörü, ulaştırma sektörü, tarım sektörü, bina sektörü, atık sektörü ve arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık (AKAKDO) sektörünü kapsamaktadır ve kapsamlı azaltım ve uyum eylemlerinin yanı sıra uygulama araçlarına yönelik değerlendirmeleri de içermektedir. Her sektöre yönelik başlıca yol gösterici politika belgeleri ve sektörel mevzuatlar ile 2030 yılı için Türkiye'nin öne çıkan azaltım politikaları dâhil edilmiştir.

Türkiye'nin iklim değişikliğine uyum politikalarına yönelik olarak tarım, ormancılık, su, afet risk yönetimi, şehircilik, kırsal kalkınma ve halk sağlığı sektörlerinde uyuma katkı sağlayan çalışmalara, ana politika belgelerine ve uyum hedeflerine yer verilmiştir. Türkiye'nin

uluslararası finansal kaynaklara erişiminin, belirlenen hedeflere ulaşmada ve ortaya konulan yeşil büyüme vizyonunu desteklemede etkili olacağı da belirtilmiştir. Son olarak da Paris Anlaşması'nın ilgili kararı uyarınca hazırlanan Açıklık, Şeffaflık ve Anlaşılabilirlik Kolaylaştırarak Bilgiler (ICTU) Tablosu sunulmuştur. Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşma çabası hem küresel bazda iklim değişikliğiyle mücadelesine katkı sağlayacak hem de yeşil kalkınmanın anahtarı olacaktır.

5.2.2. İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (İDASEP)

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından yayımlanan “Altıncı Değerlendirme Raporunda” sera gazı emisyonları başta olmak üzere, insan faaliyetlerinin tartışmasız bir şekilde küresel ısınmaya neden olduğu, Sanayi Devrimi öncesi dönemden günümüze küresel sıcaklıkların 1.1°C civarında artış gösterdiği, mevcut süreçlerle devam edildiği takdirde ise küresel ısınmanın 2100 yılında 3°C civarında gerçekleşeceği belirtilmektedir. Raporda, sürdürülebilir olmayan enerji kullanımı, arazi kullanımı ve diğer faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının artmaya devam ettiğinin, tüm ekosistemlerde yaygın ve hızlı değişimler meydana geldiğinin ve insan kaynaklı iklim değişikliğinin dünya genelinde her bölgede iklimi etkilemekte olduğu belirtilmektedir. Bu durumun küresel bazda hali hazırda olumsuz etkilere yol açtığı ve tarihsel olarak iklim değişikliğine en az katkıda bulunan kırılgan toplulukların bu durumdan orantısız bir şekilde olumsuz etkilendiği de rapor içerisinde verilen önemli bulgular arasındadır.

IPCC'nin “1.5°C Küresel Isınma Özel Raporu” ise Paris Anlaşması kapsamında sunulan mevcut ulusal katkı beyanlarının küresel emisyon sonuçlarına ilişkin tahminlerin 2030'dan sonra

küresel ısınmayı 1.5°C ile sınırlayamayacağını göstermekte olduğunu altını çizmektedir. Diğer taraftan sağlık, geçim kaynakları, gıda güvenliği, su temini, insan güvenliği ve ekonomik büyümeye yönelik iklimle ilgili risklerin 1.5°C'lik ısınma ile artacağı ve 2°C ile daha da yükseleceği öngörülmektedir.

Türkiye'nin Paris Anlaşması'na taraf olması iklim değişikliği ile mücadele kapsamında yapılan ulusal çalışmalara ivme kazandırmıştır. 21-25 Şubat 2022 tarihlerinde gerçekleştirilen Türkiye'nin ilk İklim Şurası sonucunda, Türkiye'nin 2053 net sıfır hedefi için bir vizyon oluşturmak üzere 217 tavsiye kararı kabul edilmiş, bunlardan 76'sı önceliklendirilmiş ve tüm öneriler kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu kararlar; İklim Kanunu, NDC, İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Eylem Planları ve Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi hazırlıkları için temel teşkil etmiştir.

12. Kalkınma Planı'nda da (2024-2028) "Çevrenin Korunması" başlığı altında Paris Anlaşması ve Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı çerçevesinde ulusal koşullar gözetilerek sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum eylemlerinin güçlendirilmesine yönelik yol haritaları ile ilgili strateji ve eylem planlarının hazırlanmasına ilişkin bir tedbirler yer almaktadır. Diğer taraftan Orta Vadeli Program (OVP) 2024-2026'da "Yeşil Dönüşüm" başlığı altında "2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ve ulusal kalkınma öncelikleri doğrultusunda, sera gazı emisyon azaltımını destekleyen, iklim değişikliğine uyum kapasitesini artıran, rekabetçiliği ve verimliliği ön planda tutan, adil geçişi gözetilen ve küresel finansman kaynaklarından azami düzeyde faydalanarak ulusal teşvik mekanizmalarını geliştiren bir yaklaşımla ülkemizin yeşil dönüşüm süreci hızlandırılacaktır" ifadesi yer almaktadır.

Ülkemizde; 29/10/2021 tarihli ve 85 sayılı "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" (Resmî Gazete 29/10/2021-31643) ile "Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum çalışmaları kapsamında ulusal ve uluslararası düzeyde politika, strateji ve eylemleri belirlemek, müzakere süreçlerini yürütmek, kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak" görevleri İklim Değişikliği Başkanlığı'na verilmiştir. İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı; temel azaltım sektörleri olarak tanımlanan "Enerji, Sanayi, Binalar, Ulaştırma, Atık, Tarım ve AKAKDO" olmak üzere yedi ana azaltım sektörü ve "Adil Geçiş ve Karbon Fiyatlandırma Mekanizmaları" olmak üzere 2 yatay kesen tema alanı üzerine yapılandırılmıştır. Eylem Planı hazırlık çalışmaları NDC politika belirleme çalışmaları ile eşgüdüm içerisinde gerçekleştirilmiştir. Burada NDC ve 2030 erimli eylem planlarının uyumu ve tutarlılığı hedeflenmiştir. Çalışmalar; Türkiye'nin iklim değişikliği politikalarının, stratejilerinin, planlarının ve önlemlerinin ele alındığı ihtiyaç analizi ile başlamıştır. İhtiyaç analizi ve politika haritalama çalışmasının tamamlanmasının ardından tüm bakanlıklar ve özel sektör kuruluşları veri toplama, varsayımları belirleme, Ulusal Katkı Beyanı ile İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı politika ve önlemlerini

formüle etme sürecine dâhil olmuştur. Belge hazırlanma sürecinde; kadar her sektörden paydaşlarla 100'den fazla toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantılara kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarından 2.000'den fazla kişi katılım sağlamıştır. Katılımcılar arasında cinsiyet dengesi gözetilmiştir. Toplantılar, yapılan ikili görüşmeler ve e-postalar yoluyla alınan paydaş görüşlerinin yanı sıra iki defa da resmi yazı ile görüşler alınmış ve Eylem Planına yansıtılmıştır. Bu çalışmaların ardından İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı 2024-2030, İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu'nun (IDUKK) onayına sunulmuştur.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Mehmet ÖZHASEKİ başkanlığında 27 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilen 2023/2 sayılı İDUKK toplantısında; ülkemizin 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ve yeşil kalkınma politikası doğrultusunda tüm paydaşların katılımıyla, iklim değişikliğiyle mücadele konusunda sektörel stratejik hedeflerin belirlenmesi, farklı sektörlerle yönelik temel politikaların belirlenmesi ve yol haritasının oluşturulması amacıyla, etkin bir şekilde uygulanmak ve izlenmek üzere hazırlanan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nın kabulüne karar verilmiştir.

Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı; Enerji, Sanayi, Binalar, Ulaştırma, Atık, Tarım ve AKAKDO olmak üzere 7 ana azaltım sektörünü ele almaktadır. Enerji sektörü altında elektrik üretimi konusu yer almakta olup, diğer sektörlerdeki enerji kullanımı ilgili sektörler altında değerlendirilmiştir. Eylem Planı hazırlanırken bütünlüğü sağlamak için sektöre yönelik teşvikler, finansman ihtiyacı, teknoloji, kapasite geliştirme ve eğitim faaliyetleri gibi konulara ilgili sektörlerin strateji ve eylemleri altında yer verilmiştir. Eylem Planı hazırlığı sırasında yapılan toplantılar ve çalışmalar neticesinde 7 sektör dışında adil geçiş ve karbon fiyatlandırma mekanizmalarına yönelik ayrı başlıklar açılması ve bu konulara yönelik strateji ve eylemlerin detaylandırılmasına karar verilmiştir. Diğer taraftan tüm sektörler için strateji ve eylemler içerisinde toplumsal fırsat eşitliğinin ana akımlaştırılması dikkate alınmıştır.

Eylem Planı'ndaki toplam 9 bölümde 49 strateji ve bu stratejilerin altında 260 eylem yer almaktadır. Stratejiler, sektörel ölçekte mevzuat, teknik altyapı, teknoloji, finans, kapasite

geliştirme, eğitim ve toplumsal farkındalık gibi farklı alanlarda atılması gereken adımları ortaya koymaktadır. Söz konusu stratejiler kapsamında yer alan her eylem için çeşitli izleme göstergeleri ve sorumlu kurum ve kuruluşlar da belirlenmiştir. Eylem Planı kapsamında toplamda 47 sorumlu kurum ve kuruluş yer almaktadır.

İzleme ve değerlendirme; Eylem Planının uzun dönemli başarısını sağlamada kritik öneme sahiptir. İzleme sürecinin, iki önemli rolü vardır. Bunlar:

- Planda yer alan eylemlerin performansının izlenmesi
- Planlanan çıktılara ve eylemlerinden elde edilen sonuçlara ulaşıp ulaşılmadığının belirlenmesi

Başarılı bir izleme ve değerlendirme süreci eylemlerin etkililiğinin artırılmasında ve hesap verebilirlikte önemli rol oynamaktadır. Doğru bir izleme sistemi, eylemler için sürekli desteğin ve gerekli olabilecek ek finansmanın sağlanması için de yardımcı olabilmektedir.

Eylem Planının etkin bir şekilde izlenmesi amacıyla İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından hazırlanan İklim Portalı altında çevrimiçi bir izleme sistemi oluşturulacak ve tüm sorumlu ve ilgili kurumların faaliyetlerinin sürekli olarak güncel şekilde takip edilmesi ve raporlanması sağlanacaktır.

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında her bir eylemden sorumlu kurumlar geçmiş yıla ait gelişmeleri her yıl 1 Ocak-31 Mart tarihleri arasında çevrim içi izleme sistemine girecektir. Sisteme girilen bilgiler doğrultusunda yıllık izleme ve değerlendirme raporları İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından sektörlerden temel sorumlu kurumların katkıları ile her yılın en geç 30 Haziran tarihine kadar hazırlanacaktır.

İzleme ve değerlendirme raporunda yer verilecek öneri ve atılması gereken adımlar İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu Çalışma Gruplarında ele alınacaktır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İklim Değişikliği Başkanlığı koordinasyonunda hazırlanan yıllık değerlendirme raporları her yıl 31 Aralık tarihine kadar İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu'na sunulacaktır.

5.2.3. Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi (LTS)

Ülkeler NDC' lerinde, Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak amacıyla sera gazı emisyonlarını azaltmak ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak üzere atacakları adımları ve ilgili hedeflerini bildirmektedirler.

Diğer taraftan uzun dönemli hedefe yönelik çabaları daha iyi çerçevelendirmek için Paris Anlaşması'nın 4. maddesi uyarınca, Taraflar uzun vadeli düşük emisyonlu iklim değişikliği stratejilerini sunmaya davet edilmiştir. Şimdiye kadar birçok ülke tarafından sunulan Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejileri kapsamında ülkeler kendi kabiliyetleri ve koşulları

doğrultusunda uzun dönemli stratejilerini ve eylemlerini açıklamaktadır.

Uzun dönemli stratejiler, NDC 'lere uzun vadeli bakış sunmaktadır. Bununla birlikte, NDC' ler ülkelerin uzun vadeli planlama ve kalkınma öncelikleri bağlamına yerleştirilerek gelecekteki kalkınma süreçleri için bir vizyon ve yön sağlamaktadır. Hem azaltım hem de uyum başlıklarını içerecek olan 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejimizin hazırlık çalışmalarına başlanmış olup, 2024 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir. Bu çerçevede; ülkemizin 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefine ulaşması için uygulamaya koyması gereken politikalar çalışılmaktadır.

Türkiye'nin 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi azaltım başlığı altında aşağıdaki 7 temel sektörü ve bu sektörleri etkileyen alt sektörleri kapsayacak şekilde hazırlanacaktır.

1. Enerji Sektörü
2. Sanayi Sektörü
3. Bina Sektörü
4. Atık Sektörü
5. Tarım Sektörü
6. Ulaştırma Sektörü
7. AKAKDO Sektörü

Diğer taraftan stratejinin uyum başlığı altında iklim değişikliğinden etkilenebilirliği yüksek 11 öncelikli sektör ilişkin uzun dönemli politikaları da içerecektir. Bu sektörler, tarım ve gıda güvenliği, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetleri, su kaynakları yönetimi, turizm ve kültürel miras, sanayi, kent, sosyal kalkınma, halk sağlığı, ulaşım ve iletişim, enerji, afet risk azaltımıdır.

Hazırlanacak olan Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisinin düşük karbonlu kalkınma sürecine ve iklime dirençli ekonomiye geçişte kilit rol oynaması beklenmektedir. Türkiye, Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ışığında iklim değişikliği ile mücadelede ulusal koşulları göz önünde bulundurularak uzun vadeli hedeflerini belirleyecek, vizyon ve misyonunu tanımlayacaktır.

5.2.4. Diğer Faaliyetler

5.2.4.1 TÜBİTAK Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Enstitüsü'nün Kuruluşu

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı himayelerinde, TÜBİTAK bünyesinde Konya'da kurulan "Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Enstitüsü" nün tanıtım töreni Konya'da gerçekleştirilmiştir.

Enstitü; iklim değişikliği politikalarının geliştirilmesine destek olmak adına ilgili çalışmaları

gerçekleştirecek, temiz teknolojilerin geliştirilmesi, transfer edilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası politikaların belirlenmesine ilişkin çalışmalar yapacak ve iklim değişikliği ile mücadelede sosyal konulara (iklim göçü, adil geçiş, iklim okuryazarlığı gibi) yönelik araştırmaları destekleyecektir.

Tanıtım töreninde TÜBİTAK, İklim Değişikliği Başkanlığımız ile Konya Büyükşehir Belediyesi arasında üçlü İş Birliği Protokolü imzalanmıştır. Protokol ile; Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadele ve uyum çalışmalarında İklim Değişikliği Başkanlığımız yaptığı ve yapacağı çalışmalara katkıda bulunmak üzere; 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda, Başkanlığımız politika süreçlerine girdi oluşturacak olan iklim değişikliği ile mücadele ve uyuma yönelik modellere ilişkin ulusal, teknik ve insan kaynağı altyapısının geliştirilmesi, temiz teknoloji politikasının iklim hedefine ulaşılması doğrultusunda planlanması, iklim değişikliği alanında sosyal politikalar dâhil olmak üzere ilgili alanlarda araştırma yapılması, ulusal araştırmacı ve Başkanlık kapasitesinin artırılması amaçlanmaktadır.

Enstitü Pilot Çağrı Başlıklarına ilişkin çalışmalar başlamış olup, Başkanlığımız Temiz, Erişilebilir Ve Güvenli Enerji Arzı, Temiz Ve Döngüsel Ekonomi, İklim Değişikliği, Çevre Ve Biyoçeşitlilik, Yeşil ve Sürdürülebilir Tarım ve Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım alanlarına ilişkin öncelikli desteklenmesi gereken teknolojileri belirleyerek 2023 yılı içinde TÜBİTAK'a iletmıştır.

5.2.4.2 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Azaltım Müzakereleri

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 28. Taraflar Konferansı (COP28) 30 Kasım - 12 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai

şehrinde çeşitli oturumlar, toplantılar ve yan etkinlikler eşliğinde gerçekleştirilmiştir.

COP28 kapsamında, Şarm El-Şeyh Azaltım Hedefi ve Uygulama Çalışma Programı, Küresel Durum Değerlendirmesi (GST), SBSTA 59 Gündem Maddesi 12(B) kapsamında Uluslararası Havacılık ve Deniz Taşımacılığında Kullanılan Yakıtlardan Kaynaklanan Emisyonlar ve Azaltım Çalışma Programı (MWP) gibi konuların müzakereleri takip edilmiştir.

MWP, Küresel Durum Değerlendirmesi (GST) tamamlayıcı olarak, bu kritik on yılda sera gazı emisyon azaltımının azminin ve uygulanmasının acilen artırılması amacıyla oluşturulmuştur. 4/CMA.4 kararında Programın kapsamı; bilgi ve fikir paylaşımının yapılması amacıyla her yıl iki adet küresel diyalog düzenlemesi, bu küresel diyaloglar ile eşgüdüm içerisinde azaltımın maliyetinin değerlendirilerek finans akışlarını kolaylaştırılmasına yönelik yatırım odaklı etkinliklerin gerçekleştirilmesi olarak belirtilmiştir. Küresel diyaloglar ve yatırım odaklı etkinliklerde dile getirilen hususlar bağlamında Sekreteryâ'nın Yıllık Rapor hazırlaması ve bu rapor dikkate alınarak her yıl düzenlenen Taraflar Konferansında, Programa ilişkin bir karar alınması yine 4/CMA.4 ile karara bağlanmıştır. Bu bağlamda; COP 28'de CMA.5 altında MWP ile ilgili oturumlar gerçekleştirilerek Programın geliştirilmesine yönelik karar alınmıştır. Söz konusu kararda; yenilenebilir enerji, şebeke ve enerji depolama, karbondioksit yakalama, kullanma ve depolama, enerji verimliliği, toplu ve motorsuz ulaşım modlarına geçiş, enerji ve ulaştırma sektöründe kaynak verimliliği, araçların elektrifikasyonu ve düşük veya sıfır karbonlu yakıtlara geçiş konuları vurgulanmıştır.

5.2.4.3 İklim Değişikliği Zirvesi

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Capital ve Ekonomist Dergileri ile birlikte düzenlenen "İklim Değişikliği Zirvesi 2023: Yeşil Dönüşüm" 14 Haziran 2023 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Zirveye karbon yoğun sektörlerin temsilcileri dâhil olmak üzere 200'ü aşkın üst düzey yönetici ve finans temsilcisi katılmıştır.

Zirve kapsamında gerçekleştirilen panellerde, iklim değişikliği ile mücadele ve uyum çalışmaları, yeşil dönüşüm finansman olanakları, Türkiye'nin 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefine giden yolda yüksek emisyonlu sektörlerin dönüşümü zorluklar ve fırsatlar ekseninde ele alınmıştır. İklim değişikliği ile mücadelede karşılaşılan zorlukların ancak Yeşil Dönüşüm yoluyla; devlet, özel sektör ve diğer tüm paydaşların katkılarıyla aşılabacağı hususu vurgulanmıştır. Zirvenin ardından Temmuz ayında "İklim Değişikliği 2023 Yeşil Dönüşüm" dergisi yayımlanmıştır.

5.2.4.4 OECD - Karbon Azaltım Yaklaşımları Kapsayıcı Forumu (IFCMA)

IFCMA; Ekonomik Politika Komitesi (EPC), Çevre Politika Komitesi (EPOC) ve Mali İşler Komitesi (CFA) tarafından başlatılan üç OECD Komitesi tarafından ortak bir proje olarak başlatılmıştır. IFCMA'nın amacı, ülkeler arasında iklim değişikliği önleme politikaları üzerine eşit koşullarda çok taraflı diyalogu kolaylaştırmak, karşılıklı anlayışı artırmak, değişim ve çok taraflı diyalogu teşvik etmek, çeşitli politika yaklaşımlarının iklim değişikliğini hafifletme üzerindeki birleşik etkisinin yüksek kaliteli ve karşılaştırılabilir verilere erişimi iyileştirmek ve iklim değişikliğini hafifletmek için kullanılan politika araçlarını değerlendirmek ve bunları emisyon temeline haritalamaktır.

OECD Karbon Azaltım Yaklaşımları Forumu Kapsayıcı (IFCMA) Projesi kapsamında gerçekleştirilen toplantılara katılım ve çalışmalarına katkı sağlanmaktadır.

5.2.4.5 TENMAK - Enerji Sektörünün 2050'ye kadar Dekarbonizasyonu

İçin Düşük Karbonlu Yolların Analizi

“Enerji Sektörünün 2050’ye kadar Dekarbonizasyonu için Düşük Karbonlu Yolların Analizi” projesi; Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) tarafından, ülkelerin Ulusal Katkı Beyanları (NDC) ve Ulusal Enerji ve İklim Planlarını da içerecek şekilde Paris Anlaşması ile uyumlu olarak enerji sektöründe sera gazı emisyonlarının azaltım stratejilerinin geliştirilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda IAEA ile Teknik İşbirliği faaliyetlerimiz Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) tarafından koordine edilmektedir.

Söz konusu proje kapsamında düzenlenen eğitim, çalıştay ve toplantılara katılım ve katkı sağlanmaktadır.

5.2.4.6 TRATOLOW – Batı Balkanlar’da ve Türkiye’de Düşük Emisyonlara ve İklim Dirençli Ekonomiye Geçiş

Batı Balkanlar’da ve Türkiye’de Düşük Emisyonlara ve İklim Dirençli Ekonomiye Geçiş (Transition towards the Low Emissions and Climate-Resilient Economy in the Western Balkans and Turkey, TRATOLOW) Projesi AB Komisyonu tarafından yönetilmekte olup projenin yüklenicisi “Umweltbundesamt (Avusturya Çevre Ajansı)/NIRAS” konsorsiyumu iken faydalanıcı ülkeleri Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ, Makedonya, Sırbistan, Kosova ve Türkiye’dir. Projenin ülkemizde koordinasyonu İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından sağlanmaktadır.

Projenin faaliyetleri Çalışma Grupları sistemi ile yürütülmekte ve bu kapsamda düzenlenen eğitim ve çalıştaylara katılım sağlanmakta, ülke deneyimlerimiz faydalanıcı ülkelerle paylaşılmaktadır.

5.2.4.7 Yeşil Mutabakat Eylem Planı - İhtisas Çalışma Grupları (İÇG)

Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında Ticaret Bakanlığı tarafından Yeşil Mutabakat Çalışma Grubunun çalışma usul ve esasları ile ihtisas çalışma gruplarının oluşturulmasına dair hususları belirlemek üzere “Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge” hazırlanmıştır. Söz konusu yönerge kapsamında tesis edilen İhtisas Çalışma Gruplarının çalışmalarına sera gazı emisyon azaltımı çerçevesinde katılım sağlanmaktadır.

5.2.4.8 OECD - İklim Değişikliği Uzmanlar Grubu (CCXG)

OECD’nin İklim Değişikliği Uzmanlar Grubu (Climate Change Expert Group - CCXG) OECD ülkelerinin iklim değişikliği politikaları ve uygulamalarıyla ilgili bilgi paylaşımını ve analizini sağlar. CCXG’nin amacı, iklim değişikliği politikalarının etkinliğini artırmak ve uluslararası

iklim değişikliği müzakerelerine katkıda bulunmak için ülkeler arasında deneyimlerin ve en iyi uygulamaların paylaşılmasını teşvik etmektir. Bu grup, politika yapıcılar, uzmanlar ve sivil toplum örgütleri arasında iletişimi ve iş birliğini kolaylaştırır ve iklim değişikliği ile mücadelede etkin politika çözümlerinin geliştirilmesine yardımcı olur.

Türkiye'nin iklim değişikliği politikaları ve uygulamaları hakkında bilgi paylaşımı ve iş birliğinin gerçekleştirilebileceği bu uluslararası platformun faaliyetleri yakından takip edilmekte, toplantılarına katılım ve çalışmalarına katkı sağlanmaktadır.

5.2.4.9 G-20 Zirvesi

Dünyanın en büyük ekonomilerini oluşturan 19 ülke ile Avrupa Birliği'nden oluşan G20 grubunun liderliğini 2023 yılında Hindistan üstlenmiştir.

G-20 Liderler Zirvesinde Gündeme Gelen Konu Başlıkları

1. İklim Eyleminin Hızlandırılması
2. Arazi Bozulmasının önlenmesi, azaltılması, tersine çevrilmesi: Ekosistem Restorasyonunun Hızlandırılması ve Biyolojik Çeşitlilik Kaybının Durdurulması ve Tersine Çevrilmesi
3. Sürdürülebilir ve Bütünleşik Su Kaynakları Yönetimi
4. Okyanusların Korunması ve Muhafaza Edilmesi, Sürdürülebilir ve Dirençli Mavi/Okyanus-Temelli Ekonominin Teşvik Edilmesi
5. Kaynak Verimliliği ve Döngüsel Ekonominin Teşvik Edilmesi, Kirliliğin Önlenmesi ve Risklerinin En Aza İndirilmesi
6. Jeopolitik Mesele

G20 2023 faaliyetleri kapsamında azaltım hususunda 4 ana başlıkta ele alınmıştır. Bunlar emisyonların 2025 yılında pik yapması, metan, azaltım azmi ve enerji hususlarıdır.

Bu kapsamda, ilgili tüm başlıklar ve müzakereler takip edilmiş, müdahalelerde bulunulmuş ve metinlere katkı sağlanmıştır.

5.2.4.10 Yıl İçerisinde Katılım Sağlanan Panel/Toplantı, Eğitim vb. Etkinlikler

Ocak 2023 tarihinde:

- İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı hazırlıkları kapsamında Enerji, Sanayi, Ulaştırma, Tarım, Binalar, Atık ve AKAKDO olmak üzere 7 sektörde paydaş toplantıları gerçekleştirilmiştir.
- 12. Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonlarının toplantılarına katılım sağlanmıştır.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

- himayelerinde, Konya Büyükşehir Belediyesi iş birliğinde “Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Enstitüsü” Çalıştayına katılım sağlanmıştır.
- Sanayi Bakanlığı tarafından yürütülen Demirçelik Yol Haritası Yönlendirme Komitesi ve Çalışma Grubu Toplantılarına katılım sağlanmıştır.
 - “UNESCAP Compiling climatechange indicators: an accounting approach” eğitimlerine katılım sağlanmıştır.
 - “BREATHE - Yer Gözlem Destekli Orman ve Biyokütle Sera Gazı Envanterlerinin Geliştirilmesi ve Doğrulanması” Başlıklı Proje Hakkında Bilgilendirme toplantısına katılım sağlanmıştır.
 - “Plastik, ambalaj, elektronik, otomotiv, tekstil, inşaat, gıda ve tarım gibi sektörlerde kullanılan maddelerin doğru analiz ve raporlanmasına yönelik yetkinliklerin geliştirilmesi ve bu alanda çalışan KOBİ'lere yönelik laboratuvar altyapısının güçlendirilmesi” konulu YÖİKK eylemini değerlendirme toplantısına katılım sağlanmıştır.
 - “Türkiye’de Sosyal Kapsayıcı Yeşil Dönüşüm Projesi (SoGreen)” Çalıştayına katılım sağlanmıştır.
 - Enerji, Tuğla/seramik sektörleri için yapılan MRV eğitimine katılım sağlanmıştır.
 - Fransa’nın Paris kentinde Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından düzenlenen, Kapsayıcı Karbon Azaltım Yaklaşımları Formu (Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches IFCMA) projesinin 1 inci toplantısına katılım sağlanmıştır.

Şubat 2023 tarihinde:

- Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından düzenlenen Yeşil Mutabakat Çerçevesinde Sektörlerin Değer Zinciri Analizi çalıştayına katılım sağlandı.
- Almanya’nın Bonn kentinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) tarafından düzenlenen “10. Ekip Liderleri Toplantısı” ve “Gelişmekte Olan Ülkelerin İki Yıllık Güncelleme Raporlarının Teknik Analiz Toplantısı”na katılım sağlanmıştır.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından koordine edilen Avrupa Komisyonu ERP toplantısına katılım sağlanmıştır.
- OECD Çelik Komitesi ve Uluslararası Enerji Ajansı tarafından düzenlenen Çelik Dekarbonizasyonu konulu çalışmaya katılım sağlanmıştır.

Mart 2023 tarihinde:

- TRATOLOW Projesi kapsamında İstanbul’da gerçekleştirilen “Regional workshop on Energy modelling” çalıştayına katılım sağlanmıştır.
- Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Tarafından düzenlenen Enerji ve İklim Stratejileri için Enerji Arzı Değerlendirmeleri” eğitimine katılım sağlanmıştır.

- Tarım ve Gıda Etiği Derneği tarafından düzenlenen “Depremin Tarım ve Gıda Sistemine Etkileri” konulu sempozyuma katılım sağlanmıştır.
- OECD İklim Değişikliği Uzmanlar Grubunun toplantılarına katılım sağlanmıştır.
- ISO Sürdürülebilirlik Platformu toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Arnavutluk-Tiran’da TAİEX – Taratolow Bölgesel Çalışma toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Sanayi Bakanlığı tarafından düzenlenen “Döngüsel Ekonomi ve Sürdürülebilirlik Özel Sayısı Konferansına çevrimiçi olarak katılım sağlanmıştır.
- Kahramanmaraş depremleri sonrası oluşan durumun çevre, şehircilik ve iklim değişikliği perspektifinden izlenmesi ve yönetimi ile şehirlerimizin ihyası ve yeniden inşası sürecinde uygulanacak politikaların belirlenmesinde bilimsel bir bakış açısı katmak içine alanında uzman isimlerden oluşan bir “Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Modeli- Kahramanmaraş Depremleri Çalışma Kurulları” kurulmuş ve çalışmalarına katkıda bulunulmuştur.

Nisan 2023 tarihinde:

- “Türkiye Alüminyum Sektörü İçin Düşük Karbonlu Yol Haritası”Projesi Yönlendirme Komitesi Toplantısına katılım sağlanmıştır.
- MRV Sektör Eğitimlerine(Çimento, Birincil Alüminyum, Demirçelik) katılım sağlanmıştır.

Mayıs 2023 tarihinde:

- UNESCAP 79. Komisyon Toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Karbon Fiyatlandırma Paneline katılım sağlanmıştır.
- Akdeniz için Birlik (AİB) 4. Çevre ve İklim Eylemi Çalışma Grubu Toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Türkiye’de Raporlama Kılavuzlarının Hazırlanması, Yeşil Taksonominin Potansiyel Kullanıcılarının ve Faydalanıcılarının Belirlenmesi Projesi” kapsamında düzenlenen çalışmaya katılım sağlanmıştır.

Haziran 2023 tarihinde:

- Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi tarafından düzenlenen Nükleer Güç Santrali Çalıştayına katılım sağlanmıştır.
- Smart Ankara Sürdürülebilir Kentsel Ulaşım Planı (SKUp) Teknik Çalıştayına katılım sağlanmıştır.
- SHURA Türkiye Enerji Sektörü için 2053 Net-Sıfır Politikalar Çalıştayına katılım sağlanmıştır.
- The Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches (OECD) toplantısına katılım

sağlanmıştır.

- UNDP tarafından düzenlenen İklim Adaleti eğitimine katılım sağlanmıştır.
- ERTA Türkiye'nin Yeşil Dönüşüm Stratejileri Toplantı Serisi: Sanayide Yeşil Dönüşüm ve Yeşil Büyümenin Dinamikleri toplantısına katılım sağlanmıştır.

Temmuz 2023 tarihinde:

- Karadağ'da düzenlenen "TAIEX TRATOLOW Regional workshop on selected energy topics" programına katılım sağlanmıştır.
- EFSD+ Karbonsuzlaşma ve Enerji toplantısına katılım sağlanmıştır.

Ağustos 2023 tarihinde:

- Temiz Teknoloji Yenilikçilik ve Girişimcilik Ekosistemleri Politika Çalıştayına katılım sağlanmıştır.

Eylül 2023 tarihinde:

- Temiz Enerji İÇG-Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama Toplantısına katılım sağlanmıştır.
- EFSD+"Gübre, İyi Tarım ve Hayvancılık" Odak Grubu Toplantılarına katılım sağlanmıştır.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından düzenlenen Yeşil Dönüşüm Seminerine katılım sağlanmıştır.

Ekim 2023 tarihinde:

- "Doğu Akdeniz İklim Değişikliği: Yenilenebilir Enerjiye Dayalı Düşük Karbon Ekonomisine Yeşil Geçiş" toplantısına katılım sağlanmıştır.
- OECD tarafından düzenlenen "Akıllı Şehir Yönetimi" konulu toplantıya katılım sağlanmıştır.
- Asfalt Endüstrisinde Yeşil Dönüşüm Konferansına katılım sağlanmıştır.

Kasım 2023 tarihinde:

- RECIST23 Konferansına katılım sağlanmıştır.
- OECD tarafından düzenlenen IPAC Toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Sürdürülebilir Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuat Uyumu İhtisas Çalışma Grubu altında faaliyet gösteren Eko Tasarım Alt Çalışma Grubu Toplantısına katılım sağlanmıştır.

Aralık 2023 tarihinde:

- Sanayi Bakanlığı tarafından düzenlenen "Türkiye Gübre Sektörü için Düşük Karbonlu Yol Haritası Projesi" toplantısına katılım sağlanmıştır.
- Mitigation Action Facility (MAF) Cement Project toplantısına katılım sağlanmıştır.
- TEPAV tarafından düzenlenen "Yeşil Dönüşüm: Yol Haritası ve Finansman" toplantısına katılım sağlanmıştır.

- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından düzenlenen Avrupa Yeşil Mutabakatı Eğitimine katılım sağlanmıştır.
- Sanayi Bakanlığı tarafından düzenlenen Çelik ve Alüminyum Sektörü çalışma grubu toplantılarına katılım sağlanmıştır.
- Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı çalışma grubu toplantısına katılım sağlanmıştır.

**SERA GAZI EMİSYONLARININ İZLENMESİ DAİRESİ
BAŞKANLIĞI 2023 YILI YÜRÜTÜLEN
FAALİYET VE PROJELER**

6. Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

6.1. Mevzuat Çalışmaları

6.1.1. Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmelik Revizyon Çalışmaları

10 Kasım 2021 tarihinde taraf olunan Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü Kigali Değişikliği kapsamında hazırlanmış olan “Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmelik” 29/6/2022 tarihli ve 31881 sayılı Resmî Gazete ‘de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Temel olarak florlu sera gazlarının ithalatını düzenleyen ve ülke kotası doğrultusunda ithalatçılara verilecek ithalat izni (kota) ile ilgili kısımlar ile atık florlu sera gazlarının geri dönüşüm, geri kazanım ve ıslah süreçleri ile ilgili kısımlarda yapılacak değişiklikler ve güncellemelerden dolayı yönetmelikte revizyona ihtiyaç duyulmuştur. 2023 yılında başlamış olan revizyon çalışmalarının 2024 yılında sonuçlandırılması hedeflenmektedir.

6.1.2. Tebliğ Çalışmaları

Ozon tabakasını incelten maddeler ve florlu sera gazlarının ticaretine yönelik olarak tarafımızca hazırlanıp Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan “Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Kimyasalların İthalat Denetim Tebliği”, “Ozon Tabakasını İncelten Maddeler ve Florlu Sera Gazlarının İthaline İlişkin Tebliğ” ve “Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin ve Florlu Sera Gazlarının İhracına İlişkin Tebliğ” olmak üzere 3 adet tebliğ yürürlüktedir.

Bahse konu tebliğler, her sene ihtiyaca göre tekrar gözden geçirilip revize edilerek her yılın 31 Aralık günü Resmi Gazetede yayımlanmaktadır. “Ozon Tabakasını İncelten Maddeler ve Florlu Sera Gazlarının İthaline İlişkin Tebliğ” ile “Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Kimyasalların İthalat Denetimi Tebliği” güncellenmesi için Ticaret Bakanlığı uzmanları ile oluşturulan bir çalışma grubu içerisinde tebliğlerin güncelleme çalışmaları tamamlanarak 31.12.2023 tarih ve 32416 sayılı Resmi Gazete ‘de yayımlanmıştır.

6.1.3. Florlu Sera Gazlarının Yönetimi Hakkında Genelge

10 Kasım 2021 tarihinde taraf olunan Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü Kigali Değişikliği kapsamında hazırlanmış olan “Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmelik” 29/6/2022 tarihli ve 31881 sayılı Resmî Gazete ‘de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

“Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmelik” doğrultusunda florlu sera gazlarının ithalat, ihracat, kullanım ve ülke içerisinde dağıtım faaliyetlerini yürüten gerçek veya tüzel kişiler için asgari gereklilikler ve ilgili esaslar belirlenmesi amacıyla 05.05.2023 tarih ve 2023/3 sayılı “Florlu Sera Gazlarının Yönetimi Hakkında Genelge” yayımlanmıştır.

6.1.4. Sera Gazlarının Takibi Hakkında Yönetmelik ve Uygulama Tebliği

Sera gazı emisyonlarının izlenmesi birimi tarafından 2023 yılında 1531 izleme planı incelenmiş ve bunların 991'i uygun bulunarak onaylanmıştır. Ayrıca Veri yönetim sistemi sistem geliştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

2023 yılı içerisinde güncel uygulama ve ülke gereklilikleri göz önünde bulundurularak sektörden gelen talepler ve başkanlığımız tarafından tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda uygulama ve mevzuat değişiklik ihtiyaçları tespit çalışmaları yürütülmüştür. 2024 yılında sera gazı emisyonlarının izlenmesi ile ilgili mevzuat revizyonunun yapılması planlanmaktadır.

6.2. Proje Faaliyetleri

1. Ulusal Ozon Birimi Kurumsal Güçlendirme Projesi (IS) 10. Faz	
Proje Ödenek Kaynağı	Çok Taraflı Fon (MLF)
Proje Süresi	1 Ocak 2023 – 31 Aralık 2024
Projenin Maliyeti (Bütçesi)	459.264 USD
Proje Ortağı Kurum veya Üniversite	Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO)
Proje Yöneticisi veya Proje Lideri	Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) Ole Nielsen
Projenin Gerekçesi ve Başlıca İş Paketleri	Kurumsal Güçlendirme Projesi 10. Fazının amacı, Ulusal Ozon Birimi olarak adlandırılan Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Daire Başkanlığının, Montreal Protokolü ve ozon tabakasının korunmasına yönelik diğer ilgili ulusal ve uluslararası mevzuatın uygulanmasına idari ve teknik kapasitesinin güçlendirilmesine destek olmaktır.
Projenin Çıktıları	Ülkemizin HCFC'ler ve HFC'lerin yönetimi amacıyla ulusal kapasitesi güçlenmektedir.
Projenin Mevcut Durumu	✓ Mevzuat geliştirme, kamuoyu bilinçlendirme ve bilgilendirme, kurumsal teknik altyapı güçlendirilmesi başlıklarında yayın, çalıştay, eğitsel faaliyetler olarak gerçekleştirilmektedir. ✓ 16 Eylül Dünya Ozon Tabakasının Korunması Günü kutlamaları gerçekleştirilmektedir. Yılda bir kez gerçekleştirilen ve kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve sektör temsilcileri ile bir araya gelinerek özellikle mevcut ve yapılan çalışmalar ile ilgili bilgi verilen Ozon Paneli düzenlenmektedir.

2. Hidrokloroflorokarbon (HCFC)'lerin Sonlandırma Yönetim Planı Projesi (HPMP)

Proje Ödenek Kaynağı	Çok Taraflı Fon (MLF)
Proje Süresi	2013-2027
Projenin Maliyeti (Bütçesi)	14.223.540 USD
Proje Ortağı Kurum veya Üniversite	Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO)
Proje Yöneticisi veya Proje Lideri	Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) ✓ Ole Nielsen
Projenin Gerekçesi ve Başlıca İş Paketleri	Hidrokloroflorokarbonların (HCFC) Sonlandırılması Yönetim Planı (HPMP) Projesi, Ozon Tabakasını İncelten Maddelerden HCFC grubu gazların uluslararası ve ulusal çerçevede, ithalat-ihracat ve kullanımlarına yönelik olarak kapsamlı ulusal strateji ve eylem planlarının geliştirildiği temel ulusal strateji belgesidir. HPMP Projesi, HCFC'lerin ilgili sektörlerdeki (köpük, soğutma, iklimlendirme, servis ve bakım vs.) mevcut kullanım durumları, alternatif gaz ve teknolojiler, ulusal ve uluslararası ilgili mevzuat ile kurumsal yapı ve kapasitelerin değerlendirilerek, belirlenen sonlandırma takvimi ve sonrasında tüm ilgili kamu, özel, meslek ve eğitim kuruluşlarınca yürütülecek faaliyetleri kapsamaktadır. Bu projeyle, Türkiye Cumhuriyeti, 1 Ocak 2013 tarihine kadar ön-karıştırılmış poliollerde HCFC-141b'nin kullanılmasını; 1 Ocak 2015 tarihine kadar RAC üretim sektöründe HCFC-22'nin kullanılmasını ve 1 Ocak 2025 tarihine kadar HCFC-22'nin RAC servis dâhil diğer tüm kullanımlarını yasaklayacağını taahhüt etmiştir.
Projenin Çıktıları	Türkiye de OTİM kullanımı üretim aşamasında sonlandırılmış olup 2025 yılı itibarıyla de servis işlemlerinde kullanımı sonlandırılacaktır.
Projenin Mevcut Durumu	Bugüne kadar aşağıdaki faaliyetler tamamlanmıştır. ✓ Ulusal bir belgelendirme sistemi kurulmuştur. ✓ Düşük Küresel Isınma Potansiyeline sahip soğutucu akışkanların teşvik edici uygulama/demonstrasyon projeleri geliştirilmiştir. ✓ Ülkemizin farklı bölgelerinde bulunan 25 Mesleki ve Teknik okula ekipman desteği verilmiştir, ✓ Geri kazanım ve ıslah faaliyetlerinin güçlendirilmesi adına Kocaeli, Bolu ve Ankara illerinde 3 adet soğutucu gaz ıslah merkezi kurulmuştur. Bu tesislerin kapasite geliştirme çalışmaları devam etmektedir. ✓ Farkındalık artırma çalışmaları yapılmaktadır. ✓ Emisyon azaltımı için iyi uygulama örnekleri programı kapsamında servis teknisyenlerinin eğitimi yürütülmektedir. ✓ Gümrük müdürlüklerine konu özelinde eğitimler düzenlenmiş ve yeni eğitimler planlanmaktadır.

3. Türkiye – Kigali HFC Uygulama Planının Hazırlanması Projesi (KIP-PRP)

Proje Ödenek Kaynağı	Çok Taraflı Fon (MLF)
Proje Süresi	24 ay (Haziran 2022- Haziran 2024)
Projenin Maliyeti (Bütçesi)	220,000.00 Usd (%55 UNIDO - %45 UNDP)
Proje Ortağı Kurum veya Üniversite	✓ Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) – lider kuruluş ✓ Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) – işbirlikçi kuruluş
Proje Yöneticisi veya Proje Lideri	Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) ✓ Ole Nielsen Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ✓ Cherlotte De Bruyne
Projenin Gerekçesi ve Başlıca İş Paketleri	2022 yılının Ağustos ayında başlayan proje ilk aşamada 2024-2029 yılları arasında HFC'lerin aşamalı azaltılması amaçlı ulusal strateji niteliğindeki Kigali Uygulama Planı Projesini hazırlama projesidir. Proje, UNIDO (lider uygulayıcı kuruluş) ve UNDP (işbirlikçi kuruluş) tarafından uygulanmaktadır. Hazırlık Projesi ile sektör ve paydaşlarla Kigali Değişikliği ile birlikte değişen ulusal mevzuata ve prosedürlere ilişkin toplantılar, çalıştaylar düzenlenmesi, HFC'lerin aşamalı azaltımı çerçevesinde ülke ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu kapsamda eğitimler düzenlenmesi, Kigali Değişikliği kapsamında ülke ihtiyaçlarına göre farkındalık artırma çalışmalarının yürütülmesi ve düşük ya da sıfır Küresel Isınma Potansiyelli gazlara geçişte ulusal fırsatların ve engellerin belirlenmesi, enerji verimli uygulamalara ve doğal soğutkanlara geçiş için önceliklerin ve stratejilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.
Projenin Çıktıları	Kigali Uygulama Planının geliştirilmesiyle, ülkemizin HFC azaltımına yönelik stratejisinin oluşturulması
Projenin Mevcut Durumu	KIP projesine, 4-8 Aralık 2024 tarihlerinde gerçekleştirilecek 95. Excom'da başvurunun yapılması amacıyla proje dokümanının en geç 12 Ağustos 2024 tarihine kadar tamamlanması hedeflenmektedir.

4. COOL-UP Ortadoğu'da Sürdürülebilir Soğutmanın Yaygınlaştırılması Projesi

Proje Ödenek Kaynağı	Ulusal İklim İnisiyatifi (IKI)
Proje Süresi	Aralık 2020-Ocak 2027
Projenin Maliyeti (Bütçesi)	Projenin uygulandığı dört ülke (Türkiye, Lübnan, Mısır ve Ürdün) bulunuyor ve Ülkemize düşen bütçe konusunda bilgi verilmemektedir.
Proje Ortağı Kurum veya Üniversite	Guidehouse, Öko-Recherche, Frankfurt School, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Lübnan Enerji Koruma Merkezi, Integrated Development Group, İstanbul Aydın Üniversitesi
Proje Yöneticisi veya Proje Lideri	✓ Guidehouse ✓ Katja Eisbrenner
Projenin Gerekçesi ve Başlıca İş Paketleri	Cool-Up Projesi Türkiye, Lübnan, Mısır ve Ürdün'de yürütülmektedir. Proje, konut ve ticari binalarda soğutma ve iklimlendirmeye yönelik bütünsel bir yaklaşımla sürdürülebilir soğutma zorluğunu ele almaktadır. Yaklaşım, dört ana temele dayanmaktadır: 1. Soğutma talebinin azaltılması (pasif tedbirler yoluyla) , 2. Hidroflorokarbonların (HFC) azaltılmasının desteklenmesi, 3. Verimsiz soğutma cihazlarının ve soğutucu akışkanların güvenli olarak değişimi ve bertarafı, 4. Soğutucu cihazların işletimi, eğitim ve farkındalığın geliştirilmesi. Sürdürülebilir soğutmaya arttırmaya yönelik potansiyel mekanizmalar, sektörler arası genel değerlendirmede politik/kurumsal, mali ve teknik açıdan teşvik edilen girişimlerle sağlanacaktır.
Projenin Çıktıları	<u>Politik:</u> NDC'lerdeki değerlendirmeleri ve Kigali Değişikliğini desteklemek <u>Teknik:</u> Artan soğutma talebini önlemek için F gazı içermeyen ve enerji tasarruflu çözümleri teşvik etmek <u>Mali:</u> Soğutma geçişini desteklemek üzere mali modeller geliştirmek
Projenin Mevcut Durumu	✓ 1. Bölgesel Konferans İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. ✓ Sürdürülebilir Soğutma kapsamında Türkiye Finans Piyasası Değerlendirme Raporu hazırlanmıştır. ✓ Düzenleyici Analizi Raporu hazırlanmıştır. ✓ Proje paydaşları ile tematik toplantılar gerçekleştirilmiştir.

5. Türkiye'de Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması Konusunda Kapasite Geliştirme Projesi

Proje Ödenek Kaynağı	Uluslararası İklim İnisiyatifi (IKI) çerçevesinde Alman Federal Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı (BMWK)
Proje Süresi	12 ay (Ocak 2023- Aralık 2024)
Projenin Maliyeti	1.700.000 Euro
Proje Ortağı Kurum veya Uygulayıcılar:	İklim Değişikliği Başkanlığı (İDB) Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ)
Projenin Gerekçesi ve Başlıca İş Paketleri	17.05.2014 tarih ve 29003 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkındaki Yönetmelik kapsamında, sera gazı emisyonlarının takibi için güvenilir ve sağlam bir veri tabanı içeren ve gelecekteki azaltım tedbirlerine yönelik sağlam bir temel oluşturan tesis bazlı çevrimiçi bir veri yönetim sistemi kurulması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır.
Projenin Çıktıları	✓ Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması Sisteminin optimizasyonu sağlanacaktır. ✓ Önümüzdeki yıllarda hayata geçirilmesi planlanan Emisyon Ticaret Sistemine doğru ve güvenilir veri sağlanabilmesi için kurumsal kapasitenin geliştirilmesi sağlanacaktır.
Projenin Mevcut Durumu	✓ Proje 2013 yılında resmi olarak başlamış olup 2023 yılı sonunda güncel uzatması alınmıştır. ✓ Kapasite Gelişimi için ilgili personele sektörel eğitimler, teknik çalışma ziyaretleri ve operasyonel planlama toplantıları gerçekleştirilmiştir. ✓ Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması Sisteminin geliştirilmesi amacıyla yazılım birinci kısım güncelleme ve revizyon çalışmaları tamamlanmıştır.

6.3. Temel Faaliyetler

6.3.1. HFC Kontrol Belgesi

10 Mayıs 2023 tarihi itibarıyla Hidroflorokarbonların (HFC) ve HFC içeren karışımların ithalat ve ihracat izinleri Başkanlığımızca düzenlenen HFC kontrol belgesi ile verilmektedir.

Başvuru ve izinler FARAVET üzerinden yapılmaktadır. HFC kontrol belgesine ilişkin usul ve esaslar 05.05.2023 tarihli Florlu Sera Gazlarının Yönetimi Hakkında Genelge ile düzenlenmiştir.

2023 yılı sonu itibarıyla toplam 689 adet ithalat ve ihracat için HFC kontrol belgesi izni düzenlenmiştir.

6.3.2. F-gaz Yıllık Faaliyet Raporları

Florlu sera gazlarına ilişkin yönetmeliğin 14' üncü maddesine göre florlu sera gazı ve diğer florlu maddelerin kullanıcıları, dağıtıcıları, dökme olarak veya ürün/ekipman içerisinde ithalatçıları ve ihracatçıları ile bu gazların geri kazanılmasını, geri dönüştürülmesini, ıslah ve imha edilmesini sağlayanlar her yıl 31 Mart tarihine kadar FARAVET üzerinden bir önceki yıla ilişkin faaliyetlerini raporlamak zorundadır.

Bu kapsamda, ilk defa 2023 yılında ilgili gerçek ve tüzel kişiler FARAVET'e 2022 yılına ilişkin faaliyet raporlarını sunmuşlardır.

6.3.3. HFC Kota Tahsisi

Ülkemiz, Kigali Değişikliğine taraf ülkeler arasında yer aldığından ve Protokolün Madde 5 ülkeleri arasında olduğundan 2024 yılı itibarıyla Ozon Sekreteryası tarafından belirlenen referans değeri üzerinden HFC üretim ve tüketimimizde azaltım takvimi uygulamaya başlayacaktır.

Bu yıl ilk defa 2024 yılına yönelik kota başvuruları 7 Mayıs – 9 Eylül tarihleri arasında FARAVET üzerinden alınmıştır. Bu süreçte, FARAVET'e kayıtlı firmalara ve ilgili sektör derneklerine duyurular yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucu Başkanlığımızca Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmelikte yer alan yöntemle göre kotalar başvuran firmalara tahsis edilmiştir. 2 Ekim 2023 tarihinde tahsisler tamamlanmış ve her firma kendi kotasını görecek şekilde FARAVET üzerinden duyurulmuştur.

6.3.4. TS13905 Hizmet Yeri Belgesi Revizyon

Florlu sera gazlarını içeren veya çalışması bu gazlara dayanan sabit soğutma, iklimlendirme, ısı pompası ve sabit yangından korunma ekipmanının kurulumunu, bakımını veya servisini, onarımını veya devreden çıkartılmasını gerçekleştiren tüzel kişiler "Florlu sera gazları ile

çalışan veya bu gazları içeren iklimlendirme ve soğutma cihazlarının, ısı pompalarının ve yangın söndürme sistemlerinin, elektrik şalt cihazlarının montaj, bakım ve servis hizmetini veren yerler için kurallar” başlıklı TS13905 numaralı hizmet yeri belgesine sahip olmak zorundadır.

Bu kapsamda, ilgili sektörler tarafından karşılaşılan problemler tarafımıza iletilmiş ve TSE ile standart revizyon çalışmalarına başlanmıştır. Kasım 2023 tarihinde revize standartı kabul edilmiştir.

6.3.5. Country Programme (CP) ve A7 Raporlarının Sunulması

Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolüne taraf olan ve Çok Taraflı Fon (MLF)’dan fon alan Madde 5 ülkeleri tüketim ve üretim (uygulanabildiği yerde) sektörlerindeki Montreal Protokolü altında belirlenen kontrol altına alınan maddelerin aşamalı olarak sonlandırılmasının veya azaltılmasının takibi amacıyla, her yıl bir önceki yıla ait kontrol altına alınan maddelere ilişkin olarak MLF sekreteryasına en geç 1 Mayıs’a kadar zorunlu bir rapor sunması gerekmektedir.

Montreal Protokolü’nün 7. Maddesi kapsamında kontrol altına alınan maddelerin ithalatı, ihracatı ve üretimine ilişkin verileri Ozon Sekreteryasına sunması gerekmektedir. CP veri raporu formatındaki ithalat, ihracat ve üretim sütunları, Madde 7’de rapor edilen verilerle tutarlı olmalıdır. İki rapor arasındaki uyum ExCom toplantılarında değerlendirilmektedir.

Ülkemiz de, Taraf olduğumuz Montreal Protokolü 7. Maddesi gereği her yıl UNEP Ozon Sekreteryasına bir önceki yılın OTİM ve HFC’lerine ait ithalat ve ihracat, üretim ve bertaraf verilerini raporlamakla yükümlüdür. Taraf ülkeler A7 raporunu her yıl en geç 30 Eylül olmak üzere, tercihen 30 Haziran’a kadar Ozon Sekreteryasına sunmakla yükümlüdür.

Bu kapsamda Ülkemiz adına hazırlanan CP ve A7 raporları sırasıyla 4 Mayıs 2023 ve 19 Temmuz 2023 tarihlerinde teslim edilmiştir.

6.3.6. Ekipman Operatörleri Merkezi Veri Tabanı (EKOMVET)/Faaliyet Raporları Merkezi Veri Tabanı (FARAVET) Yazılımlarını Geliştirme Çalışmaları

Montreal Protokolü’ne gelen Kigali Değişikliği kapsamında hem HFC’ler için çevrimiçi lisans sistemi ve kota yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla hem de AB 517/2014 tüzüğüne uyum çalışmaları kapsamında yayımlanan Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında Ekipman Operatörleri Merkezi Veri Tabanı (EKOMVET) ve Faaliyet Raporları Merkezi Veri Tabanı (FARAVET) yazılımlarına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu kapsamda, ilk olarak Ekim 2020 tarihinde ARGESIT Yazılım firması ile UNIDO arasında istenilen uygulamaları hazırlamak üzere bir yıl süreli sözleşme imzalanmıştır. Mayıs 2022

tarihinde UNIDO desteği ile ek geliştirme, bakım ve teknik destek işlemleri için bir yıllık ikinci sözleşme yapılmıştır. Eylül 2023 tarihinde ise ek geliştirme, bakım ve teknik destek işlemlerinin devam ettirilmesi için UNIDO desteği ile üçüncü bir sözleşme bir yıl süreliğine başlatılmıştır. Yeni sözleşme kapsamında sistemler geliştirilmeye devam etmektedir.

6.3.7. Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Faaliyetleri

17/05/2014 tarihli ve 29003 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik" kapsamında 2015 yılından itibaren emisyon hacmi yüksek sanayi ve enerji tesislerinden kaynaklanan sera gazı emisyonları yıllık olarak veri yönetim sistemiyle takip edilmektedir.

2015 yılından itibaren yönetmelik kapsamında; elektrik üretimi, çimento, demir-çelik, alüminyum, rafineri, seramik, kireç, kâğıt, gübre, tuğla, kimya ve cam sektörlerinde faaliyet gösteren tesislerden kaynaklanan sera gazı emisyonları tesis seviyesinde izlenmektedir. 2023 yılı sonu itibarıyla sistemde kayıtlı yaklaşık 750 tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin doğrulanmış sera gazı emisyonları, ülkemizin toplam sera gazı emisyon verilerinin yaklaşık %50'sini oluşturmaktadır.

Sera gazı emisyonlarının izlenmesi birimi tarafından 2023 yılında tesisler tarafından onaya sunulan 1531 izleme planı incelenmiş ve bunların 991 adedi uygun bulunarak onaylanmıştır. Uygun görülmeyen planlar gerekçeli olarak ilgili tesislere iade edilmiş ve uygunlukları sağlanmıştır. Ayrıca emisyonların izlenmesi ile ilgili olarak süreçlerin çevrimiçi olarak yürütüldüğü Başkanlığımız Veri yönetim sisteminin oluşan ihtiyaçlar ve kullanıcı dostu ara yüzü özelliklerinin artırılabilmesi için sistem geliştirme çalışmaları birinci kısım tamamlanmıştır.

6.3.8. Kigali Uygulama Planı Çalıştayı - 1

Birleşmiş Milletler Sinai Kalkınma Teşkilatının (UNIDO) uygulayıcısı olduğu ülkelerin katılımıyla 25-26 Ocak 2023 tarihinde Viyana, Avusturya'da UNIDO tarafından Kigali uygulama planının geliştirilmesi kapsamında düzenlenen çalıştaya katılım sağlanmıştır. Ülkemizin de taraf olduğu Montreal Protokolü Kigali Değişikliği nin uygulanması konusunda UNIDO'nun Montreal Protokol Birimi (MPU) tarafından düzenlenen toplantıda; Ülkemizin de taraf olduğu Montreal Protokolü, Kigali Değişikliğinin uygulanması, mevcut yükümlülükler konusunda farkındalığın artırılması, Kigali Uygulama Planı konusunda ülkelerin kapasitelerinin nasıl arttırılabileceği konusunda ülkemiz deneyimleri ve görüşleri paylaşılmıştır.

6.3.8. İklimlendirme ve Soğutma Sektöründe İyi Uygulama Örnekleri Eğitimi

Özellikle florlu sera gazlarının yoğunlukla kullanıldığı iklimlendirme ve soğutma sektöründe görev yapan teknik personelin, konuya ilişkin mevzuat hakkında bilgi sahibi olmasını sağlama ve sahada çalışması, florlu sera gazlarına dayanan ekipmana müdahaleye ilişkin iyi uygulamalar hakkında kendilerini geliştirebilmeleri amacıyla UNIDO işbirliğiyle bölgesel düzenlenen eğitimlerin üçüncüsü 200' ün üzerinde katılımcıyla Mart 2023 tarihinde Samsun'da tamamlandı.

6.3.9. Montreal Protokolü Avrupa ve Orta Asya (ECA) Bölgesel Ağ Toplantısı

Nisan 2023 tarihlerinde, Kuzey Makedonya'nın Ohrid şehrinde, UNDP Kuzey Makedonya ile işbirliği içinde UNEP'in Ekonomi Bölümü'nün OzonAction Programı'nın Avrupa ve Orta Asya Montreal Protokolü Ağı (ECA) ülkeleri ile Kuzey Makedonya Çevre ve Fiziksel Planlama Bakanlığı koordinasyonunda, Türkiye'nin de içinde bulunduğu ve Çok Taraflı Fon tarafından finanse edilen, gelişmekte olan ülkelerin (Madde 5) Montreal Protokolü hükümlerine uymasının desteklediği bölgesel toplantı düzenlenmiştir. Başkanlığımız tarafından toplantıya katılım sağlanmıştır.

6.3.10. Kigali Uygulama Planı Çalıştayı - 2

Birleşmiş Milletler Sinai Kalkınma Teşkilatının (UNIDO) uygulayıcısı olduğu ülkelerin katılımıyla Haziran 2023 tarihinde, Viyana'da UNIDO tarafından Hidroflorokarbonların azaltım stratejilerinin ve Kigali uygulama planının geliştirilmesi kapsamında düzenlenen çalıştaya katılım sağlanmış ve Başkanlığımızın bu kapsamda yürüttüğü çalışmalarla ilgili sunum gerçekleştirilmiştir.

6.3.11. Montreal Protokolü 45. Açık Uçlu Çalışma Grubu

Montreal Protokolü tarafları, anlaşmanın başarılı bir şekilde uygulanmasını sağlamaya yönelik kararlar almak, teknik raporları incelemek, teknolojik gelişmeleri değerlendirmek, alternatif gazlar üzerinde görüşmek üzere periyodik olarak toplanmaktadır.

Bu kapsamda, tarafların Açık Uçlu Çalışma Grubunun kırk beşinci toplantısı (OEWG45) 3-7 Temmuz 2023 tarihlerinde Bangkok, Tayland'da UNEP Ozon Sekreteryası tarafından düzenlenmiştir. Başkanlığımız koordinasyonunda gerçekleşen çalışmalarla ilgili olan söz konusu toplantıya katılım sağlanmıştır.

6.3.12. Florlu Sera Gazlarının Yönetimi Doğrultusunda Tesis Denetimleri

Sektörün önde gelen temsilcilerden, F-gaz sektöründe bazı tesislerin mevzuata uymadığı, piyasada hala ithalatı ve piyasaya arzı yasak olan tek kullanımlık tüplerin kullanıldığı ve ithalatının yapıldığı gibi şikâyetler tarafımıza iletilmiştir.

Bu doğrultuda, saha denetimleri ihtiyacı doğmuştur. 28-29 Temmuz 2023 tarihlerinde Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde, 3 tesise ÇED Genel Müdürlüğü ve İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü yetkilileri ile birlikte denetim düzenlenmiştir. Sırasıyla, Cengiz Çakır (Çakır Yangın Söndürme Cihazları ve Güvenlik Sistemleri), Termodinamik Otomotiv İklimlendirme Sistemleri Sanayi ve Dış Ticaret Limited Şirketi ve Ice Soğutma San. ve Tic. Ltd. Şti. tesislerine denetim gerçekleştirilmiştir.

6.3.13. Montreal Protokolü Avrupa ve Orta Asya (ECA) ve Batı Asya (WA) Bölgesel Grupları Eşleştirme Çalıştayı ve Bölgesel Ağ Toplantısı

BM Çevre Programı (UNEP) Ozon Action Programı tarafından ECA ile WA bölgesel Montreal Protokolü taraf ülkelerine yönelik olarak Eylül 2023 tarihlerinde Amman, Ürdün’de “Montreal Protokolü Görevlileri (NOU), Ulusal Enerji Verimliliği Politika Yapıcıları ve Mali Mekanizma Odak Noktaları için Ortak Çalıştay ve Bölgesel Ağ Toplantısı”na katılım sağlanmıştır.

6.3.14. Dünya Ozon Günü Kutlamaları

Ülkemizde her yıl düzenlenen Dünya Ozon Günü kutlamaları, bu yıl Başkanlığımız ve Birleşmiş Milletler Sinai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) iş birliği ile 17 Ekim ve 19 Ekim 2023 tarihlerinde depremzede şehirlerimiz Malatya ve Kahramanmaraş illerinde gerçekleştirilen çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Ozon tabakasının incilmesi ve iklim değişikliği konularında bilinç artırmaya yönelik etkinliklere, 5. sınıf düzeyinde öğrenim gören 200’den fazla öğrenci katılım sağladı.

6.3.15. Montreal Protokolü 35. Taraflar Toplantısı

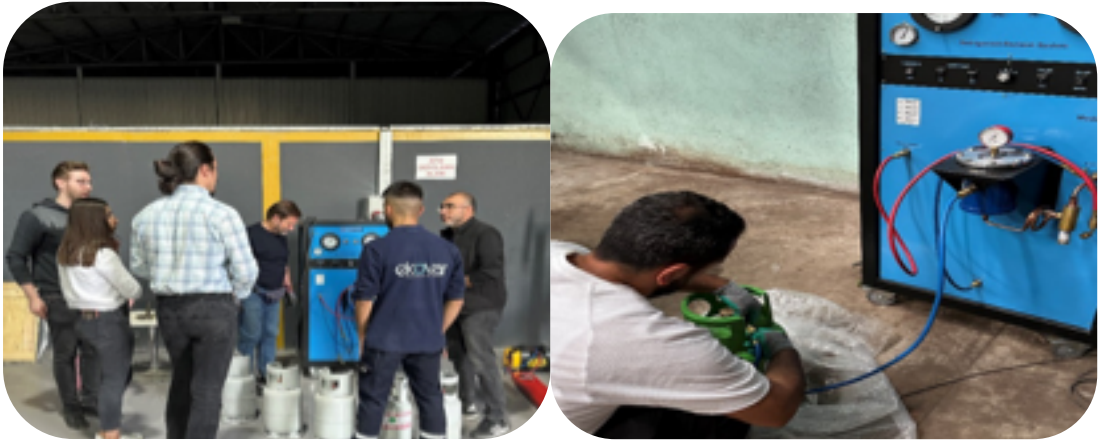
Montreal Protokolü'ne taraf olan ülkelerin her yıl bir araya gelerek protokolde yer alan hususların uygulanmasına ilişkin tartışmalar yürüttüğü ve protokol kapsamında hazırlanan bilimsel değerlendirme raporlarının görüşüldüğü Montreal Protokolü Taraflar Toplantısı'nın (MOP) 35' incisi bu sene 23-27 Ekim tarihleri arasında Kenya'nın başkenti Nairobi kentinde bulunan Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Genel Merkezinde 600 üzerinde katılımcı ile gerçekleştirilmiştir.

Montreal Protokolüne taraf ülkelerin bir araya geldiği 35. Taraflar Toplantısında, Montreal Protokolünün etkili uygulanmasını geliştirmek için uygulanacak kurumsal prosesler, Kigali Değişikliğinin uygulanmasına ilişkin hususlar, enerji verimliliği, halon alternatifleri gibi önemli konular görüşülmüştür. Başkanlığımız tarafından söz konusu toplantıya katılım sağlanmıştır.

6.3.16. Hidroflorokarbonların Geri Kazanımı, Geri Dönüşümü ve Islahı-na (RRR) Yönelik Tesis Ekipman Desteği

Hidroflorokarbonların (HCFC) Sonlandırılması Yönetim Planı (HPMP) Projesi kapsamında ülkemizin soğutkan geri kazanım, geri dönüşüm ve ıslah yapısını geliştirebilmek için seçilen firmalara, bu konudaki ihtiyaçları doğrultusunda ekipman desteğine yönelik aktivite yer almaktadır. Ağustos (2023) ayında ilk olarak Selami Engin, Gerede firmasına ekipmanın kurulumu ve eğitimler tamamlanmıştır.

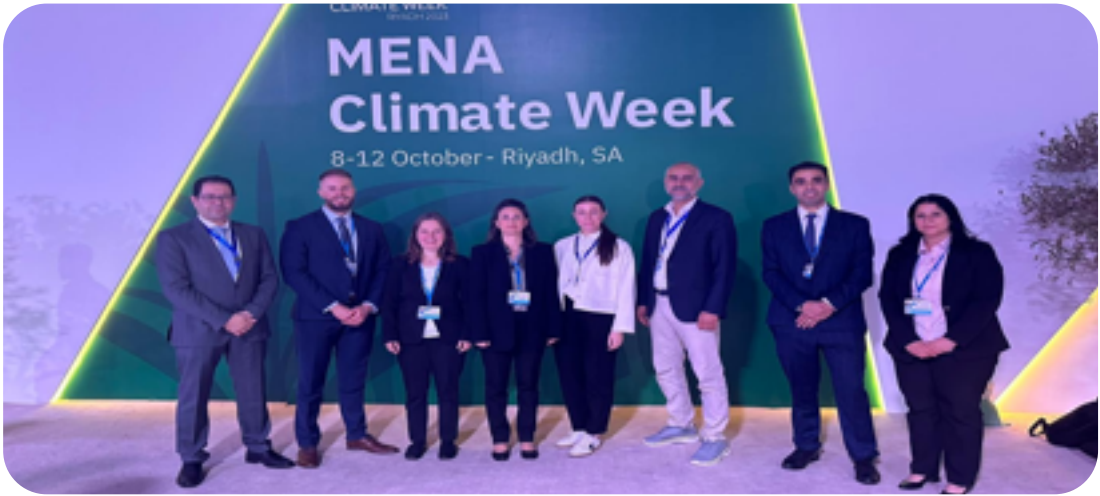
30 Ekim – 4 Kasım tarihleri arasında ise Anoxia, Ankara ve İzaydaş, Kocaeli tesislerinde de kurulumlar ve eğitimler tamamlanmıştır. Tesisler henüz devreye alınmamış olup, mevzuat altyapısı ile birlikte işleyişe geçmesi planlanmaktadır. 2024 yılında tesislerin faaliyete başlaması planlanmaktadır.

6.3.17. Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) Bölgesi İklim Haftası 2023

Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti ev sahipliğinde Riyad şehrinde düzenlenen MENA İklim Haftası 2023, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Başkanlığımız tarafından katılım sağlanan MENA İklim Haftası'nda, COP 28 öncesinde politika yapımcıların, uygulayıcıların, iş dünyasının ve sivil toplumun iklim çözümleri, aşılması gereken engeller ve farklı bölgelerde hayata geçirilen fırsatlar konusunda fikir alışverişinde bulunulmuş ve bölge ülkelerinin ihtiyaç ve beklentilerinin yanı sıra diğer ülkelere örnek projeleri ve çalışmaları tanıtılmış, örnek uygulamalar üzerinde tartışmalar sağlanmıştır.

6.3.18. Ulusal Soğutma Eylem Planı Çalışma Grubu Açılış Toplantısı

Haziran 2023 tarihinde Monec Otel'de Cool-Up Projesi kapsamında hazırlanacak olan "Ulusal Soğutma Eylem Planı" açılış çalıştayı gerçekleştirilmiştir.

Cool Up projesi kapsamında ülkenin soğutma temelli eylemlerdeki tüketim trendlerini ortaya koyarak ülkeye, soğutmadan kaynaklanan enerjiyle ilgili emisyonları azaltmak için kapsamlı eylemi, soğutucu gazlardan kaynaklanan emisyonlarla ilgili planlarla uyumlu hale getirme yollarını belirlemede yardımcı olacak, tüm faaliyetlerin temelini oluşturacak bir strateji dokümanı olan Ulusal Soğutma Eylem Planı (NCAP) çalışma grubu açılış toplantısına katılım sağlanmıştır.

6.3.19. İRD Sektörel Eğitimleri

09-10.02.2023 ve 26-27-28.04.2023 tarihlerinde MRV Projesi kapsamında sektörel eğitimler gerçekleştirilmiştir. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na yeni katılan personelin

kapasitesini geliştirmek ve mevcut personelin sektörel İRD süreçlerine ilişkin kapasitesini artırmak amacıyla; elektrik, demir-çelik, çimento, birincil alüminyum ve tuğla olmak üzere 5 sektör için eğitimler gerçekleştirilmiştir.

6.3.20. İRD Kapasite Geliştirme Projesi kapsamında Almanya Teknik Gezisi

ETS'nin Türkiye'de uygulanması için İRD sisteminin geliştirilmesini amaçlayan Daire Başkanlığımız ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) tarafından yürütülen "Türkiye'de Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması (İRD) Konusunda Kapasite Geliştirme Projesi" kapsamında, 06-09.03.2023 tarihleri arasında Almanya Çalışma Ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen toplantılar; ziyaret edilen kurum ve kuruluşların deneyimlerinin aktarıldığı, değerli bilgilerin paylaşılması hasebiyle, Türkiye'deki yasal düzenlemeler, uygulama politikalarına katkıda bulunması açısından oldukça yüksek önem taşımaktadır. Alman Federal Ekonomi ve İklim Koruma Bakanlığı (BMWK), Almanya Emisyon Ticaret Sistemi Yetkili Otoritesi (DEHST), Alman ETS'yi uygulayan veya uygulamayı planlayan hükümetler ve kamu yetkilileri için uluslararası bir forum olan Uluslararası Karbon Eylem Ortaklığı (ICAP) ziyaret edilmiştir.

6.3.21. TRATOLOW Projesi Bölgesel Enerji Çalıştayı

Podgoritsa-Karadağ'da 11.07.2023-12.07.2023 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya Başkanlığımızın yanı sıra Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Sanayi ve Teknoloji, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı temsilcileri de katılım sağlamıştır.

6.3.22. İRD Projesi Kapsamında Hollanda'ya Düzenlenen Teknik İnceleme Ziyareti

Başkanlığımız ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) tarafından yürütülen “Türkiye’de Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması (İRD) Konusunda Kapasite Geliştirme Projesi” kapsamında 4-8 Eylül 2023 tarihleri arasında Hollanda’da teknik toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Hollanda’nın Lahey, Velsen ve Amsterdam kentlerine yapılan ziyarette; “Grandfathering” uygulamaları özelinde İRD ve ETS hakkında bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Başkanlığımız personellerinden oluşan heyet, ziyaret kapsamında Hollanda Maliye Bakanlığı, Hollanda Emisyon Otoritesi, Hollanda Ekonomik İlişkiler ve İklim Politikası Bakanlığı, TATA Steel ve Vattenfall Power’a ziyarette bulunmuştur.

Ayrıca, T.C. Lahey Büyükelçiliği’ne de bir ziyarette bulunularak Büyükelçimiz Sayın Selçuk Ünal ile istişarelerde bulunulmuştur.

6.3.23. Merkezi Elektronik Doğrulamacı Kuruluş Atama Sistemi’nin (MEDAS) Kurulması ve İş Ataması

“Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik” kapsamına giren tesislere ait doğrulanmış sera gazı emisyon raporlarının kalitesi, kurulacak olan Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi için büyük bir önem arz etmekte olup sistemdeki verilerin daha doğru ve güvenilir olması sağlanmalıdır.

Mevcut durumda doğrulamacı kuruluşlar ve tesisler arasındaki ticari ilişki sera gazı emisyon raporlarının güvenilirliği açısından riskler taşımaktadır. Bu minvalde, doğrulamacı kuruluşların

bağımsızlığını güçlendirmek ve doğrulama raporlarının daha güvenilir olmasını sağlamak için yönetmelik kapsamına giren tesislere ait sera gazı emisyon raporlarının doğrulanması ile ilgili bir atama sistemine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu doğrultuda, sera gazı emisyon raporlarının doğrulanması iş ve işlemlerinin ataması 2023 yılı itibariyle Merkezi Elektronik Doğrulayıcı Kuruluş Atama Sistemi (MEDAS) üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Kasım 2023 tarihinde Başkanlığımız ev sahipliğinde İklim Değişikliği Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Sayın Abdülkadir BEKTAŞ'ın Başkanlığında Doğrulayıcı Kuruluş temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilen toplantıda, MEDAS üzerinde yer alan atama butonunu aktif hale getirmesinin ardından 701 tesis ile 8 Doğrulayıcı Kuruluş arasında 2023 yılı Sera Gazı Emisyon Raporu Doğrulama eşleştirmeleri MEDAS tarafından otomatik olarak gerçekleştirilmiştir.

6.3.24. TRATOLow Projesi, Yüksek Düzeyli Karbon Fiyatlandırma Çalıştayı

Türkiye ve Batı Balkanlarda Düşük Emisyonlara ve İklim Dirençli Ekonomiye Geçiş Projesi AB Komisyonu tarafından yönetilmekte olup faydalanıcı ülkeler Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ, Kosova, Makedonya, Sırbistan ve Türkiye'den oluşmaktadır.

Projenin amacı Paris Anlaşmasının uygulanması, düşük emisyonlu iklime dirençli ekonomilerin geliştirilmesi ve Paris Anlaşması yükümlülükleri kapsamında AB üyesi ülkeler ile IPA-II faydalanıcısı ülkeler arasında tecrübe ve bilgi alışverişinin sağlanmasıdır.

Bu kapsamda, Ekim 2023 tarihlerinde Viyana'da Yüksek Düzeyli Karbon Fiyatlandırma Çalıştayı'na katılım sağlanmıştır. Ülkemizin, ETS ve İRD tecrübeleri, faydalanıcı ülkelerle paylaşıldı.

**STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANLIĞI 2023 YILI
YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER**

7. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

7.1. Mevzuat Çalışmaları

2023 yılında ağırlıklı olarak Başkanlığımız mevzuat çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Stratejik Plan hazırlık çalışmalarının üst düzeyde sahiplenilmesi ve strateji geliştirme kurulunun oluşturulması ile çalışmaların başlaması talimatını veren “Stratejik Plan Genelgesi” hazırlanmış ve Sayın Bakanımızın onayına müteakip yürürlüğe girmiştir.

“Yurtdışı Görevlendirme Genelgesi” ile “İmza Yetkileri Yönergesi” hazırlık çalışmalarında Hukuk Müşavirliği ve Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ile çalışmalar yürütülmüştür.

İdarenin ön mali kontrol usul ve esaslarını düzenleyen “İklim Değişikliği Başkanlığı Ön Mali Kontrol Yönergesi” revize edilerek internet sayfasında yayınlanmıştır.

İklim Kanunu çalışmaları kapsamında kanun taslağının özellikle gelirleri düzenleyen maddelerine ilişkin önemli katkılar sağlanmıştır. Ayrıca, imza yetkileri yönergesi çalışmalarına da katkı sağlanmıştır.

7.2. Temel Faaliyetler

Birimimiz 2023 yılı içerisinde gerçekleştirdiği iş ve işlemler aşağıdaki başlıklar altında açıklanmıştır.

7.2.1. İklim Değişikliği Başkanlığı 2024-2028 Stratejik Planı Hazırlık Çalışmaları

İklim Değişikliği Başkanlığı; küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaları yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak üzere 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bağlı kuruluşu olarak kurulmuştur.

Bu çerçevede;

Başkanlığın ilk Stratejik Planı 2024-2028 dönemini kapsayacak şekilde Kalkınma Planı ve Orta Vadeli Programda belirlenen hedef ve politikaları içeren,

üst politika belgeleri ile uyumlu, kurumsal beklentileri karşılayan, geleceğe ışık tutan amaç ve hedefler doğrultusunda “Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile “Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu”na uygun olarak hazırlanmıştır.

Başkanlığımız stratejik planı 3 amaç, 13 hedef ve 29 performans göstergesinden oluşmaktadır.

7.2.2. Üst Politika Belgelerinde İklim Değişikliği Başkanlığı

2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Tedbirleri İzleme Çalışmaları

Başkanlığımızın görev ve sorumlulukları kapsamında; On Birinci Kalkınma Planı esas alınarak 2023 yılı Cumhurbaşkanlığı yıllık programı tedbir tekliflerine ilişkin, Başkanlığımız hizmet birimlerinden gelen bilgiler düzenlenerek Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı’na gönderilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında, Başkanlığımızın sorumlu kuruluş olarak izleyeceği 2 adet tedbir ve 3 adet faaliyet belirlenmiş olup, tedbir ve faaliyetler ilgili hizmet birimlerine bildirilmiştir.

Bu tedbir ve faaliyetlerin takip edilmesi, izlenmesi ve raporlanması işlemlerine olanak sağlamak üzere faaliyet uzmanları tarafından üçer aylık dönemlerde Cumhurbaşkanlığı Plan Program İzleme ve Değerlendirme Sistemine (CPPİDS) bilgi girişleri yapılmıştır.

Tablo 14. 2023 Yılı Programı Tedbirleri

Sıra No	Politika	Tedbir	Faaliyet	Sonuç
1	714. Uluslararası iklim değişikliği müzakereleri ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler ilkeleri ile Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde sürdürülecek, ulusal koşullar ölçüsünde sera gazı emisyonuna neden olan sektörlerde iklim değişikliğiyle mücadele edilecek ve iklim değişikliğine uyuma yönelik kapasite artırımı sağlanarak ekonominin ve toplumun iklim risklerine dayanıklılığı artırılabilecektir.	714.1. Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir.	1.Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ile Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı (2023-2030) hazırlanacaktır.	2024-2030 yıllarını kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı ile İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı tamamlanmıştır. Türkiye'nin Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi çalışmalarının büyük bir kısmı tamamlanmıştır.
2		714.2. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel uyum stratejilerini içeren planlama, uygulama ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.	2.Ulusal iklim değişikliği hafızası oluşturmayı hedefleyen İklim Portalı hizmete açılacaktır.	Faaliyet tamamlanmış ve İklim Portalı e-Devlet üzerinden hizmete açılmıştır.

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Hazırlık Çalışmaları

Başkanlığımızın görev ve sorumlulukları kapsamında; On İkinci Kalkınma Planı esas alınarak 2024 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı tedbir teklifleri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na gönderilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında, Başkanlığımızın sorumlu kuruluş olarak izleyeceği 6 adet tedbir ve 9 adet faaliyet belirlenmiş olup tedbir ve faaliyetler ilgili hizmet birimlerine bildirilmiştir.

Tedbir ve faaliyetlerin takip edilmesi, izlenmesi ve raporlanması işlemlerine olanak sağlamak üzere faaliyet uzmanları tarafından üçer aylık dönemlerde Cumhurbaşkanlığı Plan Program İzleme ve Değerlendirme Sistemine (CPPIİDS) bilgi girişleri yapılacaktır.

Tablo 15. 2024 Yılı Programı Tedbirleri

Sıra No	Politika	Tedbir	Faaliyet
1	357. İç ve dış pazarlarda rekabetçiliğin korunması için yeşil dönüşüm kapsamında ortaya çıkan üretim ve ticarete ilişkin çevre standartlarına uyum sağlanması için gerekli önlemler alınacaktır.	357.2. Dış ticarete rekabetçiliğin korunarak daha ileriye taşınması için ulusal karbon fiyatlandırma mekanizmaları oluşturulacak, öncelikli olarak AB ile uyumlu bir Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) uygulamaya konulacaktır.	1. Ulusal karbon fiyatlandırma mekanizması oluşturulacaktır. 2. AB ile uyumlu bir Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) uygulamaya konulacaktır.
2	380. Finansal sektörde sürdürülebilirlik çalışmaları desteklenecek, Çevresel, Sosyal ve Yönetişimsel (ÇSY) kriterlere yönelik farkındalık artırılarak sürdürülebilir finans alanında yeni ürün ve hizmetler geliştirilecektir.	380.2. Sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin tanımlanmasına ilişkin ulusal taksonomi ve ilgili mevzuat hazırlanacaktır.	1. AB taksonomisi başta olmak üzere, uluslararası taksonomi örnekleriyle uyumlu ve Türkiye'nin ihtiyaçlarını gözetken Ulusal Yeşil Taksonominin oluşturulmasına yönelik mevzuat çalışmaları yapılacaktır.
3	865: İklim risklerine karşı, uluslararası iklim değişikliği müzakereleri, Paris Anlaşması ve Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı çerçevesinde ulusal koşullar gözetilerek sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum eylemlerinin güçlendirilmesine yönelik ilgili tüm paydaşlarla işbirliği içinde yol haritaları hazırlanacak, mevzuat düzenlemeleri yapılacak ve kurumlar arası eşgüdüm sağlanacaktır.	865.1. İklim değişikliğiyle ilgili uygulamaların bütüncül bir biçimde ele alındığı temel mevzuat hazırlığı tamamlanacaktır. 865.2. 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi Doğrultusunda ara dönemler ve ilgili hedefler belirlenerek "Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi" hazırlanacak ve sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedefleri ile taahhütlerini içeren "İkinci Ulusal Katkı Beyanı" güncellenecektir.	1. İklim mevzuatı çalışmaları tamamlanacaktır. 1. Uzun vadeli (2024-2053) Gelişmenin Stratejisi ve On İkinci Kalkınma Planıyla uyumlu olarak iklim değişikliğine yönelik strateji belgesi hazırlanacaktır. 2. İkinci Ulusal Katkı Beyanının hazırlık çalışmaları yürütülecektir.
		865.3. "Paris Anlaşması" hedeflerine ulaşmak amacıyla sera gazı emisyonlarını azaltmak kapsamında atılacak adımları ortaya koymak üzere strateji ve eylem planları hazırlanacak ve uygulamaya geçirilecektir.	1. Uzun Vadeli (2024-2053) Gelişme Stratejisi ve On İkinci Kalkınma Planıyla uyumlu Ulusal İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2023-2030) hazırlanacak, izleme ve değerlendirme mekanizması oluşturulacaktır. 2. Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanmasına ve izlenmesine ilişkin ilke ve yöntemleri içeren teknik kılavuz hazırlanacaktır.
4	872: Karasal ve denizel ekosistemler ile ekosistem hizmetlerinin korunması, iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı ile biyolojik çeşitliliğin korunması sağlanacaktır.	872.6. İklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve arazi tahribatı üzerindeki etkilerinin belirlenebilmesi için araştırma, izleme ve değerlendirme faaliyetleri sürdürülecektir.	1. İklim değişikliğinin özel çevre koruma bölgelerinde denizel ve karasal ekosistemler üzerindeki etkilerinin araştırılması ve uyum kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Cumhurbaşkanlığı Altıncı ve Yedinci 180 Günlük İcraat Programları Çalışmaları

180 Günlük İcraat Programları kapsamında;

Sekizinci 180 günlük İcraat Programı 01.01.2023 - 30.06.2023 tarihleri arasını kapsamakta olup programda yer alan eylem tamamlanarak e-Devlet üzerinden erişime açılmıştır.

Tablo 16. İcraat Programı Başkanlık Eylemleri

Sıra No	Eylem Adı	Sorumlu Birim
1	İklim Portalı'nın hizmete açılması.	İklim Değişikliği Başkanlığı İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Politikalar Dairesi Başkanlığı

7.2.3. Faaliyet Raporları

Birim ve İdare Faaliyet Raporları

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci maddesinde üst yöneticilerin ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde her yıl faaliyet raporu hazırlayacakları hükme bağlanmıştır. Bu hüküm gereğince, Başkanlığımız ilk birim faaliyet raporları 2022 yılı için 2023 yılında hazırlanmıştır.

Hesap verme sorumluluğuna dayalı bir yönetim anlayışının sonucu olarak 2022 yılı İdare Faaliyet Raporu birim faaliyet raporları esas alınarak, idarenin faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde hazırlanmıştır.

Üst yönetim tarafından onaylanan İdare Faaliyet Raporu, Sayıştay ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na gönderilmiş ve internet ortamında kamuoyuna duyurulmuştur.

Aylık Faaliyet Raporları

Başkanlığımız hizmet birimlerinden her ay yapmış oldukları önemli faaliyetler talep edilmekte olup elde edilen bilgiler konsolide edilerek Cumhurbaşkanlığına iletilmek üzere Bakanlığımıza gönderilmektedir. Aylık faaliyet raporlarında aşağıdaki bilgiler yer almaktadır. Bunlar:

- “Mevzuat Çalışmaları” başlığı altında Başkanlığımız birimlerince hazırlanarak Resmi Gazete 'de yayımlanan mevzuatlar,
- “Verilen İzinler” başlığı altında Başkanlığımızın çeşitli kurum, kuruluş ve firmalara vermiş olduğu izin belgeleri,
- “Harcamalar/Mali Yardım ve Destekler” başlığı altında kümülatif harcama gerçekleştirmeleri,
- “Önemli İcraatlar” başlığı altında Başkanlığın görev ve sorumluluğu kapsamında yaptıkları çalışmalara ilişkin bilgiler,
- “Aylık İstatistikler” başlığı altında Başkanlık tarafından üretilen istatistiki bilgiler yer almaktadır.

2023 yılı Başkanlığımız faaliyetleri aylık olarak izlenerek rapor halinde düzenlenmiştir.

7.2.4. 2023 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu

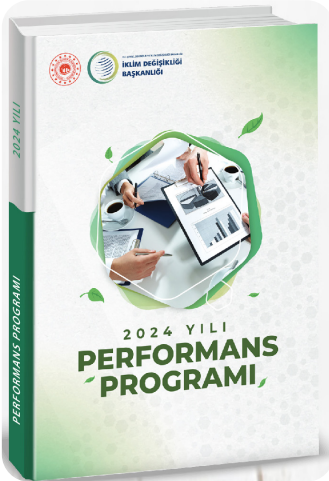
5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 30'uncu maddesinde, genel yönetim kapsamındaki idarelerin, ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentileri ve hedefleri ile faaliyetlerini Temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklayacakları hükme bağlanmıştır.

Temmuz 2023 tarihi itibarıyla İklim Değişikliği Başkanlığı ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçları ile ikinci altı aya ilişkin beklentileri ve hedefleri ile faaliyetlerini içeren rapor hazırlanmıştır.

Bu çerçevede Başkanlığımızca yürütülen hizmetlerin bütçe uygulamalarında, mali saydamlık ve hesap verilebilirliğin artırılması ile kamuoyu denetiminin sağlanması amacıyla kapsamlı bir rapor oluşturulmuş

ve hazırlanan "2023 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu" Başkanlık internet sayfasında yayımlanarak kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

7.2.5. 2024 Yılı Performans Programı Hazırlıklarının Koordinasyonu Çalışmaları

2023 Yılı Performans Programı Ocak(2023) ayı içerisinde nihai hale getirilerek başkanlığımız internet sayfasında yayınlanmıştır.

2024 Yılı Performans Programının hazırlık çalışmaları, program bütçe çalışmalarının ilk aşaması olarak, Başkanlığımız 2024 yılı bütçesi ile eş zamanlı olarak başlamıştır. Başkanlığımızda hazırlanan taslak Performans Programı tamamlanarak bütçe görüşmeleri öncesinde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine sunulmuştur.

Performans programının hazırlanması ve kamuoyuna sunulması sürecinde aşağıdaki iş ve işlemler gerçekleştirilmiştir. Bunlar:

- Tasarı performans programının hazırlanmasına temel teşkil etmek üzere Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından tespit edilmiş olan Başkanlığımızın sorumlu olduğu program, alt program ve

göstergeleri ile faaliyetler üzerinde çalışılmıştır.

- Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile performans göstergelerinin belirlenmesi aşamasında birlikte çalışılmış ve nihai olarak belirlenen göstergeler E-Bütçe Sistemi üzerinden Strateji ve Bütçe Başkanlığı uzmanları tarafından girişleri yapılarak onaylanmıştır. Ayrıca Strateji Geliştirme Dairesi tarafından Başkanlığımızın sorumlu olduğu program, alt program ve faaliyetlerine ilişkin açıklamalar ile göstergelerin yıllık hedef değerleri ve açıklamalarının E-Bütçe Sistemine girişi sağlanmıştır.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilileriyle yapılan görüşmeler sonucunda alınan kararlar ile belirlenmiş olan makroekonomik göstergeler ve bütçe büyüklükleri de göz önünde bulundurularak bütçe kanununda yer alan ödenekler ile 2023 yılsonu itibarıyla güncellemeler yapılarak 2024 Yılı Performans Programının nihai hali hazırlanmıştır.

7.2.6. Bütçenin Hazırlanması ve Uygulanması Çalışmaları

2024 Yılı Bütçesinin Hazırlanması

Bütçenin hazırlanması sürecinde aşağıdaki iş ve işlemler gerçekleştirilmiştir:

- Başkanlığımız 2024 yılı Bütçe hazırlık çalışmalarına Başkanlığımız Performans Programı çalışmalarıyla eş zamanlı olarak başlamıştır.
- Bütçe teklifi çalışmalarına, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanan yılı merkezi yönetim "Bütçe Hazırlama Rehberi Taslağı" ve "Yatırım Programı Hazırlama Rehberi Taslağı", çerçevesinde Başkanlık hizmet birimleri bilgilendirilerek başlamıştır.
- Birimizce, Başkanlık ihtiyaçları belirlenirken personel sayısı, hizmet binası, birimlerin görev yetki ve sorumlulukları, üst politika belgeleri, başkanlık hedef ve tedbirleri gibi değişkenler detaylı olarak değerlendirilmiştir.
- Cari bütçe hazırlık sürecinde ihtiyaçlar ve beklentiler üzerinden detaylı maliyet analizleri yapılmıştır.
- Yatırım tekliflerinin hazırlanması süreci hizmet birimleri ile koordine bir şekilde yürütülmüştür. Yatırım programı hazırlama rehberine uygun olarak projeler hazırlanarak SBB'ye sunulmuştur ve görüşmelere başlanılmıştır.
- Görüşmeler sonucunda teklifler tekrar gözden geçirilerek Başkanlık Yatırım programı hazırlanmıştır.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı yetkilileriyle yapılan görüşmeler sonucunda alınan kararlar ile Cumhurbaşkanlığınca belirlenmiş olan makroekonomik göstergeler ve bütçe büyüklükleri de göz önünde bulundurularak Başkanlığımız bütçesine son şekli verilmiştir.

- TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu ile Genel Kurulda yapılan Başkanlığımız bütçe görüşmelerinde Sayın Bakanımıza milletvekilleri tarafından yöneltilen sorulara yazılı olarak cevap verilmiştir.

2024 Yılı Bütçe Sunuşu

Sayın Bakanımızın, Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesi ile ilgili olarak; TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda ve TBMM Genel Kurulunda yapacağı sunuş konuşmaları ve sunulan dokümanlar, Bakanlık harcama birimleri ve bağlı idarelerle koordineli olarak Bakanlık Strateji Geliştirme Başkanlığınca hazırlanmıştır.

Hazırlık çalışmaları kapsamında Başkanlığımıza ilişkin konularda Sayın Bakanımızın Bütçe Sunuş kitapçığında yer almak üzere birimimiz koordinasyonunda taslak konuşma metni hazırlanmış ve Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilmiştir. Tarafımızca hazırlanan Konuşma metni katkısında iklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapsamında yapılan faaliyetler ile 2024 yılı ve izleyen yıllarda yapılması planlanan faaliyetler, amaç ve hedeflere yer verilmiştir.

2023 Yılı Bütçesinin Uygulanması

1. Ayrıntılı Harcama Programının Hazırlanması ve Revizesi İşlemleri

Başkanlığımız 2023 Yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin, AHP-AFP Çalışmaları Hakkında Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği (Sıra No: 1) doğrultusunda aylar itibariyle dağılımını düzenlemek üzere, ödenek ihtiyaçları göz önüne alınarak Ayrıntılı Harcama Programı (teklif) hazırlanmıştır.

2023 yılı içerisinde; 5018 Sayılı Kanunun 20'nci maddesine göre 4 adet revize talebinde bulunulmuş ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca onaylanmıştır.

2. Ödenek Aktarma İşlemleri

7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 6'ncı maddesi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'nun 21'inci maddesine göre 11 adet aktarma gerçekleştirilmiştir.

2023 yılı içerisinde ödenek ihtiyacı olan tertipler tespit edilerek gerekli ödeneği temin

etmek amacıyla değerlendirmeler yapılmış ve fazla olduğu tespit edilen ödeneklerden, kurum içi aktarma yapılmak suretiyle ihtiyaçlar karşılanmaya çalışılmıştır.

3. Ödenek Ekleme İşlemleri

Ülkemizin üst düzeyde temsilini gerektiren "Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 28. Taraflar Konferansı" kapsamında ihtiyaç duyulan alımlarda kullanılmak üzere sağlanan finansman desteği 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği (Sıra No 2) doğrultusunda başkanlık bütçesine eklenmiştir.

4. Ödenek Gönderme ve Tenkis İşlemleri

Başkanlığımız 2023 yılı bütçesinde yer alan ödenekler için 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği (Sıra No: 2) doğrultusunda 18 adet Ödenek Gönderme Belgesi düzenlenmiş ve onaylanarak gönderilmiştir. Ayrıca ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla 6 adet tenkis belgesi düzenlenmiş ve onay alınarak ödenek geri çekilmiştir.

Tablo 17.İşlem Yapılan Belgelere İlişkin Bilgiler

İşlem Yapılan Belge Açıklaması	Adet
AHP Revize İşlemi	4
Ödenek Aktarma İşlemi	11
Ödenek Ekleme İşlemi	1
Ödenek Gönderme Belgesi	18
Ödenek Tenkis İşlemi	6

7.2.7. Yatırımların İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Yatırımların İzlenmesi

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'ndan gelen Başkanlık projelerinin harcama gerçekleştirmeleri hakkındaki bilgi talebi üzerine, projesi bulunan birimlerden üçer aylık dönemlerde bilgi alınmış ve projelere ait harcamalar konsolide edilerek Kamu Yatırımları Proje Bilgi Sistemine (KaYa) girişleri yapılmıştır.

Yatırımların Değerlendirilmesi

Yatırım Programında yer alan projelerin gerçekleşme ve uygulama sonuçlarına ilişkin yıllık yatırım değerlendirme raporu, birimizce hazırlanarak Mart ayında Sayıştay Başkanlığına, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına

gönderilmiştir. Ayrıca Başkanlığımız internet sayfasında yayınlanarak kamuoyuna duyurulmuştur.

7.2.8. 2022 Yılı Kesin Hesabı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 42 nci maddesi gereğince hazırlanan Bakanlığımız kesin hesabının hazırlanma süreci, Hazine ve Maliye Bakanlığının kesin hesap rehberini yayımlamasından sonra başlamaktadır.

Başkanlığın 2022 Yılı Kesin Hesabı verileri muhasebe kayıtları ile karşılaştırılarak verilerin tutarlılığı sağlanmıştır.

Harcama gerekçelerine, KBS'den alınan gider cetvelleri ile taşınır kesin hesap cetvelleri eklenerek hazırlanan Bakanlık kesin hesabı Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne mutabakat sağlanmak üzere gönderilmiştir.

Mutabakatı sağlanarak nihai hale gelen Bakanlık 2022 Yılı Kesin Hesabı Sayın Bakanın onayına sunulmuş ve Muhasebat Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir.

7.2.9. Taşınır İşlemleri

Taşınır mal iş ve işlemleri 18 Ocak 2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Taşınır Mal Yönetmeliği" çerçevesinde yürütülmektedir.

Başkanlığımız taşınır işlemlerini KBS Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi (TKYS) üzerinden yürütmüştür.

- Taşınır mal işlemleri, yönetmelik gereği yıl içinde sürdürülmüş ve yılsonu işlemleri gerçekleştirilerek kapatılmıştır.
- Yıl içinde Başkanlık taşınırılarının Taşınır Teslim Belgesi ile personele zimmetleri gerçekleşmiş görevden ayrılan personelin iade işlemleri yapılmıştır.
- Personel ihtiyacı doğrultusunda tüketim malzemesi ihtiyaçları karşılanmıştır.
- Taşınır iş ve işlemlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi, görülen aksaklıkların giderilmesi ve uygulama birliğinin sağlanmasına yönelik olarak yönlendirme yapılmıştır.
- Gerek mevzuat açısından, gerekse KBS Taşınır Kayıt ve Yönetim Sisteminin kullanımı açısından birimlerimize destek verme hizmeti verilmiştir.

7.2.10. İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

İç Kontrol

Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve diğer yöneticiler, mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunmasından, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle

personeler verilmesinden, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanmasından, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesinden, kapsamlı bir yönetim anlayışıyla uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanmasından görev ve yetkileri çerçevesinde sorumludurlar. İdarelerde, kuruluş hedefleri olan; faaliyetlerin etkinliğinin ve verimliliğin, finansal ve yönetsel bilgilerin güvenilirliği ile faaliyetlerin uygulamadaki yasa ve düzenlemelere uygunluğunun sağlanması çerçevesinde iç kontrol sistemi büyük önem arz etmektedir.

Bu kapsamda etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve sürekli olarak geliştirilmesi çalışmalarına başlanılmış olup 2024 yılı içinde tamamlanacaktır.

Başkanlığımızca oluşturulan gerekli yazılı prosedür ve talimatlar, birimlere ait iş süreçleri, organizasyon yapısı, teşkilat şemaları, hassas görevler vb. iç kontrol çalışmaları en kısa sürede tamamlanacaktır.

Ön Mali Kontrol

Harcama birimlerince düzenlenen ve Ön Mali Kontrolü yapılmak üzere Başkanlığımıza gönderilen 18 adet ödenek gönderme belgesinin, 11 adet ödenek aktarma belgesinin ve 6 adet tenkis belgesinin ön mali kontrolü Başkanlığımızca yapılmıştır.

Tablo 18. Başkanlığa Gönderilen Belgelerin Ön Mali Kontrolü

Belgeler	Sayı
Ödenek Gönderme Belgeleri	18
Ödenek Aktarma Belgeleri	11
Tenkis Belgeleri	6

Ayrıca;

- Başkanlığımızda çalıştırılacak sözleşmeli personelin sayı ve sözleşmelerinin ön mali kontrolü Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yıllık olarak vize edilen cetvellere ve tip sözleşmelere uygun olarak Birimizce yapılmaktadır.
- İdareler, yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile bütçelerine yurtdışı geçici görevlendirmeler için tefrik edilen ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasının sağlanması amacıyla Kararın 5'inci maddesi kapsamında yapılacak giderlerin gerçekleştirilmesinde azami özeni göstermekle yükümlüdürler. Bu kapsamda idarelerin Mali Hizmetler Birimi 6245 sayılı Harcırak Kanunu'nun 34. Maddesi gereğince çıkarılan Yurtdışı Gündeliklerine Dair Kararın 5. Maddesi kapsamındaki işlemleri 5018 sayılı Kanun uyarınca ön mali kontrole tabi tutmak suretiyle limitlerin aşılması hususunu gözetmektedirler.
- Başkanlık Ön Mali Kontrol Yönergesine tabi iş ve işlemlerin tamamı ön mali kontrole tutulmaktadır.

7.2.11. Diğer Faaliyetler

Başkanlık Hesaplarının Sayıştay Başkanlığı'na Gönderilmesi

17.12.2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri İle Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul Ve Esaslar ait hükümlere göre;

- Hesap dönemi başında verilecek bilgiler Ocak ayı sonuna kadar,
- Aylık mizanlar ve birleştirilmiş veriler defteri takip eden ayın sonuna kadar,
- Hesap dönemi sonunda verilecek defter, mali tablo ve belgeler; ilgili mali yılı takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar,

Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

Başkanlık Temel Mali Tabloları ve Diğer Mali Tabloların Yayınlanması

23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 313'üncü ve 327'nci maddesinde yer alan hükümlere göre;

- Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu,
- Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu,
- Giderlerin Kurumsal Sınıflandırılması Tablosu,
- Giderlerin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu,
- Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu,
- Bütçe Giderlerinin Kurumsal Sınıflandırılması Tablosu,
- Bütçe Giderlerinin Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu,
- Bütçe Giderlerinin Finansal Sınıflandırılması Tablosu,
- Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu,
- Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

aylık olarak; muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğü Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) üzerinden alınıp takip eden ayın yirmisinden itibaren kamuoyu bilgisine sunulmak üzere yayınmıştır.

Ayrıca, söz konusu madde hükümleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yapılan düzenlemeye tabi olarak;

- Bilanço,
- Faaliyet Sonuçları tablosu
- Nakit akış tablosu

yıllık dönemler itibariyle takip eden Nisan ayı sonuna kadar KBS üzerinden alınıp Temel Mali

Tablolar Kitabı şeklinde kamuoyu bilgisine sunulmak üzere yayınlanmıştır.

Alacakların Takibi (kişi borcu)

Başkanlığımız birimlerinde gerçekleşen kamu zararlarının takibi ve tahsilatının sağlanması görevi 19.10.2006 tarihli ve 26324 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile birimimize verilmiştir. Bunun dışında birimlerimizce sehven fazla ve yersiz ödemelerden kaynaklanan alacaklar da birimimizce bu Yönetmelik ve Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:16) (Kişilerden Alacaklar) kapsamında takip edilmektedir.

Birimimiz tarafından, mevzuat kapsamında takip edilen alacaklarla ilgili Merkez Saymanlık Müdürlüğünde 2023 yılında, 13 adet alacak dosyası muhasebe kayıtlarına alınmış, tebligatları tamamlanmıştır. Bu dosyalardan tamamının tahsilatı gerçekleştirilmiştir.

İdari Birim Kimlik Kodları

2023 yılı içerisinde Başkanlık birimlerimizin teşkilat yapılarında meydana gelen değişiklikler KAYSIS sistemi içerisinde yer alan DETSİS modülüne işlenmiş olup Cumhurbaşkanlığı tarafından söz konusu değişiklikler onaylanmıştır.

Parlamento İş ve İşlemleri

Bakanlığımıza gelen tüm yazılı soru önergeleri Parlamento Hizmetleri Yazılımı (<https://parlamento.csb.gov.tr/>) ile TBMM sayfasından takip edilerek sisteme eklenmekte ve arşivlenerek kurumsal hafıza oluşturulmaktadır.

Bu kapsamda; Sayın Milletvekilleri tarafından yöneltilen soru önergelerinin Başkanlığımıza ilişkin olanları Bakanlık Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından tarafımıza iletilmekte ve tarafımızdan süresi içerisinde cevaplandırılmaktadır.

2023 yılı içerisinde 19 adet yazılı soru önergesinin tamamı süresi içinde cevaplandırılmıştır.

2023 Yılı İçinde Gerçekleştirilen Diğer Faaliyetler

- Üçer Aylık Bütçe ve Yatırım Gerçekleşme Raporları hazırlanmıştır.
- Üçer Aylık Performans Göstergeleri Gerçekleşme bilgilerinin e-bütçe sistemine girişleri yapılmıştır.
- Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Orta Vadeli Program ve Onikinci Kalkınma Planı hazırlık çalışmalarına aktif katılım sağlanmıştır.
- Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Bakan ve Başkan bütçe sunuş konuşmaları için taslak metinler hazırlanmıştır.
- Yatırım revize ve yıl içi proje teklifleri iş ve işlemleri KaYa sistemi üzerinden yapılmıştır.

- Başkanlık 2023 yılı ülkemizin yurtdışı tanıtımına yönelik yapmış olduğu faaliyetlere ilişkin Kamu Diplomasisi İzleme Sistemi (KADİZ) girişleri yapılmıştır.
- E-bütçe sistemi üzerinden deprem harcamaları, personel bilgileri giriş ve kontrolü ile revize iş ve işlemleri yapılmıştır.
- Başkanlık birimlerinin ihtiyacına binaen mali görüş ve danışmanlık faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

YÖNETİM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER

8. Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

8.1. Proje Bilgileri

İklim Elçileri Projesi

Proje 2023-2024 yıllarını kapsamakta ve UNICEF destekli olarak yürütülmektedir. UNICEF tarafından toplamda projeye 200.000 dolar fon sağlanacak olup 2023 yılında 100.000 dolar hibe alınmıştır.

Proje sonucunda 2025 yılına kadar, 2025 yılına kadar, en fazla risk altında bulunan ergenlik çağındaki kız ve erkek çocuklar ile aileleri ve toplulukları katılımcı, kapsayıcı ve koruyucu davranışlar ve uygulamalar konusunda daha fazla bilgi sahibi olması hedeflenmektedir.

Genç İklim Elçileri Hareketi temsilcilerinin uluslararası iklim programlarına katılımını kolaylaştırmak ve gerekli desteği sağlamak üzere;

- Unicef Türkiye ve İklim Değişikliği Başkanlığı arasında imzalanan Döngüsel Çalışma Planı'nın ardından başlatılan "Genç İklim Elçileri" platformu ile 2023 yılında gerçekleştirilecek COP28 için bir yol haritası tasarlandı.
- 2023 yılında belirlenmiş olan 172 yeni iklim elçisi için iklim elçilerinin kurumsallaşma sürecini tamamlamak, "genç iklim elçisi" modelinin yapısını güçlendirmek, grup çalışması kapsamında bir faaliyet belirlenmeye çalışmak, gençleri Dubai'deki COP28 küresel etkinliğine hazırlamak ve eylem planı düzenlenmesi amacıyla Bursa/Gemlik'de kamp düzenlendi ve gençlerin katılımı sağlandı.
- İlk adım olarak, 172 genç iklim elçisinden 135'i bursa kampına katılımı sağlandı.
- Kampın ana sonuçları:
 - Genç İklim Elçileri platformunun çerçevesi ve yönergesi hakkında bilgi verildi.
 - İklim Elçileri' nin çalışma grupları değiştirildi ve yenileri oluşturuldu. Bunlar;
 - Kamuoyu farkındalığı ve iletişim çalışma grubu.
 - Politika ve karar destek çalışma grubu.
 - Kapasite geliştirme çalışma grubu.
 - İklim Elçileri koordinatör ve koordinatör yardımcısı seçildi.
 - Dubai'de düzenlenecek COP28 konferansı hakkında bilgi verildi ve içeriği hakkında fikir alışverişinde bulunuldu.
 - Genç İklim Elçilerinin COP28'de kendilerini tanıtımalarını sağlayacak bir sunum taslağı hazırlandı ve sonuç olarak gidecek iklim elçileri belirlendi.

- Tüm etkinlik genç iklim elçileri ile birlikte organize edildi.

- DKM'nin teknik desteği ile Bursa/Gemlik'de gençlerin Türkiye içinde ve dışında politika düzeyindeki tartışmaların bir parçası olmalarını güçlendirmek amacıyla;

- Yeşil Girişimcilik,

- İklim Değişikliğinin Bilimsel Temelleri,

- Küresel ve Ulusal İklim Politikaları,

eğitimi verildi.

5 genç iklim elçisinin, Türkiye'nin iklim değişikliği alanındaki gençlik faaliyetlerini tanıtmak ve Türk üst düzey yöneticilerle birlikte Dubai'deki COP28 etkinliğine katılmak üzere seçimleri gerçekleştirilerek katılımları sağlandı.

8.2. Temel Faaliyetler

8.2.1. İnsan Kaynakları Kapsamında Yapılan Faaliyetler

- Başkanlığımıza 2023 yılı içinde naklen atanan personeller ile naklen tayin giden personellerin başlama ve ayrılışlarına ilişkin işlemler yürütülmüştür.
- Başkanlığımızda 2022 yılı içerisinde 38 kişilik 4/B Sözleşmeli Personel Alım ilanına çıkılmış olup, ataması yapılan 22 personelin görevlerine başlatılmalarına ilişkin işlemler 2023 yılında tamamlanmış ve SGK işlemleri yapılarak özlük dosyaları açılmıştır.
- KPSS 2023/1 atamasında Başkanlığımıza yerleştirilmesi yapılan 7 personel görevine başlatılmasına ilişkin iş ve işlemler yapılmıştır.
- 1 personelin asalet tasdiki ve hizmet birleştirilmesi yapılmıştır.
- 6 personele aylıksız izin onayı alınıp, ayrılışlarına ilişkin işlemler yapılmıştır.
- 1 personelin kendi isteği ile emekliliğe ayrılma işlemleri yapılmıştır.
- 10 dolu, 8 boş kadroda tenkis-tahsis işlemi yapılmıştır.
- 2 sözleşmeli personelin istifa işlemleri yapılmıştır.
- Kadro ve pozisyonların 3 aylık periyotlarla e-bütçe sistemine girişleri yapılmıştır.
- Personelin özlük ile ilgili (terfi, izin...) rutin işlemlerin takibi yapılmıştır.
- Ocak – Aralık 2023 tarihleri arasında Başkanlık personelinin aylık maaş tahakkuk işlemleri Kamu Bilişim Sisteminin (KBS) bir bileşimi olan Kamu Personeli Harcamaları Yönetim Sistemi (KPHYS) üzerinden yapılmaktadır. Bu kapsamda başkanlık personelinin maaş tahakkuk işlemi yapılarak ödeme emri kesilmiş ve Merkez Saymanlık Müdürlüğüne gönderilerek ödenmelerin zamanında yapılması sağlanmıştır.
- Başkanlık görev alanı kapsamında yıl içinde yurt içi ve yurt dışı birçok görevlendirme yapılmıştır. Görevli personellerin yolluk bildirimleri 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda, 111 adedi yurtiçi geçici görev yolluğu, 152 adedi yurtdışı geçici görev yolluğu olmak üzere toplam 263 adet geçici görev yolluğu bildirimini hazırlanmış ve ödemeleri gerçekleştirilmiştir.
- Ayrıca Başkanlığa naklen atanan personellerin kendisinin ve ailesinin yol, günlük yevmiye ve yer değiştirme masraflarını karşılamak üzere 7 adet sürekli görev yolluğu bildirimini hazırlanmış ve ödemeleri gerçekleştirilmiştir.

8.2.2. Eğitim Kapsamında Yapılan Faaliyetler

İklim Elçileri Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

- Başkanlığımız bünyesinde yürütülen İklim Elçileri için kurumsal altyapı hazırlıkları kapsamında web siteleri oluşturulmuştur.
- UNICEF ve Başkanlık arasında 6 aylık iş birliği protokolü imzalanmıştır. Protokolün

ana konusu İklim Elçileri ile yapılacak etkinlikler olup eğitim faaliyetlerini içeren bir plandan oluşmaktadır. Bu doğrultuda içerik geliştirme ve eğitim programını oluşturmak için gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

- “İklim Elçileri Kamp Süreci ve COP28 Hazırlık Toplantısı” Bursa İlinde gerçekleştirilmiş olup toplantı kapsamında İklim Elçileri Koordinatör, Koordinatör yardımcısı seçimi de yapılmıştır. 5 İklim Elçisi COP28 için Birleşik Arap Emirlikleri’nin Dubai, Kentinde düzenlenen toplantıya katılım sağlamıştır.
- YÖK ile Başkanlığımız arasında “Genç İklim Elçileri İş Birliği Protokolü” hazırlık çalışmaları başlatılmış olup 2024 yılında tamamlanacaktır.

Diğer Faaliyetler

- Başkanlığımız personelinin uluslararası toplantı, çalışma ziyareti ve davetlere katılım sağlamaları için Bakanlık makamından alınan Olurlar ile ilgili iş ve işlemleri gerçekleştirilmiştir.
- Başkanlığımız personelinin katılım sağladığı Uluslararası toplantı, çalışma ziyareti ve davetler sonrası yurda dönüşte hazırladıkları Yurtdışı Geçici Görev Raporları Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı/Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- Başkanlık personeli için Bakanlık tarafından düzenlenen aday memur, görevde yükselme ve unvan değişikliği eğitimlerine katılımın sağlanması için personele bildirim yapılmıştır. Aday Memur Temel Eğitimi – Aday Memur Hazırlayıcı Eğitim ve Sınav kapsamında ilgili personellerin katılımı sağlanmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin Başkanlığımız bünyesinde yapacakları staj iş ve işlemleri yürütülmektedir. 2023 yılı staj döneminde Başkanlığımızda 5 öğrenci staj imkânı bulmuştur. Tüm bu iş ve işlemler Cumhurbaşkanlığı kariyerkapisi@cibiko.gov.tr üzerinden gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler stajlarını başarı ile tamamlamışlardır.
- CİMER faaliyetlerinin yürütülmesinde uyulması gereken usul ve esasları belirlemek üzere yayımlanan 5690 sayılı Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi Yönetmeliğinin 10. Maddesinin (c) bendine göre Başkanlığımız bünyesinde görev yapacak CİMER kullanıcıları belirlenmiştir. CİMER tarafından Başkanlığımıza gönderilen 258 soru CİMER kullanıcılarımız tarafından cevaplanmıştır.
- Başkanlığımıza gelen resmi yazılarda, ulusal ve uluslararası toplantı, davet, eğitim, uzaktan eğitim, doküman ve materyal talebi gibi yazıların koordinesi yapılmıştır.

8.2.3. Destek Hizmetleri Kapsamında Yapılan Faaliyetler

- Başkanlık personellerinin işe gidiş ve gelişlerini sağlamak üzere personel servis araçları ile belirli güzergâhlarda hizmet verilmesi sağlanmıştır.

- Personelin öğle yemeği ihtiyacını karşılamak üzere 'Devlet Memurları Yemek Yardım Yönetmeliği' hükümlerine uygun olarak kısa sürede Yemek Hizmetleri Yönetim Kurulu oluşturulmuştur. Oluşturulan yönetim kurulu tarafından yıl içerisinde personele tabldot yemek hizmeti sağlanmıştır.
- Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak Başkanlığa alınan taşınırın toplam 81 adet taşınır işlem fişi düzenlenmek suretiyle envanter girişleri yapılmıştır. Yıl içerisinde ilk madde malzeme olarak girişi yapılan taşınırlardan kullanıma verilenler için çıkış fişi düzenlenmiştir.
- Başkanlık evrak iş ve işlemleri kapsamında 1.132 adet evrak elektronik ve posta olarak gönderilmiş olup kuruma elektronik ve posta ile gelip belgenete kaydı yapılan gelen evrak sayısı ise 2.193 olmuştur. Toplam evrak adedi 3.325 olmuştur.
- Bina güvenliğinin sağlanması için ihtiyaç duyulan mal, malzeme ve işgücü temini tespit edilmiştir. Güvenlik kapsamında yapılan mal ve malzeme tespitleri satın alma birimine, personel ihtiyacı tespiti ise personel birimine bildirilmiştir.
- Ayrıca başkanlığın tüm birimlerinin ihtiyaçlarının zamanında ve uygun şartlarda karşılanması kapsamında; demirbaş malzeme, temizlik, kırtasiye, çevre düzenlemesi, küçük bakım onarım işleri, abonelik ve benzeri ihtiyaçların tespiti yapılmıştır.

8.2.4. Satın Alma Hizmetleri Kapsamında Yapılan Faaliyetler

- 2024 yılı için Başkanlığın ihtiyacı olacak akaryakıt temininin Devlet Malzeme Ofisinden (DMO) gerçekleştirilmesi adına gerekli iş ve işlemler yıl içinde tamamlanarak 2024 yılında aktif olacak duruma getirilmiştir.
- Destek hizmetleri birimi tarafından tespit edilen ihtiyaçların karşılanması kapsamında;
- Açık ihale usulüyle alıma çıkılan binek araç kiralama ve personel servisi hizmet alımı ihalesi gerçekleştirilmiştir.
- Pazarlık Usulü ile Bilgi İşlem ve Network Bakım destek Hizmet İhalesi ve Merkezi Elektronik Doğrulayıcı Kuruluş Arama Sistemi Temini gerçekleştirildi.
- Başkanlığın ihtiyaç duyduğu tüm alımlara ilişkin işin teknik özelliklerinin yer aldığı teknik şartnameler hazırlanmıştır. Şartnameler hazırlanırken rekabet ortamının oluşmasına yönelik marka, model veya menşei gibi bilgilerine yer verilmemiş ve olabildiğince kapsamı geniş tutulmuştur.
- Alımların tamamına yönelik tüm süreçler 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile ikincil mevzuatlar, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümleri kapsamında MYS sistemi üzerinden gerçekleştirilmiştir.

8.2.5. Bilgi İşlem Kapsamında Yapılan Faaliyetler

- Başkanlığın veri merkezi olmaması sebebiyle ihtiyaç duyduğu bilgi işlem altyapısı hizmetlerinin tamamı Bakanlık tarafından karşılanmıştır.
- Ayrıca küçük bakım, onarım ve donanım kurulum hizmetlerinin karşılanması kapsamında network bakım, onarım ve destek hizmeti hizmet alımı yoluyla piyasadan temin edilmiştir.
- Bakanlık Veri Merkezi'nin kullanılmasına devam edilmesi ile birlikte storage, exchange-active lisansı ve veri depolama alanı gibi alımlarla bilgi iletişim altyapısının güçlendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılmıştır.
- Başkanlık bünyesinde ihtiyaç duyulan teknik personel istihdamı için girişimlerde bulunulmuş ve yasal prosedür tamamlanmıştır.

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER

9. Hukuk Müşavirliği 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

9.1. Mevzuat Çalışmaları

9.1.1. İklim Kanunu Taslağı Çalışmaları

İklim değişikliği küresel bir tehdit olarak tüm dünyada ve ülkemizde artarak etkisini göstermektedir. Bu durum, ülkelerin alışkanlık ve önceliklerini ekonomik ve sosyal açıdan değiştirmektedir. Ülkemiz coğrafi konumu ve gelişmekte olan ülke seviyesi ile iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. Bu sebeple düşük karbon ekonomisine geçiş, sera gazı emisyonlarına sebep olan tüm sektörlerde yeşil dönüşümün sağlanması ile iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması önem arz etmektedir.

Ülkemiz BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) 2004 yılında ve 2021 yılında da Paris Anlaşmasına taraf olmuştur. Bu gelişmeler kapsamında, Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi ortaya konularak; küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incilmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaları yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı İklim Değişikliği Başkanlığı kurulmuştur.

Uluslararası sözleşmelerin iç hukukumuzda aktarımı ve iklim değişikliği ile mücadelenin bir an önce yasal zemine oturturulması amacıyla İklim Kanunu taslağı hazırlanmıştır.

İklim Kanunu Taslağı:

- Coğrafi alan ya da sektör gibi herhangi bir ayırım gözetmeksizin karşı karşıya kaldığımız iklim değişikliği konusunda Kanunda; tüm kamu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerin işbirliği içerisinde sorumlulukları ve yükümlülükleri yer almaktadır.
- Net Sıfır Emisyon Hedefinin gerçekleştirilmesi için Bakanlıkların görev alanı dahilinde ama tahdidi bir sınırlama olmadan azaltım ve uyum hedefleri belirlenmeye çalışılmış ve Bakanlıklarımıza bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için sorumluluklar verilmiştir.
- Ülkemizde yeni uygulanmaya başlayacak Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) ile ilgili düzenlemeler yapılmış ve kapsam dahilindeki işletmelerin sera gazı emisyon izni almaları zorunlu hale getirilmiştir.
- İklim değişikliği ile mücadelede koordinasyonun sağlanması ve gerekli iş ve işlemlerin yürütülebilmesi için 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulmuş olan İklim Değişikliği Başkanlığımızın bu doğrultudaki yetkileri ve gelirleri de Kanunda yer almaktadır.

İklim Kanunu hazırlık süreci;

- 2021 Mart'ta Bakanlıkta başlayan çalışmalar, 2021 Ekim itibarıyla Başkanlık bünyesinde devam etmiştir.
- 16 Eylül 2022'de Bakanlığımız Genel Müdürlüklerine görüşe sunulmuştur.
- 4 Ekim 2022'de Bakanlıklar ve STK'ların bulunduğu 40 kurum ve kuruluş görüş vermiştir.
- 28 Kasım – 2 Aralık tarihlerinde yaklaşık 140 katılımcıyla çalıştay gerçekleştirilmiştir.
- Ocak 2023'de Sn. Elitaş makamına sunum yapılmış ve Şubat 2023'de (deprem öncesinde) kurumlara Meclisteki yasama uzmanı tarafından görüş sorulmuştur.
- 16 Ağustos 2023'de, nihai metin tekrar YOİKK üyelerine görüşe gönderilmiş, gelen görüşler doğrultusunda metin revize edilmiştir.
- 29 Eylül 2023 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımız başkanlığında ilgili Bakanlık temsilcileri ile toplantı yapılmıştır.
- Nihai metnin, Meclis çalışmaları akabinde yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

Özetle Kanun taslağı ile; tüm paydaşlarla beraber iklim değişikliği ile mücadelede yeşil kalkınma ve Net Sıfır Emisyon Hedefi doğrultusunda azaltım ve uyum hedefleri ile planlama ve uygulama araçlarının hukuki altyapısıyla yasal dayanağının oluşturulması hedeflenmektedir.

9.1.2. Kanun Düzenleme Çalışmaları

Başkanlığın yeni kurulmuş olması ve çok branşlı (multidisipliner) faaliyet alanlarının bulunması sebebiyle nitelikli personel ihtiyacının karşılanmasına yönelik kanun düzenlemesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda, başka kurumlardan kariyer uzmanı geçişine ilişkin düzenleme yapılarak Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a "Geçici Madde-1" eklenmiş ve 5/4/2023 tarihli ve 32154 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

9.1.3. İkincil Mevzuat Düzenleme Çalışmaları

İklim Değişikliği Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği

Ülkemizin, "gelişmekte olan ülke" olduğunu sözlü olarak dile getirerek 2016 yılında imzalamış olduğu Paris Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun'un 07/10/2021 tarihli ve 31621 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasını müteakiben 29/10/2021 tarihli ve 31643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 85 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile değiştirilen 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 792/Ç maddesinde

“Başkanlığın hizmet birimleri ile bunların çalışma usul ve esasları, bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen faaliyet alanı ile görev ve yetkilere uygun olarak Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.” ifadesi hüküm altına alınmıştır.

Mezkur mevzuat kapsamında Başkanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği hazırlanarak 30 Kasım 2023 tarih ve 32385 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelikle; liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak Başkanlıkta 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memur kadrolarında görev yapan personelin görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Stratejik Plan Genelgesi

Başkanlık Stratejik Plan hazırlık sürecinin üst düzeyde sahiplenilmesi ve Strateji Geliştirme Kurulunun kurulmasına yönelik hazırlanan genelge Bakanlık Makamı Olur’u 31 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İklim Değişikliği Başkanlığı Yetki Devri ve İmza Yetkileri Yönergesi

Başkanlık kurumsal teşkilatlanma yapısının oluşturulması amacıyla yetki devri ve imza yetkileri ile yetkililerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen yönerge hazırlanarak 24 Şubat 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yurt Dışı Geçici Görevlendirme Genelgesi

Yurtdışı Gündeliklerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararının 3’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise, “Kurumlar hizmetin özellikleri, mevcut ödenek miktarı, yabancı devlet, uluslararası kuruluş resmi veya diğer diğer kurum ve kuruluşlar tarafından ödeme yapılması, görev yerinde ücretsiz veya düşük ücretli yatacak yer temin edilmesi, yemek ihtiyaçlarının kısmen veya tamamen karşılanması gibi hususları dikkate almak suretiyle ekli cetvelde gösterilen miktarlardan daha aşağı miktarda gündelik ödeyebilirler.” hükmü yer almaktadır.

İlgili hükme istinaden yurtdışı geçici görevlendirmelerde uyulması gereken usul ve esaslar ile uygulanacak gündelikleri belirleyen genelge hazırlanarak 1 Mart 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Florlu Sera Gazlarının Yönetimi Hakkında Genelge

Florlu Sera Gazlarına İlişkin Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan ve 5 Mayıs 2023 tarihinde yürürlüğe giren genelge ile florlu sera gazlarının ithalat, ihracat, kullanım ve ülke içerisinde dağıtım faaliyetlerini yürüten gerçek ve tüzel kişiler için asgari gereklilikler ve ilgili esaslar

belirlenmiştir.

İklim Değişikliği Başkanlığı Personel Kimlik Kartı Yönergesi

Başkanlık kurumsal teşkilatlanma yapısının oluşturulmasında Başkanlık bünyesinde görevli ve çalışmakta olan personelin personel kimlik kartına ilişkin görev, yetki ve sorumluluklarının düzenlenmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Bu kapsamda hazırlanan yönerge 22 Aralık 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmelik Taslağı

Karbon fiyatlandırma politikalarının dünyadaki en yaygın uygulamalarından biri olan Emisyon Ticaret Sistemi, belirli bir ekonomik sektör veya bölgede emisyon limitleri belirler ve bu limitler dahilinde karbon ticaretini destekler. ETS’lerde işlem gören ürün 1 ton karbondioksit eşdeğerinde olan “tahsisat”tır. Tahsisatlar, ücretsiz olarak piyasaya sürülebileceği gibi, ihale yöntemiyle de piyasada satışı mümkündür. Karbon vergisi ise herhangi bir emisyon limiti belirlemeksizin, salınan emisyonlar için 1 ton karbondioksit başına bir fiyat belirleme yöntemiyle çalışmaktadır. ETS’nin azaltımda kesinlik, azaltımın nasıl yapılacağına şirketlerin karar vermesi, esnek uygulama, ETS gelirlerin kullanımı ve diğer ETS’ler ile birleşebilme imkânı gibi avantajları bulunmaktadır.

Emisyon ticaret sistemi kapsamında düzenlemeye tabi faaliyetleri yürüten tesisleri, emisyon ticaret sisteminin yapılabilmesine ilişkin iş ve işlemleri, bu iş ve işlemleri gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler ile yetkili mercilerin yetki ve sorumluluklarını düzenlemek amacıyla yönetmelik taslağı hazırlanmaktadır. Taslak çalışmaları devam etmektedir.

Karbon Denkleştirme Yönetmelik Taslağı

Denkleştirmeler, bir ETS’nin kapsamına girmeyen kaynaklar emisyon azaltımları gerçekleştirmek veya atmosferden emisyon kaldırmak istediklerinde, bu kaynaklara kredi sunar. Bir defa kabul edildiğinde, denkleştirmeler, uyum amaçları doğrultusunda, ETS kapsamındaki tahsisatlara eşdeğer muamele görür.

İlgili yönetmelik ile, ulusal karbon kredilendirme sisteminin kurulması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ile emisyon ticaret sistemi kapsamında ve gönüllü taahhütlerde denkleştirme amacıyla kullanılacak karbon kredisi üreten denkleştirme projelerinin ve denkleştirme işlemlerinin kayıt altına alınmasına ilişkin hususları düzenlemek amaçlanmaktadır. Taslak çalışmaları devam etmektedir.

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları Hakkında Yönetmelik Taslağı

Ulusal sürdürülebilir ekonomi, sosyal ve çevresel hedefler ve yerel öncelikler dikkate alınarak, Türkiye'nin iklim değişikliği konusundaki çalışmalarına katkı sunmak ve şehirlerin iklim değişikliğine dirençli ve hazırlıklı olmasını sağlamak için Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması, onaylanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik ilkelerin, idari ve teknik usul ve esasların belirlenmesidir. İl sınırları içerisinde uygulanacak iklim değişikliğine uyum ve sera gazı emisyonlarının azaltımı faaliyetlerine yönelik YİDEP'lere ilişkin genel ilkeler, görev, yetki ve yükümlülükler ile bunlara bağlı iş ve işlemleri kapsayacaktır. Taslak çalışmaları devam etmektedir.

Ulusal Taksonomiye Yönelik Yönetmelik Taslağı

Yeşil Taksonominin oluşturulması için çalışmalarda bulunacak Yeşil Taksonomi Teknik Uzman Grubu'nun ve bu Teknik Uzman Grubu'nun yapısının oluşturulması için görevlendirilen Taksonomi Koordinasyon Kurulu'nun ve Onay Kurulu'nun çalışma usul ve esaslarını belirlemek amaçlanmaktadır. Taslak çalışmaları devam etmektedir.

BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ
2023 YILI YÜRÜTÜLEN FAALİYET VE PROJELER

10. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği 2023 Yılı Yürütülen Faaliyet ve Projeler

10.1. Temel Faaliyetler

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği bünyesinde yürütülen işler aşağıda verilmiştir:

- İklim Değişikliği Başkanlığının ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile kamuoyunda oluşturacağı imajı bir bütün olarak sunabilmek amacıyla kurumsal kimlik kılavuzu oluşturulmuştur.

- Başkanlığın sosyal medya hesaplarının takibini yapılmıştır.
- Stratejik Plan, Performans Programı gibi yazılı, işitsel ve görsel dokümanlar hazırlanarak basım ve yayımı gerçekleştirilmiştir.
- İnterpres ve internette İklim Değişikliği Başkanlığı ve görev alanına giren konular ile ilgili haberlerin takibi yapılmıştır.

- Anadolu Ajansı, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, Toprak İşveren Dergisi, DHA vb. basın kuruluşlarından gelen röportaj taleplerinin takibi yapılmıştır.
- Kurumun tabelası, toteminin dizaynı ve personellerin kapı isimlikleri hazırlanmıştır.
- Makam ve personel girişlerinin tasarımları yapılmıştır.
- Kurumun roll up, gönder, masa ve makam bayraklarının hazırlanmıştır.
- Kurumun basılı materyallerinin (dosya, not defteri, hatırlatma kâğıdı, not kâğıdı vb.) hazırlanmıştır.
- Kurum Personel Kimlik Kartları tasarımının yapılması, personel bilgilerinin toplanması, kartların basılması ve kullanıma açılması işlemleri yürütülmüştür.

Başkanlığın 2023 yılı sonunda sosyal medya hesaplarında toplam takipçi sayısı 11.256 olup, dağılımı aşağıda verilmiştir:

- LinkedIn : 7976
- X : 659
- Instagram: 2256
- Youtube: 365

Sosyal medya hesaplarında ve kurumun web sitesinde yapılan toplam paylaşım sayısı ise 655'dir.

Yazılı ve görsel materyaller hazırlanarak yapılan haberlere ilişkin örnekler aşağıdadır:

Stratejik Plan

Başkanlığımızın orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans göstergelerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren İklim Değişikliği Başkanlığı 2024-2028 Stratejik Planı internet sitemizde yayınlanmıştır.

Performans Programı

Başkanlığımız tarafından kamuoyuyla paylaşılan 2024-2028 Stratejik Planında yer alan amaç ve hedeflere ulaşmak için 2024 yılında yürütülecek faaliyetlerle bunların kaynağı, ihtiyacı ve performans göstergelerini içeren 2024 Yılı Performans Programı, ülkemizin iklim değişikliğiyle mücadelesine ve yeşil dönüşüm sürecinin güçlendirilmesine önemli katkı sunacaktır.

2023 – 2024 Dönemi İklim Elçileri Gençlik Kampı

İklim Elçileri gençlik kampı 150' nin üzerinde iklim elçisi ile Bursa' da gerçekleştirilmiştir.

İklim Değişikliğine Uyum Koordinasyon Kurulu 2023/1 Toplantısı

İlgili bakanlıklarımızın ve kurumlarımızın katılımıyla gerçekleştirilen İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu Toplantısı 23 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirildi.

28. Taraflar Konferansı

30 Kasım - 13 Aralık 2023 tarihlerinde Birleşik Arap Emirlikleri'nde gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği 28. Taraflar Konferansı'na katılım sağlanmıştır. Türkiye Pavilyonu'nda yapılan panellerde ve Ofiste gerçekleşen toplantılarda ve ikili görüşmelere ilişkin yazılı ve görsel materyaller hazırlanarak haberler yazılmıştır.

Moderatörlüğünü Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nden İklim Elçimiz Metehan Üstündağ'ın yaptığı panele, İklim Elçilerimiz, Hacettepe Üniversitesi'nden Elif Ayhan, Özyeğin Üniversitesi'nden Emre Yiğit Ay, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa'dan Fatma Nur Tosun ve Antalya Bilim Üniversitesi'nden Büşra Gül İnal konuşmacı olarak katılım sağladı.

Gerçekleşen panelimizde beş İklim Elçimiz vizyonlarını, hedeflerini, projelerini, kurumsallaşma sürecini ve eylem planlarını paylaşarak küresel gençlik çağrılarını iklim eylemi için duyurdular.

Azerbaycan'ın daveti ile 28. Taraflar Konferansı'nda, ülkemizi temsil etmek üzere Azerbaycan Pavilyon'unda sera gazı azaltım politikaları, iklim değişikliğine uyum ve yerel politikalardan sorumlu Başkan Yardımcımız Dr. Tuğba Dinçbaş, Türkiye'nin iklim değişikliği politikalarını anlattı.

Başkanımız Prof. Dr. Halil HASAR, IPCC Başkanı Prof. Dr. Jim Skea ve Genel Sekreteri Dr. Abdalah Mokssit ile bir yandan 6. Döngü sonuçları değerlendirilirken diğer taraftan 7. Döngüye ilişkin vizyon ele alındı.

Müzakerelerin ilk haftasında yetkilendirme süreçleri, kayıt sistemleri entegrasyonu, teknik raporlama, elektronik tablolar, web tabanlı platform geliştirilmesi ve gözden geçirme gibi süreçlere ilişkin konular tartışılmış olup Başkanımız Prof. Dr. Halil Hasar ilk haftanın kapanış toplantılarına katılım sağlamıştır.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı Dr. Fatih Birol COP28'de pavilyonumuzda "Yeşil Dönüşüm İkilemi" panelinde konuşma yaptı.

Emine Erdoğan Hanımefendi Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı vesilesiyle Dubai Expo City'de pavilyonumuzu ziyaret etti.

Yerel iklim eyleminin güçlendirilmesine yönelik düzenlenen ve Başkan Yardımcımız Dr. Tuğba Dinçbaş'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen panele, Enerji Dönüşümü için AB Batı Balkanlar ve Türkiye'de Belediye Başkanları Sözleşmesi Projesi Proje Müdürü Daiva Matoniene, İklim ve Enerji için Küresel Belediyeler Birliği'nden Pero Remitti, AB Ortak Araştırma Merkezi'nden Dr. Paolo Bertoldi ve Başkanlığımız İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Politikalar Dairesinden Çevre Mühendisi Berna Yiğit konuşmacı olarak katıldı.

Özbekistan Cumhuriyeti Heyeti Tarafından Başkanlığımıza Çalışma Ziyareti

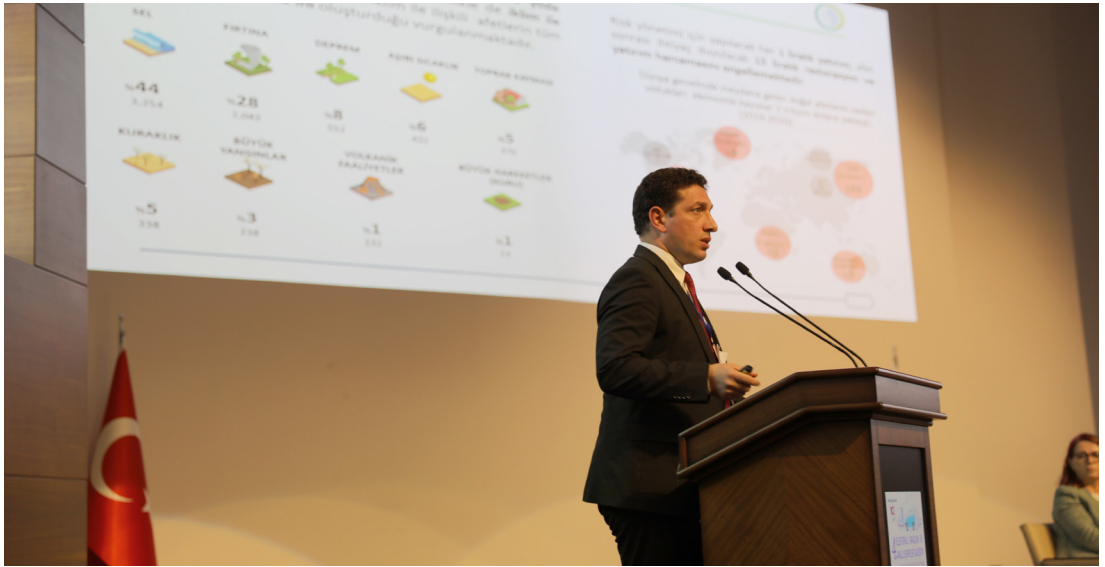

Başkanımız Sayın Prof. Dr. Halil Hasar'ın ev sahipliği yaptığı ve Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Daire Başkanı Dr. Savaş Ceylan beraberinde, Özbekistan Cumhuriyet İdaresi Görevlisi Muzaffar Makhmadaminov, Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına Bağlı Kamu Hizmetlerini Geliştirme Ajansı Bölüm Müdürü Komil Eshpulatov ve Özbekistan bölge valilerinin hazır bulunduğu 20 Aralık 2023 tarihli ziyaret, İLBANK Sosyal Tesislerinde çevre, iklim, yeşil dönüşüm yaklaşımı çerçevesinde ve 6 ana başlıkta bir toplantı gerçekleştirildi.

4. Elektrikli Araçlar ve Akıllı Şehirler Çalıştayı

Başkanlığımızdan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) ev sahipliğinde EPDK Konferans salonunda düzenlenen 4. Elektrikli Araçlar ve Akıllı Şehirler Çalıştayı'na katılım sağlandı.

"Karbon Piyasası, Yeşil Sertifika ve YEK-G" alt başlığı ile düzenlenen oturuma Başkan Yardımcımız Orhan SOLAK, EPDK Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası (OTSP) Grup Başkanı Metin SEVER, Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ) Çevresel Piyasalar Yöneticisi Taha TAŞDEMİR ve Türkiye Elektrik Sanayi Birliği (TESAB) Koordinatörü Ayten SÜMER katıldı.

İklim Değişikliğine Uyum Koordinasyon Kurulu 2023/2 Toplantısı

İlgili bakanlıklarımızın ve kurumlarımızın katılımıyla gerçekleştirilen İklim Değişikliği ve Uyum Koordinasyon Kurulu Toplantısı 27 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirildi.

Montreal Protokolü 35. Taraflar Toplantısı

Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü'ne taraf olan 198 ülke, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP - United Nations Environment Programme) Ozon Sekreteryası tarafından düzenlenen 35. Taraflar Toplantısı (MOP35) için 23-27 Ekim 2023 tarihleri arasında Kenya'nın Nairobi kentinde buluştu. Toplantıda, belirlenen 24 gündem maddesi üzerinde taraf ülkeler arasında müzakereler yürütüldü.

Bu önemli ve kapsamlı toplantıya ülkemiz adına Başkan Yardımcımız Doç. Dr. Abdulkadir Bektaş'ın başkanlığında, Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi Dairesi Başkanlığından Çevre Mühendisi Dr. Veysel Selimoğlu, Kimya Mühendisi Ömer Erdal Bilicive Proje Uzmanı Ecem Ersoy ile BM Çevre Programı ve HABİTAT Nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Daimi Temsilciliği Çevre ve Şehircilik Müşaviri Dr. Menekşe Keski katılım sağladı.

Asfalt Endüstrisinde Yeşil Dönüşüm Konferansı

Açılış konuşmaları ASMÜD Başkanı Ayberk ÖZCAN, Başkan Yardımcımız Dr. Tuğba DİNÇBAŞ ve Karayolları Genel Müdürü Ahmet GÜLŞEN tarafından yapılan Asfalt Endüstrisinde Yeşil Dönüşüm Konferansı düzenlendi.

IPCC Çalışma Grubu III (Azaltım) Başkan Yardımcısı Görüşmesi

Başkanımız Prof. Dr. Halil HASAR, 28 Temmuz 2023 tarihinde Nairobi’de yapılan oylamada ülke delegeleri tarafından IPCC Çalışma Grubu III (Azaltım) Başkan Yardımcısı olarak seçilen Doç. Dr. Şiir KILKIŞ ile bir araya gelerek 7. Değerlendirme Döngüsü çalışmaları konusunda istişarede bulundu. Söz konusu görüşmeye Başkan Yardımcılarımız Doç. Dr. Abdulkadir BEKTAŞ, Dr. Tuğba DİNÇBAŞ ve Dışişleri Bakanlığı Enerji ve Çevre Genel Müdür Yardımcısı Feriba Duygu HOKKACI ESİRGİN ile seçim sürecinde görev alan Başkanlığımız personelleri de bulundu.

Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Enstitüsü TÜBİTAK Toplantısı

TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal ve İklim Değişikliği Başkanı Prof. Dr. Halil Hasar önderliğinde 12.09.2023 tarihinde gerçekleşen istişare toplantısında; Temiz Enerji, İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Araştırma Enstitüsünün önümüzdeki dönem çalışmalarına ilişkin değerlendirmeler yapıldı.

Sanayide Yeşil Dönüşüm ve Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi

Zirve kapsamında Yeşil Kalkınma Yolunda Sanayide Yeşil Dönüşüm Paneli düzenlendi. Söz konusu panelde İklim Değişikliği Başkan Yardımcısı Dr. Tuğba Dinçbaş tarafından "Sanayide Yeşil Dönüşümün Türkiye Ulusal Katkı Beyanına Etkisi" başlıklı bir konuşma gerçekleştirilerek yeşil dönüşümde sanayi sektörünün rolü, dönüşüm sürecinin iklim değişikliği ile ilişkisi, ülkemizin emisyon azaltım politikaları ve sanayi sektörünün katkısı başlıkları ele alındı. Aynı Zirvede Daire Başkanımız Eyüp Kaan Morali da karbon fiyatlandırma konusunda bir konuşma gerçekleştirdi.

Türkiye'nin Yerel İklim Eylemi İçin AB Ortaklığı Projesi Açılış Toplantısı

Başkanlığımız tarafından koordinasyonu gerçekleştirilen ve Avrupa Birliği tarafından finanse edilen "Türkiye'nin Yerel İklim Eylemi İçin AB Ortaklığı Programı" açılışı 27 Eylül 2023 tarihinde gerçekleştirildi. Açılışa 49 farklı ilden bakanlıklar, kalkınma ajansları, bölge müdürlükleri, valilikler, il müdürlükleri, belediyeler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve araştırma kuruluşlarından 200'ü aşkın temsilci katılmıştır.

Kurum Başkanımız Sayın Prof. Dr. Halis Hasar Beyefendinin açılış konuşmalarıyla başlayan toplantıda sırasıyla, UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi Louisa Vinton, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Nikolaus Meyer-Landrut'un konuşmalarıyla devam etmiştir.

Ulusal Katkı Beyanı Güncellenmesine İlişkin Paydaş Toplantıları

Türkiye'nin Sera Gazı Azaltım Hedefinin Revizyonu ve Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi (UDİDS) Projesi kapsamında ilgili Bakanlıklarla, özel sektör temsilcileri, STK'lar ve akademi temsilcileri ile yüz yüze ve çevrimiçi olmak üzere 100'den fazla toplantı gerçekleştirildi.

Çalışma kapsamında Enerji, Ulaştırma, Sanayi, Binalar, Atık, Tarım, AKAKDO sektörlerini kapsayan entegre bir TIMES Macro Modeli geliştirildi. Sektörlerin birbirleri ile sinerjisinin sağlanması için tüm sektörler aynı model altında çalışıldı. Azaltım hedefinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar ise aşağıdaki paydaş toplantıları çerçevesinde ele alındı.

Ulusal Karbon Fiyatlandırma İhtisas Çalışma Grubu'nun 4. toplantısı, ETS ve Denkleştirme Faaliyetleri Alt Çalışma Grupları Toplantısı

Çevrimiçi formatta gerçekleştirilen toplantıya paydaş kurum ve kuruluşlardan katılım sağlandı. 26 Temmuz 2023 Çarşamba günü gerçekleştirilen toplantıya Başkan Yardımcımız Abdulkadir Bektaş ve Başkanlığımız personelleri katılım sağladı ve sunumlarını gerçekleştirdi. Ayrıca; Borsa İstanbul Genel Müdür Yardımcısı Sn. Güzhan Gülay, Merkezi Kayıt Kuruluşu'ndan Direktör Sn. Gül Özcan, Takasbank'tan Direktör Sn. Nesrin Özürt, TSE'den Çevre Yüksek Mühendisi Sn. Berna Bildik ve TÜRKAİK'tan Akreditasyon Uzmanı Sn. Tekin ALTUĞ sunumları ile katkıda bulundu.

İhtisas Çalışma Grubu ve Alt Çalışma Grubu Toplantılarından ulusal karbon fiyatlandırma konusunda güncel gelişmeler, planlanan faaliyetler, 2030 İklim Değişikliği Eylem Planı, Karbon Fiyatlandırma Taslak Eylemleri, ETS Bileşenleri, Mevzuat Hazırlıkları, Örnek Tahsisat Senaryoları, Birincil Piyasa ve İkincil Piyasa Süreci-Yatırım Kuruluşlarının Rolü, Emisyon Ticaret Sistemi'nde Takas Süreci, MKK ve İşlem Kayıt Sistemi Rolü, Denkleştirme Faaliyetleri Tasarımı ve Yapılan Çalışmalar, Ulusal Karbon Kredilendirme Sistemi, Akreditasyon Süreçleri hususları ele alındı.

Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu kapsamında Avrupa Komisyonu Ziyareti

İklim Değişikliği Başkanı Orhan Solak başkanlığındaki Türk heyeti, Avrupa Birliği ve Türkiye arasında gerçekleşen Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu Karbon Fiyatlandırma Çalışma Grubu faaliyetleri kapsamında Avrupa Komisyonu İklim Eylemi Genel Müdürlüğü (DG CLIMA) temsilcileri ile Brüksel'de bir araya geldi. Heyette Başkanlığımızın yanı sıra Ticaret Bakanlığı

ve Avrupa Birliği Başkanlığından yetkililer de yer aldı. Geçtiğimiz nisan ayında Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nde kabul edilen 55'e Uyum (Fit for 55) paketindeki gelişmelerin ele alındığı teknik toplantının ardından DG CLIMA Genel Müdür Yardımcısı Clara De la Torre ile ülkemizde karbon fiyatlandırma, emisyon ticaret sistemi, güncellenen Ulusal Katkı Beyanı ve taslak İklim Kanunu çerçevesinde bilgi alışverişinde bulunuldu.

İklim Değişikliği Zirvesi 2023: Yeşil Dönüşüm

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Capital ve Ekonomist Dergileri ile birlikte düzenlenen "İklim Değişikliği Zirvesi 2023: Yeşil Dönüşüm" 14 Haziranda İstanbul'da gerçekleştirildi.

Zirve kapsamında gerçekleştirilen panellerde, iklim değişikliği ile mücadele ve uyum çalışmaları, yeşil dönüşüm finansman olanakları, Türkiye'nin 2053 net sıfır emisyon hedefine giden yolda yüksek emisyonlu sektörlerin dönüşümü zorluklar ve fırsatlar ekseninde ele alındı. İklim değişikliği ile mücadelede karşılaşılan zorlukların ancak Yeşil Dönüşüm yoluyla; devlet, özel sektör ve diğer tüm paydaşların katkılarıyla aşılabacağı hususu vurgulandı.

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI

EK-1: İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak görev ve yetkilerim çerçevesinde İklim Değişikliği Başkanlığı bütçesinin; kalkınma planına, yıllık programa, stratejik plan ve performans programı ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlandığını ve uygulandığını, amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi ve ilgili mevzuatla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını beyan ederim.

Bu çerçevede iç kontrol sisteminin; idarenin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesine, kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesine, her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesine, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesine, varlıkların kötüye kullanılmasının ve israfının önlenmesine ve kayıplara karşı korunmasına ilişkin yeterli ve makul güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, benden önceki yöneticiden almış olduğum bilgilere, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmelere, yönetim bilgi sistemlerine, iç kontrol sistemi değerlendirme raporlarına, izleme ve değerlendirme raporlarına, harcama yetkilileri ile mali hizmetler birim yöneticisi tarafından sunulan güvence beyanlarına ve denetim raporlarına dayanmaktadır.

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.
(Ankara, Şubat 2024)

Prof. Dr. Halil HASAR

İklim Değişikliği Başkanı

EK-2: MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali hizmetler birim yöneticisi olarak yetkim dâhilinde;

İç kontrol sisteminin İklim Değişikliği Başkanlığı'nda oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi çalışmalarında gerekli koordinasyonun sağlandığını, eğitim ve rehberlik hizmeti verildiğini, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ve diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, uygulama sonuçlarının izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

Mali kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağladığımı ve danışmanlık faaliyetinde bulunduğumu bildiririm.

Bu Raporunun "III/A- Mali Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim. (Ankara-Şubat 2024)

Dr. Tuğba DİNÇBAŞ

İklim Değişikliği Başkan Yardımcısı V.

